

Yıldız Teknik Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

**YABANCI DİL TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
OKUMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK
GÖREV ODAKLI BİR YORDAM OLUŞTURUMU ve
GEREÇ HAZIRLAMAYA YÖNELİK BİR ÇALIŞMA**

Vesile YILMAZ

01717101

148608

Tez Danışmanı: Dr. Aybars ERÖZDEN

İstanbul, 2004

ÖZ

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yaşanan gereç sıkıntısı göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve okuma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla görev odaklı bir yordam oluşturmunu ve gereç hazırlamayı konu almıştır. Çalışmada öncelikle Görev Odaklı Dil Öğretimi üzerinde durulmuş, ardından okuma becerileri ve bunların geliştirilebilmesi için kullanılabilecek değişik görev odaklı etkinliklere yer verilmiştir. İzleyen bölümde, anlatılanlar ışığında görev odaklı bir okuma gereci hazırlamak için yapılması gereken işlemleri konu alan bir model sunulmuştur. Bunun ardından ise görev odaklı olarak oluşturulması düşünülen bir okuma gereci hazırlanırken akılda tutulması gereken anahtar konuların özetlendiği bölüm olan “Model” bölümüne yer verilmiştir. İzleyen bölüm, yapılan art alan araştırmasının ve sunulan modellerin bir uygulaması olarak oluşturulmuş olan bir okuma dersidir. Son olarak, çalışmanın sonul çıktısını oluşturan ve çeşitli kaynaklardan derlenmiş 15 konu metni ve bu metinlerle ilgili 800’den fazla özgün soru çeşidini kapsayan bir okuma ders kitabı örneğine yer verilmiştir. Ağırlıklı olarak Türk kültürünün işlendiği ve bir çok değişik metin türünün kullanımı ile zenginleştirilmesi ereklenen bu örnek kitabın, bundan sonraki çalışmalara yol gösterici olması ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkıda bulunması umulmaktadır.

ABSTRACT

This study is prepared by considering the lacking of materials in the field of teaching Turkish as a foreign language and its topic is to develop a model for producing task based materials in order to develop reading skills of the learners of Turkish as a foreign language. In this study, first of all, task based language teaching is examined and then reading skills and different kinds of task based activities in order to develop those skills are studied on. The following part includes a model, which guides its users in what to do in order to prepare a task based reading material, in the light of what has been covered in the previous sections. Next comes a model, in which the key points to keep in mind while preparing a task based reading material are summarized. At the end, the final product of this study, a sample reading book is given place preceded by a sample reading course in which the background research and suggested models are put into practice. The course book material contains 15 authentic topics and more than 800 original tasks related with them. Containing especially Turkish culture and different types of texts, this course book material is expected to pave way for the forthcoming studies and contribute to teaching of Turkish as a foreign language.

ÖNSÖZ

Bir yabancı dili öğrenmek için izlenebilecek çok çeşitli yollar vardır. Bir okuma kitabı ile çalışmak da bu yollardan birisidir. Ancak sıradan bir okuma kitabı ile çalışmaktansa o dilin ekinini ve daha birçok ilginç konuyu görev odaklı bir biçimde ele alan ve çok sayıda alıştırmaya ile anlamayı geliştirmeyi hedefleyen bir kitap ile çalışmak kuşkusuz öğrenci için daha özendirici, kolay ve etkili olacaktır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine bakıldığında bu alanın hedef kitlesinin daha çok yetişkinler olduğunu düşünmek çok da yanlış olmaz. Bir yetişkin için öğrenmek istediği dilin insanlarına ve ekinine ait özellikleri eğlenerek okumak çok çekici olacaktır. Bu nedenle bu çalışma ile amaçlanan bu tür gereçlerin hazırlanması için bir model önerisi sunmaktır. Bu model önerisi, Türkçe'yi orta-ileri seviyede öğrenmek ve öğretmek isteyenler için bir başvuru kaynağı niteliğindedir. Gazete haberlerinden, tabelalara, belgesel metinlerinden, afişlere ve şiirlere kadar bir çok türden değişik metinlerin derlenmesi ile oluşturulan ünitelerle öğrenci birçok dilsel birimi ayırdına varmadan ve kendiliğinden öğrenebilir. Metinleri izleyen sorular ise geleneksel sorulardan ayrı olarak ve görev odaklı olmanın getirdiği değişik bir bilişsel işlem özelliği ile daha çok bir bulmaca havasında çözülmektedir. Sonuç olarak bu çalışma ile görev odaklılık okuma becerilerinin geliştirilmesi ereği ile birleştirilmiş ve yabancı dil Türkçe öğretimi alanında kullanılmak üzere yeni bir gereç ve modeli ortaya çıkarılmıştır.

Bu süreçte büyük payı olan danışman hocam Sayın Dr. Aybars ERÖZDEN, sabrı ve çok değerli önerileri ile bana her zaman yol göstermiş ve bu çalışmanın tamamlanması için beni daima güdülemiştir. Bu nedenle tüm çabaları ve özverisi ile bize daima “iyi bir hoca” modeli olan sayın hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca yüksek lisans eğitimine başladığımız ilk günden beri bizleri yetiştiren değerli öğretmenlerimiz Sayın Prof. Dr. Ömer DEMİRCAN, Sayın Prof. Dr. Zuhul ÖLMEZ, ve Sayın Öğretim Görevlisi ve Yazar Feyza HEPÇİLİNGİRLER'e çok teşekkür ederim.

Son olarak Urfa'dan desteklerini eksik etmeyen ve bana hep büyük hedefler için çok çalışmayı öğreten başta annem ve ablam olmak üzere ailemin tüm bireylerine ve en zor anımda yanımda olan ve bana hep moral veren eşime tüm fedakarlıkları için sonsuz teşekkür etmek istiyorum. İyi ki varsınız...

—V.Y.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ	1
1.1.1. İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİMİ.....	1
1.1.2. “GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ” NİN TANIMI VE GELİŞİMİ.....	3
1.1.2.1. Görev nedir?	3
1.1.2.2. Görev Odaklı Dil Öğretimi ve Tarihsel Gelişimi	5
1.1.3. “GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ”NDE KURAMSAL DAYANAKLAR	8
1.1.3.1. Dil Kuramı	8
1.1.3.2. Öğrenme Kuramı	10
1.1.4. “GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ”NDE DERS OLUŞTURMA	11
1.1.4.1. Erekler.....	11
1.1.4.2. İzlenç.....	11
1.1.5. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENME – ÖĞRETME ETKİNLİKLERİNİN TÜRLERİ.....	12
1.1.6. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ve EĞİTSEL GERECİN ROLÜ	13
1.2. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİM ÇERÇEVESİ	15
1.2.1. GÖREV ÖNCESİ:.....	15
1.2.2. GÖREV DÖNGÜSÜ:.....	17
1.2.3. DİL ODAKLI ÇALIŞMA:	22
1.3. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ VE DİĞER YÖNTEMLER.....	28
1.3.1. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİMDE KARŞILAŞILABİLECEK ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	32
1.3.2. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİMDE SINAVLAR VE KİTAPLAR	35
1.3.3. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİM ÇERÇEVESİ KULLANMANIN YARARLARI.....	36
1.3.4. GÖREV ODAKLI DİL İZLENESİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	39

1.4. METNE DAYALI GÖREV OLUŞTURMA.....	42
1.4.1. METNE DAYALI GÖREV TÜRLERİ	42
1.4.1.1. Kestirim Görevleri:.....	43
1.4.1.2. Sıralama Görevleri:.....	45
1.4.1.3. Yeniden Düzenleme Görevleri:	46
1.4.1.4. Yap-boz Görevleri:	47
1.4.1.5. Karşılaştırma Görevleri:	48
1.4.1.6. Bellek Zorlayıcı Görevler:	48
1.4.2. ‘METNE DAYALI GÖREV’ DERSİ OLUŞTURMAK:	49
1.5. OKUMA	56
1.5.1. TANIM	56
1.5.2. OKUMA TAKTİKLERİ	61
1.5.3. OKUMA ETKİNLİKLERİ.....	63
1.5.4. METİN SEÇME ÖLÇÜTLERİ	67
1.5.5. METİNLER, GÖREVLER VE OKUMA	68
2. TARTIŞMA	71
2.1. Konu	71
2.2. Amaç.....	71
2.3. Değerlendirme ve Yorum: Görev Odaklı Bir Okuma Gereci Hazırlama Modeli.....	72
2.3.1. MODEL	75
2.3.2. ÖRNEK UYGULAMA: OKUMA DERSİ	82
2.3.3. OKUMA DERS KİTABI	93
3. SONUÇ.....	94
EK :	96
GÖNDERMELER	321

KISALTMALAR

GOO: Görev Odaklı Öğretim

GODÖ: Görev Odaklı Dil Öğretimi

SAÜ: Sunma, Alıştırma, Üretme

SOÖ: Sorun Odaklı Öğretim

YÖY: Yokla Öğret Yokla

Bk: Bakınız

S: Sayfa

1. GİRİŞ

1.1. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ

Uzun yıllar boyunca bir yabancı dilin en iyi nasıl öğrenilebileceğine ilişkin çok çeşitli görüşler çerçevesinde araştırmalar yapılmış ve değişik yöntemler kullanıma konulmuştur. Çoğu zaman dilin öğrencilere sunuluş biçimi ve izlenen yöntemlerin değiştirilmesiyle öğrencinin dili, en iyi ve etkili biçimde öğrenip kullanabilmesi için en uygun yolu bulmak üzere yoğun uğraşlar harcanmıştır. Bu çalışmanın içeriğinin önemli bir boyutunu oluşturan Görev Odaklı Dil Öğretimi (*Task Based Language Teaching*) (GODÖ) de bu uğraşların tarihsel gelişimi sonucu 1990'ların başında geliştirilmiş olan ve kökenlerini iletişimsel dil öğretiminden alan bir öğretim biçimidir. Bu bağlamda öncelikle İletişimsel Dil Öğretimi'nin ele alınması, GODÖ' nün ortaya çıkışının ve gelişim sürecinin anlaşılmasında kolaylık sağlayacaktır. Bunun ardından GODÖ ele alınacak ve çeşitli tanımlamalara ve temel ilkelere yer verilecektir.

1.1.1. İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİMİ

İletişimsel dil öğretimi, görev odaklı dil öğretiminin başlangıç noktası olarak kabul edilebilir. 1960'larda geleneksel İngilizce öğretim yöntemlerinde meydana gelen değişiklikler, iletişimsel dil öğretiminin ortaya çıkmasında tetikleyici rol oynamıştır. Christopher Candlin ve Henry Widdowson gibi dilciler, işlevselci İngiliz dilbilimcilerin (John Firth, M.A.K. Halliday), Amerikalı toplum dilbilimcilerin (Dell Hymes, John Gumperz ve William Labov) ve felsefecilerin (John Austin ve John Searle) yapmış oldukları çalışmalardan çıkışla, öğrencilere dilin yapısını öğretmekten çok, onlara iletişime yönelik edinç kazandırmanın önemli olduğunu savunmuşlardır. Bunu izleyen yıllarda, İngiliz dilbilimci D.A. Wilkins (1972), dil öğretimi için iletişimsel izleni hazırlama konusuna temel oluşturacak bir tanımında bulunmuştur. Bu tanıma göre dil, işlevsel veya iletişimseldir.

Wilkins bu çalışması ile bir dil öğrencisinin anlamak veya anlatmak gereksinimi duyduğu iletişimsel anlamların çözümlenmesi yönünde ciddi bir adım atmıştır. Wilkins'in iletişimsel dil öğretiminde çok önemli etkiye sahip olan bir diğer çalışması da bir önceki çalışmasının gözden geçirilmiş ve genişletilmiş biçimi olan ve 1976 yılında Kavramsal İzlenceler (*Notional Syllabuses*) adı altında yayımlanan çalışmasıdır. Daha sonra Avrupa Konseyinin çalışmaları ve bu alana katkıda bulunan dilcilerin (Wilkins, Widdowson, Candlin, Christopher Brumfit, Keith Johnson ve diğer İngiliz dilbilimciler) çalışmalarının bir araya getirilmesi ile İletişimsel Dil Öğretimi önem kazanmış ve bu tür bir öğretim için gerekli ders kitapları ve izlenceler kuramsal temelden çıkışla zaman yitirmeden oluşturulmuştur. (Richards ve Rodgers 2001:153-4)

İletişimsel dil öğretiminin amacı 1) İletişimsel edinci, dil öğretiminin amacı kılmak ve 2) dil ve iletişimin birbirine karşılıklı olarak bağlı olduğunu anlatan 4 becerinin öğretilmesi için işlemler geliştirmektir. İletişimsel dil öğretimini derslik içinde desteklemek amacıyla oyunlar, canlandırmalar, rol yapma ve görev-odaklı iletişim etkinlikleri kullanılır. Bunların yanında derslik içi etkinliklerde genellikle türünün tek örneği biçiminde olan alıştırmalar, kitapçıkları, ipucu kartları, etkinlik kartları, eşli iletişim alıştırmaları gereçleri, ve öğrenci etkileşim alıştırmaları kitapçıklarından da yararlanır. (Richards ve Rodgers 2001:155, 169)

İletişimsel dil öğretimi, Görev Odaklı Dil Öğretiminin oluşmasına temel hazırlamış ve özellikle görevler üzerinde yoğunlaşarak iletişim kurmayı çok daha anlamlı ve eğlenceli bir duruma getirmiştir. Derslik içinde yapılan etkinliklerin türüne bakılarak her iki yordamın da öğrencilerin gerçek anlamda iletişim kurmalarını sağlamayı amaçladığı söylenebilir. İletişimsel dil öğretimine kısaca değindikten sonra görev odaklı öğretimin ne olduğunun ele alınması gerekmektedir.

1.1.2. “GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ” NİN TANIMI VE GELİŞİMİ

Görev Odaklı Dil Öğretiminin tanımı yapılırken öncelikle bu tür bir öğretimin odak noktasında bulunan “görev” sözcüğünün ne anlama geldiğinin ele alınmasında yarar vardır. Görev kavramının günlük hayattaki anlamı, birisinin kendisi veya başkaları için gönüllü olarak veya bir ödül karşılığı gerçekleştirdiği bir iştir. Bu tanıma örnek olarak bir çiti boyamaktan, bir çocuğu giydirmeye kadar her şey bir görevdir. Ancak görevin uygulamalı dilbilimde karşılığı başkadır. Aşağıda çeşitli “görev” tanımları ele alınacaktır.

1.1.2.1. Görev nedir?

Nunan (1989 :10)’a göre görev, öğrencinin dikkati biçimden çok anlam üzerindeyken erek dilde kavrama, değiştirme, üretim veya etkileşim çalışmalarında bulunduğu derslik içi bir iştir. Görev tek başına bir bütün olmalıdır, kendi başına iletişimsel bir eylem oluşturabilmelidir. Breen (1987:26) ise görev sözcüğüne ilişkin uzun bir tanımlamada bulunur:

Bir dil öğrenme görevi, bir işi öğrenmek için sıçrama tahtası olarak görülebilir. Geniş anlamda, görev, yeni bir dil ve onun iletişim sırasında kullanımı için gerekli olan bilginin ve yeteneklerin oluşturulması ve artırılması amacıyla fırsatlar yaratmak için yapılandırılmış bir plandır. Böyle bir iş planının da kendine özgü erekları, üzerinde çalışılacak uygun bir içeriğı, ve işleyiş biçimi olacaktır.....” (Richards ve Rodgers 2001:233’ten alıntı).

Prabhu (1987:17) için ise görev, öğrencinin verilen bilgidan yola çıkarak, öğretmenlerin denetleyebildiğı ve düzenleyebildiğı bir dizi düşünme sürecinden geçerek bir çıktıyı gerçekleştirmesini gerektiren bir tür etkinliktir (Richards ve Rodgers 2001:233’ten alıntı). Bir otobüsün varış ve kalkış saatlerini okuyup belli bir günde, belli bir yere, belli bir saatte gitmek için kaç otobüsüne binileceğinin kararlaştırılması bu tanıma göre uygun bir derslik içi görev olabilir. Crookes (1986:1)’un görev tanımı ise şöyledir: “Görev, genellikle belirlenmiş bir amacı olan, derslik içi eğitimin veya işin bir parçası olarak üstlenilen veya araştırma için veri toplamak üzere kullanılan bir iş veya etkinlik parçasıdır.” Crookes’un tanımı Prahbu’nun tanımından oldukça değişikdir. Çünkü Crookes’a göre görevler sadece

özetleri, denemeleri, ve derslik notlarını değil aynı zamanda kimi dil dersliklerinde belleçleri, karşılıklı konuşmaları okuma etkinliklerini ve öğretmenin öğretim ereklerine ulaşmak için kullanacağı diğer “görevleri” de içerebilir (Richards ve Rogders, 2001:233).

Görev, Richards ve arkadaşları tarafından, dili anlamının ve işlemenin sonucu ortaya çıkan bir eylem veya etkinlik olarak tanımlanmıştır. Örneğin yönergeler doğrultusunda bir harita çizmek, dili anlayarak gerçekleştirilmesi gereken bir görevdir. Bu tanımda görevlerin dil üretimi gerçekleştirmesi zorunluluğu yoktur. Öğretmenin, görevi başarıyla tamamlanmış saymak için belirlediği koşullar gerçekleştirilmiş olmalıdır. Dil öğreniminde kullanılan değişik görevlerin, dili daha da iletişimsel kıldığı öne sürülmektedir çünkü bunlar dili kendi başına yinelemekten öte bir derslik etkinliği için kullanma gerekliliği sonucu ortaya çıkmaktadır (1985:289).

Candlin (1987:10)’e göre ise görev, toplumsal bir ortam içerisinde yer alan, önceden görülebilen veya her hangi bir anda ortaya çıkabilen ereklerin topluca bulgulanması ve araştırılması içinde ya varolan ya da yeni beliren bilgilere uygulanan bir dizi ayrık ve dizilenebilir sorun-çözme etkinliğidir. Bu etkinlikler hem öğrencileri hem de öğretmenleri içine alır, geniş bir bilişsel ve iletişimsel etkinlikler demetinden bir bakıma ortaklaşa seçilmiştir

Bütün bu tanımların en önemli özellikleri bir araya getirildiğinde şöyle bir özet çıkarmak olasıdır:

- Eğitsel görevler, kısmen gerçek yaşam görevlerinin toplumdilbilimsel açıdan çözümlenmesi sonucu ortaya çıkan verilerden yararlanarak oluşturulmuştur.

- Ruh dilbilimsel açıdan eğitsel görevler, öğrencilerin erek dilde hali hazırda sahip oldukları dil bilgilerini kullanarak iletişim kurma amacıyla bir dizi anlatım (*chunks of language*) üretmelerini gerektirir.

- Karşılıklı bir konuşmada kişi hem kendisinin hem de karşısındakinin konuşmasını değiştirir. Bu biçimde öğrenciler varolan iletişimsel edinç düzeylerinin ötesinde uzlaşım ve anlaşılabilir girdi ve çıktı edinir ve üretebilirler.

- Bu değiştirilmiş etkileşim ikinci dil gelişiminin gerçekleşmesi için (yeterli olmasa da) gerekli önkoşulları oluşturur (Long, 1981; 1985; 1989; 1991; Pica, 1987; Pica et al., 1989; Swain, 1985; 1995).¹

1.1.2.2. Görev Odaklı Dil Öğretimi ve Tarihsel Gelişimi

GODÖ, izlence hazırlamaya ve yöntem oluşturmaya çözümsel bir yaklaşımın ürünüdür. Bu yaklaşımda dil öğretimi ve öğrenimini düzenlemek için bilgi toplama, sorun çözme ve değerlendirmeye yönelik görevler bulunmaktadır. Toplumdilbilim ve ruhbilim araştırmalarından aldığı çeşitli görüşleri birleştiren bu birbiriyle bağlantılı eğitsel görevler, öğrencilerin ikinci dili kullanmaları gereken belirli ortamlarda karşılaşılabilecekleri iletişimsel olayları yöntemsel olarak canlandırmak üzere tasarlanmıştır (Markee, 1997:289).

Görev Odaklı Dil Öğretimi planlamanın ve öğretimin temeline görevleri oturtan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın, iletişimsel dil öğretiminin mantıksal gelişimi sonucu ortaya çıkan bir süreç olduğunu savunan Willis (1996), 1980'lerden beri iletişimsel dil öğretimine temel oluşturan birkaç ilkeye dikkat çeker. İlkelerin kimileri şunlardır: 1) Gerçek iletişim içeren etkinlikler dil öğrenimi için son derece gereklidir. 2) Dilin anlamlı görevleri gerçekleştirmek için kullanıldığı etkinlikler, öğrenmeyi artırır. 3) Öğrenciye anlamlı gelen dil, öğrenme sürecini destekler. Görevler, yukarıda söz edilen ilkeleri uygulamak için kullanılan son derece yararlı araçlardır.

İletişimsel çerçeve içerisinde görev odaklı yaklaşımın uygulandığı ilk iki çalışma, Malezya İletişimsel İzlencesi (*Malaysian Communicational Syllabus*) (1975) ve Bangalore

¹ <<http://www.iei.uiuc.edu/tesolonline/index.html>> 14/ 06/ 2003

Projesi (*Bangalore Project*) (Beretta ve Davies 1985; Prabhu 1978; Beretta 1990) idi. Ancak bu iki proje de uzun erimli olmamıştır: Malezya, İngilizce'yi eğitimin bütün basamaklarına dizgeli bir biçimde yerleştirmeye karar verdiğinde, Eğitim Bakanlığı tarafından oldukça geniş bir İngilizce kullanım amacı belirlenmişti. Bu amaç, daha sonra orta ve lise düzeyindeki okullardan mezun olan öğrencilere, “içinde yer alabilecekleri birçok ortak İngilizce etkinliğinde doğru ve verimli bir biçimde iletişim kurabilmeleri yeteneği kazandırma” biçimine dönüştürülerek kısıtlanmıştır. Bu erekten yola çıkarak, izlence geliştirme ekibi, içinde İngilizce'nin kullanılması olası olan bir dizi çalışma durumu belirledi. Bu öngörülen durumlara göre hazırlanan mesleki İngilizce kullanımı, sadece orta ve lise düzeyi için geçerli olmak üzere, genel İngilizce kullanım amaçları olarak belirlendi. Ortaya çıkan yirmi dört erek, daha sonra içinde bir dizi ilgili etkinliğin sunulduğu bir çerçeve biçimine geldi (Richards ve Rodgers, 2001: 230). Ancak Malezya İletişimsel İzlencesi görev odaklı olmaktan çok iletişimsel olmuş, kurumsallaştırılmış bir izlencedir. Buna ek olarak sınıf içi uygulamada kullanılacak ve büyük yayınevleri tarafından dağıtılan gerecin olmayışı bu izlenceyi küçük ölçekli kılmış ve sınıf içindeki süreç öğretmenin kişisel çabalarına ve imgeleme gücüne bırakılmıştır (Rooney, 2000).

Bangalore Projesi ise 1979 ile 1984 yılları arasında 8 sınıf, 18 öğretmen ve yaşları 8 ila 15 arasında değişen 390 öğrenci ile uygulamaya konmuştur. Ancak bu proje bir deney olarak başlatılmadığından değerlendirme kısmı özgün planın bir parçası olamamıştır. Bu nedenle proje, değerlendirmeyi öğretim yönteminin bir parçası durumuna getirmekte ve çıktıları gerçekçi bir biçimde değerlendirmekte başarısız oldu. Bunun yanında Long ve Crookes (1993:32)'a göre izlencenin içeriğini oluşturacak bir görev-odaklı gereksinim çözümlemesinin olmayışı ve görev zorluğunun ve sıralanış biçiminin rasgele olması ve öğretmene bırakılması da projenin zayıf noktalarındandı (Rooney 2000'den alıntı). Bu ilk uygulamalarda karşılaşılan zorluklar zamanla giderilmiş olsa da görevleri çözümleme birimi

olarak kullanan daha güçlü çözümsel izlencelerin daha yeni yeni oluşmaya başladığı söylenebilir (Rooney, 2000).

Dil öğretiminde görevlerin önemi, daha sonraları ikinci dil edinimi için eğitsel uygulamalar geliştirmeye çalışan dilciler (Long ve Crookes 1993) tarafından desteklenmiştir.

Araştırmacılar, 1980'lerin ortalarında görevleri, ikinci dil edinimine ilişkin araştırma yapmak için son derece yararlı araçlar olarak görmeye başlamışlardır. Bunun sonucunda da görevler, ikinci dil öğretimi alanında üzerine görüşler inşa edilebilecek olan temel taşları niteliğini kazanmıştır (Richards ve Rodgers 2001:223).

İkinci dil edinimi araştırmaları, birçok derslikte kullanılan dilbilgisi öğretimi odaklı etkinliklerin, derslik dışındaki doğal ortamda kullanılan bilişsel dil öğrenme sürecini yeterli olarak yansıttığına ilişkin kesin kanıtlar olmadığını göstermiştir. Bu nedenle, öğrencilere görev çalışmaları yaptırmak, öğrenme sürecini eyleme geçirecek bir ortam yaratması açısından, biçim odaklı çalışmalar yaptırmaktan daha iyidir. Bunun sonucunda sınıf içindeki etkinliklerde öğrencilere dil öğreniminin gerçekleşmesi için daha iyi fırsatlar sağlanmış olacaktır. Bunun yanında Richards ve Rodgers'a göre, dil öğrenirken, öğrencilerin sadece anlaşılabilir girdiye değil aynı zamanda anlatılan kavramalarını ve doğal ve anlamlı iletişim kurabilmelerini gerektirecek görevlere de daldırılmaları (*immersion*) gerekmektedir (2001:223-4).

Bütün bu görüşler ışığında görev odaklı eğitimin temel bakış açısı biçimlenmektedir. Feez (1998:17), görev odaklı öğretimin temel görüşleri şu biçimde özetlemektedir:

- Sonuçtan çok süreç önemlidir.
- Temel bileşenler; amaca dayalı etkinlikler ve iletişimi ve anlamı vurgulayan görevlerdir.
- Öğrenciler, etkinlikler ve görevlerle uğraşırken birbirleriyle, iletişime ve amaca yönelik etkileşimde bulunurlar.

- Etkinlikler ve görevler, öğrencilerin gerçek yaşamda gerçekleştirmek zorunda oldukları türden olabileceği gibi; dersliğe özel, eğitsel amaçlı da olabilir.
- Görev-odaklı bir izlencenin etkinlikleri ve görevleri zorluk derecesine göre sıralanmıştır.
- Bir görevin zorluğu, öğrencinin geçmiş yaşantısı, görevin karmaşıklığı, görevi gerçekleştirmek için gerekli olan dil ve sağlanan destek derecesi gibi bir dizi etkene dayanır.

İletişimsel Dil Öğretimi, yöntembilimi ile olan bağlantısı ve ikinci dil edinimi alanının önde gelenlerinden aldığı destek nedeniyle GODÖ, büyük ölçekli uygulamalarının ve derslik içi öğretim, gereç geliştirme ve izlence hazırlama konularında ne kadar verimli olduğuna ilişkin yazılı metinlerin azlığına karşın, uygulamalı dilbilimciler arasında oldukça fazla dikkat çekmektedir (Richards ve Rodgers 2001:224).

Görev Odaklı Dil Öğretiminin ne olduğuna, ortaya çıkışına ve bunda etkili olan görüşlere ve bu öğretimin temel ilkelerine değinildikten sonra GODÖ'nün dil ve öğrenme kuramı çerçevesinde nasıl bir yaklaşıma sahip olduğu aşağıdaki bölümde ele alınacaktır.

1.1.3. “GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ”NDE KURAMSAL DAYANAKLAR

1.1.3.1. Dil Kuramı

GODÖ, dil kuramlarından çok öğrenme kuramlarından yararlanmaktadır. Bununla beraber, GODÖ'nün bugünkü biçimini almasında dilin doğası ile ilgili olan kimi görüşlerin de etkisinin olduğu söylenebilir. Bu görüşler şunlardır:

- 1) Dil öncelikle anlam aktaran bir araçtır:

İletişimsel dil öğretiminin diğer uygulamaları gibi GODÖ de dil kullanımında anlamın önemini vurgular. Skehan (1998:98), görev odaklı öğretimde, anlamın çok önemli olduğunu ve görevlerin değerlendirilmesinin ancak çıktılar yoluyla olduğuna değinmiş ve görev odaklı

öğretimin, dilin sergilenmesiyle (*language displays*) ile ilgili olmadığını öne sürmüştür (Richards ve Rodgers 2001:226'dan alıntı).

2) Dilin değişik örnekleri, görev odaklı öğretimi biçimlendirir:

Görev odaklı öğretimi savunanlar, yapısal, işlevsel ve etkileşimsel dil örneklerinden yararlanırlar. Bu, bakış açısından çok uygunluk ile ilgili bir meseledir. Örneğin, Shekan (1998) görevlerin dilsel zorluğunu belirlerken, yapısal ölçütler kullanmıştır. Benzer biçimde, kimi araştırmacılar tarafından da görev çeşitlerinin sınıflandırılmasında kişisel, anlatımsal (*narrative*) ve karar verme görevleri gibi işlevsel bir sınıflandırma yapılması önerilmiştir (Foster ve Shekan,1996) . Son olarak ise, ikinci dil edinimi araştırması yapanlar tarafından öne sürülen görev sınıflandırmalarında, görevlerin etkileşimsel boyutları üzerinde durulmuştur. Örneğin Pica (1994) etkileşimli etkinlik ve iletişimsel amaç arasında ayırımıda bulunur. Bu nedenle görev odaklı öğrenme (GOÖ), sadece bir dil modeli ile değil dil kuramının 3 modeli ile de ilişkilidir (Richards ve Rodgers 2001:227'den alıntı).

3) Dil kullanımında ve dil öğreniminde sözlüksel birimler önemlidir:

Son yıllarda ikinci dil öğreniminde sözcüklerin önemi eskiye göre oldukça artmıştır. Bu bakış açısıyla, sözcükler denildiğinde aslında sözlüksel öbekler, tümce kökleri, bileşenleri önceden hazırlanmış kalıplar ve sözdizimi anlaşılmalıdır (Richards ve Rodgers, 2001: 227).

4) Karşılıklı konuşma, dilin odak noktası ve dil ediniminin anahtarıdır:

Kişinin varolan dilsel ve iletişimsel kaynaklarından yararlanarak, konuşulan dil yoluyla başkaları ile iletişim kurması, görev odaklı öğretimde ikinci dil ediniminin temeli kabul edilir. Bu nedenle, GODÖ içinde öne sürülen görevlerin büyük bir kısmı karşılıklı konuşma içerir (Richards ve Rodgers, 2001:228).

1.1.3.2. Öğrenme Kuramı

Görev Odaklı Dil Öğretimi, dil öğrenme sürecinin doğası ile ilgili olarak iletişimsel dil öğretimi ile aynı görüşü paylaşır. Ancak, GODÖ kuramında önemli rol oynayan kimi ek ilkeler vardır. Bunlar:

1) Görevler, dil edinimi için gereken girdi ve çıktı çalışmalarını sağlarlar:

Krashen, uzun bir dönem, anlaşılabilir girdinin başarılı dil öğrenimi için gerekli ve yeterli bir ölçüt olduğunu savunmuştu. Buna karşın, yeterli dil gelişimi için sadece girdinin değil aynı zamanda üretimsel çıktının da önemli olduğunu savunanlar olmuştur. Örneğin Swain (1985), Kanada'daki daldırma kümelerinde daldırma öğrencilerinin dil becerilerinin, yıllarca anlaşılabilir girdiye maruz kaldıktan sonra bile anadil konuşmacılarının gerisinde kaldığını göstermiştir. Bu nedenle Swain, dilin tamamıyla gelişmesi için üretimsel dil kullanımı için sağlanan yeterli oranda fırsatın çok önemli olduğunu savunmuştur. Görevler, dil öğreniminde çok önemli olan girdi ve de çıktı gereksinimleri için mükemmel fırsatlar sağlamaktadır (Richards ve Rodgers 2001:228'den alıntı).

2) Görev etkinliği ve görevi başarmak güdülenme ile ilişkilidir:

Görevlerin öğrencileri güdülediği ve bu yolla öğrenmeyi arttırdığı söylenmektedir. Bunun sebebi, öğrencilerin görevlerde gerçek dili kullanmak zorunda oluşlarıdır. Görevler iyi tanımlanmış boyutlara ve açılımlara sahiptirler. Görevler biçimsel olarak veya işleyişte çeşitlenebilirler. Görevler normal olarak fiziksel etkinlik içerir, ortak çalışma ve dayanışma gerektirir ve öğrencinin geçmiş yaşantılarını kullanmalarını sağlar. Görevler birçok iletişim biçimini özendirir ve bunların kullanılmasına olanak tanır (Richards ve Rodgers 2001:229'dan alıntı).

3) Belirli eğitsel amaçlar için öğrenme güçlükleri giderilebilir ve düzenlenebilir:

Görevlere ilişkin ortaya atılan bir diğer sav da, dilin belli yönlerinin kullanımı ve öğrenilmesini kolaylaştırmak için kimi özel görevlerin düzenlenebileceğidir. Long ve Crookes'a göre, görevler öğrencilere uygun erek dil örneklerinin sunulması için bir araçtır. (1991:43; Richards ve Rodgers 2001:229'dan alıntı).

1.1.4. “GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ”NDE DERS OLUŞTURMA

1.1.4.1. Erekler

GODÖ' deki en son düzenlemeleri tümüyle kullandığını savunan dil programlarının sadece birkaç örneği vardır. Bu tür çalışmaların yazını genellikle görev-odaklı etkinliklerin örneklerinin tanımlanmasından oluşmaktadır. Bununla beraber, tıpkı diğer iletişimsel yaklaşımlarda olduğu gibi GODÖ'de de, ereklar belirlili öğrencilerin belirlili istekleri doğrultusunda oluşturulmasında yarar vardır. Long ve Crookes'a göre görevlerin seçimi öğrencinin gerçek yaşam gereksinimlerinin dikkatli bir çözümlemesine dayanmalıdır (1993;Richards ve Rodgers 2001:230'dan alıntı).

1.1.4.2. İzlençe

Geleneksel izlençeler bir dersin içeriğini dil yapıları, işlevler, başlıklar ve konular, temel beceriler (okuma, yazma, dinleme, konuşma), metin türleri ve sözcük ereklere olarak belirlerler. Böyle izlençeler, içeriği ve öğrenme çıktılarını belirlemiş olurlar. Aynı biçimde bu izlençeler, derslik öğretimi ve öğretim gereçlerinin hazırlanması için temel oluşturur (Richards ve Rodgers 2001:231).

Görev odaklı öğretim uzmanları ise öğrencinin bu tür bir içerikle yetişmesine tamamen karşı olmamakla beraber, beceriler ve içerikten çok, öğrenmenin işlem boyutu üzerinde durmaktadırlar. Bunun sebebi bu işlemlerin kullanılması ile becerilerin zaten kendiliğinden kazanılacağını düşünmeleridir. Bu nedenle, GODÖ izlençesi, bir program içinde, öğrencilerin gerçekleştirmesi gereken görevleri belirler. Nunan, bir izlençenin iki tür görev belirleyebileceğini söyler.

1. Geçek yaşam görevleri: Bunlar gereksinim çözümlemesinde önemli bulunan ve gerçek yaşamda önemli ve işe yarar olduğu ortaya çıkmış görevleri uygulamak veya prova yapmak için düzenlenen görevlerdir. Bir telefon konuşması yapmak, bu tür bir göreve örnek verilebilir.

2.Eğitsel görevler: Bunlar ikinci dil edinim kuramında ve araştırmalarında ruh dilbilimsel temellere dayanan görevlerdir. Ancak bu görevler, gerçek yaşam görevlerini yansıtmak zorunda değildir. Bilgi boşluğu (*information gap*) türünden görevler bu türe örnek olarak verilebilir (1989; Richards ve Rodgers 2001:231'den alıntı).

GODÖ izlencesinin temelini oluşturan görevlerin seçiminin yanında, görevlerin sıralanışı da son derece önemlidir. Ayrıca görevin zorluk derecesi de gözden kaçırılmaması gereken bir konudur.

1.1.5. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENME – ÖĞRETME ETKİNLİKLERİNİN TÜRLERİ

Görevleri ulamlara ayırmak için çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Willis'in önerdiği altı görev türü şunlardır:1) listeleme 2)sıralama ve sınıflandırma 3)karşılaştırma 4) sorun çözme 5) kişisel deneyimleri paylaşma 6) yaratıcı görevler (1996:26-27).

Pica, Kanagy ve Falodun (1993) görevleri, görevin başarımı sırasında oluşan etkileşimin türüne göre sınıflandırmışlardır. Buna göre:

1. Yap-boz görevleri: Öğrenciler bütüne ulaşmak için değişik bilgi parçacıklarını birleştirirler (bir kümedeki her bireye bir öykünün değişik bölümleri verilebilir ve öğrenilerin öyküyü birleştirmeleri istenir).

2. Bilgi boşluğu görevleri: Görevi tamamlamak için öğrenciler kendilerinde olmayan bilgileri arkadaşlarından alırlar.

3. Sorun-çözme görevleri: öğrencilere bir sorun ve bir dizi bilgi verilir. Soruna bir çözüm bulmaları istenir.

4. Karar verme görevleri: Öğrencilere bir dizi olası çözümü olan bir sorun verilir ve tartışma ve uzlaşma yoluyla birini seçmeleri istenir.

5. Görüş alış-verişi görevleri: Öğrenciler tartışmalarda görev alır ve görüş alış-verişinde bulunurlar. Bir görüş birliğine varmak zorunda değildir (Richards ve Rodgers 2001:234-5'ten alıntı).

Görevlerin diğer özellikleri de aşağıdaki biçimde tanımlanmıştır:

1. Görev, tek-yönlü veya çift yönlü bilgi iletimi gerektirebilir.
2. Öğrenciler ortak veya ayrı ayrı ereklere ulaşabilirler.
3. Öğrenciler görevi gerçekleştirirken işbirliği yapabilir veya birbirlerine karşı yarışabilirler.
4. Görevin bir tek veya birden fazla çıktısı olabilir.
5. Görev somut veya soyut dil kullanımını içerebilir.
6. Görev yalın veya karmaşık bilişsel işlem gerektirebilir.
7. Görev yalın veya karmaşık dil gerektirebilir.
8. Görev gerçek yaşamdaki etkinlikleri veya gerçek yaşamda bulunmayan eğitsel etkinlikleri yansıtabilir (Richards ve Rodgers 2001:234-5).

1.1.6. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ve EĞİTSEL GEREĞİN ROLÜ

Görev odaklı dil öğretiminde görev çalışmaları sırasında öğrencinin üstlenmesi gereken temel roller şunlardır. İlk olarak öğrenci **katılımcı** olmalıdır çünkü görevlerin birçoğu eşler arasında veya küçük kümeler oluşturularak gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında GOÖ' de görevlerin amacının öğrenmeyi kolaylaştırmak olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğrencilere dilin topluluk içinde nasıl kullanıldığını gösteren örneklerin fazla olması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu noktada öğrencilerin iyi bir **gözlemci** olmalarının gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Üçüncü olarak ise öğrencinin

girişimci ve yaratıcı olması gerekmektedir. Öğrenci öğrendiklerini kendine göre **yorumlamalıdır**. Ancak böyle bir öğrenci öğrendiklerini kendi deyimiyle yineleyebilecek, gereken yerlerde dil üstü imler (*paralinguistic signals*) kullanabilecek ve öğrendiklerini bir araya getirerek yeni kalıplar yaratmaya çalışacaktır. Bu yolla öğrencinin dilsel ve içeriksel ipuçlarından yararlanmayı öğrenme, açıklama isteme ve diğer öğrencilere danışma becerileri de gelişebilir (Richards ve Rodgers 2001:235).

GOÖ' de öğretmenin üstelenmesi gereken roller de vardır. Öğretmen öncelikle **görevleri seçen ve sıralayan** kişidir. Öğretmen gerektiğinde kendisi de yaratabileceği görevleri dersliğin ihtiyacına, ilgisine ve dilsel beceri düzeyine göre değiştirebilmelidir. Öğretmenin ikinci bir rolü **öğrencileri role hazırlamaktır**. Öğrencilerin hiçbir ön hazırlık yapmadan doğrudan görevin içine itilmesi çoğu zaman olumsuz bir etki yaratır. Öğretmen başlık çalışması yaparak, görevin yapılış basamaklarını netleştirerek veya önemli sözcükler ve kalıpları öğrencilere anımsatarak onları göreve hazırlayabilir. Öğretmenin diğer bir rolü de bir dizi biçim odaklı yöntem kullanarak öğrencilerin görev gerçekleştirilirken kullanılan dildeki çok **önemli noktalara dikkat çekmektir** (Richards ve Rodgers 2001:236).

Eğitsel gereçler GOÖ' de çok önemli bir role sahiptir. Çünkü GOÖ'nün dersliğe uygun görevler konusunda güçlü bir desteğe ihtiyacı vardır. GOÖ çerçevesinde yapılan görevlerin kimileri ciddi oranda zaman, kabiliyet ve kaynak gerektirir. Gazeteler, televizyon, örütbağ gerçek yaşam gereçleri olarak orada **kullanılan dilin dersliğe aktarılması** açısından çok yararlı araçlar olarak kullanılabilirler (Richards ve Rodgers 2001:236-7).

1.2. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİM ÇERÇEVESİ

Görev Odaklı Öğretim çerçevesi genel olarak üç basamak içerir. Bu basamaklar, aşağıdaki bölümlerde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

- 1- Görev Öncesi: Konu ve göreve giriş
- 2- Görev Döngüsü: Görev, planlama, bildirim
- 3- Dil Odaklı Çalışma: Çözümleme, uygulama

1.2.1. GÖREV ÖNCESİ:

Çerçevenin en kısa bölümüdür. Öğrencinin konuyu ve görev biçimini bilip bilmeme durumuna göre 2 ila 20 dakika sürebilir. Kendi içinde kimi aşamalara sahiptir. Öğretmen görevleri bir ders kitabından veya kaynak kitaptan seçip yaptıracaksa, kitapta var olan konuya giriş etkinlikleri kullanılabilir. Ancak öğretmen görevi kendi oluşturacaksa, uygun resimler bularak, kullanılacak sözcükleri ortaya çıkaracak etkinliklerde bulunarak veya görevi gerçekleştiren gerçek kişilerin konuşmalarından yaptığı kısa kayıtları öğrencilerine dinleterek **görev öncesi hazırlık** yapabilir (Willis 1996:42).

Görev öncesi hazırlık tamamlandıktan sonra, derslikte bir görevin başarıyla gerçekleşmesi için öncelikle **konu öğrencilere sunulmalıdır**: öğrencilerin konu alanını tanımasına yardımcı olunmalıdır. Konu, öğrenci hayatıyla ilgili olmalı, onlara yabancı olmayan bir kavram olmalıdır. Örneğin denize kıyısı olmayan bir ülkede öğrencilere sörf yapma ile ilgili görev etkinliği yaptırmak yanlış olacaktır. Konuyu öğrencilere sunduktan sonra **konu dili belirlenmelidir**: görev sırasında ve derslik dışında öğrencilerin bu görevi gerçekleştirmeleri için gerekli olan sözcükler ve deyişler öğrencilere anımsatılmalıdır. Bu aşamada, öğrencilere görev ile ilgili bilmeleri gereken birkaç temel sözcük veya deyiş öğretilebilir. Bunlar çoğunlukla kullanılan kitaplarda yer alır. Görev öncesi etkinliğin amacı, öğrenciye görevle ilgili ne kadar şeyi önceden bildiğini gösterme şansı vermektir. Öğretmen beyin fırtınası etkinliği ile öğrencilerin görev ile ilgili akıllarına gelen sözcükleri tahtanın bir

kenarına not edebilir böylece öğrenciler bu sözcükleri görev sırasında kullanabilir. Bu bölümde kullanılacak sözcüklerin bir listesi yapılabilir. (Willis 1996: 42-3)

Konuyu öğrencilere sunduktan ve konu dilini belirledikten sonra **görev öncesi dil etkinlikleri** yapılmalıdır. Konu dilini keşfetmek için yapılan görev öncesi etkinliklere bütün öğrenciler etkin olarak katılmalıdır. Ayrıca bu etkinlikler öğrencilerde merak uyandırmalıdır. Bir derste bu görev öncesi etkinliklerden biri veya ikisi yeterli olacaktır. Öğrencilerin bu etkinlikleri neden yaptıklarını ve bunun ne işe yaradığını anlamaları gerekir. Bu aşamada öğretmenin yapabileceği görevler: sözcükleri ve deyişleri sınıflandırmak, öğrenciden bir küme sözcük içinden değişik olanı bulmasını istemek, deyişleri resimlerle eşleştirmek, beyin fırtınası ve beyin haritası etkinlikleri yapmak, öğrencilerden sorulabilecek soruları kestirmelerini istemek ve deneyimlerini öğrencilerle paylaşmak olabilir. Görev öncesi dil etkinliklerinin ardından öğretmen **görev yönergelerini verir**: bu aşamada öğrencilerin görevin içeriğini, amacını ve çıktısının ne olması gerektiğini çok iyi anlamaları gerekir. Bunları yapmak için öğrenciler yapılması gereken çalışmaları kendi başlarına kitaptan vb. okuyabilirler veya öğretmen, yapılması gereken görevin bir canlandırmasını başarılı öğrencilerden biriyle gerçekleştirir. Bir diğer yöntem de öğretmenin görevi yapan gerçek kişileri sesli veya görüntülü kaydederek bunları öğrencilere sunmasıdır. Böylece öğrenciler gözlemlene sonuca görevi yapmaya hazır duruma geleceklerdir. Yine aynı biçimde öğretmen daha önceki öğrencilerin bu konu üzerindeki yapmış olduğu görev örneklerini öğrencilere gösterebilir (Willis 1996:44-5).

Altıncı aşama **öğrencilere hazırlanmaları için bir süre tanınması** aşamasıdır. Böyle bir süre sonucunda öğrenciler daha doğal, akıcı bir biçimde ve sözcük açısından daha zengin bir içerikle görevlerini gerçekleştirirler. Öğrencilere verilecek olan süreyi görevin karmaşıklığı ve öğrencilerin bu göreve olan tanıdıklığı belirler. Öğrenciler bu sürede ne

söyleyeceklerine ve görevi nasıl gerçekleştireceklerine karar verirler. Görev hazırlığı aşaması sona erdiğinde görev döngüsü başlar (Willis,1996:46).

1.2.2. GÖREV DÖNGÜSÜ:

Görev odaklı çerçevenin ikinci basamağı olan görev döngüsünün üç bileşeni vardır. **Görev basamağında**, öğrenciler yapılması gereken görevi gerçekleştirirler. Öğretmen bu aşamada öncelikle öğrencilere müdahale etmemeyi öğrenmelidir. Öğrenciler görevle uğraşırken, öğretmen derslikte dolaşır, öğrencilerin yanlış sesletimine veya diğer çalışma unsurlarına karışmamalıdır. Bu öğretim biçiminde, gözlem ve uzaktan öğrencileri cesaretlendirmek, bir öğretmenin asıl yapması gereken şeydir. Eğer öğretmen öğrencilere her an çok yakın olursa, öğrenciler bir şeyi yapmanın başka yollarını bulmak için çaba harcamak yerine kısa yoldan bunu öğretmene sorma yolunu tercih edebilirler. Öğretmen, öncelikle bütün kümelerin, görevin amaçlarını bilerek doğru görev üzerinde çalıştıklarından emin olmalıdır. Öğretmen, daha sonra dilleri ne kadar zayıf olursa olsun, bütün öğrencileri görevde rol almak için cesaretlendirmelidir. Yanlışlarda bağışlayıcı olmalı ve sadece anlamın karşı tarafa iletilmesinde büyük kopukluk yaşandığı anlarda görevi bölüp yardım sağlamalıdır. Öğretmen kümede kimin baskın kimin çekingen davrandığına dikkat etmeli ve bir dahaki görev dağılımında bunu göz önünde bulundurmalıdır. Öğretmen, kümelerin ana dile kayıp kaymadığına, eğer kayıyorlarsa bunu ne zaman ve neden yaptıklarına dikkat etmelidir ve son olarak da bir saat gibi davranıp dakik olmalıdır. Öğrencilere görevi yapmaları için tanınan süre ne herkesi sıkacak kadar uzun, ne de onların görevi tamamlamalarını engelleyecek kadar kısa olmalıdır. Görevden hemen sonra öğretmen gözlem sırasında dikkatini çeken birkaç önemli noktaya değinebilir. Ancak öğretmen, öğrencilerin bulguları ve vardıkları sonuçlara ilişkin yorum veya özet yapmaktan kaçınmalıdır, çünkü bu, bundan sonraki iki basamağın, planlama ve bildirimin amacını ve içeriğini oluşturmaktadır (Willis,1996:54).

Görevden sonra, öğretmenin görevin nasıl yapıldığına ilişkin kısa yorumlar yapmasının ardından dersin akışı planlama ve bildirim aşamalarına doğru gider. Bu aşamalarda öğrenciler, bulgularını öğrencilerle paylaşmaya hazırlanırlar. Görev sırasında öğretmen, aslında büyük bir tehlikeyi göze almış sayılır. Bu tehlike, sırf akıcı olmak uğruna öğrencilerin doğru dil kullanımından ve dilbilgisi kurallarını içselleştirmekten kaçınmalarıdır. Bunu engellemek için görevin kendisinden sonra başka bir basamağa gereksinim vardır. Bu basamak bildirim aşamasıdır ancak bildirim aşamasından önce planlama aşaması gelir.

Planlama aşaması, görev döngüsünün temelini oluşturur. Bu aşama, öğrencilerin bildirimlerini verimli bir biçimde yapmaları ve öğrenme fırsatlarını en üst düzeye çıkarmaları konusunda onlara nasıl yardım edilmesi gerektiğini açıklar. Planlama bölümü öğretmenin, öğrencilerin birçoğunun görevi bitirmesinin hemen ardından dikkatini çeken kimi konulara ilişkin yorum yaptığı bölümdür. Öğretmen görevi durdurduktan sonra,

1. öğrencilere, ileride her eşten veya kümeden bir kişinin bulgularını derslikteki herkese anlatmasını isteyeceğini açıklar. Bu, öğrencilerin yaptıkları işi daha ciddiye almalarını sağlar.
2. bildirimlerin amaçları konusunda çok net olur. Örneğin öğrencilerin, diğer kümelerin bildirimlerinde ne tür bir bilgi arayacakları ve bu bilgiyle ne yapacaklarını iyi açıklar.
3. eğer bildirim dışarıdan bir seyirci için hazırlanacaksa, onun kim olduğunu vb. açıklar.
4. bildirimin ne biçimde olacağını ve öğrencilerin ne gibi olanakları (tepegöz vb.) kullanabileceklerini açıklar.
5. öğrencilerin elde ne tür kaynaklara sahip olduklarını bilmelerini sağlar.
6. öğrencilere sunumlarının ne uzunlukta olması gerektiğini söyler. Sözlü sunumların kısa, yazılı sunumların da düzenli olması gerektiğine dikkat çeker.
7. öğrencilere zaman kısıtlaması koyar, ve gereksinimleri olduğunda onlara yardım etmek için oralarda olacağını söyler.

8. belli kümelerde, belli kişilerin bütün işi üstlendiğini gördüğünde kümeye müdahale eder ve görev dağılımını uygun bir biçimde yapar (Willis,1996:56).

Öğretmenin planlama aşamasında asıl görevi, öğrencilerin anlatımlarının biçimlenmesine ve söylemek istedikleri şeyleri daha net bir biçimde söylemelerine yardımcı olarak bir danışman gibi görev yapmaktır. Öğretmen başlarken hemen tüm öğrencileri gözden geçirir, öğrencilerin neyi neden yapmaları gerektiğini anlayıp anlamadıklarını denetler, öğrenci istemeden yardım etmez. Planlama aşaması öğrenci bağımsızlığını özendirir. Öğretmen iyi ve yaratıcı dil kullanımını takdir eder. Tavsiye vermesi istendiğinde ise öğrencilerin geliştirebileceği olumlu noktalarına değinir. Eğer öğrenci yanlışının düzeltilmesini isterse, yanlışlara seçici bir biçimde yaklaşır ve öncelikle en ciddi yanlış düzeltir. Diğer yanlışlarda öğrencinin kendini düzeltmesine fırsat verir. Öğrencilerin sözlüğü uygun ve doğru biçimde kullanmalarını sağlar. Öğrencilerin birbirlerine yardım etmeleri ve birbirlerinin çalışmalarını denetleyip düzeltmeleri için onları cesaretlendirir, geride ne kadar zamanlarının kaldığını sürekli bildirir. Öğrencilere bildirim aşamasına geçmeleri için onlara genellikle diğer dersin başına kadar süre veren öğretmen, onların ders aralarında da konu üzerinde çalışmalarını veya konunun zihinsel alıştırmalarını yapmalarını sağlar. Son olarak ise, öğretmen kümelerin bir çoğu işlerini az çok bitirdiklerinde öğrencileri sunumlarını yapmaya hazır aşamaya getirir, bu bildirim aşamasıdır (Willis,1996:57-8).

Bildirim aşaması görev döngüsünün doğal sonucudur. Planlama aşamasından daha az öğrenme fırsatı sunsa da öğrenmenin, planlama, taslağını hazırlama ve yineleme kısımlarına katkısı bulunur. Bildirim aşaması, öğrencilerin dil düzeyi ve görevin çeşidine bağlı olarak yaklaşık 20-30 saniyeden iki dakikaya kadar uzanabilir. Burada öğrenciler, hem akıcılık hem de doğru dil kullanımı için çaba sarf ederler ve durumu zayıf olan öğrencilere destek sağlanabilir. Bir görevi küçük kümeler biçiminde tamamladıktan sonra

öğrenciler, diğerlerinin aynı erekları nasıl gerçekleştirdiklerini doğal olarak merak ederler. Kümeler, gerçekleştirdikleri görevin kimi bölümlerini yazılı veya sözlü bir biçimde bütün öğrencilere kısaca açıklarlar. Bunu yapmak onların seyirci önünde yazılı veya sözlü aktarım becerilerini geliştirir. Öğrenciler arkadaşları önünde yanlışlık yapıp dikkat çekmemek için dili doğru biçimde kullanmaya özen gösterecek, söyleyeceklerini planlayacak ve anlaşılır olmaya özen göstereceklerdir. Eğer öğrenciler, bildirim aşamasına gelince bulgularını arkadaşları ile paylaşmaları gerektiğini görev döngüsünün başlangıcından başlayarak bilirlerse görev sırasında kullanacakları dil üzerinde daha fazla çalışacaklardır, daha karmaşık ve yanlışsız bir dil kullanmaya çalışacaktır (Willis,1996:55-6).

Bildirimler, doğal olarak gerçek konuşucuların dilini yansıtmayacaktır; içlerinde dilbilgisi yanlışları veya garip sözcükler bulunacaktır. Ancak burada önemli olan öğrencilerin verilen zaman ve dilsel kaynaklar çerçevesinde ellerinden gelenin en iyisini ortaya koymak üzere çalışıyor olmalarıdır.

Bildirim aşamasında öğretmenin asıl görevi başkanlık yapmaktır. Yazılı ve sözlü bildirimlerde öğretmen, bildirimin amacına ilişkin diğer öğrencileri bilgilendirmek vb. gibi çeşitli noktalara dikkat etmek zorundadır. Bildirim bir kaset veya video kaydı sunumu ile de gerçekleştirilebilir. Bildirimin tamamlanmasından sonra öğretmen çalışmaları özetler ve geri dönüt verir. Öğretmen bildirim aşamasını olumlu bir notla sonlandırmalıdır. Öğrencilerin sunumlardaki gayretlerini takdir etmek ve yazdıkları, söyledikleri şeylere ilgi göstermek çok önemlidir. Bu nedenle öğretmen daima cesaretlendirici olmalıdır. Başarıları üzerinde olumsuz düşünüp öğrencileri eleştirmemelidir, yanlışları unutup sadece doğru yaptıkları şeyler üzerinde yoğunlaşmalı ve öğrencilerin gelişim gösterdikleri alanların ayırına varmalıdır (Willis,1996:60-1).

Görev odaklı yaklaşımda, yazmak döngünün doğal bir parçasıdır. Birkaç çeşit yazma vardır. Öğrenciler bazen anımsatıcı özel notlar kullanırlar, bazen taslak hazırlarlar. Kimi görevlerde de görev döngüsünün sonul çıktısı yazılı, düzenli bir metin olabilir. Bu metin, mektup, öykü sonu, liste vb. olabilir. Bu sonul çıktı öncelikle görev öncesi bölümde sözlü biçimde veya okuma yoluyla sunulacaktır. Daha sonra görev bölümünün gerekli bir parçası olarak tartışılacak; planlama aşamasında işbirliği ile taslağı hazırlanacak ve bildirim aşaması için hazır olacaktır (Willis, 1996:62).

Buraya kadar anlatılanlar şu biçimde özetlenebilir: görev öncesi bölümde öncelikle konu ve durum tartışılır. Ardından öğretmen bir okuma parçasına dayalı olabilecek yazılı görevleri belirler. Görev döngüsünde ise önce görev gelir; öğrenciler, içeriği belirlemek için kümedeki elemanlarla görev üzerinde sözlü olarak tartışır. Görevin ardından birinci planlama basamağında kümeler, notların taslağını hazırlar, ana hatları tartışır ve ilk taslağı yazarlar. Daha sonra taslaklarını başka bir kümenininki ile değiştirirler ve geliştirici öneriler isterler. İkinci planlama basamağında ise öğrenciler yeniden taslak hazırlarlar (*redraft*) denetimlerini yaparlar. Son denetimden sonra ise son taslak seyirci için hazır olmuş olur. Bildirim aşamasında, yazılmış parçalar belirlenmiş amaç çerçevesinde okunur. Öğrenciler bulguları tartışır ve özetleme yapılır (Willis, 1996:62).

Buraya kadar anlatılanlar aşağıdaki biçimde özetlenmektedir. Bu iki basamağın ardından dil odaklı çalışma bölümü gelmektedir.

Şekil 1²:

<u>Görev Öncesi</u>
Konuya ve göreve giriş
<u>Görev Döngüsü</u>
Görev-Planlama-Bildirim

² (Willis, 1996:64)

1.2.3. DİL ODAKLI ÇALIŞMA:

Dil odaklı çalışma Görev Odaklı Öğretim çerçevesinin son aşamasıdır. Görev döngüsünün bildirim basamağından sonra gelen bu bölüm, açık dil öğretimi için sunulan fırsatlara bir yenisini ekler. GOÖ çerçevesinde, görevler ve metinler öğrencilerin dil kullanımına yakından şahit olmaları ve dili kendi başlarına kullanmaları amacıyla birleşirler. Görev döngüsü boyunca, üzerinde durulan konu, öğrencilerin görev çıktılarını gerçekleştirmeleri ve bulgularını bildirmeleri amacıyla anlatılanı anlamaları ve dile getirmeleriydi. Ancak bir öğrencinin dili öğrenmesi için dile şahit olma, onu kullanma ve güdülenmiş olmasının yanında dil biçimleri üzerinde çalışması da önemlidir.

Dil odaklı çalışma bölümünde dil üzerinde çözümleme ve alıştırma çalışmaları yapılır. Biçim odaklı alışırmalar, çözümleme etkinlikleri ile birleşince, öğrencilerin yararlı deyişleri ve sık kullanılan kalıpları ezberlemelerine ve sesletmelerine yardımcı olur. Ayrıca öğrenciler yeni bileşimler denemek ve kendileri bileşim üretmek için cesaretlenirler. **Dil çözümleme etkinlikleri**, bazen bilinç arttırıcı, dil bilinçliliği etkinlikleri veya hatta iletişim ötesi görevler olarak da adlandırılır. Bu etkinlikler, içerikten koparılmış sunumlar veya dil parçalarının tek başlarına belletilmesi biçiminde olmamalıdır. Çünkü bunlar görev döngüsünün hemen ardından gelirler ve öğrenciler bu aşamaya gelinceye kadar döngü sırasında gerçekten kullanılan veya gereksinim duyulan yani anlamlı dil biçimleri üzerinde çalışmış olurlar. Çözümleme etkinliklerinin amacı 1) saptama yoluyla gözlemi ve 2) dilsel özelliklerin dikkatli bir biçimde incelenmesini arttırmaktır. Bu tür etkinlikler öğrencilere, zaten bildikleri dilbilgisini dizgeleştirmek ve onların üzerine yenisini eklemek için fırsat sunar. Öğrenciler, varsayımlar üretip bunların doğruluğunu ölçerken aynı zamanda yararlı sözcük dağarcıklarını da arttırırlar. Bu aşamanın önemli bir özelliği öğrencilerin her birinin kendi düzeyine ve hızına uygun biçimde çalışması ve kendilerine anlamlı gelen keşiflerde bulunmasıdır.

Başlangıçta herkesin aynı çözümleme ereği üzerinde yoğunlaşmasına karşın öğrenciler, art alan bilgilerinin çokluğuna göre, dilin nasıl işlediği konusunda değişik anlayışlar edinecektir. Zaman geçtikçe, dil kullanımına sürekli tanık olan ve dili kullanmak için sürekli fırsatlara sahip olan öğrenciler, daha başka örneklerin ayırdına varacak ve onları nasıl ve ne zaman kendi gereksinimleri için kullanması gerektiğini keşfedecektir (Willis, 1996:102-3).

Çözümleme etkinliklerinde öğretmen, her bir etkinliğin amacını ve odağını net bir biçimde belirtmeli ve başlangıçta bir veya iki örnek vermelidir. Eğer öğrenci kitabındaki yönergeler açıksa, öğrencilere onları okumalarını ve verilen zaman içinde yapmalarını söyler. Etkinlikler sırasında hem öğretmen hem de öğrenciler için derslikte bir sözlük bulundurulmalıdır. Öğrenciler tek tek veya eşleriyle çözümleme işlemini sürdürürken, öğretmen, görev sırasında dikkat ettiği noktalara dikkat etmeli, onları gözlemlemeli ve onları çok fazla etkilememeye özen göstermelidir. Öğretmenle öğrencinin dikkatini çeken konular değişik olabilir, öğrencilerin örnekleri sınıflandırma biçimleri değişik olabilir. Bir işi doğru yapmanın sadece bir yolu yoktur; her öğrenci, örnekleri algılayış biçimine göre başka bir yol izleyebilir. Çözümleme sırasında kullanılacak olan terimleri öğrencilerin kendi ana dillerinde dile getirme eğilimleri vardır ancak öğretmen, kendisi de açıklamalarda vb.yerlerde erek dili kullanırsa öğrencilere örnek teşkil eder ve onlara yardımcı olur (Willis, 1996: 103-4).

Çözümleme etkinliklerinin gözden geçirilmesinde, öğrencilerin örnekleri tahtaya yazılır. Örneğin /-dEn/ ekinin değişik yerlerde ve anlamda kullanımı yazılır: “evden çıktı”, “demirden yapılmış”, “düünden beri” vb. Öğrencilerden yazılanları belli başlıklar altında sınıflandırmaları istenir. Öğrencilere, bu tür bir sınıflamanın gerekçelerinin her fırsatta sorulması yararlıdır. Gözden geçirilme tamamlandığında, öğrencilerden bildikleri daha başka örnekler vermeleri istenir. Verilen örneklerle beraber, ilişkili olan konularda fazladan bilgi de verilebilir. Örn.: “yapılmış” sözcüğünün edilgen çatıda kullanılması vb. gibi. Son olarak ise öğrencilerden bu konu ile ilgili en son duymuş oldukları örnekleri yazmaları istenebilir.

Çözümleme etkinlikleri sırasında, öğrenciler, erek sözcükleri ve deyişleri söyleme, ve değişik içeriklerde onları duyma ile ilgili alıştırmalar yapmış olacaklardır. Eğer öğrenciler belli sözcüklerin sesletiminde sorun yaşıyorlarsa, öğrencilere toplu olarak bu sözcükleri yineletmenin yararı vardır (Willis, 1996:104-5).

Çözümleme etkinliklerinin çıkış noktaları: anlamsal kavramlar (izlekler (*tema*), kavramlar, işlevler), sözcükler veya ekler, anlam ve kullanım sınıflandırmaları veya ses dizimi olabilir. Bir metnin ana izleği kullanılan başlık veya giriş paragrafının ilk tümcesinden anlaşılabilir. Ana izlek sözcüklerini ve deyişlerini belirlemek, sözlüksel yineleme ve metni birbirine bağlayan unsurlara ilişkin öğrencilere bilgi verecektir. Bir metin sayesinde üzerinde durulabilecek birçok nokta elde edilebilir. Örneğin bir görüşme metninde soru sorma işlevleri, bir uzlaşma metninde de düşünce birliğine varma işlevleri üzerinde durulabilir. Ana izlek, kavramlar ve işlevlerden yola çıkan etkinlikler, öğrencinin sözcük ve deyiş dağarcığını arttırmak için mükemmel fırsatlar sunar. Aynı biçimde, sözcükler veya ekler üzerinde çözümle yaparken, sık kullanılan sözcükleri bilmenin yararı büyüktür. Bu sözcüklerin biçimleri ve kullanımları üzerinde çalışmak, öğrencinin, erek dilin dilbilgisel yapısını pekiştirmesinde çok büyük oranda rol oynayacaktır. Anlam ve kullanım ulamları, eşleştirme etkileri ile beraber verimli bir biçimde kullanılabilirler. Bu tür etkinlikler hazırlamada bir sözlük veya dilbilgisi kitabı işe yarayabilir. Eşanlamlı veya çok anlamlı sözcüklerle sınıflandırma çalışması yapılabilir (Willis, 1996: 107-9).

Sesdizim, üzerinde çalışılması gereken bir diğer önemli alandır. Konuşma akışında öğrenciler asıl anlamı ileten sözcükleri seçebilme konusunda alıştırmalıdır. Bu nedenle öğrenciler bütün tümceyi anlamaya çalışmak yerine tümcenin ezgisine (*intonation*) ve vurgulanan sözcüklere bakarak konuşmanın gelişimine ilişkin bilgi sahibi olabilirler. Ezgi becerisi görev döngüsü kısmında erek dille yapılan konuşmalarda ayırdına varılmadan öğrenilebilir olsa da öğrenciler için bu konuya yönelik kimi özel alıştırmalar verilmesi ezgi

birimlerini veya kimi anahtar sözcükleri ayırt etmeleri konusunda onlara çok yardımcı olabilir. Ezgi ve vurgu üzerinde yapılacak dil odaklı çalışmalar sırasında aşağıdaki gibi alıştırmalar kullanılabilir.

Soruların ezgileri kasetten dinletilir ve en yüksek vurgunun nerede olduğu sorulur. Ardından, kaset çalardan sonra sorular yinelenir. Dinlenen şeyin yazılı metni okunur ve her bir soruda vurgunun nerede olabileceği tartışılır ve kestirilir, ardından kestirimlerin doğru olup olmadığı kasetten dinlenerek ölçülür. Bu ve bunun gibi alıştırmalar öğrencilere vurgulanan sözcüğün önemli bir anlam taşıdığını öğretir. Sözcüklerin içindeki sesler üzerinde tek tek çalışmak başlangıç için yararlı olsa da daha ileri düzeylerde bunun yerine vurgu ve ezgi üzerinde yapılan alıştırmalar çok daha yararlı olabilmektedir. Sözcüklerdeki sesler üzerinde çalışırken öğrencilere bir dizi sözcük verilebilir ve bu sözcüklerdeki ortak sesliyi bulmaları istenebilir veya bir dizi sözcük içinden değişik sese sahip olanının bulunması ve çıkarılması istenebilir (Willis, 1996: 109).

Dili uygulama etkinlikleri tek başlarına öğrencilere anlama ilişkin derinlemesine bilgi verme, dilbilgisel kalıpların kullanılması veya bu kalıpların daha hızlı öğrenilmesi konularında çok yardımcı olamamasına karşın, öğrencide bir tür güven ve rahatlık hissi uyandırır. **Yineleme** bu tür bir çalışmadır. Kimi kalıplar veya karşılıklı konuşma tümceleri bireysel veya toplu olarak yinelenir. Artan hızda yapılan yineleme öğrenciler için eğlenceli ve dikkat çekici olabilir. Diğer bir çalışma da **dinleme ve tamamlama**dır. Kümeler veya çiftler önemli kalıp veya tümceleri yazarlar. Bir öğrenci kalıp veya tümcenin ilk kısmını söyler ve devamını getiren ilk kişi veya küme bir puan alır. Benzer biçimde teyp tümcenin yarısında durdurulur ve öğrencilerden söylenenin devamını getirmeleri istenir. Üçüncü bir çalışma türü ise **boşluklu alıştırmalar** olabilir. Öğrenciler herhangi bir yerden beş-on tümcelik bir liste yaparlar ve her birinden bir sözcük çıkarırlar. Listelerini, eşlerinininkiyle veya diğer bir kümenininkiyle değiştirirler ve karşıdaki kişiden tümceyi belleğinden tamamlamasını

isterler. **Aşamalı silme** diğerk bir çalışma türüdür. Bu tür bir çalışmada öğrencilerin dikkatlerinin artmasına ve yapılan etkinliğe odaklanmalarına kesin gözüyle bakılmaktadır. Öğretmen tümcelere numaralar verir ve numarasını söylediğı tümceyi okur. Ardından öğrenciler tümceyi okur. Öğrenciler tümceyi okurken öğretmen tümceden bir veya birkaç sözcük siler, ikinci veya üçüncü okumada tümcedeki bütün sözcükler silinmiş olabilir. Silmenin sonunda tahtada sadece tümcelerin numaraları olabilir ama buna karşın öğrenciler tümceleri ‘okumaya’ devam edebilirler (Willis,1996:110-1).

Diğerk bir çalışma türü de **tümceyi ayırıştırma**dır. Öğrencilere bildikleri bir metinden uzun bir tümce verilir. Öğrenciler bu tümceyi içindeki her yeni bilgiye göre küçük parçacıklara ayırırlar. Öğrencilerden en kısa biçimde olabildiğince fazla sayıda tümce yazmaları beklenir. Benzer biçimde öğrenciler, verilen tümceyi değişik biçimlerde de yazabilirler. Öğrenciler verilen zaman içinde en fazla sayıda ve en doğru tümceleri yazmaya çalışırlar. **Tümceleri birleştirme** diğerk bir etkinlik çeşididir. Ayırıştırma etkinliğinden sonra öğrenciler kitaplarını kapatır ve özgün metne bakmadan kısa tümcelerdeki bilgilerin hepsini birleştirerek uzun bir tümce yazarlar. Tümceler özgün metindekinden değişik olabilir ancak dilbilgisel açıdan doğru olmalılardır. Birleştirme etkinliğinden sonra öğretmen birleştirilmiş değişik tümceler arasındaki dilbilgisel değişikliklere dikkat çeker. Öğretmen ayrıca **bellek oyunu** düzenleyip öğrencilere metinden birkaç yükleme verebilir. Yüklemin geçtiğı tümcenin tümünü yazan veya tümcenin öznesini anımsayan kazanır (Willis,1996:111-2).

Sözlük alıştırmaları da dil uygulama etkinliklerinden bir diğerkidir. Bu tür etkinliklerde öğrenci 1) sözcükleri betimlemelerle eşleştirir: metinden sözlükteki anlamına bakmak için üç sözcük seçer ve hangi betimlemenin sözcüğün metin içindeki anlamına en uygun olduğunu bulur; 2) söyleyiş biçimlerini araştırır: metinden bir deyiş alıp sözlükten anlamına bakar ve benzer söyleyişler bulmaya çalışır. Örneğin: alışmak, kötü alışkanlık, alışık olmak, alışkanlık edinmek, vb.; 3) kendi örneğini oluşturur: öğrenci anlamından emin

olmadığı sözcük için sözlüğe bakar, açıklamaları okur ve her sözcüğü iki tümcede kullanır. Sözlük alıştırmalarının yanında öğrenciler kendileri için önemli ve ilgi çekici olan noktaları kaydettikleri **kişisel kayıtlarını** da kullanarak dil uygulama etkinlikleri yapabilirler. Böylece öğrenci gereksinim duyduğu bilgiye kendi erişimini sağlamış olacaktır. Son olarak **bilgisayar oyunları** da dil uygulama etkinlikleri içinde kullanılabilir. Özellikle öğrencilerin karar vermek için erek dili kullandıkları etkinlikler veya okuma ve tamamlama biçimindeki etkinliklerle öğrencilerin kendi metinlerini yazıp bunu oyuna çevirdikleri etkinlikler son derece yararlı olabilirler (Willis,1996:112-3).

1.3. GÖREV ODAKLI DİL ÖĞRETİMİ VE DİĞER YÖNTEMLER

Bu bölümde GODÖ ile yaygın olarak kullanılan diğer yöntemlerden Sunma, Alıştırma ve Üretme (*Presentation Practice Production*), Yokla-Öğret-Yokla (*Test-Teach-Test*) ve Sorun-Odaklı Öğretim (*Problem Based Teaching*) yollarının karşılaştırılması yapılacaktır.

Görev Odaklı Dil Öğretimi, Sunma, Alıştırma ve Üretme (SAÜ) biçiminde öğretim yolundan oldukça değişiktir. SAÜ dersinin amacı, dilbilgisel bir yapıya veya bir işlevin gerçekleştirilmesine dayalı belli bir dil biçimini öğretmektir. Bir SAÜ dersi içerisinde öğretmen sunum aşamasında öğrencilere öğretilecek olan dil biçimine ilişkin bilgi vermek için dili bir içerik veya durum içinde kullanır, kimi tümceleri yineleyebilir, bir diyalogu okuyabilir/okutabilir veya dinletebilir. Uygulama aşamasında öğrenciler, erek yapıyı doğru söyleyene kadar toplu olarak yinelerler. Bu bölümde etkinlikler örgü alıştırması belleçleri (*pattern practice drills*), tümcenin parçalarını eşleştirme, tümce veya diyalogları tamamlama veya önceden belirlenmiş biçimlerde soru sorma ve yanıtlama biçiminde olabilir. Son aşama olan üretim aşamasında ise öğrencilerin yeni öğrendikleri yapı ile eski bilgilerini birleştirerek serbest bir çalışma ortaya koymaları beklenmektedir. Bu çalışma rol yapma, canlandırma veya bazen de iletişimsel bir görevi gerçekleştirme olabilir (Willis, 1996:133-4).

Kısacası SAÜ, sunum ve erek yapının kullanımına odaklı kısa bir uygulamayla başlar. Dil katı bir biçimde denetim altındadır ve amaç yeni yapının doğruluğunun sağlanmasıdır. Öğretmen bir soru sorduğunda yanıt büyük olasılıkla koşullanmış bir biçimde erek yapıyı kullanarak verilecektir. Bunların ardından öğrencilere ‘serbest’ ortamda kendi yapılarını üretmeleri için şans verilir. Bu biçimiyle SAÜ başlangıçta çok anlamlı görünebilir ancak SAÜ yönteminde ortaya çıkan kimi sorunlar vardır. Bazen öğrenciler, geliştirdikleri dil dizgesinin bu görevi yapmaya henüz yeterli olmadığından veya gerçekten ne istediklerini anlatmak için erek yapıyı kullanmaya gereksinimleri olmadığından dolayı üretim bölümünde yapılması gereken şeyi, erek yapıyı hiç kullanmadan gerçekleştirebilirler. İkinci olarak, öğrenciler erek

yapıya çok yer vererek hiç doğal olmayan bir dil kullanarak iletişim kurmaktan uzak konuşmalar yapabilirler. SAÜ aynı zamanda öğrencileri, derslik içinde üretimini yaptıkları bütün kalıpları çok iyi bir biçimde öğrenmiş oldukları yanılışına sürükleyebilir. Ancak derslik dışında veya diğer derste öğrenci öğrendiğini düşündüğü kalıbı hiç kullanmayabilir veya yanlış kullanabilir (Willis:1996,134).

SAÜ döngüsü, yinelemenin, yanıtları kendiliğinden üretilabilir duruma getireceğini ve uygulamanın dili kusursuzlaştıracağını savunan davranışsal öğrenme görüşüne dayanmaktadır. Ancak gerçekte dil öğrenimi birbiri ardına öğrenilen dil parçacıklarının birbirine eklenmesi ile gerçekleşmez. Öğrencinin belli bir dönemde ne öğreneceğini kestirmek veya kararlaştırmak çok zordur. Öğretim uzun erimde yardımcı olsa da kimi şeylerin belli bir zamanda öğrenileceğini garantilemez. Zengin ve çeşitli bir dil kullanım ortamında bulunan öğrenciler dil öğrenimlerini kademeli ve örgensel bir biçimde kendi deneyimlerine bağlı olmadan geliştireceklerdir. SAÜ döngüsü dildeki sadece bir konu üzerinde durarak öğrencinin dil deneyimini kısıtlamaktadır. Davranış oluşturmaya dayalı alıştırmalara dayanıldığından, öğrenciler dili kendileri için gerekli biçiminde kullanma veya dile ilişkin düşünme konusunda çekimserliğe itilmektedirler. Aynı zamanda serbest üretim ereği de çoğu zaman gerçekleştirilemez. Öğrenciler önceden belirlenmiş bir kalıp çerçevesinde üretimde bulunurken serbest sayılamazlar (Willis, 1996:135).

GOÖ'de ise öğrencilere, eski derslerden veya diğer kaynaklardan öğrendikleri dili kullanarak iletişimsel bir görevi gerçekleştirebilecekleri bütünsel bir dil deneyimi sunulmaktadır. Sadece görev döngüsü bölümünden sonra öğrencinin dikkati dil biçiminin belli bir yönüne çekilmektedir. Birçok kişi GOÖ' nün, SAÜ' nün işleyişini tersten kullanan bir yöntem olduğunu söylemektedir. İlk bakışta öyle görünse de GOÖ çerçevesinde öğrenciye serbest dil kullanımı için daha fazla fırsat verilir ve dilbilgisel olarak üzerinde çalışılacak konu daha kapsamlıdır (Willis,1996:135).

Bunlara ek olarak görev döngüsü bölümünde öğrencilerin dili kullanım deneyimleri çok ayırdır. Görev, planlama ve bildirim aşamalarının tümü denetimli bir dil kullanımından tamamen uzaktır ve öğrenciler tümcelerinde kendi dilbilgisel kaynaklarına dayanırlar. Görev gerçek bir iletişime yönelik dil kullanımını gerektirdiğinden diğer bileşenler doğal olarak görevin ardından gelir. GOÖ’de dil gerçek bir amaç için kullanılır. Bildirim aşamasında öğrenciler düşüncelerini serbest bir biçimde paylaşabilir ve başardıkları şeyleri özetleyebilirler. Planlama bölümü öğrencinin dili doğru kullanıp kullanmadığı konusunda onu çok dikkatli olmaya yöneltir. Bildirim bölümünde öğrenciler topluluğa sunum yapacaklarından dilin yanlışsız ve düzgün olmasına çok özen gösterirler ve bu doğal olarak gerçekleşir (Willis,1996:135).

GOÖ’nün diğer bir değişik ve özel yanı da dilbilgisi öğretimi ve biçim odaklı öğretim ile ilgili içerik sağlamaya yönelik bakışıdır. SAÜ döngüsünde önce erek dil sunumu gerçekleştiğinden bu tür bir içerik oluşturulması zorunludur. GOÖ’ de ise, içerik görevin kendisi ile zaten oluşturulmuştur. Öğrenciler dil odaklı çalışma bölümüne geldiklerinde yeni kavramlarla zaten önceden tanışmış olacaktırlar. GOÖ’nün dikkat çekici sürecinde öğrenciler sadece yinelemek, değiştirmek ve uygulamak yerine düşünmekte ve çözümlemeler yapmaktadırlar. GOÖ çerçevesinin iki parçası, dinleme ve okuma, öğrencinin doğal dil kullanımına daha çok şahit olmasına neden olmakta ve öğrenci SAÜ’de olduğu gibi sadece yeni kavramların kullanıldığı örnek tümcelerle yetinmek zorunda kalmamaktadır. GOÖ çerçevesinde bu türden bir şahit olma, sadece yeni sözcükler ve fiil zamanlarından çok daha fazla şey anlamına gelmektedir. SAÜ döngüsünde öğretilecek dili önceden seçen kişi öğretmendir. GOÖ’de ise öğrenciler ayırdına vardıkları herhangi bir konu üzerinde soru sormak konusunda özgürlerdir. SAÜ döngüsü doğru dil kullanımından, akıcı dil kullanımına doğru ilerlerken GOÖ döngüsünde akıcılıktan, doğru ve akıcı dil kullanımına doğru bir geçiş söz konusudur. Son olarak GOÖ’de dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri doğal

olarak birleşmiştir. SAÜ’de ise dersler dilbilgisi ve biçim odaklı olduğundan diğer becerilerde öğrencilere yetkinlik kazandırmak için fazladan özel beceri derslerine gereksinim vardır. Sonuç olarak GOÖ öğrencilere başlangıçta bütünsel bir dil deneyimi sunar ve daha sonra öğrenciler için daha yararlı olabilmesi için bunu çözümler. SAÜ ise ayrı ayrı dil parçalarını paketler biçiminde öğrencilere sunar ve daha sonra uygulama yapmaları için öğrencilere birkaç alıştırmayı yaptırır (Willis, 1996:136-7).

SAÜ ders planı öğretmen bakış açısıyla biçimlenirken, GOÖ ders planı daha esnektir ve öğrenciyi dil deneyiminden dil çözümlemesine götürmektedir. SAÜ dersinin aksine GOÖ dersinde öğretmen her zaman merkezde değildir ve sadece gereksinim duyulduğunda öğrencilere yardım eder. Bir çok öğretmen merkezde olmadığında, sürekli tavsiye vermediğinde ve öğretmediğinde kendini işini yapmıyormuş gibi hisseder. Ancak GOÖ’nün ustalığı öğretmenin görevleri seçmesi, sıralaması, öğrenme için en uygun koşulları oluşturması, öğrenme fırsatlarının verimliliğinin ayırdına varması ve öğrenciye ne zaman karışıp, onu ne zaman bir sonraki basamağa taşıyacağını bilmesinde gizlidir (Willis, 1996:137).

Yabancı dil sınıflarında kullanılan bir diğer yöntem de Yokla-Öğret-Yokla (YÖY) yöntemidir. Bu yöntemde üretim bölümü önce gelir. Öğrenciler yeni kalıbın içine itilir ve onlardan örneğin canlandırma gibi belli bir görevi gerçekleştirmeleri istenir. Bunun ardından öğretmen ilk aşamada ortaya çıkan kimi dilsel veya sözlüksel sorunlara el atar ve sonra da öğrencilerden ya başlangıçta gerçekleştirdikleri görevi yinelememelerini ya da ona benzer bir görevi gerçekleştirmelerini ister. Başlangıçtaki üretim görevi dikkatli seçilmiş ise öğretme aşamasında sunulan dil kestirilebilir ancak bu modelde rastlantısal olma tehlikesi vardır (Bowen,2004).

GODÖ gibi geleneksel öğretim yöntemlerine tepki olarak ortaya çıkmış yöntemlerden birisi de Sorun-Odaklı Öğrenme (SOÖ) dir. Ancak bu iki model değişik yollarda

gelişmişlerdir. SOÖ günümüzde de halen yaygın biçimde kullanılan konu-odaklı öğretime tepki olarak ortaya çıkmıştır. Konu-odaklı öğretimde hiçbir etkileşimde bulunmayan öğrenciler öğretmeni dinlerler, notlar alırlar ve daha sonra sınavlarda soruları doğru yanıtlamak için ezberlerler. SOÖ'de ise GODÖ'de olduğu gibi öğrencilerin derslere etkin bir biçimde katılımları sağlanır. Ancak GODÖ ve SOÖ arasında sorun çözme açısından kimi değişiklikler vardır. SOÖ'de sorun çözme öğrenme sürecinin tümünü oluşturur ve en az dört hafta alır. Ancak GODÖ'de sorun çözme bir görev biçimidir. Böylelikle GODÖ'nün sorun çözme etkinliklerini de içine alan çok daha zengin bir etkinlik yelpazesine sahip olduğu söylenebilir³.

1.3.1. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİMDE KARŞILAŞILABİLECEK ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bütün yöntemlerde olduğu gibi görev odaklı dil öğretimi sırasında da kimi zorluklarla karşılaşılabilir. Aşağıda bu zorluklar öğrenci, veliler ve öğretmen açılarından ele alınacak ve çeşitli çözüm önerileri sunulacaktır. GOÖ'nün ilk defa uygulandığı dersliklerde kuşkusuz kimi zorluklar yaşanacaktır. Ancak birçok öğrenci bu yöntemi kullanmaya başladıktan kısa bir süre sonra konuşmada ve iletişimde kendilerine güvenmeye başladıklarını, görevlerin zorluğunun altından kalkmanın eğlenceli ve gurur verici olduğunu, dilin kendisinin ve diğer konuların üzerinde konuşabildiklerini, doğal ve akıcı konuşmaları daha kolay anladıklarını ve daha bağımsız öğrenciler olduklarını söylemiştir. Öğretmenler ise değişik düzeylerdeki öğrencilerin bir arada bulunduğu dersliklerde GOÖ'nün, SAÜ'den daha iyi olduğunu; öğrencilerin kendi geçmişleri ve deneyimleri ile girdikleri derslerden çok daha değişik ve ilginç bilgi ve deneyimlerle çıktıklarını ve derslerin bitiminde öğrencilerin ne kadar çok iş başardığını görmenin çok güzel ve şaşırtıcı olduğunu bildirmişlerdir (Willis,1996:137-8).

³ <http://www2.arnes.si/~vvvidma5/PBL/What%20is%20PBL.html>> 18/ 07/ 2003

GOÖ yaklaşımını benimsemek kimi öğrenciler ve veliler için de zor olabilir. Ancak öğrencilerin derslerde etkin rol almaları durumunda çok hızlı gelişme gösterecekleri ve iletişim kuracakları beklenmektedir. Dilbilgileri doğal olarak gelişen öğrenciler daha sonra doğru dil kullanımı ve akıcılık üzerinde duracaklardır. Tek dilli dersliklerde çalışan öğretmenler öğrencilerinin erek dili neden öğrendiklerini saptayabilir, öğrencilerin hangi konulara ilgi duyduklarını araştırabilir ve görev seçerken bunları göz önünde bulundurabilir. GOÖ dersliklerinde öğrencilerin etkin rol almaları gerektiği onlara açıklandığında öğrenciler bu öğretim biçimine uyum sağlamakta daha başarılı olacaklardır. Öğrenciler başlangıçta sahip oldukları eski dilbilgisi birikimi neyse onu kullanmak zorundadırlar. GOÖ'ye göre dil öğrenimi katılmak, denemek, ve risk almak demektir. Yanlışlar öğrenmenin kaçınılmaz bir parçasıdır ve öğrenciler yanlışları yüzünden cezalandırılmayacak ancak öğrencilerin doğru olmak için gösterdikleri özen takdirle karşılanacaktır (Willis, 1996:138).

Öğretmenlerin de GOÖ'ye uyum ile ilgili kimi sorunları olabilir. Örneğin öğretmenler, dilbilgisi üzerinde yeterince çalışmadıklarını düşünebilirler ancak dil odaklı çalışma sırasında harcanan zamana dikkat ettikleri zaman veya fazladan uygulama etkinlikleri yaptıkları zaman gerçeğin ayırdına varacaklardır. Bunun yanında her dersin sonunda öğrenilen temel dil özelliklerini özetlemek, yararlı kuralları tartışmak öğretmeni de öğrenciyi de memnun edecektir. Bunun yanında öğrencilerin çalışmak için sürekli düzenli bir yazılı metnlerinin olması öğrencilerin de güvende hissetmelerine neden olacaktır. Öğretmenler gerekli gördükleri yerlerde kısa bölümleri öğrencilerle beraber yineleyebilir veya kimi ezbere öğrenme (*rote learning*) etkinliklerine yer verebilir. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin defter tutmalarına dikkat etmeli ve gerektiğinde derslik dışında okudukları şeyleri defterlerine kaydetmeleri için öğrencileri özendirmelidir. Öğrencilerin defterleri düzenli bir biçimde gözden geçirilmeli ve işlenen konu ile ilgili ev ödevi verilip izlemesi yapılmalıdır (Willis,1996:141).

GOÖ'de üzerinde durulması gereken bir diğer konu da konuştukları sırada öğrenci yanlışlarının düzeltilmesidir. Öğrenciler görev sırasında çeşitli denemeler yaparak yeni yapıyı kullanmaya çalışabilirler. Bu konuşma yeni yapıyı keşfetmek için yapılan bir girişimdir. Ancak bildirim sırasındaki konuşma daha planlı ve denetimli olmalıdır. Bu nedenle öğrencinin bu keşfe yönelik ve planlanmış konuşma arasındaki ayrılığı bilmesi çok önemlidir. Öğretmen planlama aşamasında öğrencilerin birbirlerini düzeltmesini özendirebilir. Bildirim aşamasından sonra tahtaya veya bir kağıda sık yapılan yanlışların bir listesini yazabilir.

Bunların yanında bir süredir GOÖ'yi kullanmalarına karşın ilerleme kaydettiklerini hissetmeyen öğretmenler de olabilir. Öğrenen kişi birçok şeyi ayırına varmadan edindiğinden, çoğu zaman ilerlemesini hissedemez. Yeni bir dil, kullanıma geçmeden önce özümsemeli ve içselleştirilmelidir. Öğrenciler öğrendiklerini not ettikleri bir defter veya öğrendikleri sözcükleri yazdıkları bir sözcük defteri sayesinde neler öğrendiklerinin ayırına varabilirler. Ayrıca öğretmen genel yinleme günleri veya görev yinleme günleri yapabilir (Willis, 1996:141).

GOÖ'nün kullanıldığı kümelerde bazen de öğrenciler doğal konuşma dilindeki kayıtları anlamakta güçlük çektiklerini söyleyebilirler. Bu durumda bunun gerekliliği öğrencilere açıklanabilir. Bunun yanında ses kayıtları bir bütün olarak değil de parçalar biçiminde veya yazılı metniyle birlikte öğrencilere dinletilebilir. Ayrıca öğrencilere erek dil kullanıcılarının derslik dışında kullandıkları dili dinlemeleri söylenebilir. GOÖ'nün kullanıldığı dersliklerde öğrencilere kendi dillerini kullanan arkadaşlarıyla eşli çalışma yapmak çok doğal gelmeyebilir. Ancak derslik içi iletişimde erek dil temel araç olarak kullanılırsa bu düşünce zamanla ortadan kalkacaktır. Bunun yanında öğrencilerin eşlerini düzenli olarak değiştirmelerine de dikkat edilmelidir. Değişik kişilerle çalışmak onlara değişik şeyler öğretecektir (Willis, 1996:142).

1.3.2. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİMDE SINAVLAR VE KİTAPLAR

GOÖ'de uygulanacak olan sınavlar konusuna da bir açıklamada bulunmak yararlı olacaktır. Dengeli bir biçimde seçilmiş metinler ve görevlerle GOÖ çerçevesi, öğrencilere yeterli dil deneyimi ve yabancı dil kullanımında yeterli uygulama fırsatı sunmayı amaçlamaktadır. Bu zengin deneyim sonunda öğrenci neyin doğru neyin yanlış olduğunu ayırt etme becerisini kazanacaktır. Bu duyumsamanın sonunda sınavlarda doğru yanıtı içsel olarak seçecektir. GOÖ döngüsünün görev kısmı öğrencilere sözlü sınavlarda, planlama ve bildirim kısmı ise doğru dil kullanımı ve kendi yanlışını düzeltme konusunda beceri kazandıracaktır. Dil odaklı çalışma aşaması ise öğrencinin dilbilgisi becerisini arttıracak ve bu tür sınavlarda başarı sağlamasına yardımcı olacaktır. Sınav öncesinde öğrencilere planlama ve bildirim aşamasında zamana karşı yarışma etkinlikleri yaptırılarak hızlı olmaları sağlanabilir (Willis,1996:143).

Son zamanlarda araştırma yazınında GODÖ üzerine bir çok çalışma yapılsa da şu anda piyasada gerçekten görev odaklı sayılabilecek kitapların sayısı oldukça azdır. Rooney (2000) kimi ders kitap serilerinin, (örneğin Nunan'ın Atlas (1995) serisinin) görev-odaklı olduklarını öne sürmelerine karşın, hala temelde dilbilgisel bir izlenceye dayalı olduğuna dikkat çekmektedir. Rooney, aynı çalışmasında, ayrıca bugün bile birçok öğretmenin okul idaresinin önceden seçip kullanılmak üzere dayattığı kitapların dışına çıkamadığına değinerek böyle durumlarda görev-odaklı bir yöntem kullanmak isteyen öğretmenin tek seçeneğinin geleneksel kitapta bulunan gereçleri GODÖ'nün ilke ve işleyişine uyarlamak olduğunu öne sürer.

Var olan kitaplar arasından yapılabilecek bir seçimde ise dikkat edilmesi gereken şey kitabın içeriğinin öğrencilerin gereksinimleri ile uyuşup uyuşmadığıdır. Kitabın içinde sözlü ve yazılı, planlı ve doğaçlamalı metin örneklerinin dengeli bir biçimde var olması ve metin çeşitlerinin çok çeşitli olması çok önemlidir. Kitapta dilbilgisinin içerik kapsamında mı yoksa

soyutlanmış bir biçimde mi sunulduğuna da dikkat edilmelidir. Bunun yanında kitaptaki etkinlikler öğrencilere erek dili kullanma fırsatı sunmalı ve görevlerin sonunda belli bir amaca ulaşma veya belli bir sonul çıktıyı gerçekleştirme söz konusu olmalıdır (Willis,1996:144).

Yukarıda da sözü edildiği gibi öğretmen, GOÖ çerçevesinde ders kitabındaki kimi noktaları ihtiyacına göre değiştirebilir ve zenginleştirebilir. Örneğin bir tek soruyu bir öğrenciye sorup ondan yanıtı beklemek yerine bir küme öğrenciye sorup onların ortak yanıtını duymak istediğini söyleyebilir. Bu durumda öğrenciler kendi aralarında küçük bir görev-planlama ve bildirim etkinliği gerçekleştireceklerdir. Çok fazla soru sorma olasılığı olmasa da yanıtların daha nitelikli olacağı kesindir. Öğretmen aynı zamanda iki etkinliğin sırasını değiştirebilir. Örneğin bir okuma parçasının ardından konu ile ilgili sorular soruluyorsa, öğrencilere başlık söylendikten sonra parça kapatılıp ardından öğrencilerden sorulan soruların yanıtlarını kestirmeleri istenebilir. Bu görev bölümü olacaktır. Ardından öğrenciler birbirlerine kestirimlerini söylerler ki bu bildirim bölümü olacaktır. Ardından da kimin daha doğru kestirimde bulunduğunu görmek için öğrenciler parçayı okumaya başlayabilirler. Öğretmen kitapta belli konuların üzerinde durma zamanını öğrencilerinin gereksinimlerine göre değiştirebilir. Yine öğretmen kimi etkinlikleri kitaplar kapalıyken gerçekleştirerek etkinliklere eğlence katabilir ve öğrencilere bellek güçlerini kullanma şansı verebilir. Son olarak ders kitabındaki metinlerin öğrencilere zengin dil fırsatları sunduğunu ama konuşmayı tetikleyen etkinliklerin sayısının az olduğunu gören bir öğretmen gerekli olan yerlerde metinlere ve kayıtlara dayalı mini görevler oluşturup kullanabilir (Willis,1996:145).

1.3.3. GÖREV ODAKLI ÖĞRETİM ÇERÇEVESİ KULLANMANIN

YARARLARI

Önceki bölümlerde GOÖ çerçevesi kullanmanın yararlarına yeri geldikçe yer verilmişti. Bu bölümde ise bütün anlatılanlar bir araya getirilerek bu konuya ilişkin genel bir özetleme yapılacaktır. Willis'e göre:

- Dil öğreniminde kullanılan görev odaklı çerçeve her düzeyden ve yetenekten öğrenciye çok çeşitli öğrenme fırsatı sunmayı ve dil kullanımını özendirmeyi amaçlamaktadır.
- Görevlerin amacı öğrencileri halihazırda bildiklerini etkin duruma getirerek kullanmaya özendirerek onların söyleneni anlama, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmektir.
- Görev-planlama-bildirim döngüsünün amacı öğrencide erek dili geliştirmek için doğal bir gereksinim yaratmaktır. Metne ve konuşma dilinden alınan kayıtlara dayalı görevler öğrencilere kullanımda olan konuşma ve yazma dilinin örneklerini zengin bir biçimde sunar. Bu, öğrencinin dili doğal olarak edinmesine yardımcı olur.
- Dil odaklı çalışma, öğrencinin bu örnekleri incelemesine ve yapı bilgisini dizgeleştirmesine olanak verir.
- Görev döngüsünde kullanılan metinler ve kayıtlar derslik içi kullanım için eğitsel bir bütünce (*corpus*) oluşturur. Bu bütünceyle dilbilgisi ve dilin diğer öğelerinin öğretilmesi için tanıdık ve bildik bir içerik oluşmuş olur.
- GOÖ, öğrenme ortamının zekice ve duyarlı bir biçimde düzenlenmesiyle ilgilidir. GOÖ var olan inançların ışığında öğrenme ve öğretmeye gerçekçi bir bakış açısından yaklaşır (Willis,1996:146-8).

Bowen (2004)'a göre ise:

- GODÖ'nün en büyük yararı sınıfta dilin doğal ve gerçek iletişim kurmak üzere kullanılmasıdır.
- Ayrıca GODÖ'de öğrenciler sunum aşamasında SAÜ'den değişik olarak dilin sadece bir biçimi üzerinde değil geneli üzerinde yoğunlaşırlar.
- Buna ek olarak GODÖ dört beceriyi birleştirip akıcılıktan, akıcılık artı doğruluğa geçişi amaçlar.

- Okuma metinleri, dinleme metinleri, sorun çözme, canlandırma, anketler vb. gibi bir çok görev türü bu model içerisinde esnekliğe olanak tanır ve öğrencileri güdüleyerek birçok etkinlikte etkin rol almalarını sağlar.

- Dilbilgisel bir izlenim gibi daha geleneksel yaklaşımlara alışmış öğrenciler GODÖ'deki bu serbestliğe alışmada zorluk çekebilirler ancak GODÖ, dilbilgisi ve sözlük ile dizgesel bir biçimde birleştirilirse ortaya çıkan şey bütün öğrencilerin gereksinimlerine yanıt vermek üzere değiştirilebilen anlaşılır ve kapsamlı bir yaklaşımdır.

W.W. Ki⁴ (2003) ise GODÖ'nün yararları konusunda yukarıdakilere ek olarak şunlara yer verir:

- Görev Odaklı bir ders öğrencilere, yaptıkları yoluyla düşündüklerini içselleştirmeleri için çok daha fazla fırsat sunar. Bu yüzden öğrenciler düşüncelerindeki kusurları görebilirler. Ayrıca öğretmen öğrencilerin gereksinimlerine karşı daha duyarlı olur.

- GODÖ, öğrencinin öğrendiği bilgiyi göreve uygun kullanmasını sağlar. Ayrıca bilişsel öğrenme ile duygusal öğrenmeyi veya görev içerisinde ortaya çıkabilecek değer boyutlarını ilişkilendirebilir.

- Görev bazen çıktı olarak kimi nesnelerin oluşturulmasını gerektirir. Böylelikle öğrenciler birlikte çalışabilecekleri ortak bir nokta bulabilirler. Süreç içerisinde öğrenciler, kümeler veya öğretmen aynı duruma değişik bakış açıları ile yaklaşabilir ve konu üzerinde anlamlı görüş alışverişleri yapılabilir.

- Görev aynı zamanda kümeler arası değerlendirme için uygun çıktılar da üretebilir. Öğrenciler kendi ürünlerini sunabilir, veya başkalarının ürünlerini değerlendirebilir. Sınıf içerisinde ortaya çıkan ürünün güçlü ve zayıf yanları üzerine yapılan değerlendirmede herkes görev alabilir. Bu, kişinin kendi becerisinin ayırdına varmasının yanı sıra eleştirel düşünme becerisinin gelişmesine de yardımcı olacaktır.

⁴< http://sites.cite.hku.hk/06Pa_02aE.PDF> 06/09/2003

Son olarak Rooney (2000), GODÖ kullanmanın yararlarına ilişkin şunları söyler:

- GODÖ gereksinim çözümlemesine olanak tanır ve ders içeriği ile öğrenci gereksinimlerinin örtüşmesine yardımcı olur.

- GODÖ birçok sağlam deneysel delil ile desteklendiği için gereç hazırlama ve yöntembilim konusunda verilecek kararların sınıf-merkezli dil öğretimi üzerine yapılan araştırmalara dayalı olmasını sağlar. Bu onu deneysel desteği az olan diğer yöntemlerden ve izlenice biçimlerinden ayırır.

- GODÖ değerlendirmelerini öncelikle görev odaklı ölçüt bağımlı ölçme (*criterion-referenced testing*) temelinde yapar. Bu nedenle öğrenciler, bir ayrık öge (*discrete point*) sınavını başarılı olarak tamamlama becerilerine göre değil, bir görevi belli ölçütlere göre gerçekleştirme becerilerine göre değerlendirilirler.

- GODÖ biçim odaklı çalışmalara da olanak tanır. Artık doğal ikinci dil öğrencilerini sınıftaki ikinci dil öğrencileri ile karşılaştıran araştırmalar da kesin olarak ortaya koymuştur ki iletişimsel bir ortamda biçim odaklı çalışmalar yapmak yararlıdır.

1.3.4. GÖREV ODAKLI DİL İZLENESİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Şimdiye kadar ele alınan konularda dil öğretimine görev odaklı bir yaklaşımın yararlarına yer verilmiştir. Ancak bütün öğretim yöntemlerinin olduğu gibi GODÖ' nün de kimi sorunlarının olması kaçınılmazdır. Bu durumda yapılması gereken şey sorunlara da yer vererek çözüme bir adım daha yaklaşmaya çalışmak olmalıdır. Aşağıdaki tabloda değişik görüş açılarından GODÖ izlencesinin sorunları ele alınmıştır. Soldaki sütunda bu düşüncenin sahibinin adı ve onun eserinin basım yılına, sağdaki sütunda ise GODÖ izlencesine yöneltilen eleştirilerin özetlerine yer verilmiştir.

Şekil 2⁵. GÖREV ODAKLI İZLENCE SORUNLARININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

⁵ <<http://www.finchpark.com/afe/tbs23.htm>> 24/ 10/2003

Yazar	Sorunlar
<u>Grice (1975)</u>	Karşılıklı konuşma için var olan kurallar, söylenmemiş olan şeyler için ciddi bir süreç sıkıntısı yaratıyor.
<u>Clarke & Clarke (1977)</u>	Anlama stratejileri doğal ve kaçınılmaz bir biçimde kullanılıyor.
<u>Schinnerer-Erben (1981:11)</u>	Görevlerin zorluk derecesi kolay tanımlanamıyor ve sorgulanabilir bir değerde. Doğal biçimde ortaya çıkan sonuçlar kesin bir sıralamaya temel oluşturacak kadar gerçekten yeterli ayrıntı içinde var olamıyor. Aynı zamanda bu sonuçların ikinci dil öğrenimi ortamında öğrenmeyi kolaylaştırdığı da kanıtlanmamıştır.
<u>Duff (1986)</u>	Görev çerçevesindeki değişik sözcüklerin her biri basit sözdizimsel yapılarla oldukça kısa olmaya eğilimlidir.
<u>Anderson & Lynch (1987)</u>	Kastedilen anlamı yakalamak için ne belirleyici ne de ayrıntılı olmayan yöntemler kullanılıyor ve çalışmaların başarısı sadece biçimlerin anlam ipucu olarak yalnızca bir parça kullanılmasına bağlıyor.
<u>Kellerman (1991)</u>	Çok yaygın olarak iletişim stratejileri kullanılıyor. Bunlar da öğrenciye anlamı yakalamasında yardımcı oluyor; anlamı yakalayan öğrenci ise zaman zaman biçimsel doğruluğu boş veriyor.
<u>Skehan (1992)</u>	İletişim sorunları için bulunması gereken “çözümler” kalıplaşabilir ve her duruma uygunmuş gibi yinelenerek kullanılabilir. Bu kalıplaşma daha sonraları gelecekteki değişimler için kördüğümüne dönüşebilir
<u>Long & Crookes (1993)</u>	GODÖ’nün araştırma tabanı şu anda sınırlı. Kimi sınıflardan elde edilebilecek bulgular eşdeğer diğer yorumlamalara yol açabilir. Geçerli ve kullanıcı için kolay olan sıralama ölçütlerinin belirlenmesi her dilden dil öğretiminde yanıtlanamayan en eski sorulardan birisi olagelmıştır. Sonluluk: Kaç tane görev ve görev türü vardır? Bir görev nerede son bulur, diğer görev nerede başlar? Kaç tane çözümleme düzeyine gereksinim vardır? GODÖ’nün en temel ilkelerini bile tam olarak benimsemiş eksiksiz bir program oluşturulmamış ve değerlendirilmemiştir. Aynı zamanda gereç hazırlamak ve yöntembilimsel kararlar vermek için ayrıntılı açıklanmış ilkeler de çok yetersizdir. GODÖ’nün kimi ilkelerini yansıtan sadece birkaç programın var olduğu bildirilmiştir. Bu yenilikçi uygulamalardan bir tanesi bile bizim çok gerekli gördüğümüz titiz ve denetimli bir değerlendirmeden geçmemiştir. Bu nedenle kısmen sınanmamış önerilerin dikkate alınmasını tartışıyoruz. Bu düşüncelere dayalı sadece birkaç tane yayımlanmış gereç bulunmaktadır.
<u>Seedhouse (1999)</u>	Sınıf içinde görevler tarafından ortaya çıkarılan etkileşimin bütünsel bir biçimde çözümlenmiş ve değerlendirilişini sunan çalışmaların eksikliği hissedilmektedir. Görevler söz alma sırasının doğasını ve öğrencilerin söz aldıklarında

	kullandıkları dilsel yapı biçimlerini kısıtlamaktadırlar. GODÖ’de dilsel yapıları en aza indirgeme biçiminde yaygın bir eğilim vardır Kullanılan dil oylumunun azaltılması ve sadece görevin tamamlanması için gerekli olan dilin üretilmesine yönelik yaygın bir eğilim vardır. Görevin katılımcıları, görevin başarılı bir biçimde tamamlanması için olası en kolay ve basit dili kullanıyor gibi görünmektedirler.
--	---

1.4. METNE DAYALI GÖREV OLUŞTURMA

Şimdiye kadar olan bölümlerde görev odaklı dil öğretimi ve işleyiş basamakları ayrıntılı olarak ele alınmış, ardından GOÖ'nün diğer yöntemlerle karşılaştırması yapılmış ve karşılaşılabilecek kimi sorunlar üzerinde durulup çözüm önerileri getirilmiştir. Bu bölümde ise metne dayalı görevler incelenecektir. Bu çalışmanın konusunun okuma becerilerini geliştirmek için görev odaklı bir yordam hazırlamaya yönelik bir çalışma olduğu göz önünde bulundurulursa metne dayalı olarak oluşturulacak görevler büyük önem kazanır. Çalışmanın sonul çıktısı olacak kitapçıkta bulunacak okuduğunu anlama alıştırmalarında şimdiye kadar sözü edilen etkinliklerle beraber bu bölümde anlatılan türden görevlerden de yararlanılacaktır.

1.4.1. METNE DAYALI GÖREV TÜRLERİ

Metne dayalı görevlerde öncelikle “yukarıdan aşağı” ve “aşağıdan yukarı” gözden geçirme işlemleri yapılarak metnin genel konusu anlaşılmalı ve ardından dilsel ipuçları ayrıntılı olarak incelenmelidir. Daha sonra dil çalışması bölümünde öğrenciler metindeki dil biçimlerini gözden geçirecek ve dikkatlerini çeken yapıların kullanım ve anlamlarını daha iyi inceleme fırsatı bulacaklardır. Metinler için kullanılabilecek bir dizi görev vardır. Burada isimleri sıralanan altı görev çeşidi aşağıdaki bölümde ayrıntılı olarak incelenecektir.

1. Kestirim Görevleri
2. Sıralama Görevleri (*Jumbles*)
3. Yeniden Düzenleme (*Restoration*) Görevleri
4. Yap-boz (*Jigsaw*) Görevleri
5. Karşılaştırma Görevleri
6. Bellek zorlayıcı Görevler

Bu görevlerin birçoğu iyi bir ders kitabında bulunabilir. Öğrencilerin düzeyine göre bunlardan birkaçı sıraya sokulup ardı ardına kullanılabilir. Dikkat edilmesi gereken şey seçilen veya oluşturulan görevlerin, öğrencileri güdülemesi ve onları bir dizi etkili okuma ve

dinleme stratejisi geliştirmeye özendirir. Bazen bir metnin çoğaltılması veya kesilerek bölümlere ayrılması bazense yeniden yazılması gerekebilir. Ancak bütün bu çabalar sonuçsuz kalmayacaktır. Bu tür çabaların çoğunda öğrencinin dil düzeyinin yükseldiğı gözlemlenir. Önerilenlere benzer görevlerde öğrenciler genellikle metni okuyarak, yeniden dinleyerek veya sorunu çözerek kendi tatminleri için görevi tamamlamak istemektedirler. Bu biçimde başarılı olan öğrenciler gelecekte de okumayı, dinlemeyi ve video izlemeyi sever duruma gelirler. Tamamlanmış her görev öğrenci bağımsızlığına giden yolda atılmış bir adımdır (Willis, 1996:75).

1.4.1.1. Kestirim Görevleri:

Metne dayalı görevlerden ilk olarak incelenecek görev türü kestirim görevleridir. Bu tür görevlerde öğrenci metnin başlığından, daha önce verilen bağlantılı bir metinden veya metin içerisinde seçilmiş kimi bölümlerinden yararlanarak metnin konusu ile ilgili öngörülerde bulunur. Bu amaçla sözlü-sözsüz görüntü kayıtları, ilişkili resimler veya müzik de kullanılabilir.

Öğrenciler metinden verilen bir parçaya dayanarak metni okumadan, duymadan veya tamamını görmeden içeriğı kestirmeye çalışır veya oluştururlar. Kestirim görevleri de kendi içinde ulamlara ayrılabilir. Öğretmenin yaratıcılığına bağılı olarak çok çeşitli kestirim etkinlikleri oluşturulabilir. Willis, kitabında şu kestirim görevlerine yer vermiştir (1996:77-8):

a) Haber öykülerini kestirme: Öğrenciler başlığı veya sadece ilk tümceyi okuyarak kendilerine sorular yazarlar. Daha sonra metni okuyarak metinde kaç sorunun yanıtı olduğunu görürler. Zorlanan öğrenciler için ilk paragraftan birkaç tümce daha verilmesi veya önemli sözcükler için sözlük kullanılması yanında görev öncesi beyin fırtınası türünde etkinliklerin kullanılması da önerilir.

b) Sorun çözümlerini, öykü sonlarını ve şiir konularını kestirme:

1. Bir metni durum- sorun - çözüm -değerlendirme biçimlerinde kullanarak:

Öğrencilere sadece sorunun veya durumun olduğu bölümü dinleterek / okutarak / izleterek kendi kendilerine 3 eşdeğer çözüm bulmaları söylenebilir. Bildirim basamağında birbirlerine çözümlerini sunduklarında öğrencilere asıl metindeki çözümün ne olabileceği sorulabilir. Ardından özgün metin dinletilir ve karşılaştırma yapıp öğrencilerin çözümleri değerlendirilir.

2.Sıralı bir metni kullanarak:

Öğrencilere metnin bir kısmı verilerek sonunu yazmaları veya sonu verilerek metnin başını yazmaları istenebilir. Görüntüsüz video kaseti dinletilir veya içerik metinden okunur. Daha sonra öğrenciler görüntülerde neler olabileceği ile ilgili düşünceler öne sürer.

3.Şiir kullanarak:

Şiirin dizeleri tahtaya değişik bir sıra ile teker teker yazılır. Her satırdan sonra öğrencilere şiirin neye ilişkin olabileceği sorulur. Herkesin düşüncesi alınır. Konuya kimin düşüncesinin en yakın olduğuna ilişkin ipuçları verilmez. Öğrencilerin kafası karıştığında onlara daha fazla ipucu verilebilir ve öğrenciler konuya çok yaklaştıklarında bütün şiir okutulur. Bu derslik alıştırmaları olarak çok eğlencelidir. Diğer bir seçenek olarak öğrencilere ilk birkaç dize veya son dize verilebilir. Öğrencilere şiirin arkasındaki düşünceyi kestirmeleri söylenebilir. Öğrenciler şiirden başka bir anlam çıkardıklarında kendilerini başarısız hissetmelerine izin verilmemelidir. Bazen onların yorumları çok daha ilginç olabilir.

Kestirim görevlerini ders kitaplarında kullanmak bazen çok zordur. Kimi öğrenciler kitabın ileri sayfalarını okuyup metinlerin neye ilişkin olduğunu önceden öğrenebilirler. Bazense sadece bir başlık öğrencilere yetmeyebilir. Bu durumda öğretmen, yeterli ipucu verdiğinden emin olmalıdır. Rasgele, çabucak yapılmış kestirimler özendirilmeli ve gerçek anlam ile ilişki kurulmalıdır. Bu, öğrenciyi cesaretlendirecektir.

1.4.1.2. Sıralama Görevleri:

Bu tür görevlerde öğrencilere metinden kimi parçalar veya bölümler yanlış diziliş ile verilir. Öğrenciler her bölümü okumalı, dinlemeli ve hangi sıralamanın en iyi olacağına karar vermelidir. Sıralama işlemi çoğu zaman metnin bölümlerinin dilsel çözümlenmesinin çok iyi bir biçimde yapılmış olmasını ve bütünsel anlamın tutarlılığının takdir edilebilmesini gerektirir. Sıraya sokma görevlerinde kullanılabilme en uygun metin türleri sıralı bir akış düzenine sahip olan metinlerdir. Bir yönergenin, metnin veya anlatımın bir çizenek, tablo, resim veya biçim ile birlikte olması durumunda sıralama görevleri uygulanabilir. Örneğin metin ile görsel gerecin eşleştirilmesi istenebilir. Bunun yanında öğretmen, yardımcı düşüncelerle ana düşünceleri ayırıp bunları başka bir düzende öğrenciye sunabilir. Diğer bir sıralama etkinliği olarak öğrenciye yeterli içerik verilir ve ilk ve son paragraf sunulur, ardından aradaki paragrafları doğru sıraya sokması istenebilir. Ayrıca özet biçiminde yazılmış haberlerin başlıkları birbiri ile karıştırılabilir ve öğrencilerden habere en iyi uyan başlığı bulmaları istenebilir. Bu etkinliği daha ilginç kılmak için birkaç tane fazladan başlık veya benzer konu eklenebilir. Böyle bir görevin öncesinde kestirimde bulunmayı kolaylaştırmak için sözlük alıştırmaları yapılabilir. Son olarak şiirler de sıralama etkinlikleri içinde kullanılabilir. Bir şiirin dizelerindeki sözcükler veya dizelerin kendileri birbiriyle karıştırılabilir ve öğrencinin doğru sıralamayı yapması istenebilir (Willis, 1996:78).

Sıralama görevlerinde akılda tutulması gereken birkaç nokta vardır: sıralama görevlerinde metinlerin çok fazla parçaya ayrılmamasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Yoksa sıralama çok karmaşık bir biçim alabilir. Yine sıralama görevlerinin gazete haberlerinde kullanılması pek uygun değildir. Çünkü genellikle gazetelerde olaylar sıralı, uzun ve ayrıntılı bir biçimde değil kısa ve öz bir biçimde anlatılırlar. Son olarak ise sıralama görevlerinde sıralamayı doğru olmasa bile mantıklı bir biçimde yapan tüm öğrencilerin takdir edilmesine özen gösterilmelidir (Willis, 1996:78).

1.4.1.3. Yeniden Düzenleme Görevleri:

Bu tür görevlerde amaç, öğrencinin okuduğu metni bir bütün olarak algılayabilme ve yorumlayabilme gücünü arttırmaktır. Normalde çıkarmalar veya eklemeler öğretmen tarafından yapılır ancak kimi zaman küme biçimindeki öğrenciler de kendi ekleme veya çıkarmalarını yapabilir ve bunu diğer kümeye verebilirler. Bu tür görevler, derslikteki her küme bildik bir metin üzerinde çalışacak olduğundan çok yararlı bir yineleme çalışması olabilir (Willis, 1996:78).

a. Çıkarma (*Omission*): Yazılmış olan bir metinden sözcükler veya söz öbekleri çıkarılarak birkaç çıkarma etkinliği düzenlenebilir. Örneğin çıkarılan birimler metnin üst kısmına çizilebilecek bir kutuya koyulur. Bu kutuya bir veya iki tane sözcüğün fazladan eklenmesi öğrencilerin düşünmeden düzenleme yapmalarını önler. Daha sonra öğrencilerden sözcükleri metin içerisindeki boşluklara yerleştirmeleri istenir.

Benzer biçimde ikinci bir çıkarma etkinliğinde öğretmen, öğrencilere önceden metnin neye ilişkin olduğu ile ilgili genel bir düşünce sunar. Daha sonra içinden kimi tümceleri çıkardığı metni yeniden yazar. Böylece öğrencilerin metni çok daha iyi incelemeleri gerekecektir. Çıkarılacak sözcüklerin seçimi, görevin amacı ile ilişkilidir. Örneğin öğrencilerin bilemeyecekleri birkaç yeni sözcük karalanabilir veya metinden çıkarılabilir. Öğrencilere öyküyü çıkarılmış sözcüklerle özetlemeleri söylenir. Bu biçimde öğrenci metindeki her sözcüğü bilmek zorunda olmadığını anlar.

Bunların dışında öğretmen bir tümceyi çıkararak metnin sonuna koyabilir ve böylece öğrencilerin o tümcenin nereye en iyi biçimde uyacağını anlamak için metni çok dikkatli okumalarını sağlar.

b. Ekleme (*Addition*): Bu etkinlik özgün metne fazladan tümceler ekleyerek yapılır ve öğrenciden yabancı tümceyi bulması istenir. Bazen yabancı tümce içerik açısından konuyla

uyumlu olabilir ama savunularının aksini söyleyerek anlam açısından uyumsuz olabilir. Bu tür değişiklikler öğrencinin bu etkinlikte yoğunlaşmasının yüksek olmasını sağlar.

c. Çizelgeleme (*Tabularised*) Çalışması: Bir metnin içeriğine ilişkin bilgi veren çizelge / biçim/ çizenek/ resim kullanarak öğretmen, metindeki kimi bilgileri çıkarabilir, bunların yerlerini değiştirebilir veya fazladan birkaç nokta ekleyebilir. Öğrenciler ellerindeki çizelgelere bakarak karşılaştırma yapar ve tartışır, doğru ve yanlış ayırt ederek sonuca ulaşır. Son olarak da kestirimlerinin doğruluğunu denetlemek için okuma/ dinleme veya izleme etkinliği yaparlar (Willis,1996: 79).

1.4.1.4. Yap-boz Görevleri:

Bu tür görevlerde öğrencinin amacı, her biri başka bir kişide bulunan veya başka bir kaynaktan alınan parçaları birleştirerek bir bütün oluşturmaktır. Öğrenciler, kendi bölümlerini okur/ dinler/ izlerler. Ardından diğer arkadaşlarına bölümlerinin içeriğini anlatırlar. Daha sonra bu bölümlerinin birbirini ne biçimde tamamlayacağı üzerinde tartışırlar. Sonuç olarak ortaya yeniden birleştirilmiş bir metin veya çözümlenmiş bilgiyi içeren yeni bir parça çıkar.

1) Öğretmen, bir metni durum-sorun-çözüm ve değerlendirme zinciri içinde kullanarak, küçük çaplı bir görev oluşturmak için dört veya daha fazla parçaya ayırabilir veya büyük çaplı bir görev oluşturmak için öğrencilerden görüşmeler, ansiklopediler, seyahat broşürleri veya televizyon programları gibi şeylerden bilgi derleyerek belli bir ülkenin belli bir yönü üzerine haber vb. yazmalarını isteyebilir.

2) Öğretmen, kayıt cihazı kullanarak öğrencilere bütün bir metin veya karşılıklı konuşma dinletebilir. Ardından değişik kümelere daha ayrıntılı bilgi edinmeleri için konuyla ilgili kimi değişik parçalar dinletebilir ve öğrencilerden anımsadıklarını bir araya getirerek bir derleme yapmalarını isteyebilir.

3) Öğretmen, video kullanarak dersliğin yarısına diğer tarafın arkası dönükken kasetin bir kısmını, diğer yarısına ise kasetin diğer kısmını izletebilir. Ardından bu kümelerin edindikleri bilgileri bir araya getirip özet yapmalarını isteyebilir.

Yap-boz etkinliklerinin tümünü tamamlamak bir öğrenciyi memnun edecek ve onları bildirim bölümü için gerekli yeterli ölçüne getirecektir. Diğer kümelerin biliyor olduğu şeyleri öğrenmek için gösterilen heves öğrencilerin dil deneyimlerini ve dille iç içe olmalarını arttıracaktır (Willis 1996:79-80).

1.4.1.5. Karşılaştırma Görevleri:

Karşılaştırma görevleri, aynı olayın iki biçimde anlatımını, anlatılmış bir olayın resimle eşleştirilmesini veya resmin olayla eşleştirilmesini içerebilir. Bu tür görevlerde öğrenciler, iki resim arasındaki değişiklikleri bulmak yerine, birbirine benzeyen iki veya daha fazla resmi karşılaştırır. Öğrencilerin amacı ortak noktaları veya gerçek veya düşünceye dayalı değişiklikleri bulmaktır.

Öğretmen, aynı olayın değişik yorumlarını veya aynı kişinin/ resmin değişik betimlemelerini kullanarak, öğrencilerden birbirlerinin yazdıklarını okuduktan sonra, yazılarındaki ortak noktaları bulup yazmalarını isteyebilir. Ayrıca öğrencilerden, değişik yayın organları tarafından başka biçimlerde yorumlanmış olan bir haberi inceleyip ortak veya değişik noktaları belirlemeleri istenebilir (Willis,1996:80).

1.4.1.6. Bellek Zorlayıcı Görevler:

Bu gibi görevlerde önemli olan hızdır. Öğrenciler sınırlı bir zaman dilimi içinde, hızlı bir biçimde okudukları metnin veya sadece bir kere izledikleri veya dinledikleri kasetin değişik yönlerini anımsayacaklardır. Bu değişik anımsamalar bellek zorlayıcı görevlerin çerçevesini oluşturmaktadır. Öğretmen bunu yaparken içeriğe bağlı olarak öğrencilerden,

a) en iyi anımsadıkları olayların ve şeylerin bir listesini yapmalarını, b) o bölümdeki bir insanı veya bir yeri olabildiğince ayrıntılı betimlemelerini, c) doğru olarak yanıtlayabileceklerinden emin oldukları 3 veya daha fazla ölçüm sorusu yazmalarını ve bunu daha sonra arkadaşlarına sormalarını, d) televizyonda izledikleri şeyle ilgili ekrana gelen biçimlerin doğru bir sıra ile listesini yapmalarını ve daha sonra bunları metinde anımsadıkları şeylerle ilişkilendirmelerini isteyebilir.

Bildirim aşamasından sonra doğal olarak öğrenciler kimin kestirimlerinin en doğru olduğunu görmek için parçayı yeniden okumak, izlemek veya dinlemek isteyeceklerdir (Willis,1996:80-1).

1.4.2. 'METNE DAYALI GÖREV' DERSİ OLUŞTURMAK:

Bir metin kullanıldığında, görev öncesi kısımda parçanın başlığı, içinden bir bölüm veya deyişler ve sözcükler üzerinde kısa bir gözden geçirme çalışması yapılabilir. Görev döngüsü metnin veya kaydın uzunluğuna bağlı olarak daha fazla zaman alabilir. Buradaki dengeler değişebilir ve okuma ve dinlemeye zaman ayırmak nedeniyle planlama ve bildirim aşamalarının üzerinde çok fazla durulamayabilir. Aynı zamanda bir metinden, her biri değişik özellikte olan, iki ve hatta üç görev döngüsü oluşturulabilir (Willis,1996:81).

Aşağıda “Bütün Dünya 2000” dergisinden alınmış “Ağlar ve Ustaları” adlı metine dayalı orta-ileri dil düzeyi için görev odaklı örnek bir ders bulunmaktadır.

1. **Görev öncesi** bölümde, öğretmen öğrencilerinin önceki bilgilerini etkin duruma getirmek ve üzerinde çalışılacak metinle ilgili bilgi vermek için konuyu sunar. Metnin nereden alındığını, amacının ne olduğunu ve metinde nelerden söz edildiğini kısaca anlatır:

“Bu ders üzerinde çalışacağımız metin, örümceklere ilişkin. Aylık yayımlanan “Bütün Dünya 2000” dergisinden alınmıştır. Metni okuduktan sonra örümceklere ilişkin birçok ilginç şey öğreneceğiz ve onları çok daha iyi tanıyacağız. Metinde örümcek türleri, örümcek ağları ve tarihe örümceklerin yerine ilişkin birçok bilgi bulacağız.”

1.1. Öğrencilere gördüğünüz en ilginç örümceği anlatın.

1.2. Sorun: Örümceklerden korkar mısınız? Hiç örümcek ağı gördünüz mü?

1.3. Öğrencilerin örümceklere ilişkin bildiklerini anlatmalarına olanak tanıyın ve hayvan/ tür/

örümcek/ ağ/ güçlü/ dayanıklı/ vb. gibi sözcükler üzerinde beyin fırtınası etkinlikleri yapın.

“...

Dünya üzerinde bilinen 40.000 tür örümcek vardır. Örümcekler Antarktika dışında yağmur ormanlarından tutun da çöllere dek her türlü iklim ve bölgede bulunmaktadır. Vücutları iki bölümden ve bir de gelişmiş bir baştan oluşur. Hepsinin sekiz ayağı ve birçoğunun da sekiz gözü vardır. Pek çoğumuz "örümcek işte" der geçeriz ama aslında o kadar çok türü vardır ki örümceklerin. Örneğin kimisi büyük, kimisi küçüktür. Neredeyse her renkte örümcek vardır hatta kimileri renklerini bile değiştirebilme özelliğine sahiptirler. Kimileri ağ örür, kimileri ise bunu hiç yapmaz. Kimisinin öldürücü bir zehiri vardır, kimisi hiç zehir barındırmaz, çoğunun zehiri ise insanlara zarar vermeyecek yapıdadır. Örümceklerin büyük bir çoğunluğu bir yıldan az yaşar, ancak dişi "tarantula"ların 25 yıla dek uzayabilen bir yaşam çizgisi olduğu bilinir. Çoğu örümcek yaşamı boyunca yaklaşık 12 kez deri değiştirir.

Örümcekler davranış biçimlerine göre de değişik kümelere ayrılırlar. Örneğin "zıplayan" örümcekler ağ örmek yerine avlarının üzerine sıçrayarak onu yakalarlar. Bu tür örümcekler boylarının elli katı kadar mesafeyi sıçrayarak kat edebilirler. "Ağ örür" örümcekler çoğumuzun yakından tanıdığı o ihtişamlı ağları örür türlerdir. "Tuzak kuran" örümcekler ise yerin altındaki girişi ustaca gizlenmiş deliklerinde yaşar ve avları yaklaştığında saklandıkları yerden onun üstüne atılırlar.

Tüm örümcek türleri ağ örmese de hepsi aynı yapışkan ipliği üretebilirler. Kendilerinin bu yapışkan ipe takılıp kalmamalarının nedeni ise ayaklarının ucunda bulunan yağlı kısımdır. Bu sayede kendi kurdukları tuzağa düşmekten kurtulurlar. Örümcekler yedi çeşit birbirinden farklı iplik üretebilirler. Bu iplikler koza yapımı, avın bağlanması, ağ örülmesi ya da uzun mesafe ulaşımının sağlanması (örümceğin kendisini havanın yardımıyla şişirerek uçuşması) gibi değişik amaçlarla kullanılırlar. Genç örümceklerin uzun mesafe uçuşlarını gerçekleştirebildikleri de bilinir. Bunu yapmak için genç örümcek bir çatı ya da parmaklık demiri gibi yüksek bir yere tırmandıktan sonra ipliğini salgılar, kendini aşağıya doğru bırakırken de havayı içine çekerek süzülüp gider. Bunu yamaç paraşütünün doğadaki uyarlaması olarak da düşünebiliriz aslına bakarsanız. Denizde ve anarakadan uzak adalarda örümceklerin varlığına rastlanması bu "havayla şişerek uçma" yönteminin inanırlılığını arttırmıştır. Örneğin Java adası'nın yüz yıl önce patlamasıyla birlikte oradaki tüm canlı yaşamı sona ermiştir. Daha sonra adanın ilk sakinleri yaklaşık 40 kilometre uzaktaki adadan gelen örümcekler olmuştur. 1981'de anarakadan 385 kilometre uzağa gönderilen bir Japon hava botu yerden 18 metre yükseklikte ağ örmüş olan 100 genç örümcek toplamıştır. Örümceklerin oraya rüzgarın yardımıyla şişip uçarak vardıkları tahmin edilmektedir.

Örümcek ağlarının tarihte de önemli bir yeri olmuştur hep. Örneğin Hz. Muhammed Mekke'ye gittiğinde orada bir mağaraya sığınır ve örümcekler onu korumak için mağaranın girişini ağlarla örürler. Cengiz Han, Asya'yı fethederken askerlerinin düşman oklarından korunmalarını sağlayan özel bir giysileri olduğu söylenir. Efsaneye göre askerlerin deri giysilerinin dokusunda örümceklerin salgıladığı iplikten bulunur. Tarih boyunca da inanları doğal ilaçlar ile tedavi eden kişiler yaralanmalarda kanı durdurmak için örümcek ağlarını kullanmışlardır. Kuzey Amerika'da yaşayan Kızılderililer ise uyuyan bir bebeğin üstüne örtülmüş bir örümcek ağının o bebeği tehlikelerden koruduğuna inanırlar. Kimi kültürlerdeki inanışlara göre giysinizin üstünde gezinen bir örümceği öldürmek kötü şans getirir. Ancak tüm bunların yanında örümceklerden ölesiye korkan insanlar da vardır tabii. Onların bu korkusu arachnophobia (araknofobi) olarak adlandırılmıştır.

Bilim çevresinde ise örümceklere ve onların ağ örme yetilerine hayranlık duyulur. Salgıladıkları ipliğin yerine geçebilecek ve onun yaptıklarını yapabilecek bir madde üretebilme arayışı hala devam ediyor. Şimdiye dek bu çalışmalar sonuç vermemiş olsa a Cengiz Han'ın 800 yıl önce ordusuna giydirdiği kıyafetlerde bulunan bu özel ipliğin sırrına gittikçe yaklaşıyor.

Bugünden başlayarak bir örümcek gördüğünüzde onu daha iyi inceleyip önemini kavramaya çalışın. Kendilerine özgü güzellikleri olan örümcekler hayvan türleri içinde en etkileyicilerinden biridirler aynı zamanda.”

2. Görev döngüsü bölümünde ise öğretmen,

2.1. **Birinci görev** olarak, öğrencilere birer çift olarak çalışarak parçanın özeti üzerinden içerikte ne olabileceğini kestirme etkinliği yaptırabilir. Öğretmen, sorulduğu anda kimi anahtar sözcükler ve deyişlerin üzerinde açıklama yapabilir:

2.1.1 Tahtaya konunun başlığını ve paragrafların ilk tümcelerini yazın.

“ Tahtada konunun başlığı ve içerdiği paragrafların ilk tümceleri var. Bir bakalım... Sizce bu parça bize anlatacak?

Başlık: Ağlar ve Ustaları

1. Paragraf : Dünya üzerinde 40.000 tür örümcek vardır.
2. Paragraf: Örümcekler davranış biçimlerine göre değişik kümelere ayrılırlar.
3. Paragraf: Tüm örümcek türleri ağ örmese de aynı yapışkan ipliği üretebilirler.
4. Paragraf: Denizde ve anakaradan uzak adalarda örümceklerin varlığına rastlanması bu “havayla şişerek uçma” yönteminin inanılabilirliğini arttırmıştır.
5. Paragraf: Örümcek ağlarının tarihte de önemli bir yeri olmuştur hep.
6. Paragraf: Bilim çevresinde ise örümceklere ve onların ağ örme yetilerine hayranlık duyulur.
7. Paragraf: Bugünden başlayarak bir örümcek gördüğünüzde onu daha iyi inceleyip önemini kavramaya çalışın.”

2.1.2 Öğrencilere yanıtlarını bulabileceklerini düşündükleri beş tane soru yazmalarını söyleyin. Bireysel veya eşli çalışma yaptırabilirsiniz.

“Şimdi yanınızdaki arkadaşınızla beraber, beş tane soru yazmanızı istiyorum. Ama yanıtlarını metin içinde bulabileceğiz. Tamam mı? Sizce hangi soruların yanıtları metnin içinde olabilir?”

2.2. **Birinci planlama ve bildirim** aşamasında öğrenciler kestirimlerini karşılaştırmak üzere bütün dersliğe sunacakları sözlü bir özet çalışması hazırlarlar. Öğretmen öğrencileri özendirir ancak en yakın kestirimin ne olduğuna ilişkin bilgi vermez:

2.2.1. *Çiftler birbirlerine yazdıkları sorulardan söz ederler. Olası yanıtları tartışın. Daha sonra öğrencilere bu defa parçada yanıtını bulacaklarından emin oldukları 7 tane soru yazmalarını söyleyin.*

“Tamam, güzel. Sanırım birbirinizi dinlemek size parçanın içeriğini kestirme konusunda biraz daha yardımcı olmuştur. Şimdiyse parçada yanıtını bulacağınıza emin olduğunuz 7 soru yazmanızı istiyorum.”

2.3. **Parçayı bütün olarak ilk defa görme** sırasında öğrenciler kestirimlerinde gerçeğe ne kadar yaklaştıklarını görmek üzere metni bir veya iki kere okurlar/ dinlerler veya izlerler. Öğretmen içeriğe ilişkin genel bir geri dönüt verir:

2.3.1 *Öğrenciler yazmış oldukları sorulardan kaç tanesinin yanıtlandığını görmek üzere “Ağlar ve Ustaları” adlı parçayı okurlar. Öğretmen kimlerin 7’de 7/6/5 vb. yaptığını sorar.*

“ Parçamız bize örümceklerin vücutları, türleri ve değişik türlerin değişik yaşam biçimlerine ilişkin bilgi veriyor. Örümceklerin ağlarını ne tür amaçlarla kullandıklarını ve çok uzak yerlere nasıl gittiklerini de öğrendik. Tarihte örümceklerin insan hayatını nasıl etkilemiş olduğuna ilişkin çeşitli bilgiler de edindik. Son olarak ise bilimin kimi açılardan örümceklerden yararlanmak istediğini de okuduk. Şimdi, kimler bütün sorularına yanıt buldu?”

2.4. **İkinci görevde** ise öğretmen akılda tutma vb. gibi değişik bir görev oluşturur. Parçaya yine dönmeden metindeki konulardan söz ediliş sırasına göre kimi noktalar not edilir. Çiftler diğer çiftler için zihinden yanıtlanacak kimi sorular hazırlarlar:

2.4.1. *Çiftler 6 veya daha fazla kısa yanıtı soru hazırlarlar ve diğer çiftlerden bunları akıldan yanıtlamalarını isterler.*

Bunların ardından,

2.5. **İkinci planlama ve bildirim etkinliği** ve

2.6. **Metnin tamamını ikinci kez görme** biçiminde çalışmalar yapılabilir.

Örneklenenlerin dışında öğretmen daha çok çeşitli etkinlikler düzenleyebilir. Son bildirim aşamasından sonra öğretmen, dile odaklanmadan önce bir özetleme ve değerlendirme yapabilir. Bunun ardından ise öğrencilere dili yakından tanıma ve inceleme fırsatı veren ve dil birimlerinin çözümlemesini de içerebilecek dil odaklı çalışma bölümü gelir. Öğretmenin buradaki görevi sadece öğrenciyi, metni kendi başına anlaması konusunda cesaretlendirmek, gereksinim duyulduğunda ona yardımcı olmak ve metni görevi gerçekleştirebilecek kadar anlamasını sağlamaktır. Diğer bir deyişle bütün işi yapanın öğrenciler olması gerekmektedir (Willis, 1996: 83).

3. Dil odaklı çalışma bölümüne öğrenci, görev öncesi ve görev döngüsü sırasında duyduğu, okuduğu ve kullandığı benzer dil nedeniyle kendine güvenli bir biçimde girecektir. Bu aşamada Willis, kitabında üç başlangıç noktası sunmuştur (1996:107). Bu başlangıç noktaları sadece düşünce vermek amacıyla olup, dil odaklı çalışma etkinlikleri kuşkusuz bu bölümde önerilenlerle sınırlı değildir. Bu çalışmanın sonul çıktısında Dil odaklı çalışma bölümünde anlatılan etkinlik türlerinin büyük bir bölümüne yer verilecektir. Willis'in önerdikleri aşağıdaki gibidir (1996: 107):

3.1. Anlamsal kavramlar (konular, kavramlar, işlevler)

- a) Parçada bir örümceğin vücuduna ilişkin bilgi veren 6 sözcük veya sözcük öbeği bulunuz. Örn.: iki bölüm, bir baş. Buna benzer başka neler biliyorsunuz?
- b) Zaman ve öncelik/sonralık bildiren 8 sözcük veya sözcük öbeği bulunuz. Örn.: “bin yıldan az”, “25 yıla dek”, “yaşamı boyunca”, “12 kez”, “...dıktan sonra”, “bırakırken”, “yüz yıl önce”, “daha sonra”, “1981’de”, “gittiğinde”, “tarih boyunca”, “hala”, “şimdiye dek”, “800 yıl önce”, “bugünden başlayarak”. Bulduğunuz sözcükleri kaç biçimde ulamlara ayırabilirsiniz? Sözcükleri örneğin zaman bildiren zarflar, zarf fiiller vb. gibi ulamlara ayırınız. Bulduğunuz sözcük öbeklerinden hangileri “ne

zaman?”, hangileri “kaç kere?”, hangileri “ne zamandan beri?” sorularına yanıt veriyor?

- c) Hangi sözcükler insanı/insanları göstermektedir? Örn.: pek çoğumuz, insanlara, Hz. Muhammed, Cengiz Han, kişiler, Kızılderililer, vb.
- d) Bir grubun tümünü veya bir kısmını anlatan 8 sözcük bulunuz. Örn.: Hepsinin, kimisi, kimileri, çoğunun, kimisinin. Bu sözcükler üzerinde çalışmak amacıyla, içinde geçtikleri tümceleri yerlerinde boşluk bırakarak yazın. Eksik tümceleri eşinize verin. Boşluğu belleğinden tamamlayabiliyor mu?

3.2. Sözcükler veya sözcük türleri

- a) /-Ebilmek/, ekini içeren 6 eylem bulunuz. Örn.: edebilirler, üretebilirler. Yeterlilik eki olmadan kurulan eylemlerle bu eylemlerin arasında ne tür bir ayrım var? Yeterlilik eki eyleme nasıl bir anlam katıyor?
- b) Metindeki “kendi kurdukları tuzağa düşmekten kurtulurlar” tümcesini bulunuz. Sözlükten “kendi” sözcüğü ile başlayan bu öbeğin anlamına bakınız. “Kendi” sözcüğünün başka ne tür ilginç kullanımlarına rastladınız? Arkadaşınıza öğretmek için 4 tanesini seçiniz.
- c) /-İEr/ ile biten on tane sözcük bulunuz. Örn.: örümcekler, üretebilirler. Bunları nasıl ulamlara ayırabilirsiniz? Bu ek ismin veya fiilin sonuna geldiğinde anlama nasıl bir değişiklik katar?
- d) Metinde /-Dır/ veya /-DİrİEr/ ile biten on sözcük bulunuz. Örn.: vardır, küçüktür, sahiptirler, yapıdadır, türlerdir, toplamıştır, olmuştur, kullanmışlardır. Bu sözcükleri ulamlara ayırınız. Siz de kendi sözcüklerinizi yapınız.

3.3. Anlam ve kullanım ulamları

- a) /-DEn/ eki alan sözcükleri bulunuz ve aşağıdaki ulamlamalara dahil ediniz:

• Bir yerden ayrılma bildiren ek: (Örn.: saklandıkları yerden üstüne atılır)

- Bir şeyden oluşma bildiren ek: (Örn.: iki bölümden ve baştan oluşur)
- Karşılaştırma bildiren ek: (Örn.: bir yıldan az)
- Zaman bildiren ek: (Örn.: tırmandıktan sonra)

Kaç sözcük ulamlamaya girmez? Onları nasıl ulamlayabiliriz? (Willis, 1996:107) .

Sonuç olarak metne dayalı görevler, öğrencileri belli bir amaç için okumaya veya dinlemeye güdüler. Böylece öğrenci her defasında metinle biraz daha değişik biçimde etkileşim kurar ve görevin amaçlarına göre başka anlamlar çıkarır. Bu gibi bir süreç ise öğrenciye bir dizi öğrenme fırsatı verir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, seçilen metnin öğrencilerin ileride gereksinim duyacakları dilin bir örneğini yansıttmasıdır. Dile maruz kalmanın öğrenme için son derece hayati olduğuna daha önceden değinilmişti. Kullanılan gererin niteliği ve niceliği çok dikkatli bir biçimde ölçülmelidir. Kimi ders kitaplarına kullanılan dil, öğrencilere kullanılan dilin tam bir örneğini sunmakta başarısız kalmaktadır. Bunu önlemek ve öğrencilerin dil deneyimlerini arttırmak için çalışma içinde sözü edilen yazılı ve sözlü kaynak seçimi ve kullanımı konusuna dikkat edilmesi gerekmektedir (Willis,1996:83).

1.5. OKUMA

Bu çalışmanın amacı okuma becerilerini geliştirmeye yönelik bir gereç ortaya koymak olduğundan öncelikle bu beceriye ilişkin kısa bir bilgi vermek yararlı olacaktır. İnsan, bildiklerinin %70- 80'ini okuma yoluyla kazanmaktadır (Kıymaz,2002). Özellikle bilginin çok çabuk değiştiği ve tüketildiği günümüzde okuma becerisinde yetkinlik kazanmanın önemi büyüktür.

Toplumların gelişmişlik düzeyi onların okuma etkinliklerine verdikleri önemle yakından ilişki içindedir. “Okuma, insana olgunluk, konuşmada canlılık, yazmada açıklık verir.”⁶ Ancak televizyon ve diğer görsel ve işitsel medya gereçlerinin zamanımızın birçoğunu aldığı bu günlerde okumayı daha çekici duruma getirmek için kimi noktalara dikkat etmek gerekmektedir. Ana dillerinde bile okuma etkinliği yapmaktan zamanla uzaklaşan kişileri, yabancı dilde okuma etkinliklerinin içine çekebilmek için metin seçimi konusunda bilinmesi gereken kimi noktalar vardır. Ayrıca okuma türleri ve stratejileri de kişinin okumasında hız ve zaman kazanmasının yanında metni anlama oranını etkilemekte ve okumayı daha verimli bir biçime getirmektedir.

Bu bölümde okumanın tanımı, çeşitli okuma türleri ve taktikleri, okuma etkinlikleri ve metin seçme ölçütleri ele alınacaktır.

1.5.1. TANIM

Okuma nedir? Bu soruya verilen yanıtlar yapılan yeni araştırmalar ve yorumlar ışığında sürekli çeşitlenmektedir. Dr. Ahmet Kıymaz (2002)’a göre okuma, “basılı iletilerin, görme organları aracılığıyla algılama, yorumlandırma ve anlamlandırma amacıyla zihnimizin görme organlarımızla ortaklaşa yaptığı etkinliktir”. Okuma, kimi kaynaklarda düşüncelere ilişkin düşünme ve dilsel veya dil dışı seçimlerle nasıl anlam oluşturulduğunun ayırdına

⁶ Frances BACON - İngiliz Düşünürü

varma oyunu olarak tanımlanmıştır.⁷ Buna göre tümceler sözcüklerden oluşur ancak tümceler bir araya gelerek bir şeyi açıklayan, anlatan bir biçim alır ve metnin genel çerçevesini oluşturur. İletiler bütün bu öğeleri içeren yorumlama sürecinin bir parçası olarak anlaşılır, kavranır veya yaratılır. Benzer bir tanıma göre de okuma, kişilerin bir metne baktıklarında o metindeki yazılı simgelere bir anlam yükledikleri zaman gerçekleşen şeydir⁸. Bunun için önce yazılı biçimdeki sözcükleri tanımak gereklidir. Bu işleme tanıma (*recognition*) denir. İkinci olarak bu sözcüklerden bir düşünce (*understanding*) oluşturulmalıdır. Bu düşünce edinme işlemine ise kavrama (*comprehension*) denir. Son olarak ise kişi anladığı sözcükleri düzenleyip anlamı tam olarak edinebilmelidir. Böylece okuma otomatik ve doğru olarak gerçekleşmiş olur. Bu başarının adı ise akıcılıktır (Leipzig, 2003)⁹.

Bazen kişi bütün sözcükleri tanımlamadan yazıdan anlam çıkarabilir. Kötü bir el yazısı ile yazılmış bir notu okurken karmaşık harflerin tümünü ayırt etmeden ne söylenmek istendiğinin anlaşılabilirdiği durumlar buna örnektir. Bazense kişi sözcükleri ayırt edebilir ve onları anlayabilir ancak beyindeki işlemler birbiri ardına gerçekleşmezse okuma çok zahmetli bir iş durumuna gelebilir. Sözcükleri

	tanımlamak	veya
onlardan	bir	anlam
çıkarmak	zor	olmasa
	bile	sözcükler
arasında		
bırakılmış	olan	boşluklar
kişiyi	duraklatır	ve
da	onun	okumasının
daha		az
olduğu	anlamına	gelir.

⁷ <http://rclc.bennington.edu/news/front.php?mode=reading> 11/10/2003

⁸ http://www.readingmatrix.com/reading/what_is_reading.html 27/10/2003

⁹ <http://www.readingrockets.org/article.php?ID=10> 05/ 12 /2003

Okumanın diğerk bir tanımı ise, sözcük tanımlaması ve anlam çıkarma işlemlerinin birlikte akıcı bir biçimde yürütülmesi biçimindedir (Leipzig,2003)¹⁰. Bu üç önemli bileşene kısaca göz atılmasında yarar vardır.

Yabancı dil öğrenirken kişiler öncelikle sesbirimsel farkındalığa (*phonemic awareness*) ulaşmalı yani bir sözcüğün içindeki seslerin hangileri olduğunu öğrenmelidirler. Örneğin ‘süt’ sözcüğünün içinde /s/, /ü/, ve /t/ olmak üzere 3 ayrı ses olduğu bilinmelidir. Bunun ardından belli harflerin belli sesleri dile getirdiği bilinmelidir. Buna abecesel ilke denir. Öğrencinin, İngilizce’de “s” ve “h” harfinin yan yana gelmesiyle /ş/ sesini oluşturduğunu öğrenmesi gereklidir. Ancak Türkçe’nin yazıldığı gibi okunan bir dil olması nedeniyle yukarıdakine benzer bir konu yerine Türkçe’de kimi seslerin ünlülerle yan yana geldiği zaman nasıl okunacağını, yani hece tablosunun, öğrenilmesi yararlı olacaktır. Örneğin “p” harfi yanına gelen değişik ünlülerle değişik ses üretir: /pa/, /pe/, /pı/, /pi/, /po/, /pö/, /pü/, pu/. Aynı biçimde “ğ” harfi abecede “yumuşak ğ” biçiminde okunurken sözcük içerisinde kendisinden önce gelen ünlünün uzatılması biçiminde seslendirilir. Örn. “ağaç” / a:tʃ /, “iğne” / i:ne /. Öğrencilerin sözcük tanıma ile ilgili bilmeleri gereken bir diğerk konu da ses ve harf ilişkisine ilişkin bildiklerini yeni olan sözcükleri sesletmeye nasıl uygulayabilecekleridir. Bu işleme çözümleme denir. Örneğin: m-maa-maaaas-maaasaaaa : “masa”. Bunun yanında öğrenci sözcük çalışması yapmayı, sözcükleri ve yazım örgülerini (*spelling patterns*) nasıl çözümleyeceğini bilmelidir. Son olarak ise sözcük tanımlama aşamasında öğrenci otomatik olarak tanımlayabileceği sözcüklerin sayısını arttırmayı bilmelidir. Bu biçimde tanımlanabilen sözcük kümesine görsel sözcük dağarcığı (*sight vocabulary*) denir (Leipzig 2003)¹¹. Örneğin: “Ben yarın bir köpek alacağım” burada “ben” ve “bir” sözcüklerinin otomatik olarak tanınması beklenebilir.

¹⁰ <<http://www.readingrockets.org/article.php?ID=10>> 05/ 12/ 2003

¹¹ <<http://www.readingrockets.org/article.php?ID=10>> 05/ 12/ 2003

Kısaca, sözcükleri tanıma becerisini geliştirmek için bir yabancı dil öğrencisi sesbirimsel bilinçliliği, abecesel ilkeleri, çözümlemeyi, sözcük çalışması yapmayı ve görsel sözcük dağarcığını arttırmayı bilmelidir.

Bunun ardından okumanın bir diğer bileşeni olan anlama becerisini geliştirmek için öğrenciler öncelikle birçok konuya ilişkin artalan bilgilerini zenginleştirmelidirler. Örneğin: “Bu yazı çöl ile ilgili. Çöl çok sıcak, kurak ve kumlu bir yerdir.” Öğrencilerin sözlü ve yazılı sözcük dağarcıklarını zenginleştirmeleri de anlama becerisini geliştirecektir. Bir konu ile ilgili sözcüklerin anımsanması anlamayı kolaylaştırır. Örneğin: “Burası benim bahçem: ağaçlarım, fidanlarım, çiçeklerim var.” Anlamayı geliştirecek diğer bir nokta da öğrencilerin öğrendikleri yabancı dilin nasıl işlediğini bilmeleridir. Örneğin Türkçe’de “Be okula gitti” değil, “Ben okula gittim” tümcesi anlamlı ve doğrudur. Yazının ne biçimde okunması gerektiğinin bilinmesi de anlama için önemlidir. Okuma soldan sağa gerçekleşir. Ancak (çalıştığım kurumda) 8 yaşındaki Libyalı bir öğrencinin Türkçe’yi öğrenmeye başladığında kitapları tersten açması ve yazıları sağdan sola okumaya eğilim göstermesi dikkat çekiyordu. Bunun ardından öğrenci çok çeşitli türde metinlerin ve çeşitli okuma amaçlarının var olduğunu bilmelidir. Bunu bilen öğrenci örneğin: “Bir varmış, bir yokmuş...” biçiminde başlayan bir metinde neyin anlatılacağını kestirebilir. Ayrıca öğrenci kendisi için çeşitli okuma amaçları geliştirebilmelidir. Örneğin: “Örümceklerin avlarını nasıl yakaladıklarını öğrenmek istiyorum”. Bu amaç öğrencinin metni okurken ihtiyacı olan bilgiyi arayıp bulmasına yardımcı olur. Son olarak ise öğrenci metinden anlam çıkartmak amacıyla değişik stratejiler geliştirebilmeli ve anlamadığı yerlerde kimi çözümler bulmalıdır. Örneğin: “Burayı anlamadım başa dönüp yine okuyayım”.

Anlamayı geliştirmek için yapılması gerekenlere değindikten sonra son olarak okumanın üçüncü bileşeni olan akıcılığı geliştirmek için öğrencinin neler yapması gerektiğine değinilmesinde yarar vardır. Akıcı olmak için sözcük tanımada çok dikkatli ve yanlışsız

olmak gerekir. Anlamayı zorlaştırmayacak kadar hızlı bir biçimde okuma temposu yakalanmalıdır. Öğrenci sesli okuma sırasında çıkan sesin konuşmaya benzemesi için uygun sözceleme veya ezgi kullanılmalıdır. Son olarak ise öğrenci sözcük tanıma ve anlama için bilinçli olarak kullandığı stratejileri otomatik becerilere dönüştürmelidir.

Unutulmamalıdır ki okuma, bir şeyin anlamını ve kişinin günlük yaşamındaki etkinliklerle bağlantılı bilgiyi zenginleştirdiği sürece okuyucuyu memnun eder. Bu nedenle okuma, yazılı sözcükler veya diğer simgelerin yardımıyla içinde yaşadığımız dünyayı sürekli olarak tanımak veya anlamak için yapılan bir girişim olarak da tanımlanabilir.¹² Ancak eğer okuma eğlenceli ve doyurucu değilse öğrenci okumayı tercih etmeyecektir. Bunun sonucunda da akıcı olmak için yapılması gereken uygulamaları da yapmamış olacaktır. Bu nedenle okuma aynı zamanda okumak için güdülenme yaratma ve bunu sürdürme anlamına da gelir. Bu süreç sonunda okumanın aynı zamanda anlam oluşturmak amacıyla yapılan etkin bir işlem olduğu da söylenebilir. Öğrenciler okumanın zevkine vardıklarında okumayı değerleriyle paylaşılacak toplumsal bir eylem olarak gördüklerinde ve okumayı ilgi duydukları alanlara ilişkin daha fazla bilgi sahibi olabilecekleri bir fırsat olarak düşündüklerinde güdülenirler. Bütün bu bilgiler ışığında okumanın sonul tanımı ortaya çıkar: Okuma, sözcükleri tanımanın ve anlamının akıcılık ve güdülenme ile birleştiği etkin bir süreçtir. Bu, özellikle küçük yaştaki öğrenciler için büyük bir başarıdır (Leipzig,2003).

Kimi kaynaklara göre okumayı oluşturan şey aslında metin ve okuyucu arasındaki etkileşimdir¹³. Bu nedenle okuma sürecinin başlaması için hem metne hem de okuyucuya gereksinim vardır. Okuma, okuyucunun metinle bir şey anlamak üzere etkileşimde bulunduğu etkileşimli bir işlemdir. Bu işlemde anlama ve okuma stratejileri kullanılmalıdır. Okurlar her metne alan bilgilerini ve okuma stratejilerini katarlar ve bu da okuma sürecini biçimlendirir. Metnin sürekli aynı metin olmasına karşın anlama arttıkça okuyucunun metne yüklediği

¹² <<http://rclc.bennington.edu/news/front.php?mode=reading>> 11 /10/ 2003

¹³ <http://www.readingmatrix.com/reading/what_is_reading.html> 27 /10 / 2003

anlam değişkenlik gösterir. Verimli okuma için öne sürülen üç şema vardır¹⁴. Duygusal şema (*content schema*) gerçek bilgi, değer ve ekinel uygunluk dizgelerini anlatır ve okuyucuda anlamının gerçekleşmesi için bir zemin oluşturur. Örneğin kişi kendi ekininde evlilik sürecinin nasıl geliştiğini bilebilir ancak başka bir ekindeki ekinel uygunluğun ayırđına varmayabilir. Bu durum okurun metni anlamasını etkiler. Biçimsel şema (*formal schema*) ise metnin düzenlenme biçimi (*organisational form*) ve sanatsal yapıları ile ilgilidir (gizemli öyküler, yemek betimlemeleri, reklamlar, otobiyografi, oyunlar, mektuplar, kısa öyküler, gazete makaleleri, dergi makaleleri vb.). Okulda aldığı eğitim ve ekinel deneyimleri kişiye biçimsel şemanın temelini büyük ölçüde kazandırmıştır. Dilbilimsel şema ise metindeki tümce yapısını, dilbilgisel çekimleri, sözcük dağarcığını ve özne-yüklem tutarlılığını kapsamaktadır. Örneğin eğer kişi belli bir dilbilgisi kuralına çalışmışsa okuduğu sözcüğün, sözcük öbeğinin veya tümcenin anlamını çözmek için o kuraldan yararlanabilir. Kısaca, verimli okuma yapmak için okuma stratejilerinin ve yukarıda anlatılan gibi çeşitli şema biçimlerinin kullanılması gerekmektedir.¹⁵

1.5.2. OKUMA TAKTİKLERİ

Birçok kişi ana dilinde doğal olarak uyguladığı okuma taktiklerini yabancı dilde gerçekleştirdiği okumalara uygulamada zorluk çeker. Hızlı okuma (*skimming*), tarama (*scanning*), yaygın (*extensive*) okuma ve yoğun (*intensive*) okuma olarak adlandırılan okuma taktikleri kişilerin okuduklarını anlama düzeylerini büyük oranda etkiler.

Hızlı okuma, sadece ana noktalarını öğrenmek için bir metni hızlı bir biçimde okumaktır. Bu okuma türünde dakikada 1000'den fazla sözcük okunur. Her paragrafın sadece ilk tümcesinin okunmasıyla metne ilişkin genel bir düşünce edinilir. Çeşitli metinler, başvuru kaynakları, dergiler ve romanlar hızlı okuma ile okunabilir. Tarama ise, istenen belli bir bilgiyi

¹⁴ <http://www.readingmatrix.com/reading/what_is_reading.html> 27 /10 /2003

¹⁵ <http://www.readingmatrix.com/reading/what_is_reading.html> 27/ 10/ 2003

yakalamak için metni hızlı biçimde okuyup gözden geçirmektir. Tarama taktiği ile dakikada 2000 sözcük gözden geçirilebilir. Yaygın okuma daha çok zevk ve genel bir düşünce edinmek için genellikle uzun metinleri okumaktır. Yoğun okuma ise kısa metinleri ayrıntılarda gizli bilgilere ulaşmak için tam olarak anlamak amacıyla derinlemesine okumaktır¹⁶.

Bu çalışmanın sonul türünde yer alacak metinler birbirinden değişik olacağından her birini için kullanılacak okuma becerisi de değişik olacaktır. Örneğin bir televizyon rehberinden Perşembe akşamı televizyonda hangi filmler olacağını öğrenmek için yapılan bir okuma ile bir Türkçe dilbilgisi kitabını okumak arasında ayrım vardır. Aynı biçimde gazetede bir reklamı ilanını okuma ile Bütün Dünya dergisinde Cumhuriyet Tarihi ile ilgili bir metni okumak arasında da değişiklik olacaktır. Kısacası okuyucular metin türlerine ve o metinde ne tür bir bilgi aradıklarına göre çok değişik okuma becerileri kullanırlar.

Öğrencilere bir metni okurken hızlı okuma yöntemlerinin anımsatılması büyük yarar sağlar. Okuyucu sadece aradığı konulara odaklanarak gözünü metnin ortasından aşağı doğru gezdirebilir veya önce sol üst köşeden sağ alt köşeye doğru daha sonra da sağ üstten sol alt köşeye doğru tarayarak metin üzerinde göz gezdirebilir. Taramada ise okuyucu metnin başından başlar ve aradığı bilgi ile ilgili anahtar sözcükleri bulmak için gözlerini hızlıca satırlarda gezdirir. Aranılan bilgi bulunduğu anda tarama durdurulmalı ve o bilgi okunmalıdır¹⁷.

Bir diğer kaynakta ise okuma türleri şu biçimde betimlenmiştir¹⁸: Dikkatli veya çözümleyici okumada dakikada 100'den az sözcük okunur. Anlama ayrıntılıdır ve çözümleme, değerlendirme, eleştirme, ezberleme gibi işlemler gerçekleştirilebilir. Genellikle şiir veya tartışmacı metin türleri bu tür okumayla okunur. Normal okuma veya çalışma okuması bir diğer okuma türüdür. Bu tür okumada dakikada 150 ila 250 sözcük okunur. Okuyucunun metni anlama ve anımsama düzeyi yüksektir. Ders kitapları okunurken veya

¹⁶ <<http://esl.about.com/library/lessons/nblreadtypes.htm>> 10 /12 2003

¹⁷ <<http://www.phschool.com/science/biosurf/superread/unit4/4strategy1.html>> 16/02/2004

¹⁸ <<http://www.umanitoba.ca/student/u1/99111/BASS/Uncovering%20Success%20Secrets/Types%20of%20Reading.pdf>> 16/ 02/2004

kütüphanede araştırma yapılırken bu tür okuma kullanılır. Hızlı veya günlük okumada ise dakikada 250 ila 400 sözcük okunur, metnin ana düşünceleri orta düzeyde anlaşılır. Kişiler romanları, gazeteleri ve dergileri eğlenmek, zevk almak veya genel bilgi edinmek amaçlarıyla bu tür okumayla okurlar. Hızlı okumada ise dakikada 600 sözcükten fazla sözcük okunur. Konunun genel olarak gözden geçirilmesi, belli gerçeklerin veya yeni konuların metindeki yerinin bulunması biçimindeki okumalar için kullanılabilecek bu okuma türünde başvuru kaynakları, dergiler, ve romanlar okunabilir.

Lucas (1990) ise yukarıda anlatılanlara ek olarak şu okuma biçimlerine yer verir: Ardışık (*sequential*) ilerleme, metindeki tümcelerin veya bir bölümün başından sonuna kadar okunmasıdır. Odaklaşık (*focussed*) okumada ise metinden seçilmiş veya belirlenmiş bir bölüm yoğun biçimde okunur. Araştırma okuması da okuyucunun metindeki başlıca üç ulamı, göndermesel verileri, çizimsel verileri ve türsel bilgiyi incelemek üzere gerçekleştirdiği okuma biçimidir. İleri tarama becerilerinden birisi sayılabilecek öbek okuma ise bir diğer okuma türüdür. Bu tür okumada okuyucu sözcükleri teker teker değil de öbek öbek okur. Ancak yabancı dilde gerçekleştirilecek bir okumada kişinin o dildeki öbekleri tanınması bu tür okumanın ön koşuludur. Son olarak ise beklenti kurarak yapılan (*prediction*) okuma biçiminde okuyucu kimi dilsel ipuçlarından yola çıkarak metnin hangi yöne kayacağını kestirebilir (Erözden,1998'den alıntı). Örneğin metindeki “ve, hem, daha, bunun gibi, bundan başka” gibi sözcükler düşüncenin değişmeyeceğini bildirerek okuyucunun okumasına devam etmesi gerektiğinin imlerini verirken; “ama, ancak, fakat, buna karşılık” gibi anlatımlar izleyen bölümde karşıt düşüncelere yer verileceğini gösterir. Bu tür ipuçlarının yerinde kullanıldığı bir metinde akıl önde giderek okumayı daha etkili ve çabuk bir biçime getirir.

1.5.3. OKUMA ETKİNLİKLERİ

Monica Castiglioni derslik içi okumalarda kalıplaşmış yöntemlerin kullanılmasının öğrenme üzerinde olumsuz etkilerinin olduğunu savunarak geleneksel yaklaşımlardan

uzaklaşp değişik etkinlikler kullanılarak okumanın daha da eğlenceli kılınabileceğini savunmuştur¹⁹. Geleneksel yaklaşımlarda soru yanıtlamak, genellikle metinde yazılı olan şeyleri basit bir gözden geçirme ile yinelemek biçiminde olmakta ve okuduğunu anlama sorularında da okuma zevki bir kenara itilerek metin parçalara ayrılmaktadır.

Castiglioni'ye göre öğretmenler öğrencilere metinleri dıştan içe değil içten dışa doğru anlamalarına yardım etmelidirler. Bir metindeki düşüncelerin nasıl düzenlendiğinin anlaşılması, paragraf ve metin düzeyinde yazılan bütün düşünceler arasında bir ilişki olduğunun bilinmesi okuma derslerinde son derece önemlidir. Öğrenciler için düzenlenmiş olan etkinlikler yapaylıktan uzak olduğunda öğrencilerin düşünceleri, ilgileri ve duyguları metinle bütünleşecek ve okuma çok daha etkin bir biçim alacaktır. Castiglioni, metinlerle ilgili kimi okuma etkinlikleri önermiştir²⁰. Buna göre:

Ön-okuma etkinlikleri,

- ilk veya son satırlardan, görsel gereçten, anahtar bir sözcükten veya başlıktan kestirimde

bulunma,

- önsözden yola çıkarak kitap başlıklarını eşleştirme,
- öyküdeki resimleri sıralama ve hangi sıra ile kitapta yer alacaklarını kestirme,
- resimlere ilişkin sorular sorma,
- ilgili sözcükler üzerinde beyin fırtınası etkinliği yapma biçiminde olabilir.

Okuma-sonrası etkinlikler ise,

- metinden resimleri ve alıntılarını eşleştirme,
- değişik karakterleri canlandırmak üzere film yıldızlarını seçme,
- karakterlerle söyleşi yapmak,
- öykü için bir zaman akışı yaratmak,

¹⁹ <http://www.teachingenglish.org.uk/try/readtry/read_activites.shtml#one> 17/ 02/ 2004

- öykünün bir kısmını oyunlaştırmak,
- öykünün yazarına sorular sormak,
- yeni bir karakter yaratmak,
- karakterlerden birinin günlüğünü yazmak,
- bir dergi için eleştiri yazmak
- kitabın reklamını yapmak için bir poster hazırlamak,
- öykünün sonunu değiştirmek,
- anlama etkinlikleri:
 - öykünün akışını yeniden düzenlemek,
 - metin üzerine sorular yazmak,
 - not almak,
 - başka bir başlık uydurmak,
 - metni çözümlemek,
 - bir özeti düzeltmek

biçiminde olabilir.

Okuma etkinlikleri konusunda Rees de okumadan önce öğrencide ilgi uyandırıp, güven yükseltmenin anlamayı kolaylaştırıcı etkisi üzerinde durur ve okuma için öğrencinin konuya ilişkin bilinçliliğini yükseltecek, bilgisini ve sahip olduğu dili kullanıma sokacak kimi **giriş etkinlikleri** önerir²¹. Örneğin konu ile ilgili soruları tartışmak, metindeki kahramanlar veya yerlere ilişkin öğrencilerin bildiklerini ölçen bir sınav yapmak, başlık ile birlikte verilen resimleri tartışmak veya betimlemek bunların arasındadır. Giriş etkinliklerinden sonra **ön-okuma etkinlikleri** gelir. Castiglioni'nin önerdiklerine ek olarak ön okuma etkinliklerinde Rees, metnin içinde çıkabilecek sözcükleri kestirme, verilen bir küme sözcük/tümce içinden metinde karşılaşılma olasılığı düşük veya yüksek olan sözcükleri/tümceleri ayırt etme

²⁰ <http://www.teachingenglish.org.uk/try/readtry/read_activites.shtml#one> 17/ 02/ 2004

biçiminde etkinlikler önerir²². Rees'e göre ön-okumayı izleyen **ilk okuma** sırasında ise ön okuma sırasında edinilen düşünceler denetlenebilir, öğrencilerin genel anlama düzeyini ölçen bir-iki soru sorulabilir, metin birkaç parçaya bölünerek öğrencilerden metni sıraya sokmaları istenebilir ve son olarak da metinden kimi parçalar çıkarılarak öğrencilerin boşlukları anlamlı ve doğru bir biçimde doldurmaları istenebilir. Daha sonra gelen **ikinci okuma** sırasında ise metnin daha iyi anlaşılması beklenmektedir. Bu bölümde öğretmen öğrencilerine anlama düzeylerini ölçen daha ayrıntılı sorular sorabilir. Bu soru tipleri doğru/yanlış, çoktan seçmeli, hangi paragrafta var, bu rakam neyi gösteriyor, bu insanlar neler düşünüyorlar gibi sorular biçiminde olabilir. Bunlara ek olarak öğrenciler metinden öğrendikleri bilgileri kullanarak bir tablo doldurabilirler veya metinle ilgili sorular hazırlarlar.

Bütün bu etkinliklerden sonra metin üzerinde yapılacak **dil odaklı çalışmaya** geçilir. Bu bölümde metin dilsel içeriği açısından incelenir. Bu aşamada kullanılabilecek olan haber metinleri sözcükler açısından çok zengin olmanın yanı sıra dilbilgisel açıdan da okuyucuya iyi örnekler sunar. Dil odaklı çalışmanın bir parçası olan 1) *sözcük çalışmasında* birkaç etkinlik yapmak olasıdır. Örneğin metinler, belli konularla ilişkili sözlüksel birimleri öğrencilere sundukları için öğrenciler bunun tersini yaparak yani verilen belli bir sözlüksel birim öbeğinden çıkışla o konu ile ilgili yazılmış metinler için araştırma yapabilirler veya çeşitli metinler içinden verilen öbekteki sözcükleri ayıklayabilirler. Bir diğer sözcük çalışması etkinliği ise öğrenciler için geliştirilmesi son derece gerekli olan içerikten sözcüğün anlamını çıkarma becerisini geliştirecek türden etkinliklerdir. Bu etkinlikte öğretmen öğrenciye belli sözcüklerin tanımını sorabilir veya seçenekler ve eşleştirme alıştırmaları verebilir. Sonuncu sözcük çalışması etkinliği ise özellikle haber metinleri kullanıldığında etkili olan 'öğrenci haber dili defteri'dir. Böyle bir etkinlik ile öğrencilerin deftere kaydettikleri sözcükleri yinleme ve böylelikle daha iyi anlama fırsatları olur. Dil odaklı çalışma sırasında 2) *dilbilgisi*

²¹ <http://www.teachingenglish.org.uk/think/read/using_news.shtml> 18/ 02/ 2004

²² <http://www.teachingenglish.org.uk/think/read/using_news.shtml> 18/ 02/ 2004

üzerinde de durulabilir. Metnin içerdiği tüm dilbilgisel yapılar üzerinde çok çeşitli etkinlikler hazırlanabilir. Özellikle fiillerde zaman kavramının öğretilmesi sırasında metinler etkin bir biçimde kullanılabilir. Son olarak ise metinlerdeki 3) *tümce yapısı / biçemi* üzerinde durularak dilin güzel bir biçimde kullanılması sonucu ortaya çıkmış yazınsal ve ilginç söyleyiş örnekleri öğrencilere sunulabilir ve bunlar üzerinde çalışmalar yapılabilir²³.

Okuma sonrası etkinliklerinde öğrencilere metinden öğrendikleri şeyleri kullanma fırsatı verilmelidir. Castiglioni'nin okuma-sonrası etkinlikler bölümünde önerdiklerine ek olarak Rees şunları önerir²⁴: metnin başlığını, düşüncelerini veya görüşlerini tartışmak: örneğin mimarideki gelişmelerle ilgili bir metin okunduktan sonra öğrencilere imgelerindeki evin planını çizdirmek biçiminde metne dayalı bir görev oluşturmak; okunan metinle ilgili daha derin bir araştırma ödevi vermek veya aynı konu üzerine yazılmış değişik metinleri karşılaştırmak.

1.5.4. METİN SEÇME ÖLÇÜTLERİ

Okuma becerilerinin geliştirilmesinde okuma becerileri kadar okunacak metin de önemlidir. Öğrenciler genellikle okuma derslerinin sıkıcı olduğundan şikayet ederler ancak metin seçmeyi ve bunu doğru kullanmayı bilen bir öğretmen için bütün metinler iyi bir okuma dersi gereği olabilir. Metin seçiminde göz önünde bulundurulması gereken en önemli madde, öğretim amacıdır.

Erözden'e göre metin seçiminde dikkat edilmesi gereken diğer üç nokta da okuyucunun artalan bilgisi, metnin ilgi çekiciliği ve dilsel zorluğudur (1998:46). Artalan bilgisi kişinin okuduklarına ilişkin önceden bir bilgisinin olması biçiminde yorumlanabilir. Bu biçimde okuyucu zorlanmadan, dikkati dağılmadan ve sıkılmadan metni okuyup bitirecektir.

²³ <http://www.teachingenglish.org.uk/think/read/using_news.shtml> 18/ 02/ 2004

²⁴ <http://www.teachingenglish.org.uk/think/read/using_news.shtml> 18/ 02/ 2004

Rees'e göre konulu haber öyküleri okuma becerisi için çok etkili bir öğretim gerecidir. Ancak kullanılacak olan haber metninin seçilmesi sırasında birkaç noktaya dikkat edilmelidir. Metnin konusunun öğrencinin yaşına, duygusal durumuna ve ilgi alanına uygun olması gerekmektedir. Metin, öğrencinin cesaretini kırarak uzunlukta olmamalıdır. En önemlisi, metin öğrenciler için yararlı ve gerekli sözlüksel birimleri, dilbilgisel yapıları ve ilgi çekici tümce örneklerini içermelidir. Bunun yanında metin daha sonradan üzerinde konuşulabilecek bir zenginlikte ve üreticilikte olmalıdır. Son olarak ise kullanılacak metnin gerçek yaşamla bağlantılı olmasına dikkat edilmelidir²⁵.

1.5.5. METİNLER, GÖREVLER VE OKUMA

Okuduğunu anlama becerisinde hem metne hem de okuyucuya bağlı etmenler etkilidir. Bu bölümde bir amaca sahip olmanın okuduğunu anlama üzerine olan etkisinden yola çıkılarak metin ve görev arasındaki ilişkiye yer verilecektir. Knutson'a göre hem gerçek dünya ile ilgili okumalarda hem de derslik içi okumalarda okumanın amacı, okuyucunun güdülenmesini, ilgisini ve okuma biçimini etkiler. Kişiler okumayı kimi zaman bilgi edinmek, kimi zaman da zevk almak için yaparlar. İkinci dil edinimi araştırması ve kuramında Krashen, okuma zevkinin son derece önemli bir girdi olduğunu öne sürmüştü ve bunun için asıl gerekli olan şeyin okunan öykü veya ana fikrin anlaşılır olması ve öğrencinin gerçek yaşamında da ilgi ve gereksinim duyacağı ve hatta ana dilinde de okumayı tercih edeceği konuları içermesi gerektiği üzerinde durmuştur (1982: 164). Schraw ve Dennison (1994) yapmış oldukları çalışmada okuyucunun, amacına uygun olan bölümleri olmayanlara göre daha iyi anımsadığını ortaya çıkarmıştır. Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, okumak için bir amaç olduğunda okuma daha ilginç ve akılda kalıcı duruma gelmektedir. Bu nedenle derslik içi okumalarda bir amaç yaratmanın gerekliliği tartışılmazdır.²⁶

²⁵ <http://www.teachingenglish.org.uk/think/read/using_news.shtml> 18/ 02/ 2004

²⁶ <http://www.cal.org/ericcll/digest/reading_digest.html> 20 / 02/ 2004

Amaçlı okuma, metne belli bir amaç ile yaklaşma anlamına gelmektedir. Olanaklı olduğu zamanlarda öğrencilere metni belli bir bakış açısıyla okumaları söylenebilir. Derslik içinde de öğrencilere belli bir metni gerçek yaşamda gerekli olabilecek durumlar için bir bilgiyi edinme amacı ile okumaları söylenebilir. Örneğin bir dizi gereksinim göz önünde bulundurularak koşulları en uygun olan daireyi bulmak için bir ilan sayfasını okumak, bir filme gitmek için afişleri incelemek ve filmlerin konularını okumak veya yazılı bir davetiyeye yanıt yazmak amaçlı okumalara örnek olarak verilebilir.²⁷

Amaçlı okuma yabancı dil kümelerinde iletişimsel görevlerin bir parçası da olabilir. Görev sözcüğüne ilişkin Nunan'ın tanımına bakıldığında (bk:s:3) önemli olan şeyin biçimden çok anlam olduğu görülür. Her ne kadar görev etkinliklerinde amaç dilsel olmasa da asıl düşünce bir şeyi dili kullanarak yapmak, yani bir metni okumak ve öğrenilen bilgiyi kullanarak bir şeyler yapmaktır (Long&Crookes,1992). Bütün görevler diğer becerilerle bağlantılı olan okuma başarımını içerir. Örneğin bir küme öğrenci bir şeyi yapmanın en iyi, en ekonomik veya en kolay yolunu bulmak biçimindeki daha geniş kapsamlı bir görev için afişler, tarifeler veya haritalar vb. şeyler içeren dizi metin okur. Böyle bir etkinlikte her öğrenci sadece bir bilgi ulamı üzerinde durabilir. Ayrıca bu işi gerçekleştirmenin en iyi yolunu bulmak için öğrenciler öğrendiklerini birbirlerine aktarmak üzere iletişim kurmalıdırlar.²⁸

Her şeye karşın kimi durumlarda derslik içinde gerçek hayatta gerçekleşmeyecek türden görevler etkinlikleri yapılmak zorunda da kalınabilir. Örneğin derslik içi bir okuma görevi yazılı bir metne bakılarak bir resim çizilmesi, paragraflara ayrılmış bir metnin birleştirilmesi veya aynı öykünün değişik yazılmış biçimlerinin okunup değişikliklerin saptanması biçiminde olabilir. Bu görevler gerçek yaşam görevleri olmasa bile yine de iletişimseldir ve bir şeyi yapmak için metnin anlaşılması ön plandadır.

²⁷ <http://www.cal.org/ericcll/digest/reading_digest.html > 20/ 02/ 2004

²⁸ <http://www.cal.org/ericcll/digest/reading_digest.html > 20 /02/ 2004

Görev yaklaşımı, öğrencilere akıcı ve etkin okumanın değerini öğretir çünkü özel bir amaçla okumak, gereksinim duyulan ve görevi gerçekleştirmek için gerekli olan bilgiye ulaşmak için metni değişik biçimlerde ve değişik hızda okumak anlamına gelir. Görevlerin diğer bir yararı da öğrencilerin başlangıçta gerçek metinlerle çalışmasına olanak tanımasıdır. Karmaşık bir metin, görevin güçlük düzeyinin değiştirilmesi ile kolayca kullanılabilir duruma gelebilir. Bir dönem boyunca aynı metin her seferinde değişik amaçlar veya görevlerle birçok kez kullanılabilir. Aynı metni değişik amaçlarla yineleyerek okumak öğrencilerin metni gittikçe daha iyi anladıklarını ortaya koyarak onlara başarı hissini tattırır.²⁹

²⁹ <http://www.cal.org/ericcll/digest/reading_digest.html> 20/ 02/ 2004

2. TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde kuramsal verilerden çok uygulamaya yönelik bilgiler irdelenecektir. 2.1. bölümde çalışmanın konusuna yer verilmiştir. 2.2. bölümde çalışmanın amacı ele alınmıştır. 2.3. bölümde şimdiye kadar verilen bilgilerden yapılan bir derleme sonucunda görev odaklı bir okuma gereci hazırlama modeli sunulmuştur. Ayrıca, “Örnek Uygulama” başlığı altında bir okuma dersi sunulmuş ve bu ders içerisinde kullanılmış olan etkinlikler eğik yazı biçemiyle açıklanmıştır. Ardından yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bir kişinin ilgisini çekebilecek türden metinlerin ve konuların derlenmesiyle oluşturulmuş ve 15 ünite içeren örnek bir okuma ders kitabı sunulmuştur.

2.1. Konu

Şimdiye kadar verilen art alan bilgisinin ışığında bu çalışmanın asıl konusu olan görev odaklı okuma etkinliklerinin oluşturulmasına başlanabilir. Bundan sonraki bölümlerde görev odaklı okuma etkinliklerinin oluşturulması için bir model , ardından örnek uygulama olarak da bir okuma dersi sunulmaktadır. Son bölümde ise örnek bir okuma dersi kitabı yer almaktadır. Oluşturulacak görev odaklı okuma etkinliklerinin yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde okuma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan çalışmalara öncülük edeceği ve bu çalışmaların daha da zenginleşerek çoğalmasına basamak oluşturacağı umulmaktadır.

2.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, görev odaklı okuma etkinlikleri oluşturabilmek için bir model oluşturmak ve bu modeli kullanarak örnek bir okuma ders kitabı ortaya çıkarmaktır. Sunulan model, bundan önceki bölümlerde yer verilen dayanakların,görüşlerin, etkinlik türlerinin ve daha bir çok bilginin derlenmesiyle oluşturulmuş bir özet niteliğinde olacaktır. Maddeler halinde sunulmuş olan ve görev odaklı dil öğretim yönteminin uygulamaya yönelik bir

çalışmaya nasıl uyarlanacağını gösteren bu bölümdeki bilgiler, daha sonra ekler bölümünde sunulacak olan 15 ünite ile daha da iyi bir biçimde anlaşılabilir ve yorumlanabilecektir.

2.3. Değerlendirme ve Yorum: Görev Odaklı Bir Okuma Gereci Hazırlama Modeli

Bu bölüm, GODÖ ışığında okuma becerilerini geliştirmek üzere düzenlenebilecek etkinlikler içeren bir çalışma için bir model önerisi niteliğindedir. Sonuç çıktısı oluştururken izlenecek adımlar bu bölümde sunulmaktadır.

YAPILACAK İŞLEMLER:

1. Öncelikle öğretilmesi hedeflenen okuma becerileri ve alt beceriler belirlenir.
2. Belirlenen amaca göre var olan metinlerden uygun olanı seçilir.
3. Öğretmen görevlerde kullanılacak metinleri kendi de oluşturmak isteyebilir.
4. Ancak her iki durumda da metin seçme ölçütleri (bk: s:66) göz önünde bulundurulmalıdır.
5. GODÖ çerçevesinin ilk aşaması görev öncesi bölümünde okuyucuyu metnin konusuna hazırlayıcı etkinlikler sunulur.
 - ✓ Metnin konusuna ilişkin merak uyandırıcı etkinlikler düzenlenir.
 - ✓ Öğrencilerin konuya ilişkin artalan bilgilerini kullanıma sokacak etkinlikler düzenlenir.
 - ✓ Bu metnin okunmasının bir amacının olduğu etkinliklerde hissettirilir.
 - ✓ Bu metindeki bilgiler kullanılarak bir şey oluşturulacaktır.
 - ✓ Uygun okuma stratejilerinin kullanılmasının gerekliliğine dikkat çekilir.
 - ✓ Bk: işleyiş madde 1-5.
6. GODÖ çerçevesinin ikinci aşaması olan görev döngüsü bölümünde:
 - ✓ Öğrencilere gerçekleştirmeleri için herhangi bir görev sunulur.

- Amaç, öğrencilerin metindeki bilgileri anlayıp kullanabilmeleridir.
 - ✓ Yaptıkları görev ile ilgili olarak öğrencilere planlama formu sunulur. (bk: Şekil 3)
 - ✓ Çalışma sınıf içinde yapılıyorsa formlar bildirim aşamasında birbirleriyle karşılaştırılır.
 - ✓ Bk: İşleyiş madde 6-16.
7. GODÖ çerçevesinin son bölümünde dil odaklı çalışma yapılır.
- ✓ Bu çalışmada dilbilgisel yapılar ve biçim odaklı çalışmalar yerine okuma beceri ve alt becerilerini geliştirici etkinlikler yapılır.
 - ✓ Okuduğunu anlama üzerinde durulur.
 - ✓ Metni birbirine bağlayan birimler üzerinde çalışılır.
 - ✓ Metnin anlamsal akışını düzenleyen birimler üzerinde çalışılır.
 - ✓ Yazılı söylem belirteçleri üzerinde çalışılır.
 - ✓ Bk: işleyiş madde 35-46
8. Yukarıda gönderme yapılanların yanında çeşitli metne dayalı görev türleri de vardır; gerektiğinde metinlerle beraber bu görev türleri de kullanılır. Bk: işleyiş 17-34
9. GODÖ çerçevesi tamamlandıktan sonra görevlerin bitiminde veya iki görev arasında oyun, şarkı, bilmece, bulmaca, karikatür, fıkra gibi öğrencilerin sıkılmalarını önleyecek etkinlik türlerine yer verilir.

Şekil 3. Örnek planlama formu³⁰

³⁰ Estaire, Zanon (1994:39)

Tarih:

1. Bu görevde ne yaptım?

2. En çok
hangi bölümü
sevdim?
(Neden)

3. Hangi bölüm
değiştirilebilir?
(Nasıl)

4. Nasıl Yaptım?

5. Ne öğrendim ve
ne yapabilirim?

6. Neye daha çok
özen göstermeli,
çalışmalı ve neyi
tekrar etmeliyim?

Aşağıda Genel, Görev , Görev Basamakları ve İşleyiş olmak üzere dört başlık altında yer alan model içerisinde görev odaklı bir okuma gereci hazırlarken temel alınması ve dikkat edilmesi gereken noktalara yer verilmiştir. “Genel” bölümünde, görev odaklı dil öğretiminin temel özellikleri yer almaktadır. “Görev” bölümünde ise görevin özellikleri ve görev çerçevesinin basamakları ve her basamakta genel olarak dikkat edilmesi gereken noktalar ele alınmıştır. Ardından gelen “Görev Basamakları” bölümünde ise her bir görev basamağında ne tür işlemlerin yapılabileceği açık bir biçimde betimlenmiştir. Modeldeki son bölüm olan, “İşleyiş” bölümünde ise bundan önceki bölümlerde sözü edilen görev türleri ve etkinlikler derlenerek sınıf içi veya diğer uygulamaya dönük çalışmalarda yararlanılabilecek kullanışlı görev öncesi dil etkinliklerine, görev etkinliklerine, metne dayalı görev etkinliklerine ve dil odaklı çalışma etkinliklerine yer verilmiştir.

2.3.1. MODEL

<u>GENEL</u>
1. GODÖ’de öğrencilerin dilin yapısı öğrenmekten çok iletişimsel edinç kazanmaları önemlidir.
2. GODÖ’de dört becerinin öğretilmesi için işlemler geliştirilmelidir.
3. GODÖ’de öğrencinin dikkati biçimden çok anlama çekilir.
4. GODÖ’de öğrenci düşünme sürecinden geçerek bir çıktı gerçekleştirmelidir.
5. GODÖ sınıflarında öğrenciler birbirleriyle iletişime yönelik etkileşimde bulunmalılardır.
6. GODÖ’de dil kullanımında ve dil öğreniminde sözlüksel birimler önemlidir.
7. GODÖ’de yaratıcı görevler de vardır.
8. GODÖ’de öğrencilere dilin topluluk içinde nasıl kullanıldığını gösteren örnekler fazla olmalıdır.

<u>GÖREV</u>
1. İletişim kurmada anlamlı ve eğlenceli görevler gereklidir.
2. Görev, dili anladıktan sonra ortaya çıkan bir etkinlik veya davranıştır.
3. Görevlerin bir amacı vardır.
4. Görev öğrenciyi güdüler ve öğrenmeyi artırır.
5. Verilen görevlerde öğrencinin katılımcı olması sağlanmalıdır.
6. Görevler gerçek yaşam görevleri olabilecekleri gibi eğitsel görevler de olabilir.
7. Görev her zaman dil üretimi biçiminde olmak zorunda değildir: Verilen yönergeler doğrultusunda bir işi gerçekleştirmek, bir çizim yapmak vb. de görev olarak kabul edilebilir.
8. Görev 3 basamaktan oluşur: Görev Öncesi / Görev Döngüsü / Dil Odaklı Çalışma
9. Görev döngüsünde önemli olan öğrencilerin görevin çıktısını gerçekleştirmeleri için anlatılanı anlamaları ve dile getirmeleri veya uygun davranışta bulunmalarıdır.

10. Görev döngüsünün 3 aşaması vardır: Görev / Planlama / Bildirim.
11. Planlama bölümü öğretmen, öğrencilerin birçoğunun görevi bitirmesinin hemen ardından dikkatini çeken kimi konulara ilişkin yorum yaptığı bölümdür.
12. Bildirim aşaması öğrencilerin görevi nasıl yaptıklarını anlattıkları bölümdür.
13. Dil odaklı çalışmada ise dil çözümlenir ve alıştırmalar yapılır.
14. Dil odaklı çalışma bölümünde biçim odaklı alıştırmalar, çözümleme yolu ile kullanılır ve öğrenciler böylece sık kullanılan kalıpları ezberleyebilirler.

GÖREV BASAMAKLARI

* Bu çalışmanın sonul çıktısı yazılı bir metin biçiminde olacağından aşağıda sözlü olarak gerçekleştirileceği söylenen bütün etkinlikler gerekli yerlerde yazılı biçimde görsel gereçlerin desteği ile gerçekleştirilecektir.
* Bu bölümde izlenen yol sadece bir örnek niteliğinde olup bir sonraki bölümde anlatılan etkinliklerin kullanımıyla çok daha değişik GODÖ okuma becerisi dersleri düzenlenebilir.
* Bu bölümde amaç görev basamaklarının netleştirilmesidir.
1. Öğretmen görevden önce görevin yapılış basamaklarını netleştirerek veya önemli sözcükler ve kalıpları öğrencilere anımsatarak onları göreve hazırlamalı.
2. Görev öncesi etkinliklerinde öğretmen öğrencilerinin önceki bilgilerini etkin hale getirmek ve üzerinde çalışılacak metinle ilgili bilgi vermek için konuyu sunar, metnin nereden alındığını, amacının ne olduğunu ve metinde nelerden söz edildiğini kısaca anlatır.
3. Bir metin kullanıldığında, görev öncesi kısımda parçanın başlığı, içinden bir bölüm veya söylem içi belirteçler üzerinde kısa bir gözden geçirme çalışması yapılabilir.
4. Görev öncesi bölümünde öğretmen, ortalama 5-10 dakika kadar konu ile ilgili resimleri öğrencilere gösterebilir veya konuşma kayıtlarını dinletebilir. Bu, sözcüklerin öğrencilerin aklına

gelmesine yardım edecektir.

5. Daha sonra konu öğrencilere sunulur ve konunun öğrencinin gerçek yaşamı ile ilgili olmasına dikkat edilir.

6. Öğretmen, konu dilini belirleyip görev için gerekli sözcükleri hazır bulundurur.

7. Görev döngüsü bölümünde ise birinci görev olarak öğretmen, öğrencilere çiftler halinde çalışarak parçanın özeti üzerinden içerikte ne olabileceğini kestirme etkinliği yaptırabilir.

8. Bu etkinlik sonul çıktıda çoktan seçmeli olarak gerçekleştirilebilir.

9. İkinci görevde ise öğretmen akılda tutma vb. gibi değişik bir görev oluşturur.

10. Parçaya tekrar dönmeden metindeki konulardan söz ediliş sırası üzerine etkinlik düzenlenir.

11. Görev yapılır ve öğretmen görevin nasıl yapıldığına ilişkin kısa yorumlar yapar.

12. Dil odaklı çalışmanın çözümleme aşamasında metnin içindeki anlamsal öğeler seçilir ve bunlar belli başlıklar altında ulamlandırılır.

13. Örneğin, metindeki “ancak” sözcüğünün metne kattığı anlamlar tartışılır.

14. Daha sonra da öğrencilerin kendi örneklerini vermeleri istenir.

15. Dil odaklı çalışmanın çözümleme aşamasında metindeki konular belirlenir ve sınıflandırılır.

16. Bu sınıflandırma okuduğunu anlama becerisi ile yakından ilgilidir.

17. Dil odaklı çalışmanın çözümleme aşamasında kavramlar belirlenir ve sınıflandırılır.

18. Bu sınıflandırma da okuduğunu anlama becerisi ile yakından ilgilidir.

19. Görev basamaklarının her birinde düzenlenen etkinlikler öğrencinin okuma becerisini geliştirmeyi ve okuduğunu daha iyi, hızlı ve doğru biçimde anlamasını amaçlamaktadır.

İŞLEYİŞ

* Bu bölümde her aşamadaki etkinlik biçimlerine yer verilecektir. Özellikle metne dayalı olarak oluşturulabilecek görev türleri ayrıca belirtilmiştir ancak etkinliklerin çoğu dersin amacına göre

metinlerle kullanılabilecek hale getirilebilir özelliğindedir.
1. Sözcükleri ve deyişleri sınıflandırmak görev öncesi dil etkinliğidir.
2. Bir küme sözcük içinden değişik olanını bulmak görev öncesi dil etkinliğidir.
3. Deyişleri resimlerle eşleştirmek, görev öncesi dil etkinliğidir.
4. Beyin fırtınası ve beyin haritası etkinlikleri yapmak görev öncesi dil etkinliğidir.
5. Sorulabilecek soruları kestirmek ve deneyimlerini öğretmenle paylaşmak görev öncesi dil etkinliğidir.
6. Sorun çözme bir görev etkinliğidir.
7. Karar verme bir görev etkinliğidir.
8. Görüş alışverişi bir görev etkinliğidir.
9. Yap-boz bir görev etkinliğidir.
10. Bilgi boşluğu kaynaklı etkinlikler bir görev etkinliğidir.
11. Metin ile görsel gerecin eşleştirilmesi bir görev etkinliğidir.
12. Metinlerdeki ortak noktaları, gerçeğe veya düşünceye dayalı değişiklikleri bulmak bir görev etkinliğidir.
13. Bellek zorlayıcı görevler metne dayalı bir görev etkinliğidir.
14. Metinle ilgili en iyi anımsanan olayların ve şeylerin bir listesinin yapılması bir görev etkinliğidir.
15. Metinde bir bölümdeki bir insanı/yeri olabildiğince ayrıntılı betimlemek bir görev etkinliğidir.
16. Doğru olarak yanıtlanacağından emin olunan 3 veya daha fazla test sorusu yazmak ve bunu daha sonra başkalarına sormak bir görev etkinliğidir.
17. Kestirimde bulunma metne dayalı görev türlerindendir.
18. Metnin başlığından veya bir resimden konuyu / haber hikayesini kestirme metne dayalı görev etkinliğidir.

19. Bir sorunun çözümünü, hikaye sonlarını, şiir konularını kestirme metne dayalı görev etkinliğidir.
20. Dizeleri karışık sıra verilen bir şiirin ne hakkına olduğuna ilişkin kestirimde bulunma metne dayalı bir görev etkinliğidir.
21. Metnin bir kısmından yola çıkarak sonunun yazılması veya sonundan yola çıkarak başının yazılması metne dayalı görev etkinliğidir.
22. Bir sorunun değişik çözüm yollarını bulmak metne dayalı görev etkinliğidir.
23. Bir şiirin arkasında yatan düşünceyi kestirmeye çalışmak metne dayalı bir görev etkinliğidir.
24. Sıralama metne dayalı görev türlerindendir.
25. İçerikten veya ilk ve son paragraftan yola çıkarak aradaki paragrafları doğru biçimde sıralama metne dayalı bir görev etkinliğidir.
26. Haber özetlerinin karıştırılmış başlıklarını özetlerle eşleştirme metne dayalı bir görev etkinliğidir.
27. Bir metnin veya bir şiirin karıştırılmış dizelerini veya bir dizedeki karıştırılmış sözcükleri doğru sıraya sokmak metne dayalı bir görev etkinliğidir.
28. Yeniden düzenleme metne dayalı bir görev türüdür.
29. Metinden çıkarılmış veya metne eklenmiş sözcüklerin, sözcük kümelerinin veya tümcelerin ayırdına varıp metni özgün biçimine dönüştürmek metne dayalı bir görev türüdür.
30. Metnin üstünde, bir kutudaki sözcükleri metin içerisindeki boşluklara yerleştirmek metne dayalı bir görev etkinliğidir.
31. Özgün metne sonradan eklenen tümceleri bulmak metne dayalı bir görev etkinliğidir.
32. Verilen görsel ipuçlarından yola çıkarak (örneğin tablo/ biçim/ çizenek/ resim) metindeki kimi çıkarılmış veya değiştirilmiş veya sonradan eklenmiş bilgileri belirlemek metne dayalı bir görev etkinliğidir.

33. Karşılaştırma görevleri metne dayalı görev türlerindendir.
34. Aynı olayın iki biçimde anlatımı, anlatılmış bir olayın resimle eşleştirilmesi veya resmin olayla eşleştirilmesi metne dayalı görev etkinliğidir.
35. Dil odaklı çalışma bölümünde metindeki işlevler etkinliğin konusu olabilir (Dil odaklı çalışma kısmında eldeki metnin içeriğine göre davranılıp örneğin, görüşme metninde soru sorma işlevleri, uzlaşma metninde fikir birliğine varma işlevleri üzerinde durulabilir).
36. Metnin içinden alınan tümceyi öğrencinin kendi sözcükleriyle yeniden yazması dil odaklı çalışma etkinliğidir.
37. Hızlı okuma veya tarama ile metnin genel konusunu anlamaya çalışmak dil odaklı çalışma etkinliğidir.
38. Metindeki ilginç yapıların altının çizilmesi dil odaklı çalışma etkinliğidir.
39. Metindeki konuların belirlenmesi ve sınıflandırılması dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (çözümleme).
40. Metindeki kavramların belirlenmesi ve sınıflandırılması dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (çözümleme).
41. Metindeki işlevlerin belirlenmesi ve sınıflandırılması dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (çözümleme).
42. Metindeki anlam ve kullanımın belirlenmesi ve sınıflandırılması dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (çözümleme).
43. Metnin içindeki ses diziminin sınıflandırılması dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (çözümleme).
44. Başlığa veya paragrafın ilk tümcesine bakarak metinde olabilecek sözcükler, deyişler, sözlüksel yinelemeler ve metni birbirine bağlayan unsurların belirlenmesi dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (çözümleme).
45. Metindeki sözcük biçimleri ve kullanımlarının üzerinde çalışmak dil odaklı çalışma

etkinliği olabilir (dil özümlemesi).

46. Metindeki eş anlamlı ve çok anlamlı sözcüklerin sınıflandırılması dil odaklı çalışma etkinliği olabilir (dil özümlemesi).

2.3.2. ÖRNEK UYGULAMA: OKUMA DERSİ

Aşağıda örnek okuma kitabındaki ünitelerin işlendiği biçimde işlenmiş bir ünite çözümlenerek açıklanmıştır.

Ünite

ATOM BOMBASI: (Bütün bölümlerden önce ünitenin başlığı bu biçimde sunulacaktır.)

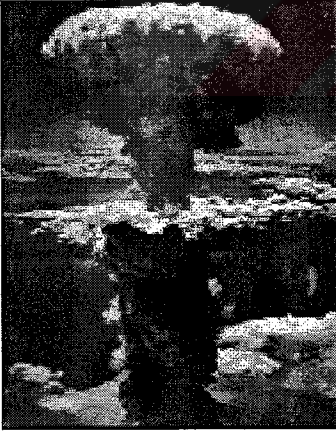
GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER (OKUMA ÖNCESİ HAZIRLIK)

(Bu bölüm, okumaya başlamadan önce kimi görev öncesi etkinliklerin ve çalışmaların

yapıldığı bölümdür. Genellikle işleyiş 1-5,16,17,18,19,23,33, 37,44 maddelerinde belirtilen

türden etkinliklere ve öğrencileri metne hazırlayan diğer türden çalışmalara yer verilmiştir.

Bu bölüm sonunda öğrencinin okunacak metine ilişkin sözcük dağarcığını ve art alan bilgisini hatırlaması ve metne güdülenmesi amaçlanmıştır).

6 Ağustos 1945

1. Yukarıdaki resim size neler çağrıştırıyor? Öğretmeninizle paylaşın.
2. Atom bombasına ilişkin ne biliyorsunuz? Aşağıdaki soruları öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla beraber yanıtlamaya çalışın. Yanıtlarınızın doğruluğunu parçayı

okuduktan sonra denetleyin. (Tablolarla çalışmak, öğrencilerin çalışmalarında daha düzenli, net ve çabuk olmalarına yardımcı olur.)

SORULAR	CEVAPLAR
1. Atom bombası ilk olarak hangi savaşta kullanıldı?	1.
2. Atom bombası hangi ülkeye atıldı?	2.
3. Atom bombası hangi şehirlere atıldı?	3.
4. Atom bombasının diğer bombalardan farkı nedir?	4.
5. Atom bombasının insanlığa ve çevreye etkisi nedir?	5.

3. Aşağıdaki paragrafın başlığı “Atom Bombası” dır. Sizce hikaye size ne anlatacak ?

Aşağıdaki tümceleri okuyun ve parça içinde olabilecek fikirleri işaretleyin.

- a. Atom bombasının insanlığa yararları
- b. Atom bombasının icat edilişi
- c. Atom bombasının kullanım alanı
- d. Atom bombasının insan ve çevre üzerindeki etkileri

GÖREV ETKİNLİKLERİ (OKUMA)

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

(Bu bölümde metne dayalı görev etkinlikleri yapılır ve konu ile ilgili farklı kaynaklardan derlenen metinler çoğu kez bölüm bölüm öğrencilere sunulur. Böylece metni ilk kez okuyan öğrenci her defasında yeniden güdülenerek metnin anlamına odaklanabilir. Metinlerin derlendiği veya alındığı yerler sayfa sonlarında dipnot olarak belirtilmiştir. Okuma metinlerinden sonra sorulan sorular genellikle öğrenciyi sözcüklerin ve kalıpların anlamları,

cümle ve paragraf yapısı ve metindeki düşüncelerin birbiri ile olan ilişkisi üzerinde düşünmeye yönlendirir. Sorulan her sorudan sonra verilecek olası cevabın uzunluğuna göre belli bir alan ayrılmıştır. Görev etkinliğinin türüne göre öğrencinin boşlukları doldurması, doğru cevabı seçmesi, tik (✓) veya çarpı (X) atması beklenir. Açık uçlu sorularda ise öğretmen kalan zamanına göre öğrencilere istediği kadar detaylı bilgi verebilir böylelikle öğrenciler sadece okuma değil, konuşma, tartışma, görüşlerini doğru olarak dile getirebilme, önemli ve gerekli bilgiyi seçip çıkarma gibi becerilerini de sıkılmadan geliştirme olanağı bulurlar. Sorulan sorular, işleyiş bölümünde yer alan 1-46. maddeler dayanmaktadır. Böylelikle, yapılan çalışmanın her basamağının tamamen görev odaklı olması denetlenerek, çalışmanın tümünde bu sağlamasına özen gösterilmiştir.

“Atom bombası ile ilgili ilk çalışmalar Robert J. Oppenheimer öncülüğünde 1942 yılının sonlarında başlamıştır. New Mexico eyaletinin Los Alamos adlı bölgesinde bir “beyin takımı” ile başlayan çalışmalar yaklaşık 3 yıl sonra ürününü verdi. Atom bombasının ilk denemesi 16 Temmuz 1945 günü Meksika sınırına yakın bir çölde (Alamogordo) gerçekleştirildi. Patlamanın şiddeti beklenenden çok fazla olmuştu. Yaklaşık 20.000 ton TNT’nin patlamasına eşit bir etki görüldü. Elde edilen bu başarı üzerine atom bombasının Japonya’nın iki önemli şehrinde kullanılması kararlaştırıldı.”

1. Atom bombası çalışmalarında kim öncü olmuştur?
2. Doğru Yanlış→ Çalışmalar 20.yy. sonlarında başlamıştır.
3. Patlama ne kadar şiddetli olmuştur?.....
4. Doğru Yanlış→ Deneme çok kötü sonuçlandı.
5. Bombanın Japonya’da kullanılması kararlaştırıldı çünkü
 - a) deneme bir çölde gerçekleştirilmişti.
 - b) çalışmaları başarılı bir takım yaptı.
 - c) patlama çok şiddetli olmuştu.

“6 Ağustos 1945 sabahı ilk atom bombası “Enola Gay” isimli bir bombardıman uçağı ile Hiroşima’ya atıldı. Saniyenin onbinde biri kadar kısa bir sürede gerçekleşen patlamanın ilk etkisi gözleri kör eden bir ışıktı. Ardından gelen 300.000 °C’lik ısı etkisi ise yaklaşık 3 km çapındaki her şeyin yanmasını sağladı. Daha sonra ise patlamanın etkisiyle başlayan ve saatte 1800 km ile esen alev rüzgarı çevredeki her yükseltiyi dümdüz etti. Ama asıl kalıcı etkiyi patlamadan bir kaç dakika sonra başlayan bir yağmur gerçekleştirdi. Yağmur ile tüm radyoaktif serpinti bölgeye inmiş oldu. Saniyelerle ölçülebilecek bir zaman dilimi içerisinde Hiroşima’yı yok eden bu korkunç bombanın bilançosu yaklaşık 80.000 ölü ve 100.000 yaralı olarak belirlenmiştir.”

6. İlk atom bombası ne zaman atıldı?.....

7. Bombayı taşıyan uçağın adı neydi?

8. Bomba can kaybına yol açmış mıdır?.....

9. Aşağıdaki olayların oluş sırasını belirleyiniz.

Yağmur başladı

Bomba atıldı

Isı yayıldı

Işık yayıldı

80.000 kişi öldü

Alev rüzgarı esti

10. Aşağıdakilerden hangisi “yükselti”dir?

a) Dere b) Ova c) Dağ d) Deniz

11. Bilanço ne demektir?

a) Sebep b) Sonuç c) Kayıp d) Ölü

“9 Ağustos 1945 günü ise ikinci atom bombası Nagazaki'ye atıldı. Bu şehirdeki insanların daha önceden uyarılması buradaki ölümlerin daha az olmasını sağladı. Ancak, her iki şehirde de radyasyondan kaynaklanan ölümler 15 Ağustos 1945'ten sonra görülmeye başlandı. Gönüllü olarak kurtarma çalışmalarına katılan veya akraba ve dostlarını harabeler içinde arayan bir çok insan farkında olmadan yüksek miktarda radyasyon almışlardı. Radyasyondan kaynaklanan ölümler, bombanın patladığı anda meydana gelen şok, ısı ve yıkım etkisiyle gerçekleşen ölümlerden kat kat fazla olmuştur. Bu sonuç; atom bombasının insanlık için ne denli tehlikeli bir silah olduğunu ortaya koymuştur.”

12. Nagazaki'de daha az insan öldü çünkü

- a) bomba daha küçüktü.
- b) insanlar bombanın atılacağını biliyorlardı.
- c) orada nüfus daha azdı.

13. Doğru Yanlış→ Yasalara uymak **gönüllü** yapılan bir çalışmadır.

14. En fazla ölüm neden kaynaklanmıştır?

- a) Radyasyondan
- b) Şoktan
- c) Isıdan
- d) Yıkımdan

15. Atom bombası insanlık için bir silahtır.

- a) Yıkıcı
- b) Yararlı
- c) Gerekli
- d) Bozuk

16. Yukarıdaki metnin ana fikri nedir?

- a) Atom bombası insanlara çok büyük ve kalıcı zararlar verir.
- b) Atom bombası kimi insanları öldürebilir.
- c) Bombanın yapımı zahmetli olmuştur.

“³¹Shin'in bisikleti:

³¹ <<http://www.csi.ad.jp/ABOMB/PPM/tricycle.html>> sitesinden çevrilmiştir

Shin-ichi bisiklete binmeyi seven üç yaşında bir çocuktur. Bomba atıldığı zaman en iyi arkadaşı Kimiko ile oynuyordu. Her ikisi de öldüler ve beraber Shin'in evinin bahçesine gömüldüler. 1985 Temmuzunda, 40 yıl sonra anne babaları onları daha düzgün bir mezara gömmeye karar verdi. Aşağıdakileri Shin'in annesi anlatmaktadır:

Sabahın erken saatlerinde Kimi'nin annesiyle beraber mezarı açmak için kazmaya başladık. Bir süre kazdıktan sonra paslı bir boru görüldü. “ Ah, işte bu onun bisikleti” dedim. Bisikleti neredeyse unutmuştum ve hıçkırı hıçkırı ağlamaya başladım.

O anda yanımızdakilerden birisi, “Bak, burada beyaz bir şeyler var” dedi. Bir anda buza kestim...”

17. Bundan sonra ne olabilir? Metnin sonu için 4 tümce yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

18. Hikayenizin sonunu aşağıdaki özgün son ile karşılaştırın. Özgün sona ne kadar yaklaşmışsınız?

“...Fırçalar ve çöpler yardımıyla kemiklerin üzerini temizledik. Bir çok ince kemik birbirinin içine geçmişti. ... “Shin-inci, Shin-inci” “Kimiko”... Hiç kimse gözünü iki çocuğun beyaz ellerinden alamıyordu. Minik eller ölürken de birbirlerine sıkıca kenetlenmişti.”

(Metinlerle ilgili yönlendirilmiş etkinlikler öğrencilerin metinlerle etkileşimlerini sağlamayı hedefleyen etkinlik türleridir. Amaçları öğrencinin okuduğunu anlama becerisini yükseltmek ve onları eleştirebilen okuyucular yapmaktır. Aşağıda Nazım Hikmet'in “Kız Çocuğu” adlı şiirine dayalı bir yönlendirilmiş etkinlik düzenlenmiştir. İlerleyen bölümlerde yeniden

düzenleme (işleyiş 28) ve kestirimde bulunma (işleyiş 19) etkinliğinin yanında sıralama (işleyiş 24,27) ve tablo doldurma türünden etkinliklere de yer verilmiştir.)

19. Aşağıda Nazım Hikmet'in "Kız çocuğu" adlı şiirinin ilk 4 dizesi var. Okuyun ve şiirdeki kişinin nasıl biri olabileceğini ve ilerleyen bölümlerde neler söyleyebileceğini tartışın.

“ Kapıları çalan benim
kapıları birer birer.
Gözünüze görünemem
göze görünmez ölümler
...”

20. Yukarıdaki şiirin geri kalan dizelerinin bir kısmı aşağıdadır. Ancak dizeler yanlış sıralanmıştır. Dizelerin hangi sırada olması gerektiğine karar verin ve gerekçenizi açıklayın.

- a. Yedi yaşında bir kızım.....
- b. Bir avuç kül oluverdim,.....
- c. külüm havaya savruldu.....
- d. gözlerim yandı kavruldu.
- e. oluyor bir on yıl kadar.
- f. büyümeyen ölü çocuklar.
- g. Saçlarım tutuştu önce,
- h. Hiroşima'da öleli.....

21. Şiirdeki bilgileri kullanarak aşağıdaki tabloyu doldurunuz:

Çocuğun cinsiyeti	
Çocuğun yaşı	
Ölüm yeri	

Ölüm sebebi	
Ölüm yılı	

(Bu bölümden sonra öğrenciler şimdi şiirin tümünü okuyabilirler.)

22. Şimdi aşağıdaki şiiri hızlı bir biçimde okuyarak yanıtlarınızın doğruluğunu denetleyin ve konusunu anlamaya çalışın.

(Bu bölüm, işleyişteki maddelerden hızlı okuma ve tarama (işleyiş 37) ile ilgili olan etkinliğe dayanılarak oluşturulmuştur. Diğer ünitelerde 37. maddeden yola çıkarak daha uzun metinler için de bu tür sorular sorulmuştur.)

KIZ ÇOCUĞU

Kapıları çalan benim

kapıları birer birer.

Gözünüze görünemem

göze görünmez ölüler.

Hiroşima'da öleli

oluyor bir on yıl kadar.

Yedi yaşında bir kızım,

büyümez ölü çocuklar.

Saçlarım tutuştu önce,

gözlerim yandı kavruldu.

Bir avuç kül oluverdim,

külüm havaya savruldu.

Benim sizden kendim için

hiçbir şey istediğim yok.

Şeker bile yiyemez ki

kâat gibi yanan çocuk.

Çalıyorum kapınızı,
teyze, amca, bir imza ver.
Çocuklar öldürülmesin
şeker de yiyebilsinler.

(1956)

Nazım Hikmet Ran

(Bundan sonraki bölümlerde ise ağırlıklı olarak dil odaklı çalışma etkinliklerine yer verilmiştir. Diğer ünitelerde, metin ve içeriğin uygunluğuna göre bu tür sorulara çalışmanın değişik yerlerinde zaman zaman yer verilmiştir.)

23. Şiirde ilginizi çeken bölümün veya söyleyişin altını çiziniz.

24. Şiirin kahramanın amacı nedir?

25. 15. ve 16. dizelerde aşağıdaki noktalı yerlere başka ne gelebilir?

“ ...

Şeker bile yiyemez ki

..... gibi çocuk.

...”

Aşağıdaki şiiri okuyup ardından gelen soruları cevaplayınız.

BİR KIZ VARDI JAPONYA’DA

.....

Bir kız vardı Japonya’da

ufacık, tefecik bir kız,

Bir bulut vardı dünyada

işi: öldürmekti yalnız.

Bu bulut bu kızcağızın

öldürdü nineciğini,
külünü göğe savurdu,
sonra, yine apansızın
gelip babasını vurdu,
sonra da kızın kendisini.
Ve doymadı ve doymadı
yeni kurbanlar arıyor.
Atom ölümüdür adı,
karanlıkta bağırıyor.

Büyük bir birlik kuralım,
canavarı susturalım.
Savaş cengine gidelim,
canavarı yok edelim.

Nâzım HİKMET

26. Şiirin başlangıcı size neyi hatırlatıyor? “ Bir.... vardı, bir vardı. ”

.....

27. Yukarıdaki şiirdeki benzetmeleri sözcüklerin karşısına yazınız.

Canavar:..... Bulut:.....

28. Yukarıdaki şiirde sözcüğe küçültme ve acıma anlamı katan eklerin bulunduğu sözcükleri yazınız.

.....

29. “Apansızın” ne demek?

a) Hemen b) Çabuk c) Aniden d) Acımadan

30. Atom bombasını atma görevi size verilseydi o zamanki koşullar altında nasıl bir karar verirdiniz tartışın? *(Bu türden etkinliklerde öğretmene fikir sunulur, onu daha da genişletip veya daraltıp sınıf içinde ihtiyaçlara uygun biçimde kullanmak öğretmenin becerisine kalmıştır. İstenirse bu tür sorularda öğretmen sınıfı iki gruba ayırabilir veya etkinliği kurgusal bir içerikle anlatarak daha anlamlı olmasını sağlayabilir).*

2.3.3. OKUMA DERS KİTABI

Bk. Ek

3. SONUÇ

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerilerinin geliştirilmesine yönelik görev odaklı bir yordam oluşturulmuş ve bu yordam ışığında örnek bir ders kitabı oluşturulmuştur. Konu ile ilgili art alan bilgisi kapsamında Görev Odaklı Dil Öğretimi ve onun tanımı, gelişimi, kuramsal dayanakları gibi kuramsal açıklamalara yer verilmiştir. Daha sonra GODÖ’de ders oluşturma, görev odaklı öğretim çerçevesi, ve çeşitli etkinlik türleri gibi daha çok uygulamaya dönük konulara ilişkin genel bir bilgi verilmiştir. Metnin sonul çıktısıyla ilişkili olarak metne dayalı görev oluşturma ve görev türleri incelenmiştir. Ardından, çalışmadaki “okuma becerilerinin geliştirilmesi” amacının daha iyi kavranabilmesi için okuma ve çeşitli okuma taktikleri ve etkinlikleri açıklanmıştır.

İkinci bölümün konusu, önceki bölümlerde yer verilen kuramsal dayanaklardan yola çıkarak görev odaklı okuma etkinlikleri oluşturulmaktır. Bunun sonucu olarak ortaya açık bir biçimde listelenmiş bir model önerisi çıkmaktadır. Bu model önerisinin kullanılmasıyla oluşturulan örnek uygulama yani okuma dersi, ekler bölümünde yer alan örnek “Okuma Ders Kitabı”nda yer alan herhangi bir ünitenin çözümlenmiş biçimi olarak düşünülebilir. Böylelikle 15 üniteli okuma ders kitabında etkinlikleri çeşitli açıklamalarla bölmenin ve bunun sonucu olarak çalışmanın akıcılığına zarar vermenin önüne geçilmesi hedeflenmiştir. GODÖ ve okuma becerileri ile ilgili önemli anahtar konuların ışığında hazırlanmış olan bu örnek ders kitabında, anlatılan değişik yöntemlerin neredeyse hepsinin kullanılmasına özen gösterilmiştir. Tartışma bölümünde sunulan bu denli çeşitli etkinlikler, bu çalışmanın sonul ürününü özgün ve etkili kılmayı amaçlamıştır. Türkçe’yi yabancı dil olarak öğrenmek isteyecek herhangi bir kişinin ilgileri, algılayışı ve yaşam ile ilgili olası yetkinliği ve becerileri göz önünde bulundurularak hazırlanmış olan bu gereçte yer verilen her etkinliğin doğrudan olmasa da dolaylı yoldan öğrenciye bir şeyler öğretmesi veya onun Türkçe ile ilgili

anımsamalarını kuvvetlendirmesi beklenmektedir. Uygulama bölümü herhangi bir ticari kaygı güdülmediği için doğrudan kullanıma uygun olarak düzenlenmemiştir. Bu nedenle yanıt anahtarı, öğretmen kitabı notları vb. gibi bölümler çalışma içinde yer almamaktadır. Ancak gereçte sunulan herhangi bir bölüm veya etkinlik onu kullanacak öğretmenin denetiminden sonra amaca uygun olarak çok küçük değişiklikler yapılarak sınıf içinde kullanılmaya uygundur.

Sonuç olarak bu çalışma ile birbirinden ayrı, geleneksel olmayan, dikkat çekici ve işe yarar okuduğunu anlama becerisini geliştirici uygulamalar oluşturulmaya çalışılmıştır. Her etkinliğin hazırlanmasında Türkçe'yi yeni öğrenen bir yabancıya bakış açısı ile düşünölmeye çalışılmıştır. Bu nedenle olası eksik yanlarına karşın bu çalışmanın yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ve bundan sonra, bu konu üzerine yapılacak çalışmalara bir basamak oluşturması umulmaktadır.

Bundan sonraki çalışmalarda okuma becerisine ek olarak dinleme/ konuşma veya yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik yordam oluşturumu ve gereç hazırlama konu alınabilir. Unutulmamalıdır ki “Türk dili dillerin en zenginlerindendir ve Türk milleti demek Türk dili demektir”³². Bu nedenle içinde hiçbir yerde olmayan güzellikleri barındıran dilimizi ve kültürümüzü bütün dünyaya öğretmek için yapılması gereken çalışmalara bir an önce hız verilmelidir. Böylece Türkçe'miz yabancı diller boyunduruğundan kurtarılacak ve dünya üzerinde hak ettiğı yere gelecektir.

³² Mustafa Kemal Atatürk

EK :

Ünite 1

TÜRKİYE VE TÜRKLER:

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

Aşağıdaki soruları cevaplayınız. Cevaplarınızı noktalı yerlere yazınız.

1. Neden Türkçe öğrenmek istiyorsunuz?

.....

2. Türkler hakkında en çok ne duydunuz?

.....

3. Türkiye hakkında en çok ne duydunuz?

.....

4. Daha önce Türkiye'ye geldiniz mi?

.....

5. Şu anda Türkiye'deyseniz, geliş sebebiniz nedir?

.....

6. Türkiye'de (sürekli) yaşamak ister miydiniz? Neden?

.....

7. Sizin yaşam tarzınız ve Türk yaşam tarzı arasındaki en büyük fark nedir?

.....

8. Sizin yaşam tarzınız ve Türk yaşam tarzı arasındaki en büyük benzerlik nedir?

.....

9. Türkiye ile ilgili en çok sevdiğiniz şey nedir?

.....

10. Türkiye ile ilgili en rahatsız olduğunuz şey nedir?

11. Dünyada ülkenizin ve Türkiye'nin imajını karşılaştırın.

12. Aşağıdakilerden hangilerini biliyorsunuz? Tik işareti koyunuz.

.....Bilinen en eski yerleşim merkezi Türkiye'de, Çatalhöyük'tedir (M.Ö. 7500).

.....Antik dünyanın yedi harikasından ikisi olan Efes ve Halikarnas, Türkiye'de yer almaktadır.

.....Amazonların ilk ortaya çıkış yeri Türkiye'nin kuzeydoğu bölgesidir.

.....Avrupa'ya kahveyi tanıtan Türklerdir.

.....Hollandalılara ünlü lalelerini Türkler vermiştir.

GÖREV ETKİNLİKLERİ

BÖLÜM A:³³ "TÜRKİYE"

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

"Türkiye'ye Hoş Geldiniz:

İki kıta üzerinde yer alan, 4 mevsimin doyasıya yaşandığı cennet ülke... Türkiye, hem sanat, hem tarih, hem arkeoloji hem de doğa tutkunlarının mutluluğu doyasıya yaşayacağı bir ülkedir. Dört denizin birden çevrelediği Türkiye; bol güneşli, birbirinden güzel 8000 km'lik sahillerini size cömertçe sunar. Bitki örtüsü ve hayvan türleri açısından son derece zengindir.

³³ Bu ünitedeki metinler, <http://uio.cankaya.edu.tr/turkiye.html> sitesinden derlenmiştir.

Büyüleyici yirmi kadar uygarlık bu ülkeyi, bir bölümü hala keşfedilmeye çalışılan 10.000 yıllık geçmişin varisi kılmıştır. Bu topraklar, tanrıça ve tanrı heykelleri, tapınakları, tiyatroları, agoraları, kiliseleri, camileri, türbeleri, medreseleri, sarayları ve kervansarayları ile geçmişi her an yaşar gibidir. Bu ülke insanların günlük yaşamları, tüm diğer değerler ile bütünleşerek mükemmel bir ortam oluşturur.”

13. Metindeki isimlerin altını çiziniz.

14. Aşağıdaki sözcüklerden farklı olanı yuvarlak içine alınız.

Yaşayacağı	Çevrelediği	Bütünleşerek	Ortam
Tapınaklar	Kiliseler	Camiler	Geçmiş
4 mevsimin	Zengin	8000 km'lik	10.000 yıllık

15. Metinde kişisel düşünce belirten kaç tane tümce vardır? Bu düşüncelere katılıyor musunuz?

16. Bu metnin ilerleyen bölümlerinde nelerden bahsediliyor olabilir?

17. “Vâris” sözcüğü aşağıdaki tümcede metindeki anlamında mı kullanılmıştır?

“Ölümünden sonra Ayşe hanımın vârisleri mahkemeye başvurdu.”

18. “Kılmak” sözcüğü hangi tümcede metindeki anlamında kullanılmıştır?

a) Kitabımı elimden bırakmadığımı görmek bile onları mutlu kılmaya yetiyordu.

b) Yemek pişirmiyorsa namaz kılıyordur.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Avrupa ile Asya kıtaları arasında, genel görünüm olarak bir dikdörtgen biçimindeki Türkiye'nin 790 bin 200 km²'lik bölümü Küçük Asya denilen Anadolu yarımadasında, geri kalan 24 bin 378 km²'lik kısmı Balkan yarımadasının doğusundaki Trakya'da yer alır. Toplam yüz ölçümü 814 bin 578 km²'dir. 8 bin 272 kilometrelik kıyıları ile Türkiye, eski dünya anakaraları ortasında bir deniz ülkesidir. Üç taraftan denizlerle çevrili olan Türkiye kuzeyinde Karadeniz , güneyinde Akdeniz, batısında Ege Denizi bulunur.”

19. DoğruYanlış → Yukarıdaki metin sayısal bilgiler içermektedir.

20. Yukarıda anlatılan bilgilere göre aşağıdaki haritayı boyayın ve bilgileri harita üzerine not alın.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türkiye Tarihi:

"Uygurluklar Beşiği" olarak bilinen Türkiye ziyaretçilerince keşfedilmeyi bekleyen sayısız tarihi eseri bağrında barındırır. M.Ö 6.500' e uzanan ve neolitik döneme ait bir kent olan Çatalhöyük dünyanın bilinen en eski yerleşim alanıdır. Çatalhöyük'ten günümüze dek, Türkiye zengin tarihi ile övünmektedir. Hattiler, Hititler, Frigyalılar,

İyonlar, Lidyalılar, Persler, Makedonyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar Türkiye'nin zengin geçmişine çok önemli katkılarda bulunmuş ve her uygarlık kendine özgü izleri Anadolu'nun her tarafına yayılmış olan antik kalıntılarda belirgin bir şekilde bırakmıştır.”

21. Neden Türkiye “uygarlıklar beşiği” olarak biliniyor?

22. “Barındırmak” sözcüğü yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?

a) Yerleştirmek b) Ev sahipliği yapmak c) Koymak d) Toprağa gömmek

23. Bir şarkıcı neler ile “övünebilir”?

24. “Kalıntı” sözcüğünün kökü nedir?

25.DoğruYanlış → Anadolu’daki uygarlıklar çeşitli bölgelerde eserler yapmışlardır.

26. Sizce Anadolu’da birçok uygarlığın izine rastlanmasının en büyük sebebi nedir?

27. Aşağıdaki metnin tümcelerinin yerleri değiştirilmiştir. Aşağıdaki tümceleri oluş sırasını

göz önünde bulundurarak uygun sıraya sokunuz. Ardından izleyen soruları metne göre cevaplayınız.

“Türkiye Yakın Tarihi:

.....Cumhuriyetin ilanından sonra ülkede çeşitli alanlarda yapılan devrimler genç Türkiye Cumhuriyetinin uygarlaşma sürecinde önemli yol almasına olanak sağlar.

.....Türkiye aynı zamanda çarpıcı bir yakın tarihe de sahiptir.

..... 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyetin ilanından sonra Mustafa Kemal T.B.M.M'de Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı seçilir.

.....Osmanlı İmparatorluğunun yıkılması üzerine, ileri görüşlü ve genç bir asker olan Mustafa Kemal (Atatürk) I. Dünya Savaşı sonrası gelen yenilgiyi ülkeyi tüm işgalci güçlerden kurtararak parlak bir zafere dönüştürür.”

28. “Çarpıcı” ne demektir?

a) Dikkat çekici b) Korkunç c) Zengin d) Özel

29.DoğruYanlış → Türkiye I. Dünya savaşında yenilmiştir.

30. Metinde kullanılan ve savaş ile ilgili sözcükleri yazınız.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türkiye Nüfusu:

Kasım 1997 tarihinde yapılan Genel Nüfus Tespiti sonuçlarına göre ülkenin nüfusu 62.6 milyondur. Nüfus artış hızında son yıllarda azalma gözlenmektedir. Türkiye'de nüfusun en önemli özelliklerinden biri genç olmasıdır. Türkiye dünyanın en hızlı kentleşme sürecindeki ülkelerinden biridir. Ticaret ve sanayinin en fazla geliştiği bölge olan Marmara Bölgesi, en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip olan bölgedir. Bunun dışında akarsu boylarında ve tarıma elverişli ovalarda da nüfus kalabalıklaşmaktadır.”

31.DoğruYanlış → Şu anda Türkiye’de 63 milyondan fazla insan yaşamaktadır.

32.DoğruYanlış → Nüfus artık daha hızlı artmaktadır.

33. Türkiye nüfusu ile İsviçre nüfusu arasındaki fark sizce ne olabilir?

34. “Kentleşme” nasıl bir süreçtir?

35. Ticaret ve sanayi ile nüfus yoğunluğunun arasındaki ilişki nasıldır?

36. “Boy” ne demektir?

- a) Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık
- b) Uzunluk
- c) Yol, ırmak, deniz kıyısı
- d) Destan

37. “Bunun dışında” sözcüğü yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılamaz?

- a) Bunun yanında
- b) Ayrıca
- c) Bununla beraber
- d) Bu yüzden

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türkçe:

Türkçe, Türkiye nüfusunun %90'ının ana dilidir. Türkler 8. yüzyıldan bu yana birçok yazı dili kullanmakla birlikte en fazla Göktürk, Uygur, Arap ve Latin alfabelerini kullanmışlardır. Türkçe dünya dilleri sınıflamasında bitişimli diller arasında yer alır ve Ural- Altay dil ailesinden gelir. Türkçe, günümüzde dünyada yaklaşık 150 milyon kişi tarafından konuşulmaktadır.”

38. Aşağıdakilerden hangisi anlamca diğerlerinden farklıdır?

- a) Ana dil
- b) Ana vatan
- c) Ana cadde
- d) Ana yurt

39. Metindeki altı çizili tümceyi kendi sözcüklerinizle yeniden yazınız.

.....

.....

.....

.....

40. Son cümledeki bilgi sizi şaşırttı mı? Neden?

.....

41. Sizin diliniz hangi dil ailesinden gelmektedir?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Laiklik ve Din:

Türkiye nüfusunun %99'u İslam dinine mensuptur. Nüfusun %1'lik kısmını ise Ortodoks, Yahudi, Katolik, Protestan ve diğer Hristiyan mezhepleri mensupları oluşturmaktadır. Herkes dini inanç özgürlüğüne sahiptir. Din ve vicdan hürriyeti anayasal bir haktır.”

42. “%” yazımında dikkatinizi çeken bir şey oldu mu?

.....

43. Aşağıdakileri “%” işareti ile yazınız:

Yüzde beş..... Yüzde altmış Yüzde yüz
.....

44. “Din ve vicdan hürriyeti” ne bir örnek veriniz?

.....

45. “Anayasal hak” ne demektir?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Politik Yapı:

Cumhuriyet döneminde üç anayasa çıkarılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk anayasası 1924'te, ikincisi 1961'de ve bugün yürürlükte olan üçüncü Anayasa da 1982 yılında kabul edilmiştir. Anayasaya göre egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.”

46. Halen kullanılan anayasa hangisidir?

.....

47. Türk politikacıları sizde nasıl bir izlenim bırakmışlardır?

.....

48. “Kayıtsız şartsız” ne demek?

- a) Kesinlikle b) Tamamen c) Her zaman d) Yasal

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türk Kültürü:

Anadolu kültüründe, hem deniz uygarlığının barışcıl coşkusu hem de toprakla haşır neşir

olmuş insanın bilgeliği vardır. Anadolu’da çağlardan beri yaşayan kültürler ve uygarlıklar, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı kültürleri Türkiye’ye zengin bir kültürel miras bırakmıştır. Bir efsaneye göre Nuh’un Gemisi, Doğu Anadolu’daki Ağrı Dağı’na demir atmıştı. Gastronomiden müziğe, felsefeden edebiyata, güzel sanatlara, efsanelerden modern sanatlara

kadar uzanan yaratıcılık, Anadolu'nun, Türkiye'nin benzersiz bir özelliğidir. Örneğin, *.....* Anadolu'nun kültürel zenginliği, mavi, barışçıl, dost bir şarkıdır; ve bu şarkı, insanlığa seslenen bir hoşgörü daveti olarak, gökyüzüne doğru yankılanır.”

49. Metinde geçen 3 tane coğrafi terim yazınız.

.....

50. “Haşır neşir olmak” ne demek?

- a) Dost olmak c) Kaynaşmak, bir arada bulunup uğraşmak
b) Para kazanmak d) Ekip biçmek

51. Metne göre, denizle uğraşan insan ; toprakla uğraşan insan
olur.

52. Metinde kesme (') işaretinin kullanıldığı yerlerin altını çiziniz.

53. Altını çizdiğiniz yerlerde, kesme işaretin kullanılması ile ilgili aşağıdaki kurallardan hangisi geçerlidir?

- a) Yabancı özel adlardan sonra getirilen çokluk ve yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılır: Smith'ler.
b) Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur: TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de
c) Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur: 1985'te, 8'inci madde, 2'nci kat; 7,65'lik
d) Özel adlara getirilen iyelik ve hâl eklerini ayırmak için konur: Fatih Sultan Mehmet'e

54. Metinde ona sonradan eklenmiş, metnin anlamsal bütünlüğünü bozan bir cümle vardır. Cümleyi bulunuz ve altınız çiziniz.

55. Aşağıdaki cümlelerden hangisi ** bölüme metnin anlamsal bütünlüğüne uymayacağı için eklenemez?

- Fablleri ve kıssalarıyla bütün dünyaca tanınmış olan Ezop, Anadolu'da dünyaya gelmiştir.

- Türkiye'nin güney kıyısında bulunan ve antik tiyatrolar arasında en büyükler ve en iyi korunmuşlar arasında yer alan 15.000 oturma kapasiteli Aspendos'ta her yıl uluslararası müzik festivalleri düzenlenmektedir.
- Nuh'un gemisinde yenen son yemek, yani 40 çeşit yiyecekle yapılan aşure, Türkiye'nin her tarafında bugün de pişirilip dağıtılmaktadır.
- Anadolu, şair Homer gibi tarihe mal olmuş efsanelerin doğum yeridir.
- Dünya üzerinde iki kıtada sınırları bulunan tek şehir, Roma, Bizans ve Osmanlı gibi üç büyük imparatorluğa 2000 yıldan fazla başkentlik etmiş olan İstanbul'dur.

56. Metinde Anadolu insanının hangi özelliklerine değinilmiştir?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türk Mutfağı:

Dünyanın üç ünlü mutfağından birisi olarak kabul edilen Türk mutfağı, Çin ve Fransız mutfaklarından bir çok bakımdan üstün yanlara sahip oluşu ile öne çıkar. Fevkalade zengin yemek çeşidi, pişirme yöntemleri ve sofrası ve servis düzeninin yanı sıra özgün mutfak araç ve gereçleriyle görülmeye ve tecrübe etmeye değer bir zenginliktir.”

57. Türkiye'yi çekemeyen bir gurmehsiniz. Metni tamamen ters düşüncede yazınız.

Metinde değışiklikler yapabilirsiniz.

.....
.....
.....

BÖLÜM B: “TÜRK İNSANI”

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

58. Türkiye’de sokaklarda ne çeşit insanlar görebilirsiniz?

59. Türk insanı sizce nasıl bir yaşam sürüyor?

60. Yapılan bir araştırma sonucuna³⁴ göre Türk insanı yaşam tarzına göre dokuz gruba ayrılıyor. Bu gruplar ne olabilir? Bir kestirimde bulununuz.

Konuyla ve sorulara hazırlanmak için aşağıdaki metni okuyunuz.

“Türk insanı yaşam trendleri açısından bakıldığında dokuz gruba ayrılıyor:

Vitrindekiler: Yüzde 6.7 ; Medeniyetçiler: Yüzde 8.8; Öykünenler: Yüzde 8.4 ;

Çabalayanlar: Yüzde 9.8; Harbiler: Yüzde 16.4 ; Din merkeziler: Yüzde 7.7 ; Pop

milliyetçiler: Yüzde 9.6; Yılgınlar: Yüzde 12.3 ; Gelenekseller: Yüzde 20.3.

Vitrindekiler: Eğitimli, duyarlı, kendine özen gösteren, hayattan zevk almayı bilen kentli yetişkinler.

Medeniyetçiler: Gezen, okuyan, kadın-erkek eşitliğini savunanlar. Kentsel alanlarda yaşayan, orta ve üst sosyoekonomik sınıfa ait çok yönlü ve modern gençler.

Öykünenler: Talepkar, hayatın tadını çıkarmak, modern ve liberal olmak isteyen, daha çok arayış içinde dışa dönük gençler.

³⁴ http://www2.dunyagazetesi.com.tr/news_display.asp?upsale_id=174444

Çabalayanlar: Geçmişe dönmeyi arzulayan, zor hayatlarından ancak evde kurtulan, içe dönük genç ebeveynler.

Harbiler: Mahallenin delikanlıları. Evde oturmaya, entellere, düzene gelemiyorlar.

Din merkezçiler: Huzuru dinde bulan, günlük hayatta dini referans alanlar. Daha az milliyetçiler.

Pop milliyetçiler: Geleneksel genç ve yetişkinler. Hayatlarında en çok "ülke"leri var. Çoğunluğu erkek ve eğitim düzeyi düşük.

Yılgınlar: Hayat mücadelesinden yorgun, uzaklaşmayı isteyen orta yaşlı ebeveynler. Bin parçaya bölünmüş, yorulmuşlar ve eski zamanları özleyiyorlar.

Gelenekseller: Açık fikirli-kültürlü olsantsa, muhafazakarlığı tercih eden geleneksel, düşük sosyal sınıfa mensup insanlar. Gözde insanların hayatlarını takip etmek, aile dışında tek ilgi alanları.”

61. Her satırdaki sözcüklerden diğerlerinden anlamca farklı olan sözcüğü yuvarlak içine alınız.

“Duyarlı”	“Hassas”	“İlgili”	“Saygısız”
“Talepkar”	“Tok”	“Açgözlü”	“Çok isteyen”
“Başarılı”	“Ünlü”	“Gözde”	“Popüler”

62. “Evde oturmaya, entellere, düzene gelemiyorlar” cümlesindeki “gelmek” fiili, aşağıdakilerden hangisinde cümledekiyle aynı anlamda kullanılmıştır?

- a) Kaza yapmışlar gelemiyorlar.
- b) “Vakit kuşluğu aşmış, öğleye geliyordu.”- N. Cumalı.
- c) Kadri o adamlardandır ki, iyi davranmaya, yüz vermeye gelmez.”- M. Ş. Esenal.
- d) Çocuk hasta, bu yüzden size gelesim yok

63. Aşağıdaki tablodaki sözleri hangi kümenin söylemiş olabileceğini kestiriniz.

Yukarıda verilen bilgilerden yararlanabilirsiniz.

Söylenen Cümle	Söyleyen Sınıf
“-Dışarıya çıkmak istemiyorum? Beni yalnız bırak!”	
“-Bu akşam Ahmet beylerle yüzmeye gidelim.”	
“- Ben sıraya falan giremem kardeşim!”	
“- Allah’ın izniyle bunu da bitireceğiz.”	
“Kız çocukları da okumalı”	
“ Türkiye’yi ya sev ya terk et”	
“-Ahh, ahh... Nerede o eski günler?”	
“ Bir de motorsiklet almak istiyorum”	
“ – O eteği giyme kızım, çok kısa. Aa, bak televizyonda kim var?”	

64. Metindeki kümelerin özelliklerine göre doğru olan her bilgi için tabloya tik işareti koyunuz.

	Genç	Yetişkin	Düşük eğitilmiş	Eğitilmiş	Zengin	Kentte	Ana/baba
Virtindekiler							
Medeniyetçiler							
Öykünenler							
Çabalayanlar							
Harbiler							
Din merkezçiler							
Pop milliyetçiler							
Yılgınlar							
Gelenekseller							

65. Türkiye’de tanıdığınız insanları hangi kategorilere koyabilirsiniz? 5 kişiyi yazınız.

.....

.....

.....

66. Siz kendinizi hangi kümeye dahil görüyorsunuz?

.....

67. Bu üniteye yer alan başlıklardan birini seçiniz ve o konuda daha kapsamlı bir araştırma yapınız. 1 sayfalık bir sunum hazırlayınız ve öğrendiklerinizi öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

Ünite 2

TÜRK AİLE YAPISI VE MİSAFİRPERVERLİK:

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

Aşağıdaki soruları cevaplayınız. Cevaplarınızı noktalı yerlere yazınız.

1. Türk aile yapısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

.....

.....

2. Kendi akrabalık ilişkilerinizle Türk akrabalık ilişkilerinizi karşılaştırınız.

3. Daha önce bir Türk evine misafir olarak gittiniz mi? Gittiyseniz izlenimleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

4. Bu ünitedeki metinlerde hangi konudan bahsediliyor olabilir?

.....

[illegible]

.....

5. Yukarıdaki resim size neler çağırıyor? Resmin yanındaki kutuya yazınız.

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Metni³⁵ okuyup soruları cevaplayınız.

“Türkiye’ye hoş geldiniz...

Şu anda misafirperverliği ile ünlü cennet gibi bir ülkedesiniz. Türk insanı denince akla ilk gelen şey misafirperverliktir. Türkiye’nin neresine giderseniz gidin tanıştığınız insanlar sizi en iyi şekilde ağırlayacaklardır. Türk insanı evine gelen misafiri **güler yüzle** karşılar, ona en iyi yeri verir ve ne kadar fakir olsa da yapabileceği yemeğin en iyisini yapar. Ayrıca Türk insanı yabancıların değişik gelenek ve görenekleri konusunda çok anlayışlıdır. Bu nedenle bir Türk evinde kendinizi evinizde gibi hissedebilirsiniz. Kısacası Türk insanına göre hangi dinden olursanız olun, nereden gelerseniz gelin, hangi dili konuşursanız konuşun, siz “tanrı misafiri”siniz ve en iyi şekilde ağırlanmayı hak ediyorsunuzdur.”

6. Metinde cümleleri birbirine bağlayan sözcüklerine altını çiziniz.

7. Metinde “giderseniz gidin” yapısına benzer yapıları işaretleyin.

8. Bu tür yapıların anlamını tartışın.

9. “Ne olursa olsun onu göreceğim” tümcesini kendi dilinize çevirin ve aşağıya yazın.

.....

.....

10. Yandaki kutuya güler yüzlü bir insan çiziniz.

³⁵ http://www.enjoyturkey.com/info/culture/People_Folk

11. Doğru Yanlış → “Ağırlamak” konuk etmek anlamına gelir.

12. Daha önce Türk misafirperverliğini yaşadınız mı?

.....
.....

13. Metinde söylenenlere katılıyor musunuz?

.....
.....

14. Sizin ülkenizin misafir ağırlama gelenekleri ile Türkiye’ninkini karşılaştırınız.

.....
.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türk insanının bir başka takdir edilen özelliği de aile ilişkileridir. Küçük, büyüğe saygı gösterir ve aile üyeleri birbirlerine her konuda destek olur. Anne ve babalar çocuklarını evlenene kadar maddî olarak destekler. Çocuklar evlendikten sonra ise gerektiğinde yardım edilmekle birlikte genellikle yeni ailenin kendi ekmeğini kazanması beklenir. Çocuklar da anne babalarına çok değer verir ve onlar yaşlandıklarına veya hasta düştüklerinde hem maddi hem manevi açıdan onlara destek olur. Bu yakın ilişki bir bumerang gibi geri döner, yetişkinler küçük çocukları destekler; çocuklar anne babalarına yaşlandıklarında bakarlar.”³⁶

³⁶ http://www.enjoyturkey.com/info/culture/People_Folklore.htm

15. “Kadar” sözcüğü aşağıdaki cümlelerden hangisinde metindeki anlamında kullanılmıştır?

- a) Saat ona kadar sokaklarda gezdi.
- b) Kazadan sonra yedi ay kadar geçti
- c) İçinde biriken hayat bazen taşacak kadar çok oluyor
- d) Bu kadar çok domates istemiyorum.

16. Metinde herhangi bir zaman, süre veya süreç bildiren sözcükleri yazınız.

.....
.....

17. Bu paragrafın ilk cümlesini değiştirerek başka bir giriş cümlesi yazınız.

.....
.....

18. “Ekmeğini kazanmak” ne demek?

.....
.....

19. Metindeki “birlikte” sözcüğü cümleye hangi anlamı katmıştır?

- a) Karşıtlık
- b) Beraberlik
- c) Ekleme
- d) Daha sonra

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“MİSAFİR ODASI”³⁷

Türk insanını daha yakından tanımak için onun evindeki misafir odasına bir göz atmak yeterlidir. Bütün dünyada bilinen Türk misafirperverliği, maddi durumu ne olursa olsun her evde var olan bir misafir odası ile kendini belli eder. Türk evlerinde misafire özel bir

³⁷ <http://www.turkishtravel.com/ttravel.htm>

oda vardır. Bir misafir gelmedikçe o odada oturulmaz, çünkü o oda gelecek konuklar için ayrılmıştır. Konukları ağırlamaktan sorumlu kişi evin hanımıdır. Evin hanımı gümüş çatal-bıçak takımını, kristal bardaklarını ve en kaliteli sofrayı vitrinden çıkararak misafirleri ağırlar. Bu takımlar yalnızca misafir geldiğinde kullanılır. Türk geleneklerine göre misafir de gittiği eve ufak bir hediye götürür. Konuklar kapıda karşılanır daha sonra içeri odaya geçilir. Kısa bir sohbetten sonra, eve gelirken yorulduğu düşünülen misafire limon kolonyası ikram edilir.”

20. Yukarıdaki metni ana fikri koruyarak özetle ve kendi sözcüklerinizle yeniden yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

21. “Misafir” sözcüğünün eş anlamlısı nedir?

.....

....

22. Aşağıdaki sözcüklerin karşıt anlamlılarını yazınız:

Yakından	X	Sorumlu	X
Gelmedikçe	X	Ufak	X
Sonra	X	İçeri	X
Kaliteli	X	Çıkararak	X

23. /-İ / ile biten 5 sözcük bulup aşağıya yazınız. Aynı sözcüklerin /-sız/ ile biten karşıt anlamlılarını da yazınız.

.....
.....
.....
.....

24. Misafire neden limon kolonyası sunulur?

.....
....

25. Arkadaşınızla beraber çalışıp yukarıda anlatılanları canlandırınız. Geleneklere en uygun davranan grup en yüksek puanı alır.

26. Daha önce bir Türk misafir odasında bulundunuz mu? Neler dikkatinizi çekti?

.....
....

Metni³⁸ okuyup soruları cevaplayınız.

“Türk insanı ile kaynaşmak isteyen bir kişi beraberliğin ve ortaklığın anlamını bilmelidir. Türkler için karşılıklı sevgi ve saygı ve sorumlulukları beraberce paylaşmak çok önemlidir. Türkler dünyanın herhangi bir yerinden gelen bir insanla iletişim kurmayı, onu tanımayı ve aynı şekilde de kendini tanıtmayı ve anlaşılmayı ister. Bir dünya vatandaşı olarak saygı görmek ve tanınmak onu çok mutlu eder. Türk insanları sağlam ve bitmeyen dostluklar kurmak ister. Bu nedenle sizinle beraber gezmek istemesi, adres alıp-

³⁸ <http://www.turkishtravel.com/ttravel.htm>

vermesi, mektup ve hediye alışverişi yapmak istemesi sizi şaşırmamalı. Türk insanı diğer birçok ülke insanlarından daha saf, iyi niyetli, samimi ve cömerttir. Günlük hayatta Türk insanının davranışlarını anlayabilmek için geleneksel bir iletişimin basamaklarına bakmak gerekir:...”

27. Metne göre Türkler için önemli olan değerlerden 3 tanesini yazınız.

.....
....

28. Metinde Türkler hakkında daha önceden bilmediğiniz ne öğrendiniz?

.....
....

29. Metnin kaynağı ve hedef kitlesi kim olabilir? Tartışın.

.....
....

30. Metnin amacı nedir?

.....
....

31. Bundan sonraki bölümde nelerden bahsedilebilir? Kestirimde bulunun.

.....
....

32. Metinde karşılaştırma yapılan bölümlerin altını çiziniz.

.....
....

33. Doğru Yanlış→ Metinde “saf” sözcüğü kolaylıkla aldatılabilen şaşkın kimse anlamında kullanılmıştır.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türk geleneklerine göre iki insan bir araya geldiğinde önce selamlaşırlar, ardından ev sahibi konuğa “hoş geldin” der, konuk “hoş bulduk” der. Daha sonra el sıkışırlar, kucaklaşırlar ve son olarak da birbirlerini her iki yanaktan öperler. Bundan sonra ise hal, hatır sorma faslı başlar. Bunun için “Nasılsın? Eşin, çocukların (annen, baban) nasıl? Sağlığın nasıl? İşin nasıl gidiyor?” şeklinde sorular sorulur. Eğer olağanüstü bir durum yoksa, bu şekilde karşılıklı olarak sağlık ve sıhhatin sorulması önemlidir.³⁹”

34. Metne bakmadan okuduklarınızı olayların oluş sırasına göre yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

35. Metne bakınız ve yazdıklarınızı karşılaştırınız. Eksiğiniz var mı?

.....

36. Metinde sorulan sorulara istediğiniz şekilde cevap veriniz.

.....

.....

.....

37. Türk geleneğine göre bir buluşma canlandırınız.

³⁹ <http://www.turkishtravel.com/ttravel.htm>

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Dini bayramlarda ise selamlaşma daha çok önem kazanır. Gençler, yaşlı akraba ve ahabplarını ziyaret eder ve ellerini öperler. Bütün insanlar akrabalık ve kan bağıni kuvvetlendirmek için bayramlarda birbirlerini ziyaret ederler. Çocuklara harçlık ve hediyeler verilir. Fakirlere yardım edilir. Bütün bu toplantılar hayırlı bir iş için insanların bir araya gelmesini amaçlar. Diğer türden sosyal toplanırlarda ise, herkes aynı odada otursa bile genelde kadınlar kadınlarla ve erkekler de erkeklerle konuşur ve sohbet eder. İnsanların ayakta durarak birbirleriyle sohbet ettikleri toplantılar ise sadece şehirlerdeki sosyete kesimin kullandığı bir toplanma biçimidir. Bir akşam yemeği davetinden sonra kahve, çay, şeker, kurabiye, pasta ve meyve sunulur. Birinin evine akşam yemeği için davet edilmek çok özel bir durumdur. Yemek masasında tabağa daha çok çeşit ve miktarda yemek konulması üzere ısrar edilmesi adettendir. Böyle birkaç ısrardan sonra misafirin kabul etmesi beklenir. Akşam yemekleri, sohbet ve lezzetli ev yemekleriyle uzun süren çok eğlenceli bir zaman dilimidir.⁴⁰”

38. Türk dini bayramlarından bildiklerinizin isimlerini yazınız.

.....
....

39. Sizin dini bayramınızı kutlama geleneğiniz ile Türk geleneğini metindeki bilgilere göre karşılaştırınız.

.....
.....

⁴⁰ <http://www.turkishtravel.com/ttravel.htm>

.....

.....

40. Doğru Yanlış → “Harçlık” ufak tefek ihtiyaçlar için ayrılmış para demektir.

41. Kadın ve erkeklerin sohbeti ile ilgili durum nedir?

.....

....

42. Bu anlayış hakkında ne düşünüyorsunuz?

.....

....

43. Doğru Yanlış → Kokteyl tarzı toplantılara köylerde de rastlanır.

44. Metinde altı çizili cümledeki virgölün (,) kullanım amacı ile aşağıdaki cümlelerden hangisindeki virgölün kullanım amacı aynıdır?

- a) Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum.
- b) Fakat yol otomobillere yasak olduğundan o da herkes gibi tramvaya biner, kimse kendisine dikkat etmez.
- c) — Yoo, güvercinlerime dokunmayınız, dedi.
- d) Kuşadası, 7 Şubat

45. Hangisi çeşit, hangisi miktardır? Çeşitleri yuvarlak içine alın, miktarın altını çiziniz.

Beş kilo Amasya elması

Dokuz tane köy yumurtası

İki litre pastörize süt

Beş adet çiğ köfte

46. “İsrar etmek” ne demektir? Bir cümlede kullanınız.

.....

....

47. “Ev yemeği” ne demektir? 3 tane ev yemeği yazınız.

.....

....

48. “İnsanların ayakta durarak birbirleriyle sohbet ettikleri toplantılar ise sadece yalnızca şehirlerdeki sosyete kesimin kullandığı bir toplanma biçimidir.” Bu tümcedeki hangi sözcükler çıkarılırsa cümlemin anlamı değişmez? Tartışınız.

.....

....

49. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi metinde herhangi bir sözcük yerine kullanılamaz?

a) Umulur b) Çoğu zaman c) İkram edilir d) Tencereye

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“İş ilişkileri ise tamamen sosyal bir etkileşim içinde gerçekleşir. Alışverişte eğer esnaf tanıdıksa selamlaşma, çay, kahve, yemek ikram edilebilir. Sıradan, günlük bir alışveriş sırasında bile alıcı ve satıcı arasında özel hayata dair bilgiler paylaşılabilir. Pazarlık yapmak ticari bir anlaşmadan çok sosyalleşmek ve her şeyin para olmadığını göstermek için samimi bir şekilde sohbet etmek içindir.”⁴¹

50. Her satırdaki sözcüklerden, anlamca diğerlerinden farklı olan sözcüğü yuvarlak içine alınız.

Alıcı	Satıcı	Dükkan	Esnaf
Tanıdık	Akraba	Arkadaş	Sohbet

51. Pazarlık yapmanın gerçek amacı nedir?

⁴¹ <http://www.turkishtravel.com/ttravel.htm> sitesinden çevrilmiştir

.....

....

52. “Alışverişte eğer esnaf tanıdıksa selamlaşma, çay, kahve, yemek ikram edilebilir.”

Cümlesinde koşul bildiren son ek hangisidir?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Ancak Türklerle sohbet edilirken özenli davranılması gereken birkaç konu vardır: Bayrak, ordu , ülke ve din. Bu konularla ilgili soruları Türk insanı büyük zevkle cevaplamak ve açıklamak istese de olumsuz eleştiri, saygısızlık ve en basit bir jest bile kırıcı olabilir. Politika da Türklerin konuşmayı sevdiği diğer bir konudur. Bu konuda bir Türkle saatlerce konuşabilirsiniz. Sonuç olarak Türk insanı iyi bir sohbet arkadaşıdır ancak konuşmadaki eşitsizlik veya saygısızlığı hemen fark eder. Bu nedenle sohbetinizde onun kadar özenli olmaya gayret gösterin.”⁴²

53. Metinde altı çizili sözcükler yerine başka hangi sözcük kullanılabilir?

.....

....

54. Aşağıdaki sözcüklerin karşısına metinde kullanılan yakın anlamlılarını yazınız.

Çaba:

Sohbet:.....

Dikkatli:.....

Küçük:.....

⁴² <http://www.turkishtravel.com/ttravel.htm> sitesinden çevrilmiştir

55. Siz İzmir’de küçük ama şirin bir pansiyonun sahibisiniz. Aşağıdaki resimleri⁴³ kullanarak bu yıl yabancı ziyaretçilerinizin çok olması için bir reklam kampanyası hazırlamanız gerekiyor. Nasıl bir tanıtım metni hazırlarsınız? Yazınız.

⁴³ <http://www.sirince-evleri.com/turkce/tayaparak.html>

A large rectangular area containing horizontal dotted lines for writing. A large, faint, pinkish-red 'X' watermark is visible across the center of the page.

Ünite 3

TÜRKÇE'DE GÜNLÜK YAŞAMDA VE SOSYAL İLİŞKİLERDE KULLANILAN KALIPLAŞMIŞ SÖYLEYİŞLER:

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Başlık size neyi veya hangi sözcükleri çağrıştırıyor. Bildiklerinizi aşağıya listeleyiniz.

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki anıyı okuyunuz ve daha önce buna benzer bir durumla karşılaşp karşılaşmadığınızı arkadaşlarınıza veya öğretmeninize anlatınız.

“Mnemiopsis; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 22; İl:Balıkesir 06.04.2004

Amerika'daki bir arkadaşım anlattı: Türkiye'ye gelen Amerikalı bir doktor, hapsirdikten sonra birbirimize, "Çok yaşa" ve "Sen de gör" söyleme alışkanlığımıza takılmış. Bir gün arkadaşıma, "Hapşırana çok yaşa diyorsunuz, tamam da, neden o hapşırana 'send a girl' diyor, onu anlamıyorum" demiş! ⁴⁴”

3. Aşağıdaki sözcükleri kendi dilinize çeviriniz.

Afiyet olsun

Nur içinde yatsın

İnşallah

Buyrun

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Aşağıdaki şiiri okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

“...

hepimiz....” Diyor, sevgili kızım,

Yeni yıl için çektiği telde,

“Esenlikler dolu günler dileriz!”

Benim de en içten dileğim bu...

Daha çoğuna yetmiyor ki, gücümüz.

Hep böyle, sevgili kızım,

Yıl boyu,

İççe olacağız düşlerimizle...

Yaşar gideriz, hep dileklerde.⁴⁵”

RIFAT ILGAZ

4. Okuduğunuz şiirde var olan duygulara tik işareti koyunuz.

Sevgi (.....)	Özlem (.....)	Umut (.....)	Umutsuzluk (...)	Çaresizlik (....)
İsyan (....)	Değişiklik (....)	Macera (....)	Korku (....)	Samimiyet (....)

5. “Tel” ile “çekmek” arasında olan ilişkiyi düşünerek aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Birden fazla doğru yanıt olabilir.

Telefon

Fax

Mektup

Mesaj

SMS

E-posta

⁴⁴ Rumuzla belirtilmiş bütün yazılar www.itiraf.com'dan alınmıştır.

⁴⁵ Rıfat Ilgaz (Toplu şiirleri dizisi (11) Ocak Katırı Alagöz 1993:60)

Havale

Haber

6. Yeni yıl için çektiğiniz bir tele şiirdekenden başka ne tür dilekler eklersiniz?

.....
.....
.....
.....

7. Şiirde en son mısra dileklerden bahsediyor. Buna göre aşağıdakilerden dilek olanlarının yanına tik işareti; olmayanların yanına çarpı koyunuz.

Ne yazık ki.... İnşallah.... Çok şükür.... Umarım.... Allah
vere....

İyi günler.... Görüşmek üzere.... Görüşürüz.... Geçmiş olsun....
Çok yaşa.... Afiyet olsun.... Gözün aydın....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“altınotu; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 27; İl:Manisa 04.01.2004

Dün eşimin nöbetinde şahit oldum. Akşam saatlerinde yaşlı bir adam zehirlenme vakası olarak köyden getirildi. Evinde bozuk mayayla yaptığı peynirden zehirlenmiş. Midesi yıkandı, serum takıldı, sonra da köyüne gönderildi. Sabah aynı köyden dokuz kişi daha peynir zehirlenmesinden hastaneye başvurmuş! Akşam komşuları "geçmiş olsun"a gelmişler. Teşhisi test etmek için "Hani getirin de bakalım şu bozuk peynirin tadına" deyip peynirden birer parça yemişler. Hepsi de sabah zehirlenmiş halde hastaneye zor yetişmiş.”

8. Bunu anlatan kişinin cinsiyeti nedir?

9. Bu kişinin eşi ne iş yapmaktadır?.....
10. Komşular tarafından yapılan ziyaretin adı nedir?
11. Başka hangi durumlarda “geçmiş olsun” sözü söylenebilir? Öğretmeninizle tartışınız.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“BORA2002; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 31; İl:İzmir 15.03.2003

Geçtiğimiz hafta bir arkadaşım ciddi bir kaza yaptı. Ziyaretine gittim. "Geçmiş olsun, bir şeyin var mı?" diye sordum. **Ne dese beğenirsiniz?** "Yok yok, Allah'tan airbag'ler patlamadı. Sordum, dünya paraymış.""

12. Metindeki kalıplaşmış deyişlerin altınız çiziniz.
13. “Dünya para” olan şey nedir?.....
14. Metinde koyu yazılan bölümün metne kattığı anlam hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
- a) Yazar soru soruyor.
- b) Yazar seviniyor.
- c) Yazar şaşıyor.
- d) Yazar üzülüyor.
15. “Allah’tan” sözcüğü yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?
- a) İnşallah b) Maalesef c)Maşallah d) Çok şükür
16. Aşağıda karışık sıra ile verilmiş cümleleri sıraya sokun, ortaya çıkan metne göre soruları cevaplayın.
- (.....) "Geçmiş olsun" dedi.
- (.....) Ben de, "Ameliyattaydım, geç çıktım" diye cevap verdim.

(.....) Kliniğe gelip de beni bulamayan bir hastam az evvel geldi.

(.....) **CERRAHX; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 31; İl:Ankara 07.12.2002**

(.....) "Dün sizi aradık ama bulamadık doktor bey" dedi.

(.....) "Sağolun" diyemedim.”

17. Yazar neden “sağolun” diyememiştir.....

.....

18. “Az evvel” ne demek?

.....

19. Neden hasta doktoru dün bulamamış?.....

.....

20. Yanlış yerde söylenen dilek veya kalıplaşmış sözcüklerin iletişime zararını arkadaşınızla tartışın.

21. Aşağıdaki durumları uygun olan söyleyişle⁴⁶ eşleştiriniz.

1-Biriyle karşılaşmada	a) Allah analı babalı büyütsün- Allah nazardan saklasın
2-Birinden ayrılırken	b) Allaha ısmarladık
3-Güne yeni başlarken	c) Sabahı şeriflerin hayırlı olsun
4-Yolcu uğurlarken	d)Yolun açık olsun-Allaha emanet ol
5.-Alışveriş sırasında	e) Hayırlı teskereler- Allah kavuştursun
6-Doğum yapacaklara	f) Allah hayırlı evlat versin
7-Doğan bebek doğduğunda	g) Bereket versin-Bereketini göresin
8-Askere uğurlarken	h)Selamünalyeküm – Merhaba

22. Yukarıdaki listede bulunan “Bereket versin” deyişinin başka durumlarda da kullanıldığını biliyor musunuz? Biliyorsanız hangi durumlarda kullanılır?

⁴⁶ <http://www.abuzerakbiyik.com/210dualar/21002dua.htm>

.....
.....

Şiiri okuyup aşağıdaki soruları cevaplayınız.

“BEREKET VERSİN

Bu konak eski paşalardan birinin,

Bu arsa bir mebusundur.

Bir doktorun bu apartıman,

Bu dükkan benim değil...

Bu çarşıya hükmeden Yahudiler.

Bereket versin

Gökyüzünün tapusu yok,

Herkes bakabilir.

Bulutlara kimse el koyamaz

Hayal kurma hürriyeti var.”

Cahit Sıtkı Tarancı⁴⁷

23. Şiirdeki “Bereket versin” sözcüğü hangi anlamda kullanılmıştır?

.....
.....

24. Aşağıdaki sözcüklerinin anlamlarına sözlükten bakınız, açıklamayı kendi sözcüklerinizle yazınız:

⁴⁷ (1997:102) Can Yayınları

Konak:

.....

Mebus:

.....

Tapu:

.....

Hürriyet:

.....

Hükmetmek:

.....

25. Doğru Yanlış → Şiiri söyleyen kişi zengindir.

26. Bu dünyada “hayal kurma hürriyeti” gibi başka ne hürriyetleri vardır, kestirimde bulununuz?

.....

.....

.....

.....

27. Doğru Yanlış → Bu şiir 10 ila 15 yıl öncesinde yazılmıştır.

Metni okuyup aşağıdaki soruları cevaplayınız.

“Gündelik yaşamda Allah sözcüğü birçok yerde kullanılır. Bu sözcüklerin birçoğu belli bir zaman sonra Allah’ı anmadan çok sosyal ilişkilerde kullanılan kalıplar haline gelirler. Türk usûlü yaklaşımına göre gündelik yaşamda Allah adının nerelerde kullanıldığına bir bakalım:

İşe başlamadan önce ``İNŞALLAH...``

İşe başlarken ``BİSMİLLAH...``

Kendimize güvenirsek ``EVELALLAH...``

İşin mantığını kavrayamadıysak: ``ALLAH ALLAAAH!``

İşten vazgeçersek ``EYVALLAH...``

Sonuna kadar gitmek istersek ``YA ALLAH...``

Canımızı sıkarlarsa ``FESÜPHANALLAH...``

İşe coşku ve heyecanla sarılınca ``ALLAH, ALLAAH, ALLAH...``

İşi başarıyla bitirince ``MAŞALLAH...``

Eğer işi başaramazsak ``HAY ALLAH...``⁴⁸,

28. Yukarıdaki deyişlerden en sık duyduğunuz hangisidir?

.....
...

29. Sizin dilinizde de Allah (Tanrı)' ın adının içinde bulunduğu deyişler var mıdır? Varsa yazınız.

.....
.....
.....
.....

30. Metne göre “mantığını kavramak” ne demek?

- a) Heyecanını duymak
- b) Anlamını bilmek
- c) Önemini bilmek

⁴⁸ İstanbul (Haber7) 13.03.2004 11:22:25

d) Nasıl biteceğini bilmek

31. Bir kişi yeni bir eşya aldığı anda aşağıdakilerden hangileri söylenir, tik işareti koyunuz?

Allah can sağlığıyla kullanmayı nasip etsin(....)	Allah hayırlı uğurlu etsin (.....)
Hayırlı olsun(.....)	Güle güle kullan(.....)
Gözünüz aydın (....)	Güle güle eskit(...)
İnşallah (.....)	Allah razı olsun (....)
Allah’a emanet ol (....)	Allah zarar ziyan vermesin (....)
Allah şifa versin (....)	Allah kavuştursun (.....)

32. Bir şeyi, bir olayı veya bir kişiyi çok beğendiniz. Aşağıdakilerden hangilerini söylersiniz?

Allah akıl fikir versin (....)	Allah sahibine bağışlasın (....)
Maşallah (....)	Allah nazardan saklasın (....)
Şeytan kulağına kurşun (....)	Amin (....)

33. Hangi durumda “şeytan kulağına kurşun” denir?

- a) Kötü bir olaydan sonra
- b) Nazar değmesinden korkulan bir şeyden bahsederken
- c) Camiye giderken
- d) İyi bir olaydan önce

34. Bir kişinin bebeği olduğunda o kişiye aşağıdakilerden hangileri söylenebilir, tik işareti koyunuz.

Gözün Aydın (....)	Allah uzun ömür versin (.....)
Allah bağışlasın bahtını açık etsin(.....)	Güle güle büyüt bebeğini(....)
Allah sağlıklı bir şekilde büyümesini nasip etsin(.....)	Darısı başına (...)
Allah sağlıklı uzun ömürler nasip etsin(....)	Allah analı babalı büyütsün(...)
Bir yastıkta yaşlansınlar (....)	

35. “Buyrun” sözcüğü hangi durumlarda kullanılır? Yazınız.

.....

.....

.....

36. Aşağıdaki metindeki “buyrun” sözcüğünün anlamını tartışınız.

“kist; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 24; İl:Denizli 27.01.2004

Bugün bir hastama, "Buyrun oturun, bir bakalım" dediğimde dişçi koltuğunu göstererek, "Buraya mı?" dedi. Espri olsun diye, "Hayır, buraya" deyip ofis masasının koltuğunu gösterdim. Evet, evet. Tahmin ettiğiniz gibi gidip masama oturdu! Bir süre karşılıklı baktık."

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“golf4u; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 26; İl:Ankara 29.08.2002

Özel bir hastanede diş hekimiyim. Hasta sayımız çok fazla. Tabii bütün hastalara işleri bittiğinde "Geçmiş olsun" diyorum. Buna o kadar alıştım ki artık "iyi akşamlar, sağolun, görüşmek üzere" gibi 'iyi dilek' kalıplarını neredeyse unuttum. Sonunda da dün bir markette bombayı patlattım. Kasiyer kızın yüzü allak bullak oldu. Herhalde paranın üstünü aldıktan sonra "Geçmiş olsun" diyen birine pek rastlamıyordur.."

37. Olayı metne bakmadan arkadaşınıza anlatın.

38. Metinde “Bombayı patlatmak” ile ne anlatılmak istenmiştir.

.....

39. Yandaki kutuya allak bullak olmuş bir yüz çiziniz.

40. Aşağıya yukarıdaki olaya benzer bir diyalog yazınız ve bunu canlandırınız.

.....

.....

.....

.....

41. Kutudaki sözcükleri aşağıdaki metnin uygun yerlerine yerleştiriniz.

gece	Cinsiyet	gitmiş	Başınız sağolsun
Darısı başınıza	Sabaha	uyuyamamış	Anneannem

“canımgenius;: Erkek; Yaş: 33; İl:Çankırı 27.03.2004
..... seneler önce bir yakınına başsağılığına Vefat eden
adamin eşine, "....." diyeceğine, ".....
....." demiş! Üstelik bunun farkına, saatler sonra, taaa yatarken varmış.
Tabii ondan sonra da kadar üzüntüsünden ve mahcubiyetinden
.....”

42. Aşağıdaki karışık sıra ile verilmiş tümceleri sıraya sokup metni özgün haline getiriniz.

(.....) faten; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 18; İl:İstanbul 03.09.2002

(.....) Bi de adamın elinden köpükler filan akıyordu.

(.....) Dayımlar Mecidiyeköy'de bir lokanta açmıştı.

(.....) Allah'tan annemlerden başkası görmedi.

(.....) Dayımla yengemin elini öptükten sonra ufak dayım zannedip bulaşıkçının elini de
öpmüştüm.

(.....) Hayırlı olsun demek için ziyaretlerine gittik.

43. Doğru Yanlış → Hayırlı olsun demek aynı zamanda bir ziyaret sebebi de olabilir.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“itiraftar; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 38; İl:İstanbul 20.02.2003

Bir hışımla odaya girip çayları fırlatırcasına dağıtan çaycı bana gelince gülümseyip hal hatır soruyor, sonra da “Afiyet olsun” diyerek çayı kibarca bırakıp gidiyor. Buna odamdaki diğer arkadaşlar gibi ben de şaşıryordum. Öğrendim ki böyle davranmasının tek sebebi her çay verişinden sonra ona teşekkür etmemmiş. Kendimi inanılmaz iyi hissettim.”

44. Aşağıda her satırdaki sözcükler içinden anlam yönünden farklı olanını yuvarlak içine alınız.

Hışım	Sinir	Şaşkınlık	Nefret
Gülümsemek	Tebessüm etmek	Gülmek	Sırıtmak
Kibar	Nazik	İnce	Kalın
İyi	Güzel	Hoş	Vasat

45. “Hal hatır sormak” ne demek?

.....

46. Çaycı adama neden diğerlerinden farklı davranıyormuş?

.....

47. Yukarıdaki metinden alınacak ders nedir?

.....

.....

48. Ofiste çaycının yaşadığı bir günü onun ağzından anlatan kısa bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

49. Aşağıdaki metne /./ ,/ !/ “”/ ?/.../ kullanarak uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

BobDylen; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 30; İl:İstanbul 12.12.2001

Deprem olduğu gece ne diyeceğini ararken Maşallah İnşallah Allah kahretsın Neydi Tamam buldum Eşhadü enlaaaa diyen tek kişi benimdir herhalde

50. Aşağıdaki karışık sıra ile verilmiş tümcelerı sıraya sokup metni özgün haline getiriniz.

(.....) Japonya'da yaşıyorum.

(.....) Şimdi o da sevaba giriyor, ben de.

(.....) yoursamurai; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 33; Ülke:Yurtdışı 25.02.2004

(.....) Buna karşılık o da bana Türkçe, "Allah razı olsun" diyor.

(.....) Yolumun üzerindeki evsizi her gördüğümde mutlaka cebimdeki bozukluklardan biraz veriyorum.

(.....) Bir gün ona Japonca söyleniše uydurarak öğretmiştim.

Ünite 4

ANADOLU'DA HALK İNANIŞLARI ve HALK HEKİMLİĞİ:

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

BÖLÜM A: “HALK İNANIŞLARI”

1. “Batıl inanış” sözcüğü size ne çağrıştırıyor?

.....

2. Bildiğiniz bir Türk halk inanışı var mı?

.....

3. Aşağıdaki metni okuyup görüşlerinizi öğretmeninizle tartışın.

“Birlikte yaşayan insanlar arasında kimi zaman korkudan, kimi zaman çaresizlikten, kimi zaman da rastlantılardan doğan bir takım inanışlar vardır. Bunlara "batıl inanışlar" denir. Bu inanışlar, ilk insanın var oluşundan günümüze kadar sürüp gelmiştir. Çoğunun bilimsellik, akılla, çağdaşlıkla ve dinsel inançla bir ilgisi yoktur. Bunlar akılla bağdaşmadığı halde, ne yazık ki; insanoğlunun gönlünden, beyninden, vicdanından sökülüp atılamamıştır.”

GÖREV ETKİNLİKLERİ

4. Anadolu’da insanlar çok çeşitli konularda inanışlara sahiptirler. Aşağıdaki başlıkları inançlarla eşleştiriniz. Bir başlık için birden fazla inanç olabilir.

- 1) Ruh, Mezarlık, Türbe ve Ziyaret Yerleri ile İlgili Halk İnançları

- 2) Hayvanlarla İlgili Halk İnançları
- 3) Ocak ve Ateşle İlgili Halk İnançları
- 4) Tarım ve Bitkilerle İlgili Halk İnançları
- 5) Doğum ve Kırkla İlgili Olan Halk İnançları
- 6) Özel Günlerle İlgili Halk İnançları
- 7) İnsan Vücuduyla İlgili Halk İnançları
- 8) Atmosfer Olaylarıyla İlgili Halk İnançları
- 9) Karanlık ve Işıkla İlgili Halk İnançları
- 10) Evle İlgili Halk İnançları
- 11) Bereketle İlgili Halk İnançları
- 12) Taş Ve Su Kültürüyle İlgili Halk İnançları
- 13) Yol ve Yolculukla İlgili Halk İnançları
- 14) Mevsimlerle, Aylarla ve Günlerle İlgili Halk İnançları
- 15) Cinsiyetle İlgili Halk İnançları
- 16) Eşyalarla İlgili Halk İnançları

- a) Ağustosun yedisinde tarlaya giren kimse çarpılır.
- b) Salı sallanır.
- c) Dolu ilk yağdığında birkaç tane yemek sağlığı iyi gelir.
- d) Kaynayan suya bıçak sokulmaz.
- e) Kırklı bebeğin başının altına Kuran, muska, makas, bıçak, çörek otu konulur.
- f) Ateş yanan yere cinler giremez.
- g) Güvercin, kumru, kırlangıç, leylek öldürmek gūnahtır.
- h) Kefen makasla veya bıçakla kesilmez.
- i) Yılan görmek uğurludur.

- j) Gece aynaya bakanın ömrü kısa olur.
- k) Hıdrellez günü kapalı un çuvalları açılır.
- l) Nar tanelerini yere dökmek günahdır, nar cennet meyvesidir.
- m) Bir kişi gömüldükten sonra ruhu 7 gün evini ziyaret eder.
- n) Evin içerisi temiz olmazsa oraya melekler değil şeytanlar gelir. Böylece o evde mutluluk değil geçimsizlik olur.
- o) Bismillah demeden yemek yiyen kişi doymaz. Şeytan da onunla birlikte yemek yer.
- p) Kapakla su içilmez, nasip kapanır.
- q) Bir erkek iki kız arasından geçerse köse olur.
- r) Üst çenenin önündeki dişlerden birisi düşerse ana babadan birisinin öleceğine inanılır.
- s) Üç yol ağzında yatmak uğursuzluktur.

5. Aşağıdaki inançları okuyun ve 10 tanesini aklınızda tutun. Aklınızda tuttuklarınızı Metne tekrar bakmadan arkadaşınıza söyleyin. Her inanç için 1 puan verilir. Toplam 10 puan alan kazanır.

Bir kimsenin bitlenmesi yakın zamanda öleceğine işarettir.

Köpek uluması ölüme işarettir.

Ateşe tükürmek, ateşe sövmek, ateşe tırnak atmak, su dökmek uğursuzluk getirir.

Resim olan yerlerden melekler kaçır.

Kurtlar uluyunca inekleri yemesinler diye gökten ağızlarına yiyecek düşer.

Ateşin çıkardığı ses, ateşi yakan kişi hakkında dedikodu yapıldığına işarettir.

Karaağaçtan düşen yaşamaz.

Arife ve bayram günü ağaç kesilmez.

Çeşme başında uyunmaz, şeytan gelir.

Değirmenden ilk gelen unla yapılan ilk ekmeği yiyen kişinin karısı ölür.

Urganla komşunun evine girilmez. Aksi halde komşunun evinde kıtlık olur

Ocak ayının birinci günü görülen kimse sana iyi gelirse o yıl yaşarsın, iyi gelmezse hasta olursun.

Kız çocuğunun ilk kez kesilecek saçını dayısı keserse saçı gür olur.

Ava giden kişiyle konuşulmaz, rızkı kesilir.

Çorap örerken boğazından başlamalı yoksa dayanıklı olmaz.

Hamur yoğururken dışarı hamur sıçrarsa misafir gelir.

6. Aşağıdaki tümcelerdeki sözcükleri uygun sıraya koyunuz.

a) yağar. / Kurt / ya / uluyunca / ya / kar / olur /ayaz

.....

b) görmek / akrep / Rüyada / iyidir.

.....

c) olan /olur. / az / Buğday çok/ evde /ölüm

.....

d) verilmez. / tuz /eve /Evden /gece

.....

e) altından / Gökkuşağının / geçerse / bir / kız / erkek / olur. / kız / erkek / geçerse.

.....

7. Aşağıdaki tümcelere sonradan eklenmiş sözcükleri bulup üstünü çiziniz.

a) Nisan yağmuru zemzem suyu gibidir, uğurludur. Nisan yağmurunda ıslanmak insana bireye sağlık verir.

b) Tarlaya birinci ilk tohum Salı ve Çarşamba günü atılmaz.

c) Bir kadın iki erkeğin arasından geçip geçerse çocuğu olmaz.

d) Odanın ışığını evin erkeği yakarsa ve o ev daima nur içerisinde ve bereketli olur.

8. Aşağıdakilerden hangisini daha önce duymuştunuz veya hangi inanış sizin ülkede de

vardır? (tik işareti koyunuz) Ülkenizdeki benzer inanışları ve Anadolu inanışlarını karşılaştırınız.

- a) Mezarlıkta yatılmaz.
- b) Kırık ayna uğursuzluktur.
- c) Mezar kazıcısına para verilmezse ölünün rahatsız olacağına inanılır.
- d) Bir evin önünde baykuş öterse, o evde biri ölür yada bir yıkım olur.
- e) Baykuş ötmesi uğursuzluktur, yanan bir odun alınarak baykuşa atılmalıdır.
- f) Ateşi söndürmek için su dökülmez, ateş toprakla örtülür.
- g) Kırkı çıkmamış kadın cinsel ilişkide bulunmaz.
- h) Kırklı kadın gece yalnız bırakılmaz.
- j) Yola giderken dönüp bakmak iyi değildir.
- k) Erkeğin sağ gözü seğirirse iyiye işarettir.
- l) Sol kulağın çınlaması kötüye işarettir.
- m) Bir kimsenin önünden kara kedi geçmesi uğursuzdur.
- n) Köpeğin vakitsiz, gece havlaması, horozun vakitsiz ötmesi, öküzün gece böğürmesi kötü şeylere işarettir.(Düşman saldırısı, deprem, doğal afet vs.)

9. Aşağıdaki inanışlar hakkında ne düşündüğünüzü arkadaşınızla tartışın.

“Ezan okunurken bacak bacak üstüne atılmaz.”

“Saz çalanın babasını mezarlıkta kediler tırmalar. “

“Bir kişi gerdeğe girmeden önce yanlışlıkla kediye basarsa başarısız olur. “

“Ekin ekmeye,ekin biçmeye giden kimselerin önceden yıkanması, abdest alması uğur getirir.”

“Ölü evden çıkarılmadan üzerinden kedi atarsa ölünün hortlayacağına inanılır.”

10. Siz 87 yaşında bir baba annesiniz. Torununuz size aşağıdaki inanışlarla ilgili sorular

soruyor. Aşağıdaki inançların doğruluğunu ispatlamak için mantıklı açıklamalar bulunuz. (Sınıf 2'ye ayrılabilir ve bir tür grup yarışması yapılabilir. Bu, etkinliği daha görev odaklı hale getirebilir.)

“Mezarlıktan ağaç kesilmez. Ağaçta cin olduğuna inanılır.”

“Ev yılanı o evin bekçisidir.”

“Bir evin önünde karga öterse o eve haber gelir.”

“Sacayağının birdenbire devrilmesi evin başına bir yıkım geleceğini gösterir.”

“Arife günü eve odun getirilmez, getirilirse eve odunlarla birlikte mutlaka yılan girer.”

“Kapının önünde oturan kişi iftiraya uğrar.”

“Tencerede su boşu boşuna kaynarsa düşmanlar çoğalır.”

11. Aşağıdaki inançları “komik”, “düşündürücü”, “bence yanlış”, “olabilir” ve “ilginç” şeklinde birkaç sözcükle yorumlayınız.

“İneğin sütünü yere sağlamak iyi değildir, hayvan hastalanır.”

“Karga öttüğünde kar yağacağına inanılır.”

“İncir ağacının altında uyuyanları şeytan alır götürür.”

“Ceviz ağacı çevresinde olup biten her şeyi resim gibi işlermiş. Kesildiği zaman urlarındaki işaretlerle tüm gizlilikleri açığa çıkarırmış.”

“Kırkklı kadın gece evinden dışarıya çıkmaz.”

“Arife günü sabun kullanılmaz.”

“Ekmek kırıntılarını yere atmak, ayakla çiğnemek evin bereketini götürür.”

“Gök gürlediğinde demir ısırarak uğurludur.”

“Şimşek çaktığında yere bıçak saplanır.”

12. Aşağıdaki inanışları tümceyi tamamlayacak şekilde eşleştiriniz.

1. Ayakkabı çıkarıldığında ters dönerse,	a) havlarsa kan dökülecek demektir.
2. Kediye Hz. Ali sıvazladığı için	b) girerse buzağılar, kuzular ölür.

3. Ava giden kişinin c) ocak başına toplanır.
4. Köpek havaya doğru bakarak d) uğursuzluk getirir.
5. Martın birinci günü eve dışarıdan kimse giremez, e) hiçbir zaman sırtüstü düşmez.
6. Zeytin g) arkasından karısı süpürge atar
7. Suya tükürmek h) kutsaldır
8. Ateş sönünce cinler, periler f) ayakkabı sahibinin tez vakitte öleceği düşünülür.

13. Aşağıdaki tümcelerdeki boşlukları uygun olduğunu düşündüğünüz sözcüklerle tamamlayınız.

- a) Bir kişinin önüne tavşan çıkması uğursuzluktur, mümkünse gidilen yoldan geri
- b) Gece külün geçilmez, üstünden atlanmaz, şeytan gelir.
- c) Dut ağacı dibinde yatmak, oturmak doğru, cin çarpar.
- d) Kırkı çıkmamış kadının bulunduğu eve değirmenden getirilmez.
- e) Hıdrellez günü dikişmez , ağaç, bitkimez, canlı öldürülmez. Bunlar yapılırsa yeni doğacak ne varsa anasının karnında hıdrellez eğrisi olur.
- f) Hıdrellez günü gün doğmadan eve mutlaka bir testi su getirilmelidir. Bu sağlık vereceğine inanılır.
- g) Gece ıslık gūnahtır.
- h) Bıçakla ekmek, evin bereketi kaçar.
- j) Yağmurken kapı eşiğinde oturmak gūnahtır.
- k) Cuma günü ekilmez.⁴⁹

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

⁴⁹ Aydın DURDU <http://www.folklor.org.tr/turkish/inanc/Halk_inanc.htm>25/03/2004

“Anadolu'da şamanistik yönü ağır basan bir batıl inanç ta kendisine kutsal bir değer atfedilmiş ağaç ya da çeşitli mekanlara giysilerden alınmış bir ip ya da bez bağlama geleneğidir. Bu geleneğin altında yatan temel düşünce kutsalla kurulacak mekanik bağın, insanı kötülüklerden koruyacağı düşüncesidir. Batıl inanca dayalı bu tür uygulamaların bir çok örneğini Anadolu'nun en **üçra** köşelerinde bile görmek mümkündür. Kutsal kabul edilenle ilişki kurarak onun gücünden yararlanmanın çok çeşitli yollarından biri de şöyle ya da böyle onunla temas kurmaktır. Söz konusu temas kutsala el , yüz, beden sürme biçimlerinde olabileceği gibi, onu öperek, onu hastalıklı bölgelere sürerek, hatta ondan yiyerek gerçekleştirilmektedir⁵⁰.”

14. “Üçra” ne demek?

- a) Fakir b) Tenha c) Sessiz d) Uzak

15. Ağaçlara bez bağlanıyor çünkü

16. “Şöyle ya da böyle” deyişi kullanarak bir tümce kurunuz.

.....

17. Kutuya bir dilek ağacı çiziniz.

⁵⁰ İnançların Kavşağında Anadolu İnsanı 3. Bölüm Belgesel Program Metni NAZAR VE BATIL

18. Bir dilek ağacına bağlanan bezler hangi dileklerle bağlanmış olabilir? 5 dilek yazınız.

.....

.....

.....

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Anadolu’ da yaygın olan batıl inançlar arasında görülen bedeni kutsal kabul edilen yerlerdeki doğal deliklerden geçirmeye, duvar taşlarına küçük taş parçaları yapıştırmaya, **belirli sayıdaki taş parçalarını devirmeden üst üste dizmeye çalışma** türünden uygulamalar ise bir dilek, bir istek, bir beklenti ya da arzunun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine ilişkin sınamalar olarak uygulanır.⁵¹”

19. Metindeki ‘yaygın’, ‘delik’ ve ‘beklenti’ sözcüklerinin köklerini yazınız.

.....

20. Metinde koyu yazılmış bölümü sınıfta silgilerinizle gerçekleştirmeye çalışın.

Dileklerinizin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini sınayın.

21. Doğru Yanlış → Metinde bahsedilen üç uygulama da batıldır.

22. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi metinde herhangi bir sözcüğün yerine kullanılamaz?

- a) Vücudu b) Şeklinde c) Yeminin d) Mekanlardaki

⁵¹ İnançların Kavşağında Anadolu İnsanı 3. Bölüm Belgesel Program Metni NAZAR VE

BATIL Kaynak - Korkmaz GÖÇMEN / Yönetmen

<http://www.kameraarkasi.org/belgesel/k/korkmazgocmen/inanc/inanc_nazarvebatil.html>

23. Aşağıdaki tümceler bir paragraftan⁵² alınmıştır. Tümceleri mantıklı bir bütün oluşturacak şekilde sıraya sokunuz.

- a) Dünya toplumlarının hemen hepsi tarafından yaygın olarak bilinen ve uygulanan, astroloji, grafoloji, nümeroloji, yıldızname, ebced, kum falı, bakla falı, su falı, remil, kahve falı, iskambil ve tarot ve el falı gelecekle ilgili kesin öndeyilerde bulunamasa da belki ebediyen insanoğlunun kimi beklentilerine umut ışığı olmayı sürdürecektir.
- b) Bu yorum türlerinden en eskisi ve bilineni göksel objelerin yorumlanması ile yapılan Astroloji'dir.
- c) Başlangıç tarihinden itibaren, insanoğlu geleceğini bilmesinin mümkün olmadığını çok iyi bilmesine karşın, yine de merakını gidermek için kendi kültürü ile ulaştığı dinsel ve mistik bilgilerden yararlanarak geleceğini öğrenmek için halk arasında yaygın olarak fal denilen yorum türleri üretmişlerdir.
- d) Astroloji güneş, ay ve gezegenlerin hareketiyle, Zodyak kuşağındaki takım yıldızların, yani burçların aralarındaki ilişkinin taşıdığı ve ortaya çıkardığı etkileri, horoskop çıkartılarak yapılan bir yorum türüdür.

BÖLÜM B: “HALK HEKİMLİĞİ”⁵³

24. Anadolu’da halk inanışlarının bir kısmı da hastalıklar üzerinedir. “Halk hekimliği” sözcüğü size ne anlatıyor?

.....

25. Soğuk aldığınız zaman ne yaparsınız?

.....

⁵² İnançların Kavşağında Anadolu İnsanı 3. Bölüm Belgesel Program Metni NAZAR VE BATIL

⁵³ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı <http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=4519>

26. Bildiğiniz veya başkasından duyduğunuz doğal bir ilaç veya tedavi yöntemi var mı?

Varsa nedir?

.....

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Halk hekimliği veya halk tıbbı, modern tıptan farklılıklar gösterir. Geleneksel tıp, kültürün bir parçası olarak halk arasında yaşar. Geleneksel toplumlarda bir kişinin, bir hastalık hakkında bildiği bir şeyi, diğer fertler de bilmektedir. Bu bilgiler, kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Böyle bir toplumda bir kişi diğer kültür unsurlarını nasıl öğreniyorsa, halk tıbbını da öyle öğrenmektedir.”

27. Metinde karşılaştırılan iki şeyi yazınız:..... ve

28. Metindeki fert sözcüğü hangi sözcükle anlamsal benzerlik göstermektedir?

29. “Kuşaktan kuşağa” yerine aşağıdakilerden hangisi gelebilir?

- a) Nesilden nesile b) Yıldan yıla c) Anneden çocuğa d) Kültürden kültüre

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Halk tıbbı, kültür unsurlarıyla mükemmel bir şekilde bütünleşmiştir. Hastalıkların çoğunda hasta ya iyi olur, ya da ölür. İnanış, iyi olursa tedavinin iyi sonuç verdiği şeklinde olup, bu tedavi süreklilik kazanır. Ölüm durumunda ise, tedavi tekniğinin uygunluğundan daha çok, hastanın bu tedavinin dışında kaldığına inanılır. Modern tıp ile halk tıbbının

arasındaki en önemli fark, hastalıkların çıkış nedeni üzerindedir. Modern tıpta hastalıkların nedeni mikrop teorisi ile açıklanmaya çalışılırken, halk tıbbı, mikrobu bilmesine rağmen, hastalıkların nedenini, birtakım büyüsel, tabiat üstü olaylara dayandırır.”

30. Metne göre yaşanan rahatsızlıklarda kaç türlü sonuç vardır? Bunlar nelerdir?

.....

31. Metinde koyu yazılmış sözcükler neye işaret etmektedir?

.....

32. Doğru Yanlış → Hasta ölürse kullanılan yol yanlıştır.

33. Metinde çelişkileri anlatan sözcüklerin altını çiziniz.

34. Metin ikiye ayrılacak olsa diğer paragraf hangi cümleden başlar?

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Bu halk ilaçlarının hazırlanmasında ise çoğunlukla çevrede yetişen bitkilerden yararlanılmaktadır. "Şifalı bitkiler" denen bu tür bitkilerin ülkemizde yoğun bir kullanımı vardır. **Bunların bir kısmı halk arasında oldukça tanınmakta ve bazı hastalıklarda sıkça kullanılmakta iken, bazıları ise sadece halk hekimleri tarafından tanınabilmektedir.** Bu tür bitkiler ve hastalıkları tedavideki etkileri ile ilgili olarak Eczacılık fakültelerinde de çeşitli araştırmalar yapılmakta ve bu araştırmalar yayınlanmaktadır.”

35. Doğru Yanlış → Halk ilaçlarının hiçbir bilimsel değeri yoktur.

36. Doğru Yanlış → Halk ilaçlarının ham maddesi çok zor bulunur.

37. Metinden 3 sözcük seçerek onların yerine anlamı değiştirmeyecek başka 3 sözcük koyunuz.

..... → →

..... →

38. Metinde koyu yazılmış cümleyi kendi sözcüklerinizle anlamı değiştirmeden yeniden yazınız.

39. Aşağıdaki halk ilaçlarından hangilerini mantıklı (tik işareti), hangilerini mantıksız (çarpı) buluyorsunuz. Uygun işareti koyunuz.

Ateş düşürmede sirkeye batırılmış bez alına, boyuna, el ve ayaklara, bedene konur. (.....)

Astımda kırk gün güvercin yumurtası çiğ olarak aç karnına içilir. (.....)

Ağrılarda kara lahana yaprağı ateşle ısıtılır. Ağrıyan yere konur. Bu işlem sık sık tekrarlanır(.....)

Baş Ağrısında bütün bir patates halka dilimler halinde kesilir, üzerine kahve serpilerek alına bağlanır. (.....)

Böbrek taşı için her sabah maydanoz veya yoğurt suyu içilir. (.....)

Burun Kanamasında yumurta kabuğu yakılarak kül haline getirilir. Burun kanadığında bu kül burna çekilir.(.....)

Gribe Karşı: Limonlu nane ya da limonlu ıhlamur kaynatılarak çay gibi içilir.(.....)

Kabakulakta hastaya kırmızı helva yedirilir, kabakulak olan yere tava karası sürülür. (.....)

40. Aşağıdaki rahatsızlıkları ve tedavi yöntemlerini eşleştiriniz.

Mide ağrısı için	-Kibrit çöpünün baş tarafı kazınır, çıkanlar ısırılan yere konur
Romatizma	-ilkbaharda asma dalları kırılarak damlayan suları şişeye toplanır, bununla baş yıkanır.
Saç dökülmesi	-Balla süt karıştırılıp içilir

Zehirli Hayvan Isırmalarına Karşı

-Bir kazan suya bir teneke arpa konup kaynatılır, su dayanabilecek sıcaklığa düşürülür. Hasta kazanın içine girip bir saat bekletilir. Bu işlem birkaç gün tekrar edilir.

42. Aşağıdaki kitabı alıp okuyun ve kitap hakkında eleştirilerinizi anlatan 2 sayfalık bir ödev hazırlayın.

Yrd. Doç. Dr. Ali Çelik “Halk İnançları”

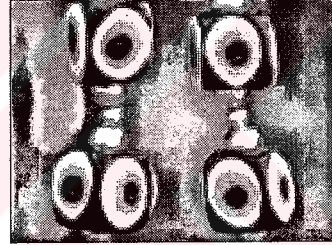
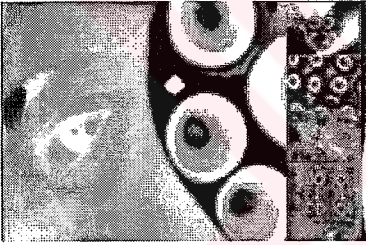
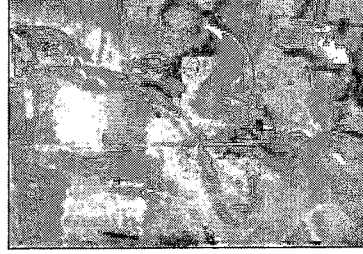
Ünite 5

NAZAR

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Sizce yandaki resimdeki insanlar ne yapıyorlar?

.....
.....
.....

1. Yukarıdaki resimlerde gördükleriniz size ne çağırıştırıyor?

.....
.....

3. Sizin ülkenizdeki en yaygın halk inancı nedir?

.....

4. Sizce bir eşyanın kötülüklerden koruma gücü var mıdır?

.....

5. İnanışlar her zaman mantıklı mıdır, neden?

.....

6. Mantıklı olduğunu düşündüğünüz bir inanış yazınız.

.....

7. Sizce aşağıda ne hakkında bilgi verilecek ? Beş konu başlığı yazınız.

GÖREV ETKİNLİKLERİ

8. Aşağıdaki metinleri⁵⁴ hızlı bir şekilde okuyup kutudaki başlıklarıyla eşleştiriniz, tablodaki boşluğa metnin numarasını yazınız.

Önceden	Muska	Nazar	Yağmur	Vücudun	Adak
Haber Verme	(.....)	(.....)	Duası	Parçaları,	(.....)
(.....)			(.....)	Varlıklar – Sayılar	
				(.....)	

- (1) Saç, diş, tırnak; beş duyu organı; kol ve bacaklar; 3-5-7-9-40-13 gibi sayılar; cin-cadı-dev-peri gibi olağanüstü varlıklar; köpek uluması, baykuş ötmesi gibi hayvanlar; bitkiler; yıldız kayması, dolunay, UFO gibi gök olayları ile ilgili halk arasındaki inanışlar.
- (2) Falcı ve fal, fal bakma-baktırma nedeni, kahve-çay-tarot-kağıt-remil-bilgisayar vb. fal türleri, kullanılan araç, gereçler, fala göre olayların yorumu, bunlara inanış, rüya ve yorumu, istihare ve çeşitleri, istihareden önce yapılan işlemler, olağanüstü varlıklarla ilişki kurma, ruh çağırma, medyumluk, cincilik, başkalarının düşüncelerini okuma, kader-kısmet-şans-baht açma, niyet tutma gibi halk arasındaki geleneksel uygulamalar.
- (3) Bazen dinle karışık olarak belirir. İlk bakışta şartlı bir vaat, şartlı bir söz verme olarak görülür. Örn. “Şu işim olursa bir kurban keseceğim.” gibi. Ayrıca bir kişi veya grubun hayrı için gerçekleştirilen mum dikme, yakma gibi adaklar mevcuttur. Adak bir hayvan, bir eşya olabileceği gibi, bir hareket, bir davranış da olabilir. Örn. Oruç tutmak gibi. Taş, toprak, ağaç, su, yadır, tekke ve türbeler adak yerleri olabilir.

⁵⁴ http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=4519 'den derlenmiştir.

- (4) Yağmur yağdırmak amacıyla veya sele neden olan aşırı yağışlara karşı gerçekleştirilen, çoğunlukla dağ, tepe veya türbe yakınlarında topluca gerçekleştirilen, dini ve geleneksel uygulamaların birbirine karıştığı pratiklerdir. Ayrıca yağışların yeterli olduğu mevsimlerde de şükür duası adı altında yağmur duası da yapılmaktadır.
- (5) Bazen bir kişi Allah'ın izni ile şifanın geleceğini umarak ayetleri ve duaları okuyabilir. Eğer kişi bunları okumaya güç yetiremiyorsa örneğin okuma yazması yoksa, çok ihtiyarsa veya çocuksa o zaman bu ayet ve dualar bir kağıda yazılır ve ihtiyaç sahibi bunu üzerinde taşıyabilir.⁵⁵
- (6) Nazarı değen kişiler ve özellikleri, nazar değme olayı, insanla-mal, mülkle-hayvanla ilgili nazar ve nazarlıklar, nazara karşı alınan tedbirler, uğurlu olduğuna inanılan muska vb. nazara karşı kullanılan takılar, nazara karşı söylene sözler, kurşun dökme-tuz çevirme-tütsü yapma gibi nazara karşı uygulamalar.

9. Kutu içindeki sözcükleri aşağıdaki metne yerleştiriniz.

Gücüyle	kapılarına	Doğmuş	Ata	göz	cam
Işıltılı	yıl	Hindu	Öyküleri	gelenek	Nazar

“İnsanlık tarihi boyunca, her kültürde ve dinsel inançta, _____ figürü kötülükleri savan güçlü bir tılsım olarak kabul edilmiştir... Bu figüre, Musevi, Hristiyan ve İslam kültürlerinin yanı sıra, Budist ve _____ toplumlarda da rastlıyoruz. Bu ortak gelenek Anadolu'nun 3000 _____ öncesine dayanan cam sanatında yeni bir kimlik kazanır. Anadolu'lu bir _____ ustası, göz figürünün gücünü ateşin _____ birleştirerek yepyeni bir tılsım yaratır: _____ boncuğu...

⁵⁵ Kültürümüzün Temelleri;MEŞHUR HURAFELER-1: NAZAR BONCUĞU VE MUSKA
FİKRET ŞANLI <http://www.ilkadimdergisi.com/150/kultur-fikretsanli.htm> 25/03/2004

O zamandan bu yana insanlar, kötülüklerden korumak istedikleri her şeye bu boncuğu iliştire gelmiştir. Yeni _____ bebeklerden, bindikleri _____, hatta, evlerinin _____ bile... Bu _____ Anadolu'da hâlâ yaşamaktadır. Sayıları çok azalmış cam ustalarının geleneksel yöntemlerle, hünerli elleriyle biçimlendirdiği _____ göz boncukları, Anadolu'dan dünyanın dört bucağına yayılmaktadır.

Bu belgeselde, Nazar Boncuğunun ve bu büyük geleneğin son ustalarının renkli _____ anlatılmaktadır.”

10. Metindeki “belgesel” sözcüğü yerine aşağıdakilerden hangileri gelebilir? (Tik işareti koyunuz)

..... defterde yazıda tartışmada
..... kitapta gazetede televizyonda

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Gözü biz eskiye doğru araştırdığımızda, bundan beş bin yıl önceki Mısır inançlarına gidiyoruz Osiris'in simgesi,GÖZ !..Alt beyin sistemi gözlerle iletişim kurar.. Yani alt beyinden gelen bir nevrotik enerjinin, güçlü bir nevrotik enerjinin karşı tarafın alt beynini etkilemesidir. ..Ve aşırı nevrotik enerji sirayet edici bir enerji olduğu için, irite edici - rahatsızlık verici bir enerji olduğu için hastalık yapabilir. Nazar Boncuklarında da örneğin mavi renk kullanmışlar. Gözden yayılan nazara,mavi renkli gözü simgeleyen nazar boncuğu kullanarak karşı durma... İkisinde de göz var ! ⁵⁶”

11. Metindeki tümceleri söyleyen kişi kim olabilir?

⁵⁶ Prof.Dr. NUSRET KAYA / Psikiyatrist www.aliakyuz.com/nazarboncugu/turkceindex.htm - 17k
25/03/2004

- a) Doktor b) Falcı c) Psikiyatrist d) Nazar Boncuğu Tüccarı

12. Aşağıdakilerden hangisi metinde mesleki bir terim olarak kullanılmamıştır?

- a) Nevrotik b) Alt beyin c) Enerji d) Hastalık

13. Doğru Yanlış → Yukarıdaki metinde Nazar değmesinin bilimsel açıklaması vardır.

14. Doğru Yanlış → Aşırı nevrotik enerji sinir bozucu bir enerjidir.

15. Doğru Yanlış → Nazar boncukları hastalığı önler.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Bir insana baktığınızda eğer boynunda bir kolye varsa kolyedeki boncuğa ilk bakışınız yoğunlaşıyor ki, o bakıştaki enerji direkt olarak boncuğa yöneliyor. Halk arasında renkli gözlerin ve renkli gözlere sahip olan kişilerin nazara karşı daha çok etkili olduğu biliniyor. Hatta bir keresinde mavi gözleri olan bir bayan müşteri gelmişti, bir boncuk istedi ve ben daha boncuğa yönelmeden boncuk orada kırıldı, hatta elimi kesti hiç unutmuyorum. Daha sonra müşterim espri yaptı. “isterseniz ben buradan ayrılayım, size ve boncuklara daha fazla zarar vermeden” diyerek⁵⁷”

16. Aşağıdaki tümceleri söyleyen kişi kim olabilir?

- a) Doktor b) Falcı c) Psikiyatrist d) Nazar Boncuğu Tüccarı

17. Metinde anlatıcının başından geçen olayı hatırladığınız kadarıyla arkadaşınıza anlatınız.

18. Metinde verilen örnek, hangi düşünceyi destekler?

⁵⁷ MURAT KAYAN / Nazar Boncuğu Tüccarı www.aliakyuz.com/nazarboncugu/turkceindex.htm - 17k
25/03/2004

19. Metindeki devrik tümcelerin altını çiziniz.

20. “Bir keresinde” yerine aşağıdakilerden hangileri kullanılabilir. (tik işareti koyunuz)

(i36)

.....Bir tek

.....Bir gün

.....Bir defasında

.....Ondan sonra

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Karşısındakine çok dikkatli bakan, özellikle de mavi gözlü insanların negatif enerji yaydığına, nazar etkisinde bulunduğuna inanılıyor. 3 tip kem gözün varlığına inanılır. İlki **istem dışı** kem gözlerdir... Bunlar canlı ve cansız varlıklara istemeden zarar verirler. İkincisi bilinçli olarak kötülük yapmayı amaçlar. Üçüncüsü ise görünmeyen, gizli nazardır ki en çok korkulanı da budur. Günlük yaşamda, nazar boncuğunun kullanılmadığı yer hemen hemen yok gibidir. İnsanlar önem verdikleri, sevdikleri her şeyi bu mavi göz boncukları ile donatırlar. ⁵⁸”

21. Aşağıdaki tümceleri söyleyen kişi kim olabilir?

- a) Tılsım Araştırmacısı b) Falcı c) Psikiyatrisi d) Nazar Boncuğu Tüccarı

22. Önceki metinlerde de var olan bilgilerin altını çiziniz.

23. “İstem dışı” ne demektir?.....

24. Metindeki zıt anlamlı sözcükleri yazınız.....

25. “Kem gözler” ile ilgili yaygın bir halk deyişini araştırıp bulunuz.

⁵⁸ KEREM ÇİĞİN / Tılsım www.aliakyuz.com/nazarboncugu/turkceindex.htm - 17k 25 mart

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Nazar boncuğu üretiminin temelinde nazar inancı yatmaktadır. Bazı kişilerin bakışında bulunduğu kabul edilen ve insanlara, özellikle çocuklara, evcil hayvanlara, eşyalara zarar verdiğine inanılan kuvvet nazar olarak tanımlanır. Bakıştan kaynaklanması nedeni ile nazara bazı yörelerde göz değmesi, göze gelme gibi deyimler de kullanılmaktadır. Bu nedenle Nazar Boncuğu'na Göz Boncuğu da denilmektedir. Tanımdan da anlaşılacağı gibi, nazarın insan ve onun çevresindeki nesnelere zarar verici özelliği vardır.⁵⁹”

26. Yukarıdaki metni birbirine bağlayan belirteçleri yazınız.

.....
.....
.....

27. Yukarıdaki metinde gerçek olmayan sadece inanışa dayanan tümcelerin altını çiziniz.

28. “Kabul edilen”, “inanılan”, “denilmektedir”, “kullanılmaktadır” sözcüklerinin ortak noktası nedir?.....

29. Daha önce hiç nazar boncuğu gördünüz mü? Gördüyseniz nerede?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Nazar inancı ile birlikte nazardan korunma inancı da gelişmiş, bu amaçla çeşitli nazarlıklar geliştirilmiştir. Anadolu'da kullanılan nazarlıkların başında Nazar Boncuğu

⁵⁹ Bu çalışma Sinan Mete tarafından hazırlanan “Nazar Boncuğu” kitabından alınmıştır.
<http://www.folklor.org.tr/turkish/gelenek/nazar.htm>

gelmektedir. Nazarlıklar, nazar değme olasılığı bulunduğu inanılan canlı ve cansızların, ilk bakışta görülecek yerine asılır. Bu bazen bir çocuğun omzu, bir dananın alnı, bir evin giriş kapısı ya da saksı içine yerleştirilen bir sopanın ucu olabilir.

İnanışa göre kötü gözlü kimselerin gözleri daha çukur, kaşları daha bitişik ve renkleri açık olur. En çok nazar değen kişiler ise çocuklar, güzeller, toplum içerisinde sivrilmiş kişilerdir. Bu çocukların zayıf olmalarına ve çabuk etkilenmelerine, güzel ve mutlu olanların ise insanların kıskançlık duygularını kamçılamalarına bağlanır.⁶⁰

30. Yukarıdaki metindeki isim tamlamalarının altını çiziniz.

31. Nazarlık asılabilecek başka 3 yer yazınız.....

.....

32. Metinde anlatıldığı şekilde kötü gözlü bir kişi çiziniz.

33. En çok hangi kişilere nazar değer, neden? Metne bakmadan kendi sözcüklerinizle yazınız.

.....

.....

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

⁶⁰ Bu çalışma Sinan Mete tarafından hazırlanan “Nazar Boncuğu” kitabından alınmıştır. <http://www.folklor.org.tr/turkish/gelenek/nazar.htm>

“Eski Mısır'a, Hititlere ilişkin sergilerde çeşit çeşit nazar boncukları önemli yer tutar. Mısır Firavunu Tut-Enkh-Amon'un (Tutankamun) British Museum ve Kahire Müzesi'nde sergilenen takıları arasında lapis lazuli taşından yapılmış olan şaheser nazar boncukları da var. Ne var ki bu boncuklar beklentilerin aksine, nazardan koruma işlevi görememiş ve firavun henüz 18 yaşındayken bir cinayete kurban gitmiş. Avrupalılar, bu boncuklara ' Evil's Eye ', yani "kem göz" adını veriyorlar. Birlikte yaşayan insanlar arasında kimi zaman korkudan, kimi zaman çaresizlikten, kimi zaman da rastlantılardan doğan bir takım inanışlar vardır. Bunlara "batıl inanışlar" denir. Bu inanışlar, ilk insanın var oluşundan günümüze kadar sürüp gelmiştir. Çoğunun bilimsellikle, akılla, çağdaşlıkla ve dinsel inançla bir ilgisi yoktur. Bunlar akılla bağdaşmadığı halde, ne yazık ki; insanoğlunun gönlünden, beyninden, vicdanından sökülüp atılamamıştır.⁶¹”

34. Metinde “ama” sözcüğü yerine kullanılmış kalıbın altını çiziniz.

35. “Bazen” sözcüğünü kullanarak metindeki bir bölümü anlamı değiştirmeden yeniden yazınız.

36. Metindeki “ne yazık ki” deyişi yerine başka ne kullanılabilir?.....

37. Nazar boncukları Firavunu korumuş mudur?

38. İnanışların gerçeğe ilgisi var mıdır?.....

39. Aşağıda bahsedilen sergiyi geziniz ve gördüklerinizi anlatan 4 paragraflık bir metin yazınız.

⁶¹ İnançların Kavşağında Anadolu İnsanı 3. Bölüm Belgesel Program Metni NAZAR VE BATIL

“Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi’nde açılan ‘Elemterefiş, Anadolu’da Büyü ve İnanışları’ sergisi 16 Ağustos tarihine kadar açık kalacak. Büyü ve nazar ile ilgili değişik objelerin ilk kez bir araya geldiği sergi uzmanlardan tam not almışa benziyor.”

Ünite 6

HAYATIN DÖNÜM NOKTALARI:

AD KOYMA, SÜNNET, ASKERLİK, EVLENME

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Bir insanın hayatındaki en önemli olaylar neler olabilir?

.....

2. Sizce Türk gelenek ve kültürüne göre aşağıdakilerden hangilerine özel bir önem ve değer verilebilir? Kestirimde bulunun ve tik işareti koyunuz.

Okula başlama	Yirminci yaş günü	Ev alma
Askerlik	Mezuniyet	Sünnet
Evlilik	Ad koyma.....	Yılbaşı

3. Ülkenizde çocuklara isim koyarken nelere dikkat edilir?

.....

4. Adınızın bir anlamı var mı? Varsa anlamı nedir?

5. Bildiğiniz Türk adlarını yazınız. Anlamını bildiğiniz ad var mı?

.....

6. “Sünnet” hakkında ne biliyorsunuz? Öğretmeniniz ve arkadaşlarınıza anlatın.

7. Ülkenizde askere gitmek zorunlu mudur yoksa gönüllü müdür?

.....

8. Ülkenizde kadınlar da askerlik yapıyor mu?

9. Türk askerlik sistemi hakkında neler biliyorsunuz?

.....

10. Aşağıdaki sözcükler hakkında bildiklerinizi yazınız.

Kirve:.....
Kına gecesi:.....
Kız evi (tarafı):
Adak:
Gerdek:
Duvak:

11. Sizce bu ünite de hangi konulara yer verilecek?

.....

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Bütün kültürlerde olduğu gibi Türk kültüründe de insanlar için çok özel olan anlar vardır. Böyle anlar sonucu kişinin hayatında önemli değişiklikler olur. Her kültürde “hayatın dönüm noktası” olarak adlandırılan anlar Türk kültüründe özellikle doğum, sünnet, askerlik, evlenme ve tabii ki ölüm olarak sıralanabilir. Bu ünite de, insan hayatındaki dönüm noktalarından “ad koyma”, “sünnet”, “askerlik” ve “evlenme” başlıkları incelenecektir.

BÖLÜM A : “ÇOCUĞA AD VERME”⁶²

12. Aşağıda bir çocuğa ad verilirken izlenecek basamaklar karışık sıra ile verilmiştir.

Metindeki tümceler in doğru sıralanış düzenini kestiriniz.

Hoca çocuğu kucağına alır yönünü kibleye doğru çevirir. (.....)

Bu tören şu şekilde yapılır; bir hoca çağrılır, hoca olmazsa bu görevi ailenin yaşlı bir bireyi üstlenir. (.....)

Bundan sonra çocuğun sağ kulağına adı üç kez söylenir. (.....)

⁶² <http://www.bebek.com/Content/Detail.asp?ContID=91>

Önce çocuğun kulağına ezan okunur. (.....)

Türk aile yaşamında yeni doğmuş çocuğa ad verilmesi önemli bir gelenektir. (.....)

İstenirse ad koyma sırasında mevlit okutulabilir, kurban kesilebilir ya da misafirlere yemek verilebilir. (.....)

13. Aşağıdaki metnin yüklemelerini kutudan seçip yerleştiriniz.

değiştirmektedir	isimlerdir	düşünülür
okutulabilir	önemlidir	koyulur
kesilebilir	değiştirilir	dağıtılabilir

“Halk kültüründe çocuğa koyulan ad ile onun kişiliği arasında gizemli bir bağ olduğu Bu nedenle çocuğun isminin anlamı çok Çocuğa koyulan isim Allahverdi, Armağan, Dursun, Kaya, Yaşar gibi adlar özellikle ‘çocuğu durmayan’ ya da çabucak ölen ailelerin sıkı sıkıya sarıldıkları..... Yatır ve evliya ziyaretleri sonucu doğan çocuklara da o yatırdaki evliyanın adı Oldukça sık görülen uygulamalardan biri de çocuğun adını başka bir adla Çocuk sık sık hastalanırsa ya da ailenin başına beklenmedik şeyler gelirse, ‘adı yaramadı’ veya ‘adı ağır geldi’ diye düşünülerek çocuğun adı Ad değiştirmelerde kurban, mevlit veya pilav pişirilip

14. Aşağıdaki isimlerin kız mı yoksa erkek ismi mi olduğunu yazınız. Açıklamaların yanına Erkek (E), Kız (K) veya Bilmiyorum (?) sözcüklerinin kısaltmalarını koyunuz.

Kemal : Bilgi ve erdem bakımından olgunluk. (...)

İshak : Hüznü öten bir tür kuş (...)

Ali : Yüce, yüksek, şanlı, onurlu kimse (...)

Yusuf : Eklenecek, ilave edilecek	(...)
Emine : Güvenilir, inanılır kimse	(...)
Hatice : Erken doğan kız çocuğu	(...)
Zeynep : Değerli taşlar / mücevher	(...)
Leyla : Gece, uzun ve karanlık gece	(...)
Hüseyin : Ruh ve madde güzelliği	(...)
Ahmet : Beğenilmiş / Allah'a şükreden	(...)

15. Aşağıdaki isimleri ve anlamlarını⁶³ eşleştiriniz.

1. Ayşe (....)	a. Yaşam, dirlik Allah'ın yarattığı ilk insan
2. Adem (....)	b. Doğruluk gösteren-adaletli davranan
3. Elif (....)	d. (Doğan son çocuğa konur) güllerin sonuncusu
4. Mehmet (....)	i. Aslı Arapça'da Muhammed, çok övülmüş anlamında
5. Bünyamin (....)	c. Neden, sebep – kavuşma
6. Havva (....)	f. Sütten kesme (aslında Fatima)
7.Songül (....)	e. Güleç, güler yüzlü
8.Vesile(....)	h. Işık saçan güzel kız
9.Ramazan (....)	g. Arap alfabesinin ilk harfi
10.İbrahim (....)	k. Allah'ın yarattığı ilk kadın
11. Halil (.....)	j. Hz. yakup'un oğlu
12.Fatma (.....)	m. İbranice'de hakların babası anlamında
13.Meryem (....)	n. İçten, dost çok yakın arkadaş
14. Ayşegül(....)	l. Dinine bağlı kadın

⁶³ <http://www.hekimce.com/phpler/isimler.php>

BÖLÜM B: “SÜNNET”⁶⁴

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Anadolu’da erkek çocuklarla ilgili geleneksel törenlerden birisi de sünnettir. İslam dininde peygamberin yaptığı uyguladığı ya da yapmayı uygulamayı öğrettiği şeylere uymaya “sünnet” denmektedir. Sünnet çok köklü bir gelenektir ve hiçbir aile bu geleneğin dışında kalmak istemez çünkü toplumun bu konudaki hoşgörüsü ve bağışlaması yok denecek kadar azdır.

Çocuklar çoğunlukla okul çağına yakın veya ilkokul yıllarında ergenlik çağına girmeden sünnet edilmektedirler. Sünnet töreni ailenin toplumdaki saygınlığını artırır. Bu nedenle ne kadar görkemli olursa o kadar iyi olur. Sünnet törenleri genellikle ilkbahar ve yaz aylarında yapılır. Aile 2 ay öncesinden sünnet töreni için hazırlıklara başlar. Evin baştan aşağı temizlenmesi; lavanta kokan işlemeli yatağın, çarşafın, yorganın hazırlanması; sunulacak özel yemeklerin malzemelerinin alınması; yemek pişirecek kişilerin belirlenmesi; gereken kapların, sinilerin hazırlanması sünnet hazırlıkları arasındadır. Sünnetten 1 hafta önce kadar da bütün konukların çağrılmasına başlanır. Eğer sünneti yaptıran aile zengin ise, kendi çocuğuyla birlikte birkaç tane fakir çocuğu da sünnet ettirebilir.”

16. Yukarıdaki metin için doğru olan cümlelerin yanına tik işareti koyunuz.

- a. Metin tartışmacı bir şekilde yazılmıştır.....
- b. Bu yazı konuşma dilinin kaydedilmesi ile oluşturulmuştur.....
- c. Metin betimleyici bir şekilde yazılmıştır.....
- d. Metin tamamen öznel yazılmıştır.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Sünnet giysisi olarak açık mavi bir başlık, ve pelerinli beyaz bir takım elbise giyilir. Bu şık takım ön taraftaki “Maşallah” işlemeli kuşakla tamamlanır. Sünnet gününden bir gün önce veya aynı gün sabah, yörenin evliyasının türbesi ziyaret edilir, adaklar adanır, sadakalar dağıtılır. Fakir fukaraya yardım edilir. Bazen at sırtında bazense otomobille çevre yollarda bir tür gövde gösterisi yapılır; davul zurna eşliğinde oyunlar oynanır, halaylar çekilir.”

17. Metne göre aşağıdakilerden hangisi sünnet öncesinde yapılmaz?

a) Kurban kesilmesi	b) Sadaka dağıtılması
c) Tur atılması	d) Kına yakılması

18. Aşağıdakilerden hangisi sünnet çocuğunun giydiği kıyafetlerden değildir? Çarpı (X) koyunuz.

Ceket.....	Şort.....	Pantolon	Pelerin
Gömlek	T-shirt.....	Başlık	Etek.....

19. “Gövde gösterisi yapmak” ne demektir?

.....

20. Kuşaktaki “Maşallah” yazısı ne anlama geliyor olabilir?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Sünnette cinsel organın uç kısmındaki deri çepeçevre kesilir. Böylece ileride yaşanacak bazı hastalıkların önüne geçilir. Sünnet sırasında, çocuğu kucağında tutan kişi

⁶⁴ Sünnet ile ilgili metinde sitesinden derlenmiştir.

kirvedir. Sünnet, yani kesme işlemini yerine getiren kişi de sünnetçidir. Sünnetçi operasyonu bitirdikten sonra, çocuk, bin bir gürültü, şamata, gösteri arasında özel yatağına yatırılır. Sonra konuklar sırayla yatağın kenarına gelip anne babayı kutlar ve çocuğa getirdikleri hediyeği teslim eder veya bir miktar parayı, altını çocuğun yastığının altına, üstüne iliştırir. Her konuğun hediyesine dikkat edilir ve ileride karşılık vermek gerektiğinde aynı değer ölçülerinden aşağı kalmamak şartıyla, hediyeler götürülür. Sağlık sorunları çıkmaz ise çocuk da ertesi günden itibaren oyuncakları ile oynayabilmekte, arkadaşlarıyla eğlenebilmektedir.”

21. Kirve kişidir.
22. kişiye sünnetçi denir.
23. Sünnet yapılmasının sebebi dir.
24. için sünnetten hemen sonra çok fazla gürültü ve şamata yapılır.
25. Aşağıdakilerden hangisi sünnetli çocuğa yatağında verilen hediyelerden olamaz?
a) Altın b) Para c) Oyuncak araba d) Barbie bebek
26. Her konuğun nasıl bir hediye getirdiği önemlidir çünkü
.....
27. Doğru Yanlış → Sünnet günümüzde çok riskli bir operasyondur.
28. Aşağıdaki metinlerde⁶⁵ sünnetle ilgili iki itiraf vardır. İki kadının sünnete karşı olan tutumunu karşılaştırın ve tartışın.

“lilymarlen; Cinsiyet: Kadın; Yaş: 33; İl:Ankara 05.04.2002

Küçüktüm. Komşunun oğlunun sünneti vardı. Çocuk o süslü giysisiyle ata bindirilirken, “Ben de sünnet olmak istiyorum” diye o kadar çok ağlamıştım ki, abimin sandıkta saklanan sünnet giysileri bana giydirilerek tüm ailenin katıldığı temsili bir düğün

yapılmıştı. Annemlerin dediğine göre, at çok hasta olduğu için gelememişti. Olsun, yine de çok mutlu olmuştum.

güzelgünlergörecegiz; Cinsiyet: Kadın; Yaş: 33; İl:İstanbul 10.07.2002

Abim sünnet olurken evden kaçmışım. Onun operasyonu bitince sıra bana gelecek ve beni de sünnet edecekler sanıyordum. Akşam geç vakte kadar evi gözetlemiş, sünnetçi gittikten sonra eve gelip "kestirmekten" kurtulmuştum.”

29. Aşağıdaki resme bakınız ve afiştaki sözü açıklayan bir yazı yazınız.

.....

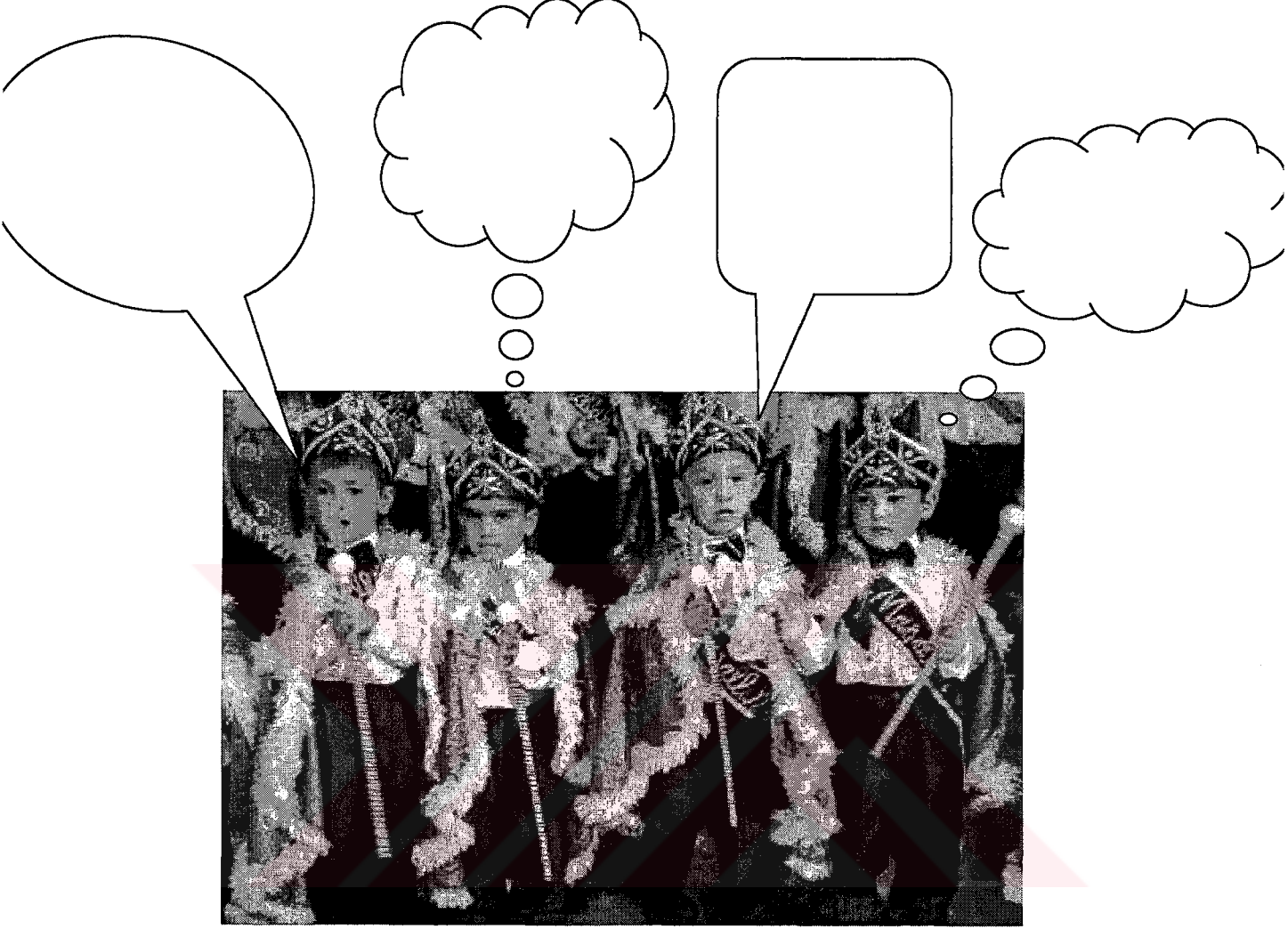
.....

.....

.....

.....

30. Aşağıdaki resimdeki çocuklara konuşma veya düşünce balonu çiziniz.

BÖLÜM C: “DÜĞÜN”⁶⁶

Aşağıdaki metinden sonra bellek zorlayıcı görevlere yer verilecektir. Bu nedenle okuduklarınızı aklınızda tutmaya özen gösterin.

⁶⁶Bu konu ile ilgili bilgiler http://cumhuriyet.kulturturizm.gov.tr/default_tr.asp?belgeno=48891 ve http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=4503 sitesinden derlenmiştir.

“Türkiye’de evlenme insan hayatının dönüm noktalarından biri olarak görülür.

Özellikle küçük köylerde düğün, bir bayram kadar önemlidir. Türk evliliklerinde birden çok kutlama ve tören yapılır. Bu törenlerin bazıları eğlence, bazıları ise hüznü doludur.

Düğün öncesinde bundan önceki bölümde anlatıldığı gibi çeşitli şekillerde kız seçme işlemi yapılır. Kız seçildikten sonra kızın evine gidilir ve kız babasından istenir. Ailenin büyük kadın ve erkekleri önceden haber verir ve bir gün (genellikle Perşembe ve Pazar günleri uğurlu gün sayılır) kız Allah’ın emri peygamberin kavliyle ailesinden istemek için giderler. Ancak kız evi biraz da naz evidir. Bu yüzden ilk istemede kız verilmez. Birkaç defa daha kız istendikten ve kız evi yeterince düşündükten sonra olumlu cevabı oğlan tarafına bildirir .

Böylece karar verildiği için söz kesilmiş olur. Bazen aynı gün gelin damada nişan yüzükleri de takılır, bazen de ayrıca düzenlenecek nişan töreninde yüzükler takılır. Şerbetin içilmesi artık kızın kesin verildiği ve evlilik kararının kesinleştiği anlamına gelir. Ayrıca söz kesme sırasında aileler nişan ve düğün tarihleri, alınacak eşyalar ya da başlık parası miktarı gibi konuşmalar da yaparlar.

Her iki taraf da hazırlıklarını tamamladıktan sonra kız evinde daha çok kadınların katılımıyla nişan töreni yapılır. Erkek tarafı geline takılar takar ve hediyeler verir; karşılığında kız tarafı da hediyeler verir. Nişan töreni yemekli de olabilir. Nişanda her iki taraf da mutlu bir şekilde eğlenir. Eğer taraflar arasında herhangi bir anlaşmazlık ortaya çıkarsa nişan bozulabilir. Ancak hiç kimse böyle bir şeyi istemez.

Bundan sonra düğün yapılır. Ama öncelikle çevredeki insanların düğüne çağırılması gerekmektedir. Bunun için yavaş yavaş kaybolan bir gelenek olan “okuntu” dağıtılabilir.. Bunun için uygun bir kişi görevlendirilir ve bu kişi köyü dolaşarak okuntuyu dağıtır. Okuntu, daha önceden hazırlanmış bir parça kumaş, bir mendil, bir yazma gibi hediyeler olabileceği gibi, şeker, börek gibi yiyecek türünden şeyler de olabilir. Bunlar düğün okuntusu olarak dağıtılırken misafirler düğüne davet edilmiş olur.

Anadolu’da düğünler genellikle üç gün sürmektedir. Ancak son zamanlarda yalnız hafta sonları olan iki günlük düğünler hem ekonomik hem de sosyal açıdan tercih edilmektedir.

Düğün iki ana bölümden oluşur.

a. Kına gecesi

b. Gelin alma

Düğünden bir gün önce kız evinde yapılan törene kına gecesi denir. Kına gecesi kızın annesine, babasına, kardeşlerine ve doğduğu eve veda ettiği gece olduğu için genellikle çok duygu dolu olur. Kına gecesinin olduğu gün ya da birkaç gün öncesinde gelinin çeyizleri kız evinden alınır, oğlan evine getirilerek gelinin odası hazırlanır. Gelinin çeyizleri oğlan evinde sergilenerek misafirlere gösterilir. Çeyiz kız evinden alınırken bir kişinin sandığın üstüne oturarak bahşiş istemesi adettendir. Kına gecesinin olduğu gün aynı zamanda günün erken bir saatinde erkek tarafından bir grup kadın, o gece yakılacak kınayı, gelinin giysilerini ve misafirlere ikram edilecek yiyecekleri eğlencelerle kız evine götürürler. Kına gecesinde kız evinde toplanan kadınlar bir süre eğlendikten sonra, acıklı türküler söyleyerek gelini ağlatmaya çalışırlar. Geline kına yakıldıktan sonra misafirlere de kına dağıtılır. Kına yakılmadan önce gelinin avuç içine bozuk para ya da altın konur.

Kına gecesinin ertesi günü hem gelin alma günü hem de esas düğün günüdür. Her iki tarafta da konuklara yemek ikram edilir, genellikle davul-zurna eşliğinde eğlenceler yapılır. Gelin alma günü erken saatlerde oğlan evinde damat tıraşı, güvey giydirme gibi adlar alan törenler yapılır. Kız evinde de gelin hazırlanır. O gün oğlan tarafından konuklar toplanarak kız evine gelin almaya gelirler. Gelin evden çıkarken erkek kardeşi ya da amcası tarafından kırmızı bir kuşak bağlanır. Gelin ailesiyle vedalaşır ve eğlencelerle evden çıkarılır. Gelinin başından şeker, bozuk para, kuruyemiş gibi şeyler atılarak bolluk-bereket getirmesi dileği ifade edilir. Düğün olduğu akşam, erkek tarafında kalmış az sayıda misafire yemek verilir ve

gelinle damadın imam nikahı kıyılır. İmam nikahı kıyılıp dualar okunduktan sonra gelinle damat kendi odalarında bir araya gelirler. Düğünün ertesi günü duvak günü, yüz açımı, baş bağlama gibi adlar altında birtakım eğlenceler düzenlenir. Bu eğlence daha sade bir biçimde yalnız kadınlar arasında yapılır. Bunun yanında bazı yerlerde düğünü takip eden ilk 4 Cuma günü gelin evine akrabalar ve tanıdıklar ziyarette bulunur.”

31. Yukarıdaki metinden aklınızda kalanları başlıkların karşısına yazınız. Eğer metinde başlıkla ilgili açıklama yoksa o konu hakkında ne söylenebileceğini veya o törenin nasıl bir tören olduğunu öğretmeninize sorular sorarak bulmaya çalışınız. (Açıklama istenen yerler noktalı yazılmıştır)

Evlilikteki töre ve törenlerin sergilendiği aşamalar şöyledir:

A. Düğün öncesi

- Görücülük, kız isteme:

a. Söz kesme

b. Şerbet:.....

c. Nişan:

- Düğün okuntusu:

- Çeyizin gitmesi ve sergilenmesi :

- Gelin hamamı :

B. Düğün

- Kına gecesi :

a. Kız kınası:

b. Oğlan kınası:

- Gelin alma:

- Nikah - Gerdek - Gerdek ertesi

C. Düğün sonrası uygulamaları :

32. Aşağıdaki tümceler metnin içerisinde çıkarılmıştır. Metne geri dönerek hem bir önceki soruya verdiğiniz cevapları kontrol edin hem de aşağıdaki tümcelerin hangi bölümden çıkarıldığını bulunuz.

- Söz kesildikten sonra kız ve oğlan tarafı arasında tatlılığı sağlamak dileğiyle şerbet içilir.
- Okuntu bir çeşit düğün davetiyesidir.
- Daha önceden suyla yoğrulan kına bir tepsi içerisinde etrafına mumlar dizili şekilde ortaya getirilir.
- Kırmızı kuşak bekaretin ve masumiyetin simgesidir.
- Bu Cuma ziyaretlerinde gelin gelinliğini giyer ve sadece koltukta oturur, böylece herkes onu yakından görmüş olur.

33. Türk düğün gelenekleri ile sizin düğün geleneklerinizi karşılaştırınız ve tabloyu doldurunuz.

Farklar	Benzerlikler
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

34. Siz yabancı bir gazetecisiniz. Ülkenizdeki bir gazete için Türk düğünleri hakkında bir haber yazmanız gerekiyor. Metinden okuduklarınızı yorumlayarak nasıl bir metin yazarsınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

35. Sınıfınızda seçtiğiniz kişilerle bir Türk düğününün bütün aşamalarını canlandırarak bir tiyatro oyunu ortaya koyunuz.

BÖLÜM D: “ASKERLİK⁶⁷-GURBETLİK”

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türk toplumunda askerlik kutsal bir görevdir. Asker olmak onurlu ve erdemli bir insan olmak demektir. Bu nedenle askerliğin başlangıcında ve bitişinde çeşitli uğurlama ve karşılama törenleri yapılmaktadır. Türkiye’de pusulası (askere çağrı mektubu) gelen genç ve ailesi, akrabaları ve arkadaşları tarafından sırayla yemeğe davet edilir. Yemek sırası ve sonrasında da eğlenceler yapılır.”

36. Pusulademektir.

⁶⁷ Bu konu ile ilgili bilgiler http://cumhuriyet.kulturturizm.gov.tr/default_tr.asp?belgeno=48891 ve http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=4503 sitesinden derlenmiştir.

37. Uğurlamanın karşıt anlamlısı dır.

38. “Bu nedenle” bağlacını değiştirerek altı çizili cümleleri yeniden yazınız.

39. Doğru Yanlış → “Yemek sırası ve sonrasında” yemekten önce ve yemek bittikten sonra anlamına gelmektedir.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Kars'da askere gidecek kişi köy ve şehirdeki akrabalarını ziyaret edip, "Allahısmarladık" der ve bu ziyaretler sırasında kendisine harçlık ve yolluk olarak hazırlanan çöreklerden verilir. Ankara - Kızılcahamam - Verimli köyünde yaşlı erkekler ve kadınlar "Uğur parası" adı verilen parayı verirken "Benim için nöbet tut, buna karşılık" diyerek gencin gönlünü almaktadırlar.

Eskişehir - Seyitgazi - Şükranlı köyünde askere gidecek genç nişanlı ise nişanlı evinin odununu gitmeden önce asker adayına kestirirler, zorluklara alışsın diye.

Bazı yörelerde asker uğurlamasından sonra kadınlar bir pınarın başında toplanarak yemek yerler. Yemek yerken tahta kaşık kullanılmaz, tahta kaşık kullanılırsa delikanlıların askerde çok dayak yiyeceğine inanılır.”

40. yöresinin insanları gencin gururunu incitmeyecek şekilde gence yardım ederler.

41. yöresinin insanları askere para ve yiyecek yardımında bulunur.

42. insanlar gençleri askere uğurlama konusunda batıl inançlara sahiptirler.
43. yöresinin insanları genci askere fiziksel olarak hazırlamak ister.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Askerlikle ilgili zengin uğurlama törenlerinin yanında, zengin karşılama törenleri de yapılır. Türk kültüründe akrabalık bağları çok kuvvetlidir. Askerlik bittiğinde askerin eve dönüşünde de büyük bir coşku yaşanır, eğlenceler düzenlenir. Akrabaları ve arkadaşları on-on beş gün ziyaretine gider. Bu sürede genç, evde misafir gibi ağırlanır ve ona iş yaptırılmaz. Bazı yörelerde bu ziyaretler sırasında gence hediyeler de verilir. Silifkenin - Kırtıl köyünde asker terhis olduktan sonra kına alıp getirir. Köye geldiği günün akşamı kendisine “hoş geldin”e gelenlere, hazırlanan kınadan yakılır. "Asker kınası" adı verilen bu kınanın yakılması uğurlu sayılır.”

44. Metne sonradan eklenen içerikle bağlantılı olmayan cümleyi bulup üstünü çiziniz.
45. Askerden dönen genç ilk on gün ne yapar?.....
46. “Terhis olmak” ne demektir?
47. Metinde altı çizili bölümdeki “-” işareti ne bildirmektedir.....
48. Kırtıl köyünün asker karşılama geleneğini sözlü olarak anlatın.
49. Metinde zaman, süre ve süreç bildiren sözcükleri yuvarlak içine alınız.

Aşağıda Erkin Koray’ın söylediği “Kızları da alın askere” adlı şarkının sözleri vardır. *Metni okuyup soruları cevaplayınız.*

KIZLARI DA ALIN ASKERE

“Gönül verdim kara gözlü dilbere

Alıp götürdüler beni askere

Kurban olayım size ey komutanlar

Kızları da alın artık askere

...”

50. Sizce bu şarkıyı kim, neden yazmıştır?

.....

51. Bu kıtada sözü edilen kız..... ve çok.....dir. (Betimleyin)

52. “Gönül vermek” demektir.

53. Yazar komutanlardan istiyor.

54. Yazar askere ne zaman (neden sonra) gitmiştir?

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“...

Yüce dağlar senin karın biter mi?

Yanmayan ocakta duman tüter mi?

Kurban olayım size ey komutanlar

Yar olmazsa bu askerlik biter mi?

...”

55. Doğru Yanlış → Bu bölümde sorulan sorular konu ile ilgilidir.

56. “Kurban olmak” bildirmektedir.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“...
Nazlı yare için için yanardım
Bu askerliği ben bitmez sanardım
Ne çabuk gelirmiş meğer tezkere
Herkes seve seve gitsin askere
Kızları almayın artık askere.”

57. Şiirin bundan önceki bölümleri ile bu son bölümdeki düşünce arasında ne fark var?

58. Yazar fikrini neden değiştirdi?

59. “İçin için yanmak” ne demektir?

- a) Dışa vurmadan çok üzülme
- b) Sıcak havalarda çok terlemek
- c) İçki içip birini düşünmek
- d) Ateş yakmak

60. Yazarın eski düşünceleri hangi yapılar kullanılarak anlatılmıştır?

61. “Meğer” sözcüğünün cümleye kattığı anlamı tartışın ve bu sözcüğü kullanarak bir cümle yazın.

62. Kadınlar da askere giderse ne olur? Aşağıdaki karikatüre bakarak tartışınız.

63. Bir askerin orduda yapması gerekenleri aşağıdaki karikatüre bakarak tartışın.

Ünite 7

TÜRKLERDE GÖRÜCÜLÜK VE DÜĞÜN GELENEKLERİ

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Bir insanın hayatındaki en önemli günler hangileri olabilir?

.....

2. Türkiye’deki geleneksel kutlamalar ve törenler hakkında bildiklerinizi öğretmeninizle paylaşın.

3. Daha önce bir Türk düğününde bulundunuz mu? Bulunduysanız neler dikkatinizi çekti ?

.....

.....

.....

4. Kendi ülkenizde evlilik nasıl gerçekleşir?

.....

5. Türkiye’deki evlenme biçimlerini biliyor musunuz?.....

6. Aşağıdaki terimler hakkında bildiklerinizi yazın:

Başlık parası:

Görücü usulü:

Beşik kertmesi:

Kuma:

GÖREV ETKİNLİKLERİ

BÖLÜM A: “ TÜRKİYE’DE EVLENME BİÇİMLERİ”

Türkiye genelini kapsayan bir araştırma yapan Doç. Dr. Lütfi Sezen'in 'Türkiye'de Evlenme Biçimi' konulu çalışmasında⁶⁸, birbirinden ilginç evlenme yöntemleri şöyle sıralanıyor:

7. Aşağıdaki metinlerle başlıkları eşleştiriniz.

Kız kaçırma	Oldu bitti evlilik	Oturak alma
Baş örtüsü kaçırma	Başlık parası	Beşik kertmesi

“.....: Aileler evliliğe kesin karşı çıkar. Erkek de gidip kızı kaçıır. Kız kaçırmaya genellikle kız tarafının engellemesi sebep olur. Bu engeller arasında kız tarafının başlık parası istemesi önemli bir yer tutar.

.....: Başlık, evlenecek gencin, kız tarafına ödediği paraya denir. Bu nakit para yanında; altın, ev, bahçe, tarla veya hayvan da başlık parası olarak verilebilir.

.....: Erkeğin kızı zorla kaçırması yanında, kızın bohçasını alarak oğlan evine gidip oturması durumu vardır. Buna bazı yörelerde, 'oturak alma' denilir.

.....: Hakkâri, Van, Ağrı ve Erzurum'un ilçelerinde rastlanılan bu evliliğin gerçekleştirilmesinde; kıza ait bir eşyanın kaçırılması, kızı kaçırmakla eş tutulmaktadır. Erkeğin ailesi, kız tarafıyla anlaşmak zorundadır.

.....: Birbirini çok seven eş-dost, komşu veya yakınlar, çocukları beşikteyken, beşiklerine birer kertme vurarak nişanı gerçekleştirir.

⁶⁸ <http://www.sabah.com.tr/2004/01/29/gny120.html>

.....: Bir oldu bitti sonucu, bir kişinin diğeri evliliğe zorladığı evliliğdir. Kızın erkeğin zayıf tarafını yakalayıp onunla ilişkiye girmesi veya erkeğin kızın zayıf tarafını yakalayıp iğfal etmesi sonucunda bu yola başvurulmaktadır.”

Boşlukları yukarıdaki metinden yararlanarak uygun sözcük / sözcüklerle doldurunuz:

8. Erkek kızı kaçıır çünkü kızın ailesi çok yüksek
9. Yahudilerde drahoma, evlenirken kızın ailesinin erkeğe verdiği bir paradır. Türklerdeki başlık parası ise.....
10. Kız tarafı demektir; erkeğin aile ve akrabalarına ise denir.
11. Bohça ne demek?
 - a) İçine çamaşır, elbise gibi şeyler koyup sarmaya yarayan dört köşe kumaş.
 - b) Bavula benzeyen fermuarlı bir eşya
 - c) Çanta
 - d) Cüzdan
12. Erzurum gibi şehirlerde kızın bir eşyasının kaçırlmasıdemektir.
13.'de aileler anlaştığı için çocukların da anlaşacağı düşünülür.
14. Doğru Yanlış → “Kertme” çentik demektir.
15. zoraki yapılan bir evliliğdir.
16. Doğru Yanlış→ “İğfal etmek” tecavüz etmek demektir.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Diğer bir evlilik biçimi de “Tay geldi” dir. Dul bir kadının, eski kocasından olan çocuklarını da alarak dul bir erkekle ya da dul bir erkeğin eski karısından olan çocuklarını alarak dul bir kadınla yaşamasından doğan evliliğe denir. Kadın veya kocanın yanında getirdiği çocuklar, 'tay geldi' diye adlandırılır.”

17. Bu evlilik biçimi adınıdan almıştır.
18. Metindeki “ ya da” birbirine bağlar.
19. Doğru Yanlış → Dul bir kadın annesi babası ölmüş bir kadındır.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türkiye’nin doğu bölgelerinde yaygın olan bir diğer evlenme biçimi ise Görücü Usulü evlenmedir. Gelenekselliğin ağır bastığı yörelerde görülen bu evlenme biçiminde kız seçmeyi tamamen evlenecek gencin annesi, babası veya yakınları yapar. Gencin kızı beğenmesi yeterli değildir.”

20. Doğru Yanlış → “Genç” metinde genç insan anlamında kullanılmıştır.
21. Metne göre görücü usulü evlilik, bir evlenme biçimidir.
- a) eski b) modern c) moda d) zararlı
22. “görücü” yani gören kişilerdir.
23. Görücü usulünde eğer aile kızı beğenmezse
24. Bu yöntem hakkında ne düşünüyorsunuz?
-
-
-

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Kuma getirme: Kuma, aynı erkekle evli olan kadınların birbirine göre adı demektir. Cumhuriyetten önce, karısı kısır olan veya karısı erkek çocuk doğuramayan erkek, yeniden evlenirdi. Günümüzde Doğu ve Güneydoğu'nun kırsal kesimlerinde hâlâ devam etmektedir. Bu gibi evlenmelerde ilk kadın, ikinci plana düşer.”

25. (Kadınsanız) Kuma olarak yaşamak ister miydiniz? Neden?

.....

26. (Erkekseniz) Kuma getirmek ister miydiniz? Neden?

.....

27. Kuma getirme Cumhuriyetle beraber

28. Metnin içeriğinden “Kısır” sözcüğünün anlamını kestirin. Ne demek olabilir?

.....

29. Erkek çocukların olduğu metinden anlaşılabilir.

30. “Kesim” yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılamaz?

a) Bölge b) Alan c) Yer d) Kent

31. “İkinci plana düşmek” nasıl olabilir?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Berdel: Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da uygulanır. Başlık sorununu ortadan kaldıran bu tür evlilik; hem kızı hem de oğlu bulunan iki ailenin, karşılıklı olarak hem kızlarını hem de oğullarını evlendirmeleriyle gerçekleştirilir.”

32. Berdel sistemini sınıf içinde görev dağılımı yaparak canlandırınız.

33. Berdel'in avantajını ve dezavantajını tartışan kısa bir metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“İçgüveyi evliliği: Erkek çocuğu olmayan, ekonomik durumu iyi bazı aileler, kızı dışarı verme yerine, damadı 'içgüveyi' olarak eve almaktadır. Özellikle tek kızı olan bazı aileler bu yola başvurmaktadır.”

34. Bir aile neden içgüveyi alabilir, tartışınız.

.....

35. Metinde “başvurmak” yerine başka hangi sözcük kullanılabilir?.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Yetim evliliği: Anne ve babası ölmüş, kardeşleri olmayan bir delikanlı veya kızın, ileride kimsesiz kalmaması için yakın akrabalarından biriyle evlendirilmesidir. Bu evliliğin temelinde yardımseverlik ve sosyal dayanışma isteği yatmaktadır.”

36. “Yetim” ne demektir?

37. Bir insan zaman kimsesiz kalır.

38. Bu yöntem gerçekten insanlara yardım eder mi tartışın?

39. Toplam kaç tane evlilik biçimi okudunuz? Metinlere bakmadan hafızanızda kalanları listeleyiniz.

.....
.....
.....

40. Okuduğunuz evlilik biçimlerini tartışınız. Çiftlerin ve çevrenin mutluluğu açısından evlilikleri karşılaştırınız.

BÖLÜM B: ŞARKI SÖZLERİ

Bu bölümde evlilik ve seveda üzerine yazılmış şarkı sözleri üzerinde çalışılacaktır.

41. Sezen Aksu'nun söylediği “Ben annemi isterim” adlı şarkıyı dinleyin. Şarkının melodisi ile içeriğini karşılaştırınız. Neler söyleyebilirsiniz?

BEN ANNEMİ İSTERİM

“Dağda belimde odun, beni ne hale koydun

Tarlada ırgat avrat, hanede hazır hatun

Bir uşak göbeğimde, altısı eteğimde

Yedi bitirdi beni, anandaki o çene

Dünyanın gailisi, yetmezmiş gibi bir de

El ayak çekilince, sen bitersin dibimde

Fındığı ben toplarım, kırması sana düşer

Uy ellerin iyisi, geh geh gerinip şişer
Üşüdüm senden, baba ocağı gözümde tüter
Uy adaletsiz dünya, gücün hep bize mi yeter?
Bir bezden bebem vardı, bohçamda hayallerim
Kızlığım yarım kaldı, ben annemi isterim.”

42. Aşağıda, şarkı metninden alınmış bazı sözcükler vardır. Sözcükleri metindeki anlamlarıyla sözlük kullanmadan, kestirimde bulunarak eşleştiriniz.

1. Irgat	a. çocuk, bebek
2. Hane	b. tarlada çalışan işçi
3. Avrat	c. çok konuşma, dırdır etme
4. Uşak	d. iş
5. Çene	e. ev
6. Gaile	f. gururlanmak, büyüklenmek
7. Şişmek	g. eş, karı, kadın
8. Baba ocağı	h. kumaş parçalarından, çaputtan yapılmış
9. Bezden	i. bir kimsenin içinde doğup büyüdüğü ev
10. El	j. yabancı kişiler

43. İlk kıtada kadının şikayet ettiği 3 konuyu yazınız.

44. Kadın yaşadığı hayattan memnun mu? Neden?

45. “Yedi bitirdi” aşağıdakilerden hangisinde metindeki anlamında kullanılmıştır?

- a) Köpek kemiği yedi bitirdi. b) Kararsızlıktan kendini yiyip bitiriyordu.

46. “El ayak çekilmek” ne demek?

- a) Ortalıkta hiç kimse kalmamak, ıssızlaşıp sessizleşmek

b) Kıvrılıp uyumak

c) Elbiseleri çıkarmak

d) Birisinin elinden tutup çekmek

47. “Düşer” sözcüğünün metindeki anlamında kullanıldığı bir cümle yazınız.

48. Gerinip şişen kişi kim olabilir?

49. Doğru Yanlış → “Senden üşüdüm”, “artık seni istemiyorum ve artık sana sevgim kalmadı” anlamına gelir.

50. Doğru Yanlış → “Gözümde tütüyorsun”, “seni çok özledim” demektir.

51. Sizce bu kadın için dünya gerçekten adaletsiz midir?

52. Kadının dünyayı adaletsiz yapan nedir?.....

53. Kadının evlenmeden önceki düşüncesini ve evlendikten sonraki düşüncesini karşılaştırarak tartışın.

54. Kadın bir gün sandığını düzeltmek ister. Eski bohçasını açar ve evlenmeden önce tuttuğu günlüğünü bulur. Düğünden 6 ay önce yazdığı sayfayı açar, okur. Sonra ağlayarak yeniden günlük tutmaya karar verir ve eline bir kâğıt kalem alır. Yazmaya başlar: Kadının eski günlüğünde neler yazıyor olabilir? Yazınız. Kadının yeniden yazmaya başladığı günlüğünde neler olabilir? Yazınız.

ESKİ GÜNLÜK

YENİ GÜNLÜK

Bugün çok heyecanlıyım.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....Kaderim böyle imiş.

55. Sizin ülkenizdeki evliliklerde buna benzer olaylar ve hayal kırıklıkları yaşanıyor mu?

Yaşanıyorsa taraflar nasıl davranıyorlar? Arkadaşınıza anlatın.

56. Sezen Aksu'nun söylediği “Ünzile” adlı şarkıyı dinleyin. Şarkının melodisi ile içeriğini karşılaştırınız. Neler söyleyebilirsiniz?

ÜNZİLE

“Ünzile insan dölü

On kardeş beşi ölü

Büyüdükçe un ufak

Ve gelir de görücü

...”

57. Ünzile'nin kaç kardeşi vardı?

58. Kaçı öldü?

59. Ünzile büyüdükçe ne olur?

60. “-çe” eki sözcüğe nasıl bir anlam katıyor? Bunun gibi 5 sözcük yazınız.

“...

İnci gibi dişi

Görücü bilir işi

Söğüdüm ağlar gider

Olur hatun kişi

...”

61. Görücü görmeye gittiği bir kızda genel olarak nelere dikkat eder? Kestirimde bulunun.

62. Şiirde kıza “söğüdüm” deniyor. Söğüt nasıl bir ağaç olabilir?

- a) Uzun b) Kısa c) Çirkin d) İnce yapraklı

63. Bu metindeki devrik cümlelerin tümünü düzenli hale getirin.

64. Farklı olanı yuvarlak içine alın.

“Hatun” “Kadın” “Bayan” “Hanım” “Eş”

“...

Varmadan sekizine

Ergin oldu Ünzile

Hem kadın hem de çocuk

On ikisinde ana

Bir gül gibi al ve narin

Bir su gibi saydam ve sakın

Susar kadın Ünzile

...”

65. Ünzile kaç yaşında yetişkin olarak görülmüştür?

66. Ünzile kaç yaşında çocuk yapmıştır?

67. Ünzile ile batılı bir kadın arasındaki farkları yazınız.

.....

.....

“...

Yağmuru kim döküyor

Ünzile kaç koyun ediyor

Dayaktan uslanalı

Hiçbir şey sormuyor

...”

68. Ünzile geleneksel evlilik tiplerinden hangisine göre bir evlilik yapmıştır? Bunu nasıl anladınız?

69. Sizce Ünzile hayata dair neler biliyor, neler bilmiyor? Gerekçelerinizi yazınız.

70. Metne göre Ünzile sürekli dayak yemekten ...

a) bir çok şey öğrenmiştir

b) bıkmıştır

c) sessizleşmiştir

d) mutsuzlaşmıştır

“...

Korkar durur gitmez

Köyün en son çitine

İnanır o sınırdaki

Dünyanın bittiğine”

71. Ünzile için dünyanın sonu neresidir?

72. Kafanızda oluşan Ünzile'yi fiziksel ve psikolojik olarak anlatan bir metin yazınız.

.....

.....

.....

73. Ünzile'nin bir gününü anlatın.

.....

.....

.....

.....

74. Aşağıdaki şarkı sözleri İbrahim Tatlıses'in söylediği “çoban” adlı şarkıya aittir. Bu şarkıyı dinleyin ve yorumlarınızı yazınız.

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“ÇOBAN

Çoban olur bu sevdayı güderim

Sanma sensiz bu diyardan giderim

Dört kitap üstüne yemin ederim

Benden başkasına yar etmem seni

...”

75. Kıtadaki kafiyeli sözcüklerin altını çiziniz.

76. “Gütmek” hayvan veya hayvan sürüsünü önüne katıp otlatarak sürmek demektir. Buna göre çoban..... dir.

- a) Davar, koyun, keçi, sığır, manda sürülerini güdüp otlatan kimse
- b) Tarlada ekip biçen kimse
- c) Aşık olan kimse
- d) Sevgili

77. Şiir kafiyeli olsun diye ikinci satırdaki sözcüklerin yerleri değiştirilmiştir. O cümleyi düzenli haline getirin.

78. “Kitap” ile anlatılmak istenen şey nedir?

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Şahin olur gelir seni kaparım
Bulutların arasına saparım
Bilirsin ki dediğimi yaparım
Benden başkasına yar etmem seni”

79. Yukarıdaki kıtada kaç tane eylem köklü sözcük vardır? Sözcükleri yazınız.

.....

80. Doğru Yanlış → Yazar çok kararlı bir insandır.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“... ”

Duman olur bacanızda tüterim

Bülbül olur bahçenizde öterim

Göze aldım yirmi sene yatarım

Benden başkasına yar etmem seni”

Söz: Selahattin Sarıkaya

Müzik: Yaşar Güzelel

81. “Yatmak” şiirde hangi anlamında kullanılmıştır?

- a) Hastalık sebebiyle yatakta kalmak
- b) Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek
- c) Hapsedilmek
- d) Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak

82. Aşağıda “göz” ile ilgili bazı birleşik fiiller var. Birleşik fiiller ile anlamlarını eşleştiriniz. Ve her birleşik fiille bir cümle kurunuz.

Göz almak;	Göze almak;	Göz kırpmadan;	Gözü almamak
.....:	Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi önceden kabul etmek		
.....:	Güzelliği ile dikkati çekmek; göz kamaştırmak.		
.....:	Bir işi becerebileceğine inanmamak, yadırganmaz olmak.		
.....:	Acımadan, merhamet etmeden. Hiç duraksamadan, hiç çekinmeden		

83. Yazar bu şiirde kendisini nelere benzetiyor? Şiire geri dönmeden cevaplayınız.

84. Tanıdığınız Türklerle bu metinde okuduklarınız hakkında konuşun. Yeni bilgiler edinmeye çalışın. Öğrendiklerinizi bir dahaki derste arkadaşlarınız ve öğretmeninizle tartışın.

Ünite 8

KADIN ve ERKEK

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Cinsiyetiniz nedir?
2. Kadın / erkek olarak doğduğunuz için mutlu musunuz? Neden?
.....
3. Karşı cinsiyette olsaydınız en çok ne yapmaktan hoşlanırdınız?
.....
4. Dünyada ve ülkenizde kadının durumunu karşılaştırınız.
.....

GÖREV ETKİNLİKLERİ

BÖLÜM A: “TÜRKİYE’DE KADIN OLMAK”

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Türkiye’de kadın olmak!

Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nce yapılan araştırma hepimizin bildiği gerçekleri sayısal karşılıklarıyla ortaya çıkardı. Türkiye’de kadınların yoğun şekilde şiddete maruz kaldığı ve şiddetin çoğunlukla kadına eşi, erkek arkadaşı ya da diğer aile bireyleri tarafından uygulandığı kaydedilen araştırma raporunda, şu bulgulara yer veriliyor:

-Aile içi suçların yüzde 87’si, kadınlara karşı işlenmiş

-Varoş olarak nitelenen gecekondü semtlerindeki kadınlar arasında yapılan araştırmada, kadınların yüzde 97'sinin aile içi şiddete maruz kaldığı belirlendi.

-Ailelerin yüzde 34'ünde fiziksel, yüzde 53'ünde ise sözlü şiddet görülüyor.

-Kadınların yüzde 20'si okuma yazma bilmiyor.

-Üniversite ve diğer yüksek eğitim kurumlarında görev yapan toplam 53 bin 805 öğretim elemanının 17 bin 828'i kadın. Yani kadın öğretim elemanlarının tüm öğretim elemanlarına oranı yüzde 33.1 oranında.

-Türkiye'de kadınların yüzde 40'ı görücü usulüyle evleniyor, yüzde 20'si ise nikahsız yaşıyor.

-Eğitim gören 100 kadından sadece 2 tanesi yüksek öğrenim görüyor.

-Kadınların yüzde 55'i doğum kontrolü uygularken, yüzde 64'ü hamilelik döneminde doktora gitmiyor.

-Yılda 2 bin 500 kadın anne olmak isterken yaşamını yitiriyor.”

5. Doğru Yanlış → Bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlar aslında pek bilinmiyordu.

6. “Bulgu” sözcüğünün kökü nedir?

7. Aile içi suçlar denince aklınıza ne geliyor? Öğretmeninizle tartışınız.

8. “Varoş” ne demektir?

9. Doğru Yanlış → Fakir ve eğitimsiz kesimlerde kadın daha çok eziliyor.

10. Doğru Yanlış → Dayak sözlü şiddettir.

11. Doğru Yanlış → Yüz kadından yirmisi okuyamıyor ve yazamıyor.

12. “Okuma yazma” gibi 5 tane isim-fiil yazınız:.....

13. Bu istatistiklere göre sizce Türkiye’de kadın olmak nasıl bir şey? Düşüncelerinizi

yazınız.

BÖLÜM B: “ALLAH’TAN KADINIM! / ALLAH’TAN ERKEĞİM !”

14. Aşağıda “Allah’tan Kadınım” ve “Allah’tan Erkeğim” başlıklı iki liste birbirine karışmış durumda. Kestirimde bulunarak kadınların yazmış olabileceği maddelerin yanına ‘K’, erkeklerin yazmış olabileceği maddelerin yanına ‘E’ yazınız.

1. "Anneme gidiyorum" diyerek kapıyı çarpmak bize yakışan bir ayrıcalık.
2. "Boşanmak istersek" tek celsede boşanırız.
3. "Boşanmak istemezsek" zengin bir dul oluruz.
4. "Çirkin" kadın yoktur.
5. "Damsız Girilmez" bize bir şey ifade etmiyor...
6. Beş günlük bir tatil için minik bir çanta yeterlidir.
7. 10 dakikada traş olup, duş alıp hazırlanabilirsiniz.
8. Annelik duygusu... apayrıdır...
9. Arabamızın yolda patlayan lastiğini değiştirmeyi bilmesek de olur.
10. Aradığımız adresi, kaybolmadan önce sormayı düşünebiliyoruz...
11. Arkadaşınızın yeni saç biçiminizi fark etmesi sizi pek ilgilendirmez.....
12. Arkanızdan fazla kişi konuşmaz; konuşsa bile aldırmazsınız.
13. Askere gitmiyoruz.
14. Ayaklarımız kokmuyor.
15. Az bildiğimiz bir şeyi çok anlatabiliriz.
16. Bir gün önce çıkardığımız çoraplarımızı evin altı üstüne gelmeden, üstelik de kimselere sormadan bulabiliyoruz.

17. Bir otel yatağını toplanmamış bir şekilde bırakabilirsiniz.
18. Bir partide sizin kıyafetinizin aynını giyen biriyle tanışırsanız onunla hayat boyu arkadaş olabilirsiniz.
19. Bulaşık makinesi karmaşık bir dünya dışı mekanizma değildir...
20. Canımızın çektiği yemeği pişirir, kötü de olsa herkese yedirebiliriz.
21. Çılgılık atabiliyoruz... sevinince, üzülünce, korkunca...
22. Dişilerden %98 daha hızlı zap yaparsınız.
23. Dünya yerle bir olsa önce kadınlar ve çocuklar!
24. Duygusal saçmalıklar adına kredi sahibiyiz... çiçek ve çikolata istiyoruz.
25. Düğün planlarıyla ilgilenmezsiniz.
26. En sevmediğimiz insanlara bile, öyle gerekiyorsa eğer, yeterince dayanabiliriz.
27. Eski arkadaşlarınız kilo almış yada vermiş oluşunuzla ilgilenmezler.
28. Evet, gelinlik 200.- \$, smokin ise 100.-\$.. ve her ikisini de sevgili damat ödüyor.....
29. Giysilerimizden o gün öğle yemeğinde ne yediğimiz anlaşılmaz.
30. Hayatımızın hiçbir döneminde kravat takmak zorunda değiliz.
31. Her basarili erkeğin arkasında bir kadın vardır...
32. Her sabah traş olmak zorunda değiliz.
33. Her yere yanınızda gereksiz şeylerle dolu bir çanta götürmek zorunda kalmazsınız.
34. Horlamıyoruz....
35. İstedığınızı söylersiniz ve insanların sizin hakkınızdaki düşüncelerini takmazsınız.
36. İstedığımız her yerde ve her koşulda ağlayabiliriz.
37. Kel olmuyoruz...
38. Kendi yemeğinizi öldürebilirsiniz

39. Kırmızı ışıkta yanımızdaki arabanın bizden önce çıkması ya da bir aracın bizi
sollaması hiçbir şey demek değildir.
40. Kısa boy mu? E topuklu ayakkabılar ne güne duruyor ki?
41. Kuaförde saatler harcamazsınız.
42. Meslek grubunda "ev kadını" diye kebab bir seçenek var...
43. Otuz dört yaşında ve hala bekarsanız kimsenin umurunda olmaz.
44. Özel günleri parmağımıza kırmızı iplik bağlamadan da hatırlayabiliyoruz..
45. Pantolon almaya çıkıp eve uçak maketi, uzaktan kumandalı araba, mini langırt masası
vb. ile dönmüyoruz.
46. Pembe dizilerle zaman kaybetmezsiniz
47. Ruhsal durumunuz çok zor değişir.
48. Saçımızı boyayabiliriz... 20 yaşında bile...
49. Sevgilimize, ağabey ya da babamıza ait gömlek, kazak, mont, T-shirt'leri
giyebiliyoruz.
50. Sıcak bir günde gömleğinizi çıkartabilirsiniz.
51. Sigaradan sararmış bıyıklarımız yok...
52. Sigaramızı yakacak birileri hep vardır...
53. Silah... hiç iki kızın silahla oynarken birbirini vurduğunu duydunuz mu?
54. Soyadınız olduğu gibi kalır.
55. Sünnet olmayız
56. Tecavüzcüler sizle ilgilenmez.
57. Telefon konuşmalarınız maksimum 30 saniyedir.
58. Toplu taşıma araçlarında nadiren ayakta kalırız.
59. Trafik polisinin alkol vs. çevirmelerinden muafız...
60. Tükürmeyiz...

61. Tuvalete yardımcı bir grup arkadaşınız olmadan gidebilirsiniz.
62. Tuvaleti silmek zorunda değilsinizdir.
63. Tüm tamirciler size gerçeği söyler, doğru fiyatı teklif eder ve pazarlığa daha açıktırlar.
64. Uçan tekmelerle birbirimizin ağzını yüzünü kırdığımız sporlar yapmıyoruz...
65. Üç çift ayakkabı yeter de artar bile.
66. Yalnız yaşıyorsanız annenizin sizi ziyaret etmesi arifesi hariç evinizi asla toplamayabilirsiniz.
67. Yaşımız ne olursa olsun bir uçan balon taşıyabilir, pamuk helva ve elma sekeri de yiyebiliriz.
68. Yürürken ceplerimizden bozuk para, anahtar, çakmak vs. sesleri gelmez...

15. Cevaplarınızı arkadaşınızın cevaplarıyla karşılaştırınız. Farklı cevaplarınızın nedenlerini tartışınız.

16. 16, 20 ve 23. maddelerdeki deyimlerin altını çiziniz.

17. Cümle yapısı bakımından kadın ve erkek anlatımlarındaki genel fark nedir?

.....

.....

18. Maddeler içinde geçen 4 tane yer adını yazınız.

.....

19. Maddeler içinde insan vücudu ile ilgili olan 4 tane isim yazınız:

.....

20. Maddeler içinde üste giyilen 6 tane kıyafet ismi yazınız.

.....

.....

21. İlk on beş madde içinde geçen bütün sıfatların altını çiziniz.
22. Doğru Yanlış → 22. maddedeki “zap” televizyon kanalını hızlıca değiştirmek demektir.
23. Kadınlar ve erkeklerin zorunlu olarak yapmaları gereken şeylerden bahseden maddeleri yuvarlak içine alınız.
24. Basit cümlelerin yanına tik işareti koyunuz.
25. Sizin için dilbilgisel açıdan anlaşılması en zor tümce hangisiydi?
26. Komik bulduğunuz 3 maddeyi söyleyiniz.
27. Aşağıdaki metinde parantezler içindeki sözcüklerden metne uygun olanını seçiniz.
- Diğerinin üstünü çiziniz

“Kadın-erkek cephesinde savaş nedenleri...”

Kadınla erkek aynı eve girdi mi kıyamet kopar. İster evli, ister (evsiz) (sevgili) olsunlar fark etmez. Ne aşkları ne de (yüzükleri) (kolyeleri) onları felaketlerden kurtarabilir. İşte iki cinsin birbirlerinde katlanamadıkları şeyler:

KADIN:

Kadını (düzenli) (dağınık) erkek delirtir.

Televizyon (bakarken) (seyrederken) kumandanın hep erkeğin elinde olması.

Kadının dolaptan özellikle kendi için çıkardığı temiz havluları, erkeğin (silmesi) (kullanması).

Kadının kendisi için aldığı (ucuz) (pahalı) kozmetik ürünlerini erkeğin (gelişigüzel) (kolayca) kullanması.

Evde tamir edilmesi (gereken) (lazım) şeyler için erkeğin hiçbir girişimde bulunmaması.

Erkeğin kırk yılın başında mutfığa girip yemek yapsa da her tarafı (batırması) (kirlenmesi).

ERKEK:

Dırdır, (şikayet) (sohbet) istemez

Kadının erkenden (uyanıp) (uyuyup) odada gürültü yapması.

Sürekli şikayet etmesi ve çok (konuşması) (söylemesi).

(Temiz) (Temizlik) kontrolörlüğü yapması.

Eve (geliş) (giriş) çıkış saatlerinin çetelesini tutması.

Diyete girdiğinde birdenbire erkeğin de diyeteye (gerek) (ihtiyacı) olduğunun ortaya çıkması.”

28. Bir erkeğe göre, bir kadının söylediği tümceler farklı anlamlara gelmektedir. Erkeklerle göre seçeneklerden doğru olanı bulunuz.

28a. “Bir dakika içinde hazırım sevgilim” demek aslında..... demektir.

- a) kalınca bir kitaba başlayabilirsin
- b) yeni bir ev istiyorum
- c) pahalı bir şeyler istemek üzereyim

28b. “Bu mutfak çok kullanışsız.” demek aslında demektir.

- a) öbür 60 çift tozlu.
- b) benimle hemen uzlaş.
- c) yeni bir ev istiyorum.

28c. “Yeni gece ayakkabısına ihtiyacım var.” demek aslında demektir.

- a) yeni bir ev istiyorum.
- b) kalınca bir kitaba başlayabilirsin
- c) öbür 60 çift tozlu

28d. “Bir iletişim problemimiz var.” demek aslındademektir.

- a) pahalı bir şeyler istemek üzereyim
- b) benimle hemen uzlaş
- c) istiyorum

28e. “İhtiyacımız var.” demek aslında demektir.

a) istiyorum

b) öbür 60 çift tozlu

c) benimle hemen uzlaş

28f. “Beni seviyor musun?” demek aslında demektir.

a) yeni bir ev istiyorum

b) pahalı bir şeyler istemek üzereyim

c) öbür 60 çift tozlu

29. Çoğu zaman kadınların söyledikleri şeyler ile düşündükleri şeyler birbirinden farklı olur.

KADINLARIN ERKEKLERİ REDDETME CÜMLELERİ’NDE söylenen ile düşünüleni eşleştiriniz.

1. Arkadaş kalalım.	a) Babam yaşıdasın.
2. Su sıralar kariyerime konsantreyim.	b) Sorun senden kaynaklanıyor.
3. Sorun senden değil, benden kaynaklanıyor.	c) Benim yanımda ol da erkek arkadaşlarımın neler yaptıklarını anlat.
4. Aynı işyerinde çalıştığım biriyle çıkamam.	d) Eve gideceğiz ve eski erkek arkadaşım gelecek, olay çıkacak.
5. Hayatım su anda karmakarışık.	e) Aslında sadece aynı güneş sisteminde olsak da seninle olmam.
6. Aramızda bu kadar yas farkı olmasaydı keşke.	f) İş yapmak bile seninle birlikte olmaktan daha ilginç.

30. Aşağıdaki tümcelerın öğelerini uygun sıraya sokunuz.

AŞIK OLMANIN İYİ YANLARI

a. çok /hissedersin./ Kendini/ iyi.....

b. anlamı /Yaşamın /bir /olduğunu/ başlarsın./ düşünmeye.....

- c. dolar. /İçin /neşeyle.....
- d. düşünür /Hep/ ve/ yaparsın./ planlar/ onu
- e. insan /olursun. /Daha/ bir/ sosyal
- f. vardır. /Ne/ artık/ önemi /giydiğinin /bir
- g. yürürsün / 40 km./ yorulmazsın./ Onunlayken /de.....
- h. bulursun /çok /Kendini/ enerjik.
- j. alacağın /Sevgililer/ birisi/ hediye /gününde /vardır.
- k. de/ Bos, /yine/ bos/ dinler/ ama /konuşursun /seni.....

AŞIK OLMANIN KÖTÜ YANLARI

- a. başına /tek /yapamazsın/ planlar./ Artık.....
- b. bire /birden /Giysilerin/ görünür./ yetersiz/ gözüne
- c. Telefon /katlanmaya /faturaları/ baslar./ hemen.....
- d. çalışırken /olamazsın/ konsantre./ Ders
- e. görünmek/ Zayıflamak /zayıf /sonu /rejimler/ gelmez /veya /için/ yaparsın.
.....
- f. daha /para /Cebindeki/ çok /azalır./ çabuk.....

31. Yukarıdaki maddelere daha ne ekleyebilirsiniz? Söyleyiniz.

32. Aşağıdaki testi⁶⁹ cevaplayınız. Cevabınızı yuvarlak içine alınız. Sonuçları değerlendiriniz.

Lütfen sorulara içtenlikle cevap verin:

1. Onunla ilk tanıştığınız anı hatırlıyor musunuz?	Hayır	Evet
2. İlk buluştuğunuz yeri hatırlıyor musunuz?	Hayır	Evet
3. Birlikte yediğiniz ilk yemeği?	Hayır	Evet
4. İlk hediyeği?	Hayır	Evet
5. En çok sevdiği rengi biliyor musunuz?	Hayır	Evet

⁶⁹ <http://www.ihtiyar.8k.com/AskTesti.htm>

6. En çok sevdiği şarkıyı?	Hayır	Evet
7. En çok sevdiği yemeği?	Hayır	Evet
8. Size sürpriz yapmayı sever mi?	Hayır	Evet
9. Cüzdanınızda veya odanızda onun resmi var mı?	Hayır	Evet
10. Size ilk yazdığı mektup veya şiiri hatırlıyor musunuz?	Hayır	Evet
11. Sevgililer gününde onu hatırlıyor musunuz?	Hayır	Evet
12. Ona hiç hediye aldınız mı?	Hayır	Evet
13. Onun arkadaşlarını seviyor musunuz ?	Hayır	Evet
14. Ortak zevkleriniz fazla mı?	Hayır	Evet
15. Onu eğlenceli buluyor musunuz?	Hayır	Evet
16. Kavga ettiğinizde hemen özür diliyor mu?	Hayır	Evet
17. Onu, en iyi arkadaşınıza değişir misiniz?	Hayır	Evet
18. Ona güvenir misiniz?	Hayır	Evet
19. O size?	Hayır	Evet
20. Onsuz hayatı düşününce , hayat çekilmez oluyor mu?	Hayır	Evet
21. Size yüz milyar teklif etseler ondan vazgeçer misiniz?	Hayır	Evet
22. Onunla rahat konuşabiliyor musunuz?	Hayır	Evet
23. İkiniz de yaşamayı seviyor musunuz?	Hayır	Evet
24. Sizce o, “doğru insan” mı?	Hayır	Evet
25. Bir gün ayrı kalsanız, onu özleyor musunuz?	Hayır	Evet
26. Çok fakir olsa yine de onu sever misiniz?	Hayır	Evet
27. Birlikte alışverişe çıkar mısınız?	Hayır	Evet
28. Onun zevkine güvenir misiniz?	Hayır	Evet
29. Birlikte seyahate çıktınız mı, veya çıkmayı düşündünüz mü?	Hayır	Evet

30. Ailesini tanıyor musunuz?	Hayır	Evet
31. Ona hiç şiir yazdınız mı?	Hayır	Evet
32. Uzak bir yere taşınsa, peşinden gider misiniz?	Hayır	Evet
33. Özel günlerde sizi hatırlıyor mu?	Hayır	Evet
34. Onu kırdığınızda üzülüyor musunuz?	Hayır	Evet
35. Problemleri olunca içtenlikle dinliyor musunuz?	Hayır	Evet
36. Onun doğum gününü biliyor musunuz?	Hayır	Evet
37. Nelerden hoşlandığını biliyor musunuz?	Hayır	Evet
38. Onun için kendi prensiplerinizi taviz verirmisiniz?	Hayır	Evet
39. O sizin için?	Hayır	Evet
40. Sizce siz birbiriniz için mi yaratılmışsınız?	Hayır	Evet
41. Aşkınıza "Leyla Mecnun aşkı " diyebilir miyiz?	Hayır	Evet
42. Zor günlerinde onun yanında olur musunuz?	Hayır	Evet
43. En sevdiği çiçeği biliyor musunuz?	Hayır	Evet
44. İkinizde romantik misiniz?	Hayır	Evet
45. Haftanın her günü birlikte olmak ister misiniz, yoksa bu sizi sıkar mı?		

Hayır Evet

46. Ona aldığınız bir hediye için size teşekkür etmeyi unuttu. Onu yine de affeder misiniz?

Hayır Evet

47. Aileniz karşı çıksa bile, yine onu sevmeye devam eder misiniz?

Hayır Evet

48. Ona ihtiyacınız var. Ama o an çok işi var. Yine de yardıma gelir mi?

Hayır Evet

49. Bir tartışmanızda, haklıysanız bile onu üzmemek için yine onu dinler misiniz?

Hayır Evet

50. Sevmediğiniz özellikleri var, ama yine de ona katlanabiliyor musunuz?

Hayır

Evet

Değerlendirme: “Evet” cevaplarınızı sayınız. Çıkan sayıya göre karşısındaki değerlendirmeyi okuyunuz.

- 40-50 İşte Gerçek Aşk bu... Tebrikler ! Çok duygusalsınız.. Sevdığınıze adeta tapıyorsunuz. O sizin her şeyiniz.
- 30-40 Seviyorsunuz ama bir sorun var. Aranıza bir başkasının girmesi muhtemel
- 20-30 Bazı sorunlarınız var, birbirinize yeterince değer vermiyorsunuz. İlişkinizi gözden geçirin.
- 10-20 Gitgide aşktan uzaklaşıyorsunuz. Bu ilişki yürümeyecek gibi..
- 0-10 Siz tam bir aşk fakirisiniz... Söyleyecek laf yok..

Ünite 9

AŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU: HAYATI VE ESERLERİ

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Aşağıdaki şiire bakınız. Anlaması kolay mı, zor mu?

“Ben giderim adım kalır

Dostlar beni hatırlasın

Düğün olur bayram gelir

Dostlar beni hatırlasın

.....

Can bedenden ayrılacak

Tütmez baca, yanmaz ocak

Selam olsun kucak kucak

Dostlar beni hatırlasın...”

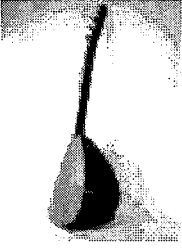
2. Bu şiiri yazan kişi hakkında aşağıdakilerden hangisini söyleyebilirsiniz?

- a) Maddi değerleri manevi değerlerin önünde tutuyor.
- b) Geriye kalıcı bir şeyler bırakmak istiyor.
- c) Büyük bir şehir merkezinde yaşıyor.
- d) Kendini ölümsüz sanıyor.

3. Bildiğiniz anlamıyla “aşık” ne demek?

.....

4. “Ozan” sözcüğünü daha önce duymuş muydunuz?

5. Bu enstrümanı daha önce gördünüz mü? Size ne çağırıyor?

6. Bu ünite ne hakkında bilgi edineceğinizi düşünüyorsunuz?

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Aşağıda Aşık Veysel'in hayatını anlatan bir metinden bölümler okuyacaksınız. Her bölümün sonundaki soruları cevaplayınız.

"Aşık Veysel, hayatını anlattığı bir şiirinde "Üçsüz-onda gelmişdim cihana" diyor. Yıl 1894 oluyor hesapça. Sivas'a bağlı Şarkışla ilçesinin Sivrialan Köyünde dünyaya gelmiş. Anası Gülizar, bir yaz günü köy dolaylarındaki Ayıpınar merasına koyun sağmaya gittiğinde; oracıkta bir yol üstünde doğurmuş Veysel'i. Göbeğini de kendi eliyle kesmiş. Yaman kadınmış Gülizar ana. Bebesini bir çaputa sarıp yürüye yürüye köye dönmüş. Babası Ahmet; bebenin adını Veysel koymuş. Yıllar geçmiş aradan büyümüş, konuşmuş, yürümüş Veysel çocuk. Böylece yedi yaşına varmış. O yıl bir çiçek hastalığı salgını olmuş Sivas'ta. Küçük Veysel de yakalanmış. Sol gözünde ,çiçeğin beyi çıkmış kendi deyimiyle... Göz akıp gitmiş. Sağ gözüne de perde inmiş, önceleri. Yalnız ışığı seçebiliyormuş, bu gözüyle. Babasına "Çocuğu Akdağmadeni'ne götür, orada bu gözünü açacak bir doktor var." demişler. Sevinmiş Ahmet emmi. Gel gör ki talihsizlik yine yakasını bırakmamış Veysel'in. Bir gün inek sağarken babası yanına gelmiş. Veysel ansızın dönüverince; yakında bulunan bir değneğin

ucu öteki gözüne girivermiş. O göz de akıp gitmiş böylece. Veysel'in Ali adında bir ağabeyi ve Elif adında bir kız kardeşi varmış. Hepsi çok üzölmüşler Veysel'in kötü kaderine.”

7. “Hesapça” sözcüğündeki “-çA” eki sözcüğe “göre” anlamı katmaktadır. Bu anlam aşğıdaki tümcelerin hangisinde bulunmaktadır?

- a) Bence yarın yağmur yağacak
- b) Koca adam çocuk gibi ağladı.
- c) Ufakça bir evimiz olsun.
- d) Gözlerini usulca kapattı.

8. Doğru Yanlış → “dolaylarında” sözcüğü metinde “civarında”, “yakınında” anlamında kullanılmıştır.

9. Aşğıdaki sözcüklerin anlamlarını, metindeki içerikten kestirerek, aşğıdaki açıklamalarıyla eşleştiriniz. Sözcüğü açıklamanın başına yazınız.

“Yaman”, “Mera”, “Çaput”, “Salgın”, “Perde inmek”, “Talihsizlik”, “Değnek” “Bey” “Çiçek”

.....: Çayırılık, otlak

.....: İrinli kabarcıklar dökerek yüzde izler bırakan ateşli, ağır ve bulaşıcı bir hastalık.

.....: Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç, sopa:

.....: Şanssızlık, bahtsızlık

.....: Kısa zamanda çevredeki insan, hayvan veya bitkilerin büyük bir bölümüne bulaşan

.....: Gücü, etkisi veya becerisi alışılmışın üzerinde olan

.....: Gözde katarakt olmak

.....: Eski bez parçası, paçavra

10. Parçaya göre Aşık Veysel'in sol gözünde çıkan çiçeğin diğerlerinden farkı neymiş?

.....

11. Aşağıdakilerden deyim, atasözü ve birleşik fiil olan sözcük kümelerinin yanına tik işareti koyunuz.

Dünyaya gelmek

Göze perde inmesi

Eliyle kesmek

Yakasını bırakmamak

Gözün akıp gitmesi

Ansızın dönüvermek

12. Yukarıdaki metin için aşağıdakilerden hangisi en doğrudur?

- a) Veysel'in gözünü kaybetmesi anlatılıyor.
- b) Veysel'in ilginç anıları anlatılıyor.
- c) Veysel'in ailesi anlatılıyor.
- d) Veysel'in acı dolu çocukluğu anlatılıyor.

Aşağıda Veysel'in hayatı ile ilgili bir bölüm daha okuyacaksınız. Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Babası meraklı adammış. Halk ozanlarından şiirler okuyup ezberleterek avutmaya çalışmış oğlunu. Sivas'ın köyleri saz şairleriyle dolu. Onlar da ara sıra gelip Ahmet emminin evine uğrarlarmış. Veysel ilgiyle dinlermiş çalıp söylediklerini. Babası, oğlunun ilgisini görünce; bir saz alıp vermiş ona. İlk saz derslerini, babasının arkadaşı olan Çamşılı Ali Ağa'dan almış. Ve gitgide, kendini iyice saza vermiş Veysel. Ünlü Halk ozanlarının şiirlerini çalıp söylemiş bir zaman. Aşık Veysel, 1933 yılına kadar, başka ozanların şiirlerini çalıp söylemiş. Kendi deyişlerini söylemekten utanır, çekinirmiş. O yıllarda şairlerimizden rahmetli Ahmet Kutsi Tecer tanımış Veysel'i. Onun ışık tutuculuğuyla Veysel'in şiirleri aydınlığa kavuşmuş. Bundan sonra bütün yazdıklarını çalıp söyler olmuştur. 1933 yılına kadar, köyünden dışarı hemen hemen hiç çıkmadığı halde; bundan sonra bütün yurdu dolaşmış,

yurdunun çeşitli şehirleriyle kasabalarını, köylerini yakından tanımıştır. Yetmiş yıl karanlık bir dünyada yaşadı (ölümü 21 Mart 1973). Fakat karanlık gözlerindeydi yalnız, içi apaydınlıktı, şiirleri de öyle... Halk şiirimizin bu güçlü ozanı yarım yüzyılı aşkın bir süre yazdıklarıyla, çalıp söyledikleriyle çevresine ışıklar saçtı. Sanırım şimdi de mezarında son uykusunu ışıklar içinde uyuyordur. Yalnız çağımızda yaşayanlar değil, bizden çok sonra yaşayacaklar da "Dostlar Beni Hatırlasın" şiirini unutmayacaklar ve her zaman rahmetle anacaklardır.”

13. “Meraklı” sözcüğü metinde aşağıdaki anlamlarından hangisinde kullanılmıştır?

- a) Her şeyi anlamak ve bilmek isteyen
- b) Titiz
- c) Kendisini ilgilendirmeyen bir konuda bilgi sahibi olmaya çalışan kimse
- d) Bir şeye çok düşkün olan, sürekli onunla uğraşan kimse

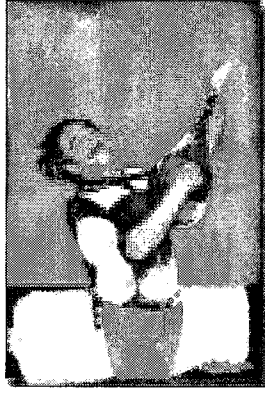
14. Doğru Yanlış → “Avutmak” bir kimsenin acısını veya sıkıntısını yatıştırmak, teselli etmek demektir.

15. “Kendini saza vermek” metinde ne anlama geliyor?

16. Metne bakarak, Ahmet Kutsi Tecer için ne söyleyebilirsiniz?

17. Aşık Veysel’in çalıp söyledikleri Türk halkını nasıl etkilemiştir?

18. Anlatılanlara göre sizce aşağıdakilerden hangisi Aşık Veysel’in resmi olabilir? Tik işareti koyunuz.

.....

.....

.....

.....

19. Aşık Veysel'in sanat felsefesinde çeşitli görüşler⁷⁰ hakimdir. Bu görüşler aşağıda tablo halinde verilmiştir. Aşık Veysel'in tablodaki görüşleriyle bu görüşleri yansıtan aşağıdaki şiirlerini eşleştiriniz. Şiirin yanına görüşün numarasını yazınız.

1. Batıl inançlara, çağdışı tutuma karşıdır.
2. Gözlerinin görmeyişi, onu bütünüyle etkilemiştir.
3. Bilimsel gelişmelere kulak kabartır. İki değişik inanma biçimini karşılaştırır.
4. Dinî şekilciliğin baskısına dayanmaz, onu kırmaya çalışır. Allah ile samimi, senli benli olur.

Birinci şiir: "Devri Cumhuriyet asırı yirmi

Uyan bu gafletten uyuma yurttaş.

Dünya ayaklanmış aya gidiyor

Uyan bu gafletten uyuma yurttaş"

İkinci şiir: "Kainatı sen yarattın

Her şeyi yoktan var ettin

Beni çıplak dışarı attın

Cömertliğin nerde senin."

⁷⁰ http://www.kultur.gov.tr/portal/yazdir_tr.asp?belgeno=21361

Üçüncü şiir:“Dünya tebdil oldu durum değişti,

Kimi aya gider kimi cennete”

Dördüncü şiir:“Kuş olsan da kurtulmazdın elimden

Eğer görsem idi göz ile seni”

Bundan sonraki bölümlerde AşıkVeysel’in şiirleri üzerinde çalışılacaktır.

Aşağıda “Kara Toprak” şiirinin kıtaları vardır. Her kıtadan sonra sorulan sorulara cevap veriniz.

Kara Toprak

“.....

Nice güzellere bağlandım kaldım

Ne bir vefa gördüm ne faydalandım

Her türlü isteğim topraktan aldım

Benim sadık yarım kara topraktır”

20. Aşık, yukarıdaki dizelerde hangi iki unsuru karşılaştırıyor?

.....

“Koyun verdi kuzu verdi süt verdi

Yemek verdi ekmek verdi et verdi

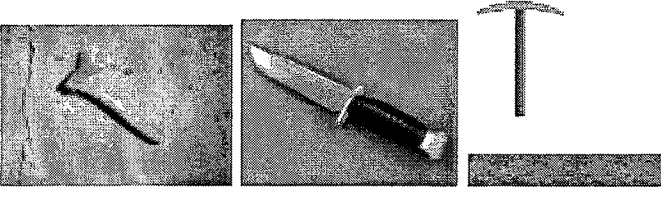
Kazma ile dövmeyince kıt verdi

Benim sadık yarım kara topraktır”

21. Toprak nasıl ekmek verebilir, açıklayınız.

22. Doğru Yanlış → Şiirde “kıt” sözcüğü bol anlamında kullanılmıştır.

23. Hangisi kazmadır?

“Karnın yardım kazma ile bel ile

Yüzün yırttım tırnak ile el ile

Yine beni karşıladı gül ile

Benim sadık yarım kara topraktır”

24. “Bel” ne olabilir?

25. Toprağı daha önce hiç bu açıdan düşünmüş müydünüz?

.....

26. Bu şiir hakkında ne düşünüyorsunuz? .Arkadaşlarınızla tartışın.

.....

Aşağıda Aşık Veysel’in, “Beni Hor Görme Gardaşım” şiirinin kıtaları vardır. Her kıtadan sonra sorulan sorulara cevap veriniz.

Beni Hor Görme Gardaşım

“Beni hor görme kardeşim

Sen altınsın ben tunç muyum

Aynı vardan var olmuşuz

Sen gümüşsün ben sac mıyım”

Aşağıda Aşık Veysel'in "Aldanma" şiirinin kıtaları vardır. Soruları cevaplayınız.

34. Aşağıdaki şiirin dizelerini doğru sıraya koyunuz. Anlamalı ve kafiyeli bir kıta yapınız.

Aldanma

.....Kültürsüz insanın külü yalandır

.....Aldanma cahilin kuru lafına

.....Arzusu hedefi yolu yalandır

.....Hükmetse dünyanın her tarafına

Aşağıda Aşık Veysel'in, "Uzun İnce Bir Yoldayım" şiirinin kıtaları vardır. Soruları cevaplayınız.

35. Şiirin dizelerindeki sözcükleri uygun sıraya sokunuz. Ses uyumuna (kafiyeli olmasına) dikkat ediniz.

Uzun İnce Bir Yoldayım

ince Uzun yoldayım bir

Gidiyorum gece gündüz

haldeyim Bilmiyorum ne

gece Gidiyorum gündüz

anda geldiğim Dünyaya

zamanda aynı Yürüdüm

bir kapılı İki handa.....

gece gündüz Gidiyorum.....

Kırk yıl dokuz yollarda bu

çöllerde dağlarda Ovada

ellerde Düşmüşüm gurbet

gündüz gece Gidiyorum

Veysel Şaşar iş hale bu

Kah kah güle ağlaya

Yetişmek menzile için

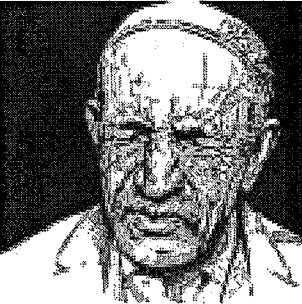
Gidiyorum gündüz gece

36. Düzenlediğiniz şiiri arkadaşınızın düzenlediği ile karşılaştırınız.

37. Bu şiirin felsefesini anlamak için bir araştırma yapınız ve görüşlerinizi öğretmen ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

38. Bir dahaki ders için sınıfa Aşık Veysel'in kendi sesinden söylediği bir şarkının bulunduğu bir kayıt getiriniz.

39. Aşağıdaki resimden ilham alarak istediğiniz konuda bir paragraf yazınız.

Ünite 10

TÜRK HAMAMI

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Yandaki resme ilk baktığınızda aklınıza neler geldi? Yazınız.

2. İnsanların 5 temel ihtiyacını yazınız?

3. Sizin için güzel bir banyoda olması gereken 5 şeyi işaretleyiniz.

..... Havlu Sıcak su Şampuan Lif
.....Buhar Sabun Kese Tarak

4. İyi bir banyo deyince aklınıza ne geliyor?

5. Daha önce bir Türk hamamında gittiniz mi?.....

6. Ülkenizdeki yıkanma alışkanlığı ile Türk yıkanma alışkanlığı arasında fark var mı? Varsa nedir?

7. Duş almayı mı banyo yapmayı mı tercih edersiniz, neden?

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Aşağıdaki metni okuyup soruları cevaplayınız.

“En temel ihtiyaçlarımızdan biri de temizlenmek değilse, nedir? Bunun için hemen her gün ‘duş alırsınız’. En çağdaş, en hızlı temizlik yöntemi, en dar zamanların ‘şip şak’ temizliği duş almak. ‘Yıkama ve çıkarma’ şampuanlarının mucidi olan bir yaşama biçimi. Yüzyıllardır, zaman aynı zaman ama bize hep hızlanıyormuş gibi geliyor, çok daha hızlı akıyormuş da, biz de bir koşuşturmaca, zamana yetişmeye çalışıyormuşuz gibi. Vaktin nakit olduğu zamanlarda yaşamının zorlukları da bunlar. Dinlenmeye, gevşemeye zaman yok! Oysa soyunup dökünüp sıcak bir banyoya girmek, buharlarda toksinleri atmak, sohbet etmek, ılık huzmelerinde oynaşan buharların içinden çıkıp şööööyle bir göbek taşına uzanmak, keselenmek, maykilerin sevdiği ne varsa üzerinden atmak, amaçsızca oturup sıcak sular dökünmek, sabun köpükleri içinde arınmak, dinlenmek, dinlenmek... Belki fazla Doğulu, fazla rehabetli bir **tarif** oldu ama niye yapılmasın?! Aşağıda geleneksel olandan, geleneğin modernize edilmiş olanına kadar uzanan bir rehabet rehberi bulacaksınız. Sadece temizlenmek değil, ruhunu ve bedenini dinlendirmek isteyenler için nefis bir rehber...”

8. Yukarıdaki metne çabukluk anlamı katan sözcüklerin ve eklerin altını çiziniz.
9. Metinde ‘şip şak’ yerine aşağıdakilerden hangisi gelebilir?
 - a) Acil b) Özensiz c) Çabuk d) Dikkatsiz
10. Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
 - a) Günümüzde insanların dinlenmelerine gerek yoktur.

- b) Zaman değerlidir.
- c) Günümüzde her şey daha hızlı değişiyor.
- d) Gevşemek gereksizdir.

11. ‘Oysa’ sözcüğü metnin akışını nasıl değiştirmektedir?

- a) Aynı düşünce devam eder.
- b) Bir açıklama yapar.
- c) Anlatılandan değişik bir düşünce gelir.
- d) Anlatılana karşıt bir düşünce gelir.

12. Metindeki “tarif” sözcüğü neye işaret ediyor?.....

13. Aşağıdaki tabloyu metne göre doldurunuz. İlk sütundaki eylemler ruhu mu yoksa bedeni mi dinlendiriyor? Uygun yerlere tik işareti koyunuz.

	Ruhu dinlendirmek	Bedeni dinlendirmek
Buharda toksinleri atmak		
Sohbet etmek		
Göbek taşına uzanmak		
Keselenmek		
Amaçsızca sular dökünmek		
Sabun köpükleri içinde arınmak		
Dinlenmek		

Aşağıdaki metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Sultanlara layık!...

Bu konuda ilk sözü edilecek yerlerden bir tanesi The Ritz Carlton İstanbul'un **servisi**. Eğer tarihi bir hamamı göze alamıyorsanız, buradaki Türk hamamını kullanabilirsiniz. Kese, zeytinyağlı sabun ve nalinlar... Temizlik, bakım ve rahatlık için gereken her türlü **ayrıntı** düşünülmüş. Bunun ötesine geçmek isteyenler için ilk ve en şık seçenek, ' Sultanın 6 el masajı'. Üç kişilik bir **ekip** tarafından yumuşak yapılan, dinlendirme ve rahatlamaya yönelik bir masaj. Çırağan Oteli **malum**, tarihi Çırağan Sarayı'nın hemen yanında yer alıyor. Hem tarihi **dokusu** hem de İstanbul Boğazı'nın en güzel manzaralarından birine sahip olması sebebiyle son derece **keyifli** bir mekan. Burada da birçok otelde olduğu gibi açık ve kapalı yüzme havuzu, jakuzi, solaryum ve Türk hamamının yanında masaj ve kese hizmetlerinden her gün sabah 07:00'den akşam 22:00'ye kadar yararlanma **imkanı** var. İsveç masaj adı altında misafirin istediğine bağlı olarak 4 çeşit masaj tipi uygulanıyor."

14. Metinde sayı ve sıra bildiren sözcüklerin altını çiziniz.

15. Aşağıdaki sözcükleri metindeki anlamlarıyla eşleştiriniz.

a. Malum	1. Hoş, neşe verici.
b. Servis	2. Yararlanılan uygun şart veya durum, olanak
c. Ayrıntı	3. Bir bütünün yapısı ve özelliği
d. Ekip	4. ayrılık
e. Doku	5. bilindiği gibi
f. Keyifli	6. Takım
g. İmkan	7. Bir kuruluştaki sunulan iş, hizmet.
	8. Bir bütünün önemce ikinci derecede olan öğelerinden her biri, detay

16. Çırağan sarayını keyifli yapan sebepleri “hem... hem de...” yapısını kullanarak yazınız.

.....

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

“Tarihi hamamlar

Eğer İstanbul’un dokusuna daha fazla karışmak istiyorsanız, gününüzün önemli bir kısmını sadece kendinize ayırabileceğiniz diğer seçenekler de tarihi hamamlar. **Hemen tüm** Akdeniz ve Ege sahillerinde bulunan liman kentlerinin en kalabalık bölgelerinde mutlaka bir hamam kalıntısı vardır. Yani Doğu ya da Batı, atalarımız hamamda yıkanmış. Bunun için mimari araştırmalar yapmışlar, ısıtma yöntemleri geliştirmişler.

Bu tür yerlerde öyle detaylı terapiler bulmanız zor ama yüzlerce yıllık tarihi dokunun içinde ve aslına en yakın ‘hamam töreni’ni de buralarda bulabilirsiniz. Burada bulabileceğiniz masaj servisinin adı, kese’dir. Erkekler kese yapan kişiye ‘tellak’, kadınlara kese yapan kişiye ise ‘natır’ denir. Görüldüğü gibi hamamın kendi terminolojisi var. Önce peştamallarınızı giyip takunyalarınızı ayağınıza geçirirsiniz, bir de hamam taşı gerekir. Hamamın en önemli bölümü ‘sıcaklık’ kısmıdır. Ortada bulunan göbek taşı, keseye hazırlanmanız ve kaslarınız gevşetmeniz için idealdir. Kesenizi yapıp güzelce sabunlandıktan sonra bu bölümde istediğiniz kadar oturabilirsiniz. ‘Halvet’ bölümü ise küçük odacıklar anlamına geliyor ve özel banyo yapmak isteyenler için ideal. Yeterince kaldığınızı düşünüyorsanız, ‘kemğah’ denilen bölmeye geçip, ayrılmadan önce bir bardak elma çayı içebilirsiniz.”

17. ‘Hemen tüm’ ne demek?.....

18. Aşağıdaki sözcükleri kesinden daha az kesine göre sıralayınız.

‘Mutlaka’, ‘Belki’, ‘Herhalde’, ‘Büyük ihtimalle’, ‘Kesinlikle’, ‘Bir ihtimal’

.....

19. Aşağıdakilerden, hamam terminolojisinde bulunan sözcükleri işaretleyiniz.

..... Kalıntı	Masaj	Tellak
..... Kese	Terapi	Kemğah
..... Halvet	 Göbek Taşı	Tas
..... Peştamal	 Takunya	Sıcaklık
..... Odacıklar	 Doku	 Telefon

20. Doğru Yanlış → Natır kadın, tellak erkektir.

21. Doğru Yanlış → ‘Halvet’ bölümünde üst değiştirilir.

Aşağıdaki metni⁷¹ okuyup soruları cevaplayınız.

“Düğün Adetlerinde Hamam

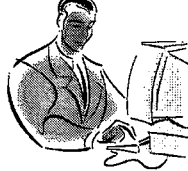
Düğünden önce gelin hamamı yapılır. Oğlan tarafının bütün kadın akrabası ve en yakın dostlar davet edilerek bir hamam kapatılır çalgıcılar, çengiler tutulur, hamamda sıcaklığa girilmeden önce dış avluda toplanılır. Geline ipekli peştamal kuşatılıp başına çarşaf tutularak avlu dolaştırıldıktan sonra içeride ilahiler türküler eşliğinde gelin yıkanır. Yıkama işleminden sonra gelin göbek taşının etrafında üç kere dolaştırılır, ailesinin varlığına göre altın, gümüş taşlar ile üç taş su dökülür başının üzerinden paralar serpilir geline şerbet içilerek hamam tamamlanır.”

⁷¹ Düğün adetlerimiz Hem ağlarım hem giderim BAKİ GÜNAY . www.netpano.com’dan derlenmiştir 19/04/2004

22. Sizce gelin hamamının amacı nedir?

.....

23. Aşağıdaki sözcükleri cinsiyetlerine göre sınıflandırın.

		
Kız		
Erkek		
Kadın		
Adam		
Bayan		
Hanım		
Bay		
Oğlan		
Teyze		
Çocuk		
Dayı		
Hala		
Evlat		

24. Metinde ‘tutmak’ sözcüğünün geçtiği yerleri bulunuz. Anlamları karşılaştırınız.

25. Başka hangi sözcükler sizin bildiğinizden farklı anlamda kullanılmıştır?

.....

Aşağıdaki şiiri⁷² okuyun ve soruları cevaplayın.

“ ...

Lağamcının hamam rüyasıdır,

Rüyaların en güzeli.

Uzanır yatar göbek taşına;

Tellaklar gelip dizilir yanı başına.

Biri su döker,

Biri sabunlar;

Elinde kese sıra bekler biri.

Yeni müşteriler girerken içeri,

Lağamcı,

Pamuklar gibi çıkar dışarı.

...”

Orhan Veli

Bütün şiirleri (Altındağ)

26. Lağımcılık nasıl bir meslektir?

27. Sizce lağımcı neden bir hamam rüyası görüyor?

28. Şiire göre tellak aşağıdakilerden hangisini yapmaz?

a) Kese b) Sabunlamak c) Masaj d) Müşteri karşılamak

29. Lağımcının hamamdan çıkışı neye benzetilmiştir?

⁷² Veli, O. 1982 Özkur basımevi İstanbul p:145

.....

30. Lağımcının rüyası düşünöldüğünde kimler ne tür rüyalar görebilir?

Aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Fırıncı	
Gece bekçisi	
Polis	
Hapishanede bir mahkum	
Temizlikçi kadın	
İtfaiyeci	

Aşağıdaki metni⁷³ okuyup soruları cevaplayınız.

“İstanbul, Hamamlar

Hamam aslında Anadolu’da çok eskilere dayanan bir gelenek. Keyfine düşkün Romalıların kubbeli, geniş havuzlu, ısıtma sistemi ustaca çözülmüş umumi hamamlarının yaygınlığı bu alışkanlığı gösteren önemli örneklerdendir. Her ne kadar günümüze dek gelebilmiş ve korumaya alınabilmiş bir Roma Hamamı örneği olmasa da kalıntılar, yazılı kaynaklar ve çizimlerden elde edilen bilgiler bu yöndedir. Bu hamamlardaki plan şeması; girişte soyunma mekanları, soğukluk denen ara mekan ve oldukça sıcak, buharlı ve büyük ana mekandan oluşur. Sıcak havuzlarda, alttan ısıtılmalı mermer üzerinde ve buharlı ortamda zaman geçirilerek vücuttaki gözeneklerin açılması ve toksinlerin atılması sağlanırdı. Elbette vücudu rahatlatan ve keyif veren bu atmosfer içinde aynı zamanda yemekler yenir, sohbetler edilir, eğlenilirdi.

⁷³ <http://www.elbruz.net/index.php?sayfa=dergi&bolum=15&yazi_id=220> 19 Şubat 2004

..... 13.yüzyılda 80.000 nüfuslu Paris’te 26
tane hamam vardır örneğın...”

31. Doğru Yanlış → Romalılar hamam kùltürünü Anadolu’dan öğrenmişlerdir.

32. Doğru Yanlış → Romalılar hamam mimarisi konusunda uzmandırlar.

33. “Kubbe” nedir?

- a) Oda b) Taş c) Tavan d) Oluk

34. Metne göre bir hamamdaki yerleşim biçimi sırasıyla nasıldır?

a) Soyunma odası / Ana mekan / Soğukluk

b) Soğukluk / Soyunma odası / Ana mekan

c) Soyunma odası / Soğukluk / Ana mekan

35. Alttan ısıtmalı mermer hamamın hangi bölümünde olabilir?

36. Hamamda yapılabileceklere tik işareti koyunuz.

Yemek yemek.....

Sohbet etmek.....

Çay içmek.....

Uzanmak.....

Yemek yapmak.....

Dinlenmek.....

37. Metinde noktalı yerlere aşağıdakilerden hangisi gelebilir?

a) Romalılardan miras kalan hamam kùltürü eskiden Avrupa’da da yaygındı.

b) Anadolu’da hamamların sayısı çok fazladır.

c) Bu tür hamamlarda yıkanan kişi hem bedenini hem de ruhunu dinlendirebilir.

Aşağıdaki metni⁷⁴ okuyup soruları cevaplayınız.

“Türklerin hamam kültürüyle tanışması ise Anadolu’ya gelişlerinden sonra, Roma hamamlarını örnek alarak oldu ve kültür farklılığı doğal olarak bazı değişiklikler yapılmasını zorunlu hale getirdi. İslamiyet’te durgun suda yıkanma hoş görülmediği, vücudun akan suyla temizlenmesi öğütlendiği için havuzlar plan şemasından çıkarıldı. Romalılar sıcak su ve buharda zaman geçirmeyi temizlik için yeterli görürken Türkler bunu yeterli bulmayıp hamam kültürüne keseyle ovulmayı ve sabunla temizlenmeyi eklediler. Ve tabi ki kadınla erkeğin yıkanma mekanları da birbirinden ayrıldı, cinsellik artık tabu olmuştu ve kadınla erkeğin böyle bir mekanda yan yana gelmesi kabul edilemez hale gelmişti. Türk hamamının mimarisi eski hamamlardan biraz da bu özelliğiyle ayrılır, kadın ve erkek bölümü olmak üzere genellikle simetrik planlı ikiz yapılardır. 1584’te Mimar Sinan eliyle yapılmış Çemberlitaş Hamamı ve 1730’larda inşa edilen Cağaloğlu Hamamı işlevlerini kaybetmeden günümüze kadar gelmiş hamamlardan bazılarıdır. Bu iki hamam da, büyük hamamların çoğunda olduğu gibi, elde edilecek gelirin hayır işlerinde kullanılması için dönemin valide sultanları tarafından yaptırılmıştır. Bugün artık yıkanma işi tüm kolaylıklarıyla evlerde hallediliyor da olsa hamam keyfini ve kültürünü yaşamamanın harika bir deneyim olduğunu eklemekten geçemeyeceğim...”

38. Metinde yazarın öznel düşüncesini yansıtan cümlelerin altını çiziniz.

39. Türklere göre hamamlarda kadın ve erkeğin bir arada olması

40. “Dönemin” valide sultanları sözü ile ne anlatılmak isteniyor?

41. Aşağıdaki tabloyu Türk ve Roma hamamlarına göre doldurunuz. İlk sütundaki özellik varsa tik işareti, yoksa çarpı koyunuz.

	Türk	Roma
Havuz		
Kese		
Sabun		
Sıcak su		
Ayrı bölümler (kadın-erkek)		
Buhar		

42. Aşağıdaki boşluklara sözcüklerin metindeki karşıt anlamlılarını yazınız.

Yeterli görmek X

Durgun su X

Yan yana gelmek X

Hoş görmemek X

43. Aşağıda yakın anlama sahip sözcükleri eşleştiriniz.

a. Tabu

1. İkiz

b. Mekan

2. Yaptırmak

c. İnşa etmek

3. Kabul edilmez

d. Simetrik

4. Bölüm

⁷⁴ http://www.elbruz.net/index.php?sayfa=dergi&bolum=15&yazi_id=220 19 Şubat 2004

Aşağıdaki metni⁷⁵ okuyup soruları cevaplayınız.

“Cağaloğlu Hamamı

Tarihi Cağaloğlu hamamının kimin tarafından yapıldığı ve kesin yapılış tarihi bilinmiyor. Buna rağmen mimari özellikleri incelendiğinde 1741 yılında yapılmış olabileceği tahmin edilen hamam, Dünyanın yegane turistik Hamamı olma özelliğini günümüzde de koruyor.18. asır Türk yapı şaheserlerinden biri olarak gösterilen hamam, 1968 yılından beri Faris Çağdaş tarafından işletiliyor. Bir çok ünlüyü ağırlayan, filmler, klipler, reklamlar çekilen, belgesellere işlenen, defileler düzenlenen, New York Times, Geo, Stern, Bunte, Paris Mach gibi daha bir çok dergiye konu olan Cağaloğlu Hamamına gelen turistler, banyo sonrasında "Doğduğumuzdan beri hiç bu kadar temiz olmamıştık, masaj ve kese ile kendimize geldik " diyerek ayrılıyorlar. İçlerinde Indiana Jones'un da olduğu ünlü 138 filme mekan olmuş.”

44. Cağaloğlu Hamamının 1741 yılında yapıldığı nasıl tahmin ediliyor?

- a) Yazılı kaynaklardan b) Yapısal özelliklerinden c) Kullanılan taştan

45. “Yegane” ne demek?

- a) En büyük b) En güzel c) Tek d) İlk

46. “Şaheser” sözcüğü ile hangi sözcük anlam bakımından birbirine benziyor?

- a) Başyapıt b) İlkokul c) Yekpare d) Binbaşı

47. Faris Çağdaş, hamamındir/dır.

- a) sahibi b) işletmecisi c) tellağı d) rehberi

48. Aşağıdakilerden Cağaloğlu hamamında yapılanları işaretleyiniz.

..... Film çekimi

..... Klip çekimi

⁷⁵ www.sihirlitur.com sitesinden alınmıştır

..... Reklam çekimi

.....Kermes

..... Defile

.....Belgesel çekimi

..... Yıkanma

..... Konser

49. Metnin son cümlesini daha anlamlı olacak şekilde yeniden yazınız.

.....

Aşağıdaki metni⁷⁶ okuyup soruları cevaplayınız

“Hamamda yıkanma:

Cağaloğlu hamamına gelenler alacakları kabinlerde üstlerini değiştirip peştamallara sarılarak kubbe altındaki yerlerini alıyorlar. (1.).

Tatbik edilen cilt masajı ile bir yandan kan dolaşımını hızlandırıyor, diğer yandan kese ile vücut yıpranmış, ölü deri dokusundan cilde zarar vermeden kurtarılıyor.

..... (2). Sabunla yapılan köpük "lif" ile vücuda yayılıyor, dinlendirici etkisi olan köpük banyosu sonrasında bol su ile sabunlardan temizlenen vücuttaki stres yerini kısa süreli tatlı bir halsizliğe bırakıyor.....(3). Dört

nesildir aynı işi yapan ailede dede mesleğini sürdüren Tokat Reşadiyeli Osman Güvenç 40 yıllık mesleğinde hamama adalesi kasılmış, morali bozuk, mutsuz, yorgun gelenlerin hamam sonrası yeniden doğmuş gibi zinde ve neşeli olarak ayrıldıklarına defalarca şahit olduğunu belirtiyor.”

50. Aşağıdaki tümceler metinden çıkarılmıştır. Tümceleri metinde uygun yerlere yerleştiriniz.

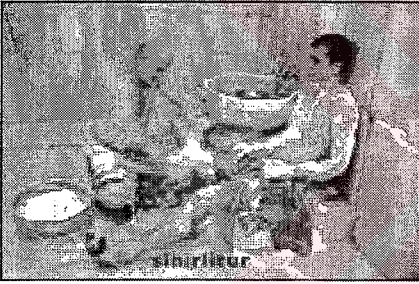
⁷⁶ www.sihirlitur.com sitesinden alınmıştır

- a. Keçi kılı, el işi kese ile yapılan "kese" işleminde kıl dipleri açılıyor ve vücut teneffüsü sağlanıyor.
- b. Bu aşamada dinlenen kişi canlılık ve dinçlik kazanarak elma yanak hamamdan ayrılıyor.
- c. Göbek taşına uzanan kişi vücuttaki zararlı toksinleri terleme yoluyla dışarı atıyor, bu sürede yumuşayan deri masaj ve keseye hazır hale geliyor.

51. Banyoda gerçekleşebilecek aşağıdaki durumları sıraya sokunuz.

- Zinde ve neşeli çıkış Gergin adaleler
- Tatlı bir halsizlik hissi Hızlı kan dolaşımı
- Terleme Toksinlerin atılması
- Köpük banyosu Vücudun hava alması

52. Aşağıdaki resimdeki iki kişi arasında geçebilecek bir diyalogu yazınız.

A :

B :

A :

B :

A :

.....

.....

.....

.....

53. Eğer şu anda Türkiye’deyseniz, bir Türk hamamına gidin ve yıkanın. Gördüğünüz insanları betimleyen ve konuştuğunuz şeyleri anlatan bir metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ünite 11

TÜRK MUTFAĞI VE BİR TÜRK İÇECEĞİ: RAKI

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLERİ

1. Ne tür yemekler yemekten hoşlanırsınız? Örneğin Amerikan, Kore veya Meksika yemeklerini sever misiniz?

.....

2. Türk yemekleri hakkında neler biliyorsunuz?

.....

3. Aşağıdakilerden hangisi yiyecek (Y) hangisi içecektir (İ)?

Çiğköfte	Döner	Ayran....	Mantı
Börek	Şalgam Suyu	Kuruyemiş	Şarap
Kebap	Bira.....	İskender.....	Rakı.....

4. Yukarıda bahsedilenlerden hangilerini duydunuz veya tattınız?

.....

5. Türk yemeklerini seviyor musunuz?

6. Türk mutfağı ile kendi ülkenizin mutfağını karşılaştırın.

.....

7. Günde kaç öğün yemek yersiniz?

8. Sınıf arkadaşlarınızla gruplar halinde çalışarak yemekler ve içecekler hakkında

konusun. Arkadaşınızın adını, ülkesini ve ülkesinin geleneksel yiyeceği ve içeceğini sorarak tabloya yazın.

İSİM	ÜLKE	GELENEKSEL YİYECEK	GELENEKSEL İÇECEK

9. Listenize bakın. Yiyecek ve içecek türleri hakkında ne söyleyebilirsiniz?

.....

10. Bu ünitenin başlığı “Türk mutfağı ve rakı”. Sizce aşağıdaki okuma metninde hangi fikirlere yer verilecek?

.....a. Bütün insanlar aynı tür yemek yemekten hoşlanır.

.....b. Rakı geleneksel Türk içeceğidir.

.....c. Rakı insan beyni için sağlıklıdır.

.....d. Bütün Türkler rakı sever.

.....e. Türk yemekleri çok çeşitlidir.

GÖREV ETKİNLİKLERİ

BÖLÜM A: “TÜRK MUTFAĞI”

Aşağıdaki metni⁷⁷ okuyup, kutulardaki sözcükleri uygun yerlere yerleştiriniz.

İse	nedeni	Ayrıca	Bunun
olarak	Son	Böylelikle	ve

⁷⁷ http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=6257 sitesinden derlenmiştir

“Türk mutfağında yemekler çok çeşitlidir. Orta Asya
..... Anadolu topraklarında yetişen ürünlerin çeşitli olmasıdır. bu topraklarda
yaşayan her medeniyet Türk yemeklerine farklı lezzetler katmıştır.
..... Osmanlı imparatorluğunun mutfağında oluşan yeni tatlar Türk yemeklerine yeni
şeklini vermiştir. Çin, İtalyan, Fransız ve Meksika mutfaklarının
yanında Türk mutfağı da dünyanın bilinen 5 ünlü mutfağından birisi haline gelmiştir.”

11. Yukarıdaki metin hakkında neler söyleyebilirsiniz?

- a) Sebep - sonuç ilişkisi anlatır.
- b) Soru – cevap şeklinde yazılmıştır.
- c) Tartışmacı anlatım vardır.

Aşağıdaki metni⁷⁸ okuyarak soruları cevaplayınız

“Türk yemeklerinin genelde kebablardan,harlı ateşte pişen et yemeklerinden oluştuğu düşünülür. Oysa ki Türk mutfağı börekler,dolmalar,çorbalar,sebze yemekleri ve tatlılarıyla da inanılmaz bir zenginlik taşır. Türk yemekleri genel olarak tahıl, çeşitli sebze ve bir miktar etle sulu olarak hazırlanır. Ayrıca pekmez, yoğurt, bulgur vb. gibi sağlıklı yiyecek türleri de Türklerin keşfettiği tatlardır. Türk yemek kültürü içinde önemli yere sahip olan Akdeniz mutfağı çok sayıda balık çeşidi ile beraber taze otlar ve sebzelerle yapılmış yemekler içerir. Akdeniz iklimlerinin doğal ürünü olan zeytin yağı da yemek kültüründeki yerini almıştır. Türkiye’ye geldiğinizde zeytin yağıyla yapılan sağlıklı ve lezzetli sebze yemeklerini, dolmaları, mezeleri ve tatlıları denemelisiniz. Türkiye'nin doğu bölgelerine özgü tatlar da Türk mutfağının önemli bir parçasını oluşturur. Örneğin

⁷⁸ http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=6257 sitesinden derlenmiştir

lahmacun, pide, döner ve kebab çeşitleri hemen hemen her yerde sevilerek yenen doğu tatlarındandır. Yemeklerin yanında özel yapım Türk ayranı ve Türk kahvesi içebilirsiniz. Türk ayranı köpüklü ve lezzetlidir. Türk kahvesi ise özel kahve cezvelerinde yapılır ve küçük fincanlarda sunulur. Son olarak ise yazın, kokulu kavun içinde sunulan dondurmaların tadına bakmalısınız. Ayrıca hızlı ve hafif bir şeyler yemek istiyorsanız taze demlenmiş çay ile birlikte harika giden Türk gözlemelerini de deneyebilirsiniz.”

12. Türk yemeklerinin genelde kebaplardan,harlı ateşte pişen et yemeklerinden oluştuğu düşünülür. **Oysa ki** Türk mutfakı börekler,dolmalar,çorbalar,sebze yemekleri ve tatlılarıyla da inanılmaz bir zenginlik taşır.

a. Bu iki cümle,

1. zıt anlama sahiptir
2. aynı anlama sahiptir
3. birbirinin örneğidir

b. **Oysa ki**

1. ilk cümleyi açıklar
2. örnek verir
3. zıtlık bildirir

13. Metni dört paragrafa bölmeniz gerekse nasıl bir bölümlleme yaparsınız? (/) kullanın.

14. Metne geri dönmeden aklınızda kalanlar ile tabloyu doldurunuz.

Yazın önerilen yiyecek→	
Türk yemeği denilince akla ilk gelenler→	
Kahvenin pişirildiği ve sunulduğu kabın adı→	
Akdeniz mutfakından yemek türleri →	

Çabuk pişen bir yiyecek →	
Genel olarak Türk yemeklerinin yapılış biçimi	
Metinde önerilen 3 yiyecek çeşidi→	
Türklerin keşfettiği tatlar→	
Doğu bölgelerine ait yemek türleri→	

15. Her satırdaki anlamca diğerlerinden farklı olan sözcüğü yuvarlak içine alınız.

Gözleme	Börek	Ayran	Dolma
Domates	Pekmez	Yoğurt	Bulgur
Tatlı	Dondurma	Baklava	Et
Lahmacun	Salata	Döner	Pide
Çay	Ayran	Kahve	Su

16. Bir yemekte sizin için neler önceliklidir. Aşağıdaki konuları size göre önemli olandan önemsiz olana doğru sıralayınız.

Yemek iştah açıcı kokmalı (.....)	Yemek sağlıklı olmalı(.....)
Yemek lezzetli olmalı (.....)	Yemek sıcak olmalı (.....)
Yemek çabuk olmalı (.....)	Yemek temiz olmalı (.....)
Yemek hafif olmalı (.....)	Yemek güzel görünmeli (.....)

17. Metindeki öneri fillerini yazınız.

.....

18. Metinde anlatılanlardan hangilerini denediniz? Hangilerini denemek istersiniz?

.....

Aşağıdaki metni⁷⁹ okuyup soruları cevaplayınız.

⁷⁹ http://www.kultur.gov.tr/portal/kultur_tr.asp?belgeno=6257

“Günümüzde kahvaltı olarak adlandırılan sabah öğününde tüketilen belli başlı yiyecekler zeytin, peynir, ekmek, reçel ve yumurtadır. İçecek olarak çayın ağırlık taşıdığı bu öğünü farklı peynir türleri, sucuk, domates, salatalık, biber gibi yiyecekler ve yörelere göre farklılık gösteren birtakım ürünler de eklenebilir. Çorba ve süt, bal, pekmez gibi yiyeceklerle kahvaltı yapma geleneği de özellikle köy ve kasabalarda devam etmektedir.

Öğle yemekleri mevsime göre hazırlanan tencere yemekleri, çorba, salata vb.den oluşur. Bu öğünde yapım zaman ve emek isteyen yemeklere, et ağırlıklı yemek türlerine ve tatlılara pek rastlanmaz. Çorba, ana yemek, salata ve tatlıdan oluşan mönü genellikle akşam yemeğine özgüdür. Tarlada veya başka bir işte çalışan aile bireylerinin akşam eve gelmesi ve bir sofrada hep birlikte ancak akşam saatlerinde bir araya gelmeleri, akşam öğününün daha zengin ve özenli olmasının başlıca nedenidir.”

19. Metni 3 paragrafa ayırmanız gerekse nasıl bir ayırım yapardınız? (/) koyunuz.

20. Sabah yenen ilk yemeğe ne ad verilir?

21. Aşağıdakilerden hangisi sabah kahvaltısında yenmez?

- a) Zeytin b) Peynir c) Pilav d) Bal

22. Neden köy ve kasabalarda farklı yiyeceklerle kahvaltı ediliyor olabilir?

.....

23. Aşağıdaki tabloyu, Türk kahvaltısında ve kendi ülkenizin kahvaltısında yenen yiyecekleri karşılaştırarak doldurunuz.

	Türk Kahvaltısı	Ülkemin Kahvaltısı
Tatlı yiyecekler		
Tuzlu yiyecekler		

Sıcak içecekler		
Soğuk içecekler		
Piştirilen yiyecekler		

24. Hem öğlen yemeğinde hem de kahvaltıda yenen yiyeceklerden bir tanesini yazınız.

.....

25. “vb.” neyin kısaltılmışı olabilir?

26. “Emek isteyen” yemek nasıl bir yemektir?

.....

27. Akşam yemeği ile diğer öğünler arasındaki farkları yazınız.

.....

28. Türk yemek geleneklerini (bildiğiniz kadarıyla) Amerikan yemek gelenekleri ile karşılaştırın. Hangisi daha sağlıklı hangisi daha düzenli hangisi daha pratik vb. yazınız.

.....

.....

29. Metnin son cümlesini kendi sözcüklerinizle yeniden yazınız.

.....

.....

BÖLÜM B: “BİR TÜRK İÇECEĞİ : RAKI”

Aşağıdaki metni⁸⁰ okuyup soruları cevaplayınız.

⁸⁰ http://www.barmagazin.com.tr/flash_haberler.php?a=1&id=26

“İlk gençlik yıllarında yapılan biralı kaçamakların bir dönem sonra rakıya dönüşmesi de neredeyse çiraklıktan kalfalığa geçmek gibi onurlandırıcı bir durum. Hatta rakı içmeyi erkekten saymamak da bir tür “Türk Usulü” alkol geleneği.

Biz, bu ülkenin insanları, yumuşak kalpliyizdir; hemen her şeye ağlarız. Akdenizli olmanın yanında Ortadoğu kültüründen aldıklarımızla beraber canlı, neşeli, biraz hüzünlü ve de duyarlı olma özelliklerini taşıyız. Ağlarız ama, gülmeyi de çok severiz. Yani her fırsatta ağlayan ve de gülen bir milletiz. Peki, üzüldünce veya sevinince ne yaparız: Tabii ki içeriz; bizi içiren nedene uygun şarkılar eşliğinde ağlayarak veya güleriz ‘içeriz’. Peki ne içeriz? Elbette rakı! Niye Rakı? Bizi ancak rakı paklar da onun için.”

30. Delikanlılar başlangıçta içerler daha sonraya geçerler. Bu şekilde danya geçmek ,tan lığa geçmek gibi mutlu ve şereflendirici bir olaydır.

31. Metinde Türk insanının hangi özelliklerine yer verilmiştir ?

.....

32. Doğru Yanlış → Rakı içerken ağlarız çünkü bazı sorunlarımız vardır ve şarkılarla sorunlarımızı hatırlarız.

33. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Rakı sadece hüzünlenince içilir.
- b) Rakı sadece mutlu zamanlarda içilir.
- c) Rakı hem üzüldünce hem de sevinince içilir.

34. Metindeki “hatta” sözcüğü kendisinden önce gelen cümledeki...

- a) fikri destekler b) fikre karşı çıkar c) fikre örnek verir d) fikri çürütür

35. Metindeki son cümle ile anlatılmak isteneni tartışın.

Aşağıdaki metni⁸¹ okuyup soruları cevaplayınız

“Nedir bu ‘rakı muhabbeti’?”

Rakı için ülkemizin geleneksel içkisidir demek doğru bir tanım olur. Viski nasıl Amerikalı bilinirse, rakı da o kadar Türk’tür. Bu anason kokulu içkiyi elbette sevmeyenler de vardır. Ama tadını bir kez aldınız mı, siz de rakıyı alıp başınızın üstüne oturtuverirsiniz. İçimi pek kolay olmayan ve yanında mutlaka yiyecek gerektiren bu içki öyle beş dakikada bitirilmez. Onun kendine özgü bir içme adabı vardır. Her şeyden önce yavaş yavaş, tadını çıkararak ve sohbet edilerek içilir ki keyfi çıkarılsın. Rakı sofraları uzun soluklu sohbetlerin yapıldığı bir yer, bir nevi dost evi gibidir.”

36. Rakının tadına bir kez varan insan

- a) onu yüksek bir yere bırakır
- b) onu oturarak içer
- c) onu çok sever ve en sevdiği içecek yapar
- d) yanında mutlaka meze türü yiyecekler yemek ister

37. Doğru Yanlış → Rakı çok hızlı ve kolay içilmez.

38. Rakı içme adabı nasıldır?

39. “Uzun soluklu” ne demektir?

- a) Uzun süren, kalıcı
- b) Uzun masa etrafında oturulan
- c) Çabuk solmayan

40. Metinde rakı hakkında söylenen olumlu ve olumsuz şeyleri kendi sözcüklerinizle yazınız:

Olumsuz:

Olumlu:

⁸¹ http://www.barmagazin.com.tr/flash_haberler.php?a=1&id=26 sitesinden derlenmiştir

Aşağıdaki metni⁸² okuyup soruları cevaplayınız

“Yaş ve kuru üzümün su ile karıştırılması ile elde edilen şıra içine saf maya katılarak fermantasyon sağlanıyor. Daha sonra bu sıvı damıtılarak suma adı verilen üzüm aromalı içki alkolü elde ediliyor. Bu sumanın, anason tohumları ile ikinci kez damıtılmasıyla da rakı elde ediliyor. Bu şekilde üretilen rakı meşe fıçılarda 20 ila 120 gün arası dinlendirildikten sonra satışa sunuluyor.”

41. Yukarıdaki metne başlı olarak ne yazılabilir?

a) Rakı b) Rakı nasıl üretilir? c) Rakı neden yapılmıştır? d) Rakı nasıldır?

42. Yukarıdaki metin aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisine uymaktadır?

a) Öyküleyici b) Tanımlayıcı c) Tartışmacı d) Betimleyici

43. Suma nedir?.....

44. Daha önceden rakının nasıl yapıldığını biliyor muydunuz?

45. Metindeki sadece konuya özgü (teknik) sözcüklerin altını çiziniz.

46. Yaş üzüm nasıl üzumdür?

Aşağıdaki metni⁸³ okuyup soruları cevaplayınız.

⁸² <http://www.denizce.com/raki.asp>

⁸³ <http://www.gezinet.net/yiyecekicecek/Restoranlar/gurme/gurmeanasayfa.asp>

“Rakının ilk kez nerede kimler tarafında üretildiği kesin olarak belgelerle belirlenememiştir. Ancak rakının ilk kez Osmanlı topraklarında üretildiği neredeyse tüm dünya ülkelerince kabul edilmektedir. Hemen hemen tüm ansiklopedilerde rakının bir Türk içkisi olduğu belirtilir. Türk rakısının bugünkü özellikleri ne Yunan rakısı “Uzo” ne de uzak Doğu içkisi olan “Arak”ta bulunabilir. Bazılarına göre ilk rakı Balkanlar ve Ege adalarında erikten yapılan 'Ouzo'dur. Tadı Türk rakısına benzeyen bu içkide anason bulunmaz. Bazıları ise Japonların pirinçten ürettikleri 'Sake'nin rakının babası olduğu görüşünü savunsalar da rakının Anadolu'daki öyküsü 300 yıl öncesine dayanmaktadır.”

47. Metinde ne anlatılmaktadır?

48. Metindeki altı çizili sözcükler hangi içkiye işaret etmektedir?

49. Metinde rakı hangi içkilerle karşılaştırılmıştır?

50. “Rakının babası” ne anlamda kullanılmış olabilir? Tartışınız.

51. Metindeki son satırda, rakı hakkında nasıl bir bilgi vermektedir?

52. Ouzo ile rakının farkı nedir?

53. Metindeki edilgen fiilleri yazınız.

54. Aşağıda rakının nasıl içileceği hakkında iki metin vardır. İki metni karşılaştırarak farkları yazınız.

(1) RAKI NASIL İÇİLİR? Eskiden rakı kadehlerde sek olarak içilir ve üzerine bir yudum su alınırdı. Günümüzde ise rakıyı rakı bardağı dediğimiz aslında limonata bardağı olan bardakta sek olarak değil de su ile karıştırarak içiyoruz. Rakı içmenin en büyük püf noktası soğutulmuş rakı, bardak ve soğuk sudan geçer. Aksi takdirde rakı içiminden hiçbir zevk alınmaz.	(2) RAKI NASIL İÇİLİR? Eskiden rakı 'leylek boynu' denilen kadehlerde sek olarak, ardından bir yudum su alınarak içilirmiş. Günümüzde ise genellikle 'limonata bardağı' denilen bardaklarda içine su karıştırılarak içilmektedir. En güzeli yinede rakıyı iyice soğutup, içine su ilave edilecekse bu suyu da soğutarak ve yanında buzlu su ile içmektir.
---	---

- a) Cümle sayısı:
- b) Verilen yeni bilgi sayısı:
- c) Daha akıcı olan metin:
- d) Daha iyi yazılmış metin:.....

Aşağıdaki metni⁸⁴ okuyup soruları cevaplayınız.

“Rakı yalnız başına içilen bir içki değil, meze ile birlikte yavaş yavaş içilen bir içkidir. Mide ve beyne belirli bir etki yaptıktan sonra insan keyiflenir ve güzel sohbetlere yönelir. Yani hem anlatır hem dinler. Böylece rakı sofrası en az iki kişinin katıldığı toplu bir eylem, karşılıklı konuşmalara dayandığı için demokratik bir forum, evrensel ve kişisel sorunların ortaya getirildiği, fikir alıp verilen, insanın kendisi ile yüksek sesle düşünerek hesaplaştığı bir tür psikolojik grup terapisi olmaktadır. Unutulmamalıdır ki rakı sofrası saygın bir 'cemiyettir'. Buraya katılan hem bu meclise kabul edildiği için saygı gören bir kişiliğe sahip demektir hem

⁸⁴ <http://lezzet.ankararehberi.com/rakici/index.asp>

de diğerlerine karşı saygılı olmak zorundadır. Özetle, rakı nasıl içilir sorusunun en güzel cevabı şudur: RAKI ADAM GİBİ İÇİLİR:!”

55. Metne göre rakı ile diğer içkiler arasında ne gibi farklar vardır?

56. Rakı sofrasında aşağıdakilerden hangisinin olması beklenmez?

- a) Samimi ve içten muhabbetler
- b) Dertlerin paylaşımı
- c) Sevinçlerin paylaşımı
- d) Yalan söyleme

57. Metinde “cemiyet” sözcüğü ne anlamda kullanılmıştır?

- a) Ortam
- b) Topluluk
- c) Kişi
- d) Mekan

58. Metindeki “Meclis” sözcüğü aşağıdaki anlamlarından hangisinde kullanılmıştır?

- a) Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı ve bu toplantının yapıldığı yer
- b) Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için bir araya gelmiş kimseler topluluğu
- c) Türkiye Büyük Millet Meclisinin kısaltılmışı.
- d) Dostlar toplantısı

59. Bir işi “adam gibi” yapmakdemektir.

60. Doğru Yanlış → Rakı sofrasında sarhoş olup taşkınlık yapmak normal sayılır.

61. Aşağıdaki resimlerle metinleri eşleştirin

Resim 1

Resim 2

Resim 3

Resim 4

- a. (.....) Yılda yaklaşık 65 milyon litre rakı piyasaya sunuluyor. 1.7 milyon litre rakı da başta Almanya olmak üzere Avrupa, ABD, Avusturalya, Japonya ve dünyanın diğer ülkelerine ihraç ediliyor. Bir milyon litre de vergisiz satış mağazalarında satılıyor.
- b. (.....) Rakıcı'da en çok beğendiğimiz Ehlikeyf. Antep'te özel olarak yaptırılan "Rakı Havuzu" da denilen ehlikeyf , içindeki buz ile rakınızı sürekli soğuk kalmasını sağlıyor. İlk yudumdan son damlaya aynı tat ve kıvamda rakı içebiliyorsunuz
- c. (.....) Rakıyla beraber meze olarak beyazpeynir, yoğurt, midye dolma, pilakiler, mevsim meyveleri, balık gibi yiyecekler tercih edilir. Bu sofraya 'çilingir sofrası' da denir.

d. (.....) Rakı genellikle güneş battıktan sonra içilir. Akşamın karanlığında günün üzerimizde bıraktığı etkiyi azaltmak, rahatlamak ve biraz olsun dertlerimizden uzaklaşmak için içilir.

62. Aşağıdaki meze tarifini okuyunuz. Cümle yapısını taklit ederek filleri uygun biçimde yazınız.

MEZE TARİFLERİ:

HAYDARI

1 su bardağı süzme yoğurt bir çukur kaba konup biraz su ile macun kıvamına getirilir. 2 diş sarımsak ayıklanıp yarım kaşık tuz ile havanda dövülür. Yoğurt ve sarımsak bir kaşık kuru nane ile karıştırılır. Yayvan bir tabağa alınıp üstüne kırmızı pul biber serpilir. İsteğe göre bir miktar zeytinyağı ve veya yarım su bardağı kadar rendelenmiş beyaz peynir de ilave edilebilir.

PEYNİR MEZESİ

3 yemek kaşığı ceviz içi elle çok küçük parçalara (böl-) 2 diş sarımsak ayıklanıp, havanda (ez-) Peynir ceviz ve sarımsağa, yarım çay kaşığı kimyon, 1 çay kaşığı kişniş ve yarım çay kaşığı kırmızı biber ilave (et-), ezerek (karıştır-) Karışıma 1 tatlı kaşığı biber salçası ve 1 yemek kaşığı zeytinyağı (ekle-) tekrar (karıştır-) ve servis (et-) Bu meze ekmek dilimleri üzerine (sür-)..... kanepe olarak da (sun-)

BABAGANNUŞ

1 adet patlıcan (kızıl-)..... ve ince akan bir musluk altında parmaklar ile yada küçük bir bıçak yardımı ile kabuğu (soy-) Patlıcanın sapı kesilip (at-) ve çatal yada mutfak robotu ile püre haline (getir-)..... 2 diş sarımsak (ez-)....., 2 yemek kaşığı tahin, 1 yemek kaşığı limon suyu ve 2 yemek kaşığı yoğurt ile birlikte patlıcan püresine (ekle-)..... iyice (karıştır-)

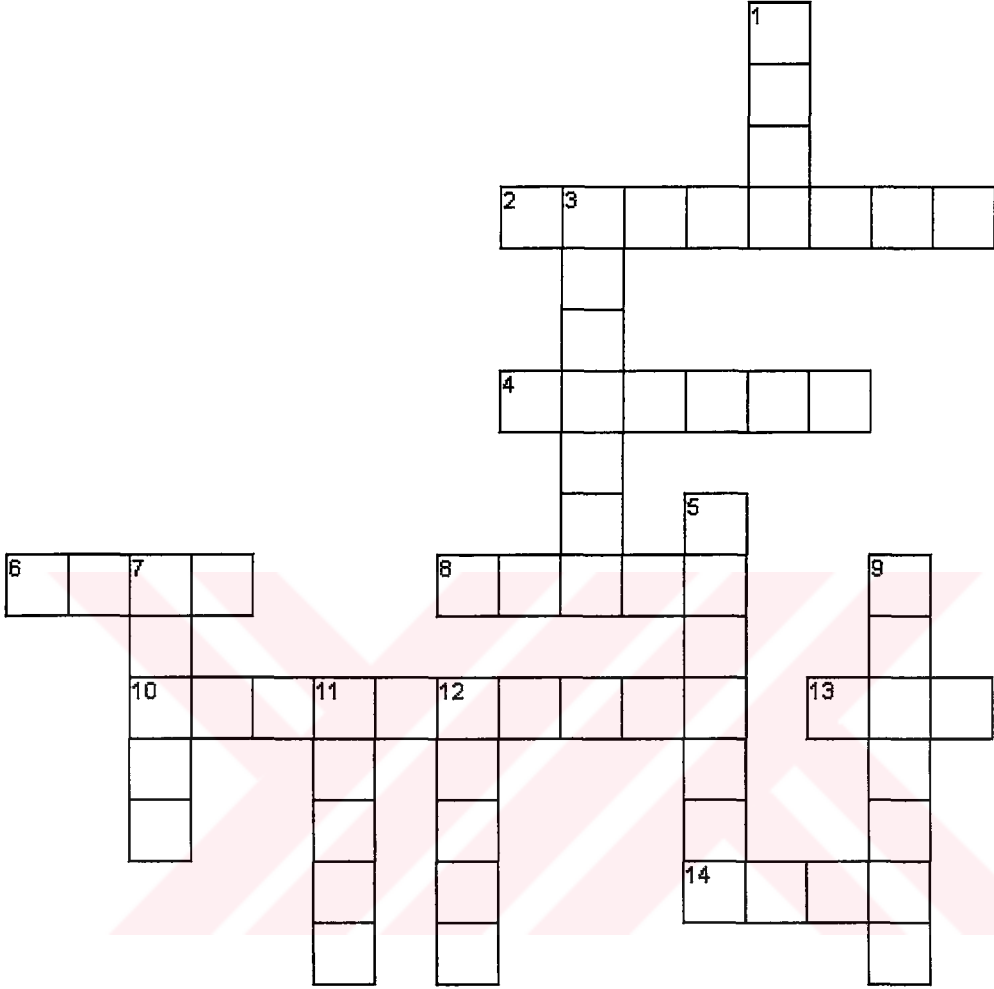
..... Servis tabağına (al-) 2 kaşık zeytinyağı üzerinde
(gezdir-) Yanında kızarmış ekmek ile servis (et-)
Süslemek için zeytin, pul biber veya maydanoz (kullan-)

63. Bu ünite de Türk yemekleri ve rakı hakkında bilgi edindiniz. Arkadaşlarınızla
çalışarak fikirlerinizi tartışın ve tabloya yazın.

Rakı felsefesi benim için...	Türk yemekleri benim için ...	Gelecekte türk yemekleri ile ilgili düşünüyorum
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5

64. Aşağıdaki bulmacayı çözün.

TÜRK YEMEKLERİ VE RAKI

Soldan sağa

2. Sabahları yenen ilk yemeğin adı.
4. Dostların bir araya geldiği çoğunlukla içkili toplantı.
6. Geleneksel alkollü Türk içeceği
8. Kahvenin pişirildiği uzun saplı ve küçük kap
10. Patlıcanlı bir meze
13. Yunan rakısı
14. Rakı..... gibi içilir!

Yukarıdan aşağıya

1. "..... ki" zıtlık bildiren bir sözcük
3. Mutfağında bol taze sebze ve zeytinyağı vardır.
5. Acı yemekleri ile ünlü ülke
7. Et ile yapılan genellikle şişte pişirilen ünlü Türk mangal yemeği
9. Bir tür börek, taze çayla iyi gider
11. Rakı üstü gün batarken içilir
12. Yoğurt ve su ile yapılan bir tür alkolsüz Türk içeceği

Ünite 12

GELENEKSEL TÜRK GÖLGE OYUNU

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Aşağıdaki resim size ne çağrıştırıyor? Boşluğa yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. Yukarıdaki resimle aşağıdaki resmi karşılaştırınız. Farklılıkları boşluğa yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. “Gölge Oyunu” ne demek, arkadaşlarınızla tartışınız.
4. Daha önce bir gölge oyununda bulundunuz mu?.....
5. Sizin ülkenizde bu tür oyunlar var mı? Varsa hangileri?
-

6. Aşağıdaki sözcüklerin hangisi bu üniteye kullanılabılır, tik işareti koyunuz.

Oynatma

Disko.....

Sahne

Otomobil.....

Perde

Sopa

Hollywood

Deri

7. Gölge oyunu ve bunun gibi sahne oyunlarının geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Zamanla gelişecekler mi yoksa unutulacaklar mı? Bir oyuncu ve bir film yapımcısı arasında gerçekleşebilecek bir tartışmayı canlandırın.

GÖREV ETKİNLİKLERİ:

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Gölge oyunu; deriden yapılan tasvirlerle arkadan vuran ışığın tasvirlerin gölgesini beyaz bir perde üzerine yansıtması temeline dayanır. Gölge oyunu doğu kültürlerine özgü bir sanattır ve ortaya çıkışı hakkında değişik rivayetler vardır. Bir rivayete göre Çin hükümdarı Wu (M.Ö. 140-87) karısının ölümü üzerine derin bir üzüntüye kapılır. Şav Wong adlı bir Çinli, hükümdarın üzüntüsünü hafifletmek için sarayın bir odasına gerdiği beyaz bir perdenin arkasından geçirdiği bir kadının perde üzerine düşen gölgesini ölen kadının hayali diye sunar. Bir başka rivayete göre ise Hindistan’dan çıkmış 4. ve 5. yüzyıllarda Java’ya geçmiş ve buradan da batı dünyasına yayılmıştır.”

8. Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?
- a) Gölge oyununun tarihçesi
 - b) Gölge oyunu nasıl yapılır?
 - c) Gölge oyunu nedir?
 - d) Rivayetler
9. “Tasvir” sözcüğü metinde hangi anlamda kullanılmış olabilir?
- a) İnsan
 - b) Şekil
 - c) Çubuk
 - d) Gölge
10. “Rivayet” sözcüğü metinde hangi anlamda kullanılmış olabilir?
- a) Söylenti
 - b) Net bilgi
 - c) Dedikodu
 - d) Efsane

11. Metinde altı çizili olan bölümü kendi sözcüklerinizle yeniden yazınız.

12. Wu hangi yıllar arasında yaşamıştır?.....

13. Metinde koyu yazılmış bölümü verilen bütün yeni bilgilere göre çözümleyip küçük parçalar haline yazınız. Ör: Onun adı Şav Wong. O bir Çinli.

14. Metnin son cümlesinin öznesi nedir?

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Gölge oyunu tekniği Türk halk kültüründe Karagöz olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre Sultan Orhan devrinde (1324-1362) Ulucami’nin inşaatı sırasında Bursa’da cami inşaatında çalışan demirci ustası Kambur Bâli Çelebi (Karagöz) ile duvarcı ustası Halil Hacı İvaz (Hacivat) arasında geçen nükteli konuşmaları dinlemek isteyen işçiler işi gücü bırakıp onların etrafında toplanır, bu yüzden de inşaat yavaş ilerlermiş. Bu durumu öğrenen padişah her ikisini de idam ettirmiş. Daha sonra çok pişman olan padişahı teselli etmek isteyen Şeyh Küşterî başından beyaz sarığını çıkarıp germiş ve arkasına bir ışık yakarak ayağından çıkardığı çarıkları ile de Karagöz ve Hacivat’ın tasvirlerini canlandırıp nükteli konuşmalarını tekrar etmiş. O tarihten sonra da Karagöz oyunları değişik mekanlarda oynanır olmuş. Ancak bu sadece bir rivayettir. Karagöz ve Hacivat’ın gerçekten yaşayıp yaşamadığı hiçbir şekilde ispat edilememiştir.”

15. Yukarıdaki metindeki yüklemelerin altını çiziniz.

16. Yüklemelerin ortak özelliği nedir?

17. Doğru Yanlış → Hacı İvaz demirci ustasıdır.

18. Aşağıdaki tabloyu metindeki bilgilere göre doldurunuz.

Hükümdar Adı:		
Yaklaşık Dönem:		
Şehir:		
Yer:		
Kişilerin adları:		
Lakapları:		
Meslekleri:		
Ölüm sebebi:		
Ölüm şekli:		

19. Aşağıdaki sözcükleri metindeki anlamlarına göre cümlelerle eşleştiriniz. Yanlış tümcenin üstünü çiziniz.

a. İlerlemek

→ Yol yapım çalışması çok yavaş ilerliyor.

→ Arabam bozuldu ilerlemiyor.

b. Gergin

→ Bugün çok gerginim.

→ Gitarın teli çok gergin, ses kötü çıkıyor.

c. Canlandırmak

→ Haluk Bilginer oyunda bir katili canlandırdı.

→ Verdiğim su, ölmek üzere olan çiçeği canlandırdı.

d. Çıkarmak

→ Cebinden 5 milyon çıkardı.

→ Ceketini çıkarıp yastık yaptı.

e. sırasında

→ Meltem sırasına oturuyordu.

→ Düğün sırasında silah sıkıldı.

20. Metinde geçen iki organ ve bu organlara giyilen iki şeyi yazınız.

.....

21. “Nükteli konuşma” nasıl bir konuşma olabilir? Tartışınız.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“16. yüzyılda hayâl oyunu çok yaygındı. Bunun Osmanlı eğlence sanatlarının başlıcalarından olduğunu gösteren pek çok belge vardır. Şeyhülislam Ebussuut Efendi’nin (1490-1574) hayâl oyununu ibret gözüyle seyretmenin cezayı gerektirmeyeceği yolundaki fetvası bunların en önemlisidir. Ebussuut Efendi; “Gerçek biliminde yükselmek isteyenler için gölge oyununda büyük ibretler olduğunu gördüm. Kişiler, kalıplar gölge gibi gelip geçiyor ve çabucak yok oluyor, onları oynatan ise durucu kalıyor” demiştir.”

22. Doğru Yanlış → Fetva yazılı bir belgedir.

23. Metne bakarak Osmanlı döneminde “Şeyhülislam” ın aşağıdakilerden hangisini yaptığı söylenebilir?

a) Ezan okumak

c) İslami bildiriler çıkarmak

b) Ders vermek

d) Gölge oyunu oynatmak

24. Ebussuut Efendi’ye göre “gerçek bilimi” nedir?.....

25. Metinde “ibret” hangi anlamda kullanılmıştır.

- a) Ders b) Örnek c) İbadet d) İyilik

26. Ebusuut Efendi’nin felsefesi ile Platon’un mağara felsefesini karşılaştırın.

.....
.....
.....

**27. Klasik Karagöz oyunları dört bölümden oluşur. Aşağıdaki bölüm başlıklarını
metinler ile eşleştiriniz.**

Bitiş (.....)	Fasıl (....)	Muhavere (Söyleşi atışma) (...)	Mukaddime (Giriş) (....)
---------------	--------------	---------------------------------	--------------------------

1. Fasıl bölümü sona erdikten sonra Karagöz ile Hacivat perdeye gelirler.Karagöz Hacivat’ı tekrar döver,bunun üzerine Hacivat: “Yıktın perdeyi eyledin viran,varayım sahibine haber vereyim hemann” der ve seyirciyi selamlayarak çıkar.Karagöz’de: “Her ne kadar sürç-i lisan ettikse affola,ehh Hacivat bir dahaki oyunda yakan elime geçerse vayyy haline” der ve seyirciyi selamlayarak çıkar. Perde arkasındaki ışığın sönmesiyle oyun sona erer.

2. Bu bölümde bildiğimiz tiyatro oyunları gibi baştan sona bir oyun oynanır,oyunun akışına göre kendi kılık ve şiveleri ile Zenne, Çelebi, Tuzsuz Deli Bekir, Beberuhi, Tiryaki, Frenk,Yahudi gibi değişik tipler girip çıkarlar.

3. Muhavere asıl oyunun konusuyla ilgili değildir. Bu bölüm Karagöz’ün yabancı sözcükleri kullanarak konuşan Hacivat’ı yanlış anlaması ya da yanlış anlar görünmesi, böylece ortaya türlü cinaslar ve nükteler çıkmasıyla sürer gider.

4. Oyundan önce perdenin ortasına konan göstermelik, nâreke (*kamıştan yapılmış bir çeşit düdüğü*) zırlıtısı ve tef velvelesi ile kaldırılır. Göstermelik konmasının amacı seyircinin oyuna odaklanmasını sağlamak ve oyunun başladığını belirtmektir.

28. Aşağıdaki metni okuyarak resimlerdeki kişilerin adlarını kutulara yazınız.

--	--	--	--	--	--	--

HİMMET: Kastamonu’lu Himmet olarak da geçer. Sırtında baltası vardır. Kaba saba bir tiptir.

Karagöz oyunlarının en iri tasviridir. Yaklaşık 50 cm boyundadır.

BEBERUHİ: Altıkulaç Beberuhi lakabıyla anılır. Yaşı büyük aklı küçük idiot bir tiptir.

ZENNE: Karagöz oyunundaki bütün kadınlara genel olarak Zenne denir.

KARAGÖZ: Oyunun hiç şüphesiz başrol oyuncusu Karagöz’dür. Okumamış bir halk adamıdır.

ÇELEBİ: İstanbul ağız ile kusursuz bir Türkçe konuşur. Bazı oyunlarda zengin bir bey, bazı oyunlarda bir mirasyedi, bazı oyunlarda ise zevk düşkünü bir çapkındır. Nazik ve çıtkırlıdır bir tiptir. Elinde şemsiye, çiçek demeti ya da baston olan değişik Çelebi tasvirleri vardır

HACIVAT: Tam bir düzen adamıdır. Nabza göre şerbet verir, eyyamcıdır. Kişisel çıkarlarını her zaman ön planda tutar. Az buçuk okumuşluğundan dolayı yabancı sözcüklerle konuşmayı sever. Perdeye gelen hemen herkesi tanır, onların işlerine aracılık eder.

TUZSUZ DELİ BEKİR: Bir elinde içki şişesi, bir elinde tabanca ya da kama vardır. Olayların karmaşılaştığı anda gelip kaba kuvvetle olayı çözer.

Bu bölümden sonraki metinler Karagöz oyunlarından alınmış özetlerdir.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Karagöz eve geldiğinde karısı kapıyı açmadığından karısı ile kavga ederler. Kavga üzerine Karagöz’ün karısı evden gider. Yalnız kalan Karagöz, Hacivat’a giderek yeniden evlenmek istediğini söyler. Hacivat Karagöz’e uygun bir kız bulur ve evlenirler. Karagöz’ün çeyiz takımı kız evine gider. Karagöz gelinin yüzünü açtığında çok çirkin bulur. Üstelik gelin ilk geceden doğum yapar. Doğan çocuğu Karagöz’ün **başına bırakıp** gider.”

29. Bu oyun için uygun olabilecek üç başlık bulun.

.....

30. Metindeki bilgilerin tümünü sadece diyalog halinde aktarınız.

.....
.....
.....
.....

31. Aşağıdakilerden hangisi “bulmak” fiilinin “çirkin bulmak” şeklindeki kullanılışıyla aynı şekilde kullanılmıştır?

- a) Bu kitabı çok ilginç buldum. c) Çok yoruldum ama en sonunda buldum.
b) Adresi kaybetmiştim çok zor buldum. d) Sevgiyi sende buldum.

32. Metindeki koyu yazılmış deyim ne anlama gelmektedir? Açıklayınız.

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“ECZANE: Karagöz ile Hacivat doktorluk yapmaya karar verip bir eczane açarlar. BirZenne ile bir Çelebi gelip Karagöz ile alay ederler. Daha sonra Denyo ile Matiz gelirler, Karagöz Denyo’yu ameliyat ederken burnunu koparır. Sonra Frenk gelir, Karagöz Frenk’i

muayene etmek için içerden şiş, tokmak ve balta gibi aletler getirince Frenk kızar Karagöz’e vurur. Cud gelir. Karagöz’e ağrıyan dişini gösterirken elini ısırır. Karagöz kızar, dişini çekerken çenesini koparır. İhtiyar gelir, Karagöz ihtiyarı tedavi ederken kolunu ve başını koparır. Zeybek gelip ihtiyarı sorar. Karagöz ihtiyarın bir parçasını getirir. Zeybek duruma kızarsa da iş tatlıya bağlanıp çengi oynatılır.”

33. Bu oyun içinde kaç tane karakter var? Adlarınız yazınız.

.....

.....

.....

34. Oyunda adı geçen organların listesini yapınız.

.....

.....

35. Oyunda geçen doktorluk ve eczacılık ile ilgili terimlerin altını çiziniz.

36. Aşağıdaki kişilere oyunda ne olmuştur? Tabloyu oyuna göre doldurunuz:

Kime?	Ne oldu?
Denyo	
Cud	
İhtiyar	

37. Aşağıdaki oyunun sonunu kestirip yazınız.

“Çalışmadıkları için karılarıyla kavga eden Karagöz ve Hacivat kayıkcılık yapmaya karar verirler. Hacivat’ın kayığını alarak çalışmaya başlarlar. İskele kahyası gelerek

onlardan para ister, para kazandıktan sonra vereceklerini söylerler. Çeşitli tipler gelip kayığa binerler, Kastamonulu Himmet kayığa biner ancak çok iri olduğundan kayığın bir tarafı çöker, bunun üzerine binmekten vazgeçer. Yahudi gelip kayığa biner ama para vermeden kaçar. Tuzsuz Deli Bekir'den kaçan Zenne, onu hemen karşıya geçirirlerse çok para vereceğini söyler. Bu sırada gelen Tuzsuz Deli Bekir

.....
.....
.....”

38. Aşağıdaki oyunun başını kestirip yazınız.

“.....
.....
..... Zenne, bakkal dükkanına gelir içki ve meze ister. Karagöz, verdiği sözü unuttur; içki ve mezeleri alarak zennenin evine gider. İçtiği içkilerden sarhoş olan Karagöz mangala tekme atar, ev ve altındaki dükkan yanar.”

39. Aşağıdaki oyunu okuyun. Büyücünün ve Hacivat'la Karagöz'ün topraktan çıkarmış olabileceği şeylerden 5 tanesini tahmin edin isimlerini yazın ve resimlerini çizin.

“MAL ÇIKARMA: Hindistan'dan gelen bir büyücü, büyü ile yerden hazine çıkarır. Hacivat ile Karagöz'de büyücünün yaptığı gibi yerden hazine çıkarmaya merak sararlar. Hindistanlı büyücü yerden değerli şeyler çıkarmasına rağmen Hacivat ile Karagöz para etmez değersiz şeyler çıkarırlar.”

Büyücünün çıkardıkları	Hacivat ve Karagöz'ün çıkardıkları

40. Aşağıdaki oyundaki boşlukları kutudaki sözcüklerden uygun olanıyla doldurunuz.

Sallanırken	müşteri	cenazesini	sallanıp	kadın	gittikten	şaka	söyler	düşüp	para
-------------	---------	------------	----------	-------	-----------	------	--------	-------	------

“Hacivat ile Karagöz ortak Salıncakçılık yapmaya karar verirler. Hacivat göndermeye gider. Çelebi gelir, parasını verip giderken Karagöz Çelebiye para konusunda Hacivat’a bir şey söylememesini söyler. Çelebisonra Hacivat gelerek Çelebinin gelip gelmediğini sorar. Karagöz kimsenin gelmediğini Daha sonra Zenne ve Tiryaki gelip sallanırlar ve verip giderler. Hacivat tekrar gelip hesap sorar, Karagöz yine kimsenin gelmediğini söyler. Bunun üzerine Hacivat kılığına girip sallanmaya gelir ve Karagöz’ü konuşturup kaç para kazandığını öğrenir. Karagöz yaptığını söyler. Ardından Tuzsuz Deli Bekir gelir, salıncağa kusar. Daha sonra Yahudi gelir, sallanırkenölür. Karagöz Diğer Yahudileri çağırır, Yahudiler gelip ölen Yahudi’nin kaldırırlarken Yahudi canlanır.”

41. Aşağıdaki olaya benzer bir oyun gerçekleştirin.

“Karısı tarafından çalışmadığı için eve alınmayan Karagöz çalışmaya karar verir. Durumu Hacivat’a anlatır. Hacivat elinde bir yazıcı dükkanı olduğunu söyleyerek yazıcılık yapmasını söyler. Mektup yazdırmak için iki Zenne gelir. Karagöz Zennenin söylediklerinin

yerine kendi uydurduğu saçma sapan şeyleri yazar. Daha sonra Frenk, Kastamonulu, Laz, Tiryaki ve Çingene gelip mektup yazdırırlar. Fakat Karagöz onların söylediklerinin yerine hep saçma sapan şeyler yazar.”

41. Aşağıda bahsedilen sergiyi ziyaret edin ve deneyimlerinizi anlatan bir metin yazınız.

“Vedat Nedim Tör Müzesi Etkinlikleri: Yıktın Perdeyi Eyledin Vîrân

Yapı Kredi Karagöz Koleksiyonu (09 Nisan 2003 - 15 Ağustos 2004)

Yapı Kredi Kültür Merkezi, kültürel geçmişimizin çok önemli miraslarından Karagöz'ü bir sergi ile yeniden perdeye yansıtıyor. 9 Nisan-15 Ağustos 2004 tarihleri arasında Vedat Nedim Tör Müzesi'nde açık kalacak YıktınPerdeyi Eyledin Vîrân Yapı Kredi Karagöz Koleksiyonu sergisiyle Yapı Kredi Koleksiyonu'nda bulunan 187 parçalık orijinal Karagöz tasvirleri gün ışığına çıkıyor.

Yer: Yapı Kredi Kültür Sanat Merkezi, Vedat Nedim Tör Müzesi

Adres: İstiklal Caddesi No: 285, Beyoğlu

Tel: 212 - 252 47 00

Açık olduğu saatler:

Hafta içi 10:00-19:00 / C.Tesi: 10:00-18:00 / Pazar: 13:00 - 18:00”

Bu ünite de kullanılan Gölge oyunu ve Karagöz hakkındaki bütün bilgiler

<http://turkgolge.sitemynet.com/237.htm> adresinden alınmıştır.

Ünite 13

SİNEMA

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Sinemaya ne sıklıkta gidersiniz?
2. En son izlediğiniz film nedir?
3. Bu film ne hakkındaydı?
4. Hollywood filmleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
.....
.....
5. Hiç Türk filmi izlediniz mi?

GÖREV ETKİNLİKLERİ

6. Aşağıda iki tane çizgi dizi ile ilgili metin birbirinin içine girmiştir. Parantezlerin içine 1, 2 veya A, B yazarak bunları birbirinden ayırınız.

“(.....) Simpson’lar (.....) Huckleberry Finn

(.....) Mark Twain’in dünyaca ünlü başyapıtı Huckleberry Finn’ den uyarlanan bu sevimli çizgi dizi, hafta sonları saat 07:45’te ekrana gelecek. (.....) Springfield kasabasında yaşayan Simpson’lar politik açıdan uygunsuz ve garip davranışları olan bir ailedir. (.....) Birçok işi aynı anda becerebilen baba Homer, aslında bir nükleer enerji santralinde güvenlik teknisyeni olarak çalışmaktadır. (.....) Çok akıllı, çok neşeli aynı zamanda kimsesiz bir çocuk olan Huckleberry’le çılgın maceralara ortak olacaksınız. (.....) Mutlu ve sorumluluk sahibi bir ev kadını olan karısı Marge ise bir tür ‘süper anne’dir. (.....) Üç ‘harika’ çocukları

vardır: 4. Sınıf öğrencisi olarak kendisinden bekleneni veremeyen ve bununla gurur duyan Bart, okula gitmeyi ve saksofon çalmayı seven ciddi ve sorumluluk sahibi (abisinin olmadığı kadar) Lisa ve bir yıllık yaşamına pek çok deneyimi sığdırmış ve artık hayattaki tek amacı konuşmayı ve yürümeyi öğrenmek olan Maggie. (.....) Yetimhaneden kaçtığı zamanlarda salla Missisipi Nehri'nde dolaşan Huckleberry, burada her türlü insanla ve serüvenle karşılaşacak. (.....) 1989'dan bu yana en komik serüvenleriyle ekranları renklendirmeye devam eden bu efsane çizgi diziye, zaman zaman Tony Blair ve Britney Spears gibi ünlü isimler de konuk olacak. (.....) Ancak sevimli kahramanımız, tecrübeleri ve sezgileri sayesinde en garip tuzaklardan bile sağ salim kurtulmayı başaracak.”

Tablonun içindeki bilgileri okuyup soruları cevaplayınız.

Film Adı	Tür	Yıl	Süre	Gösterim Tarihi	Tik(✓)/Notlar
Acemi Askerler	Komedi	2001	94 dk.	15 Nisan Perşembe 20:30	
Ailem Adına	Polisiye	2000	86 dk.	11 Nisan Pazar 22:20	
Altıncı His (Oscarlı)	Gerilim	1999	103 dk.	17 nisan Cumartesi 20:30	
102 Dalmaçyalı	Komedi	2000	96 dk.ö	3 Nisan Cumartesi 13:40	
Yaşamak İstiyorum	Duygusal	1958	116 dk.	18 Nisan Pazar 10:55	
Devlet Düşmanı	Aksiyon	1998	127 dk.	14 Nisan Cumartesi 09:45	

Dostluk Denizi	Macera	1996	122 dk.	8 Nisan Perşembe 04:45	
En Kötü Senem	Aile	2001	89 dk.	18 Nisan Pazar 07:50	
Ferrarri	Biyografi	2003	146 dk.	1 Nisan Perşembe 15:55	
Kujo	Korku	1983	91 dk	27 Nisan Salı 02:55	
Sam'in Yazı	Gerilim	1999	133 dk.	1 Nisan Perşembe 22:15	
Tom Sawyer	Animasyon	2000	85 dk.	24 Nisan Cumartesi 10:50	
Yeni Dünya	Bilim Kurgu	1998	90 dk.	30 nisan Cuma 13:40	
Sessiz Dil	Western	1993	101 dk.	19 Nisan Pazartesi 14:55	
Don Kişot (Oscarlı)	Müzikal	1972	124 dk.	8 nisan Perşembe 21:15	
Pembe Panter ve Oğulları	Çizgi Dizi	1984	20 dk.	10 nisan Cumartesi 08:35	
Deniz Altında 20000 Fersah	Fantastik	1997	91 dk.	10 nisan Cumartesi 14.45	

7. Yukarıdaki filmlerden hangilerini daha önce görmüştünüz? Yanındaki sütuna tik işareti koyunuz.

8. Yukarıdaki filmlerden hangisini görmediniz ama hakkında bir şeyler duydunuz?

.....

9. Yukarıdaki filmlerden hangilerini izlemek istersiniz? Neden?

.....

10. Çocuğunuzun hangi filmleri izlemesini istersiniz?

.....

11. Hiç izlemeyi istemeyeceğiniz filmler hangileri? Neden?

.....

12. Filmler arasındaki en eski yapım hangisi?.....

13. Filmler arasındaki en yeni yapım hangisi?

14. Filmler arasındaki en uzun film hangisi?.....

15. Filmler arasındaki en kısa film hangisi?.....

16. Yayın saati bakımından izlenmesi en zor film size göre hangisi?

17. En çok film hangi gün oynatılıyor?.....

18. Yukarıdaki tabloda konusuna göre kaç tür film vardır?.....

19. Aşağıda bazı film özetleri vardır. Filmin konusundan hareketle Türk filmi

olabileceğini düşündüklerinize tik işareti

.....Hasta çocuğunu iyileştirmek umuduyla köyünden kalkıp İstanbul'a gelen bir annenin dramı.

.....Mevlana felsefesiyle birbirine yaklaşan iki gencin aşk öyküsü.

.....Kendi adını verdiği kozmetik ürünlerinin şanını korumak için mücadele eden bir kadının öyküsü.

.....Zorla evlendirilmek istenen bir genç kız sevdiği adamla birlikte kaçır.

.....Güneydoğu'daki kimi örf ve adetler yüzünden dağılan bir ailenin dramı.

.....Geleceğin dünyasına inanılmaz bir siber terör tuzağına düşen bir adamın nefes kesen

hikayesi

.....Sevdiği kıza köyün ağasının göz koyması üzerine ağaya karşı gelerek dağlara çıkan bir eşkıyanın kahramanlık öyküsü.

.....Üç çifti bir salsa kulübünde buluşturan film, aşk üzerine söylenmemiş şeyleri dile getiriyor.

.....Noel tatilinde okul arkadaşları tarafından hazırlanan bir şakanın kurbanı olan genç, Noel'e birkaç gün kala kendisini çölün ortasına bulur.

.....Kaynanasından yaka silken bir gelinin hikayesi.

.....1960'larda lise öğrencisi olan bir grup genç, içlerinden birinin atletizmdeki başarısı için ter döker.

.....Keloğlanla yedi cüceleri karşı karşıya getiren keyifli bir seyirlik

.....Çocukları beşik kurtmesi olan biri Karadenizli biri İstanbullu iki ailenin öyküsü

.....Çok az ömrü kaldığını öğrenen genç bir kadının trajik öyküsü...

20. Bu filmlerden 5'ini seçiniz. Yönetmen olsaydınız seçtiğiniz filmlere ne isim

verirdiniz?.....

.....

.....

21. Özetlere bakıldığında Türk filmlerinin ortak noktaları için neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

22. Sizin ülkenizde yapılan filmlerde en çok hangi konular ele alınır?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Beyazperdenin çok iş yapan filmlerinin incelenmesi sonucu, uzun metrajlı "mükemmel filmin" formülü çıkarıldı. Film yönetmeni de olan, Londra Üniversitesi'nde görevli Sue Clayton, son 10 yıldaki "The Full Monty" (Anadan Doğma) filminden "Notting Hill"e, hatta dev bütçeli "Titanic" ve "Die Another Day"e (Başka Gün Öl) kadar çok sayıda filmi inceledi. Clayton, bir filmin başarıya ulaşması için farklı bileşenlerin nasıl dengelendiğini görmekten hayrete düştüğünü belirterek, bu filmleri incelemesi sonucu ortaya çıkardığı "mükemmel filmin" özelliklerini şöyle sıraladı: "Yüzde 30 aksiyon, yüzde 17 komedi, yüzde 13 kötüye karşı iyi, yüzde 12 seks/romantizm, yüzde 10 özel efekt, yüzde 10 entrika ve yüzde 8 müzik." Clayton, "Toy Story 2" filminin, mükemmel uzun metrajlı filme en yakın film olduğunu belirtti.”

23. Yukarıdaki metin nereden alınmış olabilir?

24. “Çok iş yapan” metinde hangi anlamda kullanılmıştır?

a) Çok pahalı olan	c) Çok uzun zamanda hazırlanan
b) Çok kişi tarafından izlenen	d) Çok kişinin rol aldığı

25. Doğru Yanlış → Clayton “Rüzgar Gibi Geçti” filmini de incelemeye dahil etmiştir.

26. “Bütçe” metinde hangi anlamda kullanılmıştır?

a) Masraf	c) Harcama
b) Kadro	d) Gelir

27. “Mükemmel film” formülüne katılıyor musunuz?

28. Size göre mükemmel filmin formülü nasıl olmalı?

.....

29. Hiç Türkçe bilmeyen biri yukarıdaki metindeki hangi sözcükleri anlayabilir? Altını çiziniz.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Az daha kafasını uçuracaklardı.

Ünlü aktör Tom Cruise'un, son filmi 'Son Samuray'ın (The Last Samurai) çekimleri sırasında ölümden döndüğü ortaya çıktı. The Guardian Gazetesi'nin haberine göre, çekimler sırasında mekanik bir ata binen Cruise, attı meydana gelen teknik bir arıza nedeniyle kontrolsüz olarak yere düştü. Tam bu sırada, **aktörün** yanında kılıç sallayan rol arkadaşı Hiroyuki Sanada, elindeki kılıcı Cruise'nin boynuna bir santimden az kala durdurabildi. Japon aktör, çekim ekibinin Cruise'un kafasının uçtuğunu düşündüğünü belirtti.”

30. Yukarıdaki metin nereden alınmış olabilir?

.....

31. Yukarıdaki metinde haber diline ait olan sözcüklerin altını çiziniz.

32. Başlıktaki “az daha” tümceye nasıl bir anlam katmaktadır?

.....

33. Metinde koyu yazılan sözcük kime işaret etmektedir?.....

34. Doğru Yanlış → Tom Cruise yere tedbirsizce düştü.

35. Kılıç Tom Cruise'a değseydi ne olurdu?

36. Aşağıdaki film isimlerini film özetleriyle eşleştiriniz.

"Takıldım Sana" (.....)	"Yeni Bir Ülkede" (.....)	"Buzdan Hayaller" (.....)	"Sürüsüne Bereket" (.....)
"Cani" (.....)	"Mona Lisa Gülüşü" (.....)	"Katil Komşum Döndü" (.....)	"Jüri" (.....)

- a. Artık silahlar yerine ev işleriyle ilgilenen Jimmy, bir yandan da kendisini suç dünyasına sürükleyen nedenleri düşünmektedir.
- b. Geçtiğimiz senenin en büyük keşif sayılan İzlanda'lı yönetmen Dagur Kari'den başyapıt niteliğinde bir ilk film.
- c. Birbirlerinden hiç ayrılamayacak olan Walt ve Bob'un bu benzersiz bağları onları garip karmaşalara sürüklüyor.
- d. 1953, New England... Sanat tarihi öğretmeni Katherine Watson, Kaliforniya'dan Wellesley Koleji'ne gelmiştir.
- e. New Orleans'lı genç bir dul kocasının öldürülmesinden büyük bir silah şirketini suçlu görerek milyon dolarlık bir tazminat davası açar.
- f. 1989-90 yıllarında aralarında bir polisin de bulunduğu yedi erkeği öldürmekle suçlu bulunduktan sonra geçen yıl Florida'da idam edilen bir hayat kadının hikayesi.
- g. Her şeye yeniden başlamak klasik bir Amerikan rüyasıdır.

37. Aşağıdaki filmin sonu seçeneklerden hangisi olabilir?

“Bu Küçük Hayat: Luke, doğduğunda bir avucun içi kadardır. Kuvözün içindeki oğlunu gün be gün seyreden annesi ise yarı hayal yarı gerçek onunla ilişki kurabildiğine inanır.....”

- a) Belgesel deyip geçmeyin dediklerimizden.
- b) Samimi, gerçekçi ve bir gerilim filminden daha ürkütücü.
- c) Sarah Gavron duru bir anlatımla, aşırı duygusallığa kaçmadan, yürek burkan derin bir film yaratmış.
- d) Bu korkunç filmi mutlaka seyredin, ama uyaralım, bir süre kasabınıza uğrayamayabilirsiniz.

38. Aşağıda film özetlerinden alınmış cümleler vardır. Aynı filme ait olan cümleleri çizgi çizerek eşleştiriniz.

- a) Cold Mountain'de savařın ayrı dūřurdūęı üç insanın birbirleriyle keřiřen yollarının öyküsü anlatılır.
- b) Champion babaannesini Madam Souza tarafından büyütölen yalnız bir çocuktur.
- c) Florida'nın küçük bir kasabası olan Banyan Key'de polis şefliği yapan Matt Lee Whitlock, çevresindekilerin sayęı ve sevgi duyduğu, çalışkan ve işini iyi yapan biridir.
- d) Hayatınız mahvoldu diye tüm hayatı fırlatıp atamazsınız.
- e) Kış aylarında köyün şehirle ulaşımını sağlayan at kızıağına bir rakip çıkmıştır.
- f) Bernie Lootz, Vegas'ın en şanssız adamıdır.
- g) Tommaso ve Stephanie birbirlerine büyük bir aşkla bağlıdır.

- 1) Bu üç insanın fiziksel ve ruhsal kurtuluşu tamamen birbirlerine bağlıdır.
- 2) Kızakçı Daşo'nun rakibi kırmızı minibüstür.
- 3) Bu, bir ulusa esin kaynağı olan bir öyküdür. Gerçekleşmemenin eşiğinden dönen bir öykü.
- 4) Başarısız evliliğinden, kendisinden uzak duran oğluna, kaybolan kedisine kadar hayatında dokunduğu her şey kötü gitmiştir.
- 5) Torununun en çok bisiklete binerken mutlu olduğunu gören babaannesini, onu sıkı bir antrenmana sokar.
- 6) Evlenirler ve bir bebekleri olur.
- 7) Günün birinde kasabada iki vahşi cinayet gerçekleşir.

39. Aşağıdaki **Amerikan Film Klasiklerinden** birkaç madde vardır. Her maddeyi anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden yazınız. Bütün sözcükleri değiştirmenize gerek yoktur.

* Polisin araştırma yaparken, mutlaka bir striptiz barına gitmesi gerekir.

.....

* Kontrol kulesiyle konuşarak herhangi bir yolcu Boeing 747'yi alana indirir, kimsenin burnu kanamaz.

.....

* Hollywood denize daldığınızda bile çıkmayan ruju keşfetmiştir.

.....

* Havalandırma borularına saklandığınızda sizi kimse bulamaz.

.....

* Paris'teki bütün evlerin salon penceresinden Eiffel kulesini görmek mümkündür.

.....

* Adam kötü şekilde yaralandığında "gık"ı çıkmaz, sevgilisi pansuman yaparken dişlerini sıkar.

.....

* Bütün anneler sabahları yumurta pişirir. Lakin kimsenin kahvaltı edecek vakti yoktur.

.....

* Elektriğe bağlı bütün bombaların üzerinde tam olarak kaçta patlayacağını gösteren kırmızı rakamlar vardır.

.....

* Televizyon açıldığında bütün kanallar mutlaka kahramanla ilgili bir haber vermektedir.

.....

* Kahramanı 50 polis arabası takip ediyorsa bunlardan 45'i birbirine çarpar.

.....

40. “Aksiyon filmlerinde Karate sahnelerinde kaç tane rakibiniz olduğu önemli değildir, hepsi üzerinize teker teker gelirler. Sıraları gelene kadar etrafınızda garip sesler çıkararak garip danslar yaparlar.” Buna katılıyor musunuz?

.....

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“Tedirgin-Sazan; Cinsiyet: Erkek; Yaş: 21; İl:Sakarya 29.01.2004 Adapazarı'nda, büyük bir sinema salonunda çalışıyorum. Geçen yaz salonlarımızdan birini bakıma aldık. Salonun gişe önünde duran panosuna, "Cine 1 - TADİLAT" diye yazan bir bilgisayar çıktısı alıp astım. 30-35 yaşında bir bayan, bir panoya bir de bana baktıktan sonra yanıma gelip bombayı patlattı: "Pardon, Tadilat filminin konusu ne acaba?" Gülmekten elimdeki kahve fincanını düşürmüştüm.”

41. Tadilat ne demek?

42. Metinde “bombayı patlatmak” hangi anlamda kullanılmıştır?

.....

43. Metinde altı çizili yapıyı göz önünde bulundurarak aşağıdaki eşleştirmeleri yapınız.

1.Koşmaktan.....	a. bizi duymuyor
2. Televizyon seyretmekten...	b. ayaklarıma kara sular indi.
3. Müzik dinlemekten...	c. gözleri kan çanağına döndü
4. Ağlamaktan...	d. ödevini yapmaya vakit bulamıyor ki.

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

“gift; Cinsiyet: Kadın; Yaş: 32; İl:İstanbul 07.04.2003

Biz küçükken babam bizi her cumartesi akşamı sinemaya götürürdü. Ama bazen, "Bu akşam sinemaya değil de çay bahçesine gidelim. Çok meşhur bir sanatçı çıkacakmış" derdi. Hemen küserdik. Babam, "Vallahi çok ünlüymüş. Adını söylediler ama unuttum. Bir kağıda yazıp arka cebime koymuştum. Alın bakalım ne yazıyormuş?" derdi. Koşturup baktığımızda sinema biletlerini görürdük. Babacığım sen bizi hiç üzmedin. Hiç hayal kırıklığına uğratmadın. N'olur şimdi de üzme. Yen şu hastalığını. Biz yine koşup cebine bakalım. Bu sefer de tertemiz tahlil kağıtların çıksın. Lütfen babacığım. Lütfen.”

44. Babanın sorunu nedir?

45. Yukarıdaki sözlerin sahibi nasıl bir ruh hali içindedir?

a) Umutsuz b) Endişeli c) Sevinçli d) Eskiye özleyen

46. “Çıkacakmış” sözcüğü aşağıdaki tümcelerin hangisinde metindeki anlamıyla kullanılmıştır?

- a) Bu akşam başbakan televizyona çıkacakmış.
- b) Ben görmeseydim çocuklar çatıya çıkacakmış.
- c) Annem hastaneden yarın çıkacakmış.
- d) Birazdan şapkadan tavşan çıkacakmış.

47. Doğru Yanlış → Baba çocuklarına sürpriz yapmayı sevmiş.

48. “N’olur” neyin kısaltılmışıdır?

49. “N’olur” a benzer başka hangi kısaltmaları biliyorsunuz?

.....

50. Bu hafta sinemalarda gösterimde olan filmleri inceleyin. Edindiğiniz bilgilere göre bir oylama yapın ve en çok oy alan filme arkadaşlarınızla gidin. Daha sonra bir film eleştirmeni gibi yorumlarınızı yazınız.

51. Aşağıda Türk Filmlerinde sık kullanılan kalıplardan birkaçı vardır. Bu kalıpların 6 tanesinin geçtiği bir Türk Filmi diyalogu yazınız.

“N'olur gerçeği söyleyin doktor yaşayacak mıyım?

Biz ayrı dünyaların insanıyız.

Çocuğumun ameliyat parası için yaptım her şeyi.

Son nefesimde her şeyi itiraf etmek istiyorum. Katil benim.

İşte bana yazmış olduğun aşk dolu mektuplar. Meğer hepsi yalanmış. Al bunları.

Parayla saadet olmaz evladım, bunu sakın unutma.

Babanın kanını yerde koma oğul.

Demek aşkımız bir yalandı.

Bu ses.. Bu ses.. Olamaz, git.. Git buradan..

Evlenince pembe panjurlu bir evimiz olacak.

Aman tanırım, göremiyorum... Göremiyorum.. Kör oldum.

Hayır Tamer... Olaylar sandığın gibi değil.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bu ünitedeki metinler, 2004 Nisan DigiTürk dergisinden, www.itiraf.com sitesinden, 3. AFM Uluslararası Bağımsız filmler festivali broşüründen, <http://www.metu.edu.tr/home/wwwcine/sinematar.htm> sitesinden ve www.showtvnet.com/sinema/vizyon sitesinden alınmıştır.

Ünite 14

TÜRKİYE’DE KAZALAR – TÜRKLER ve DÜNYA

BÖLÜM A: “TÜRKİYE’DE KAZALAR”

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Şu ana kadar duyduğunuz en ilginç kaza nedir?

.....

2. Hiç Türkiye’de bir kaza geçirdiniz mi?

.....

3. Sizce kazaların en büyük sebebi nedir?

.....

4. Kaza sonucu ölümleri azaltmak için neler yapılabilir?

.....

5. Bu ünite de hangi konulardan bahsedilecektir? Kestirimde bulunun.

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Türk insanının bazı tipik davranış ve düşünce özellikleri vardır. Kültürün bir parçası olan bu davranışlar, genellikle iyi niyete dayansa da bazen cahillikle birleştiğinde kötü sonuçlar verebilmektedir. Özellikle tedbirsizlik Türkiye’de birçok insanın hayatına mal olan bir kusurdur. Aşağıda, Türkiye’de yaşanmış kazalardan bir derleme vardır.

6. Bu kazaları dikkatlice okuyun. Her kazanın sebebini ve nasıl tedbirlerle önlenebileceğini tartışın.

- a. “ Bir berber tıraştan sonra müşterisini rahatlatmak için başına masaj yapar. Ardından son hareket olarak hep yaptığı gibi adamın boynunu aniden sağa sola çevirir. Ancak adamın boynu kırılır.”
 - b. “ Evinden çıkan bir kişi asansöre binip aşağıya inmek ister. Ancak asansör katta değildir. Kişi asansör boşluğuna düşer ve hayatını kaybeder.”
 - c. “ Bir düğün evinde içerideki kalabalıktan sıkılanlar teker teker balkona çıkarlar. Balkona 50 kişi çıkınca balkon çöker ve can kayıpları olur.”
 - d. “ Ormandan topladıkları zehirli mantarları eve getirip pişiren bir aile akşam yemeğinden sonra zehirlenir.”
 - e. “ Bir kişi yatağındaki tahtakurusu veya bilumum haşaratı öldürmek için yatağını ilaçlar. Ardından aynı yatakta uyur ve hayatını kaybeder.”
 - f. “ A.E’nin ayakkabısına yolda yürürken taş kaçar. O da bir elektrik direğine tutunarak ayakkabısını silkelemeye başlar. Yoldan geçen bir vatandaş, A. E.’yi elektrik çarptığını düşünerek eline geçen kalasla onu direktten ayırmak ister. Kalasın kafasına çarpması sonucu A. E. hayatını kaybeder.”
 - g. “ Yolda yürüyen bir adamın kafasına balkon düşer.”
 - h. “Bir kişi para çekmek için girdiği bankamatik kulübesinde elektrik çarpması sonucu ölür.”
 - i. “Bir kişi trafik kazasından yaralı olarak kurtarılır. Hastaneye kaldırılmak üzere ambulansa bindirilir ancak ambulansın kaza yapması sonucu kişi hayatını kaybeder.”
 - j. “Bir grup erkek alkol aldıktan sonra bir arabaya biner ve otoyola çıkar. Radyoda çalan bir oyun havasını duyunca arabayı kenara çeker ve otoyolda oynamaya başlarlar. Yoldan geçen arabaların çarpması sonucu 3 kişi hayatını kaybeder.”
7. Yukarıdaki olaylardan hangileri başka biri(leri)nin yüzünden olmuştur?
-

8. Yukarıdaki olaylardan hangileri ölen kişinin yüzünden olmuştur?

.....

9. Yukarıdaki olaylardan hangisi başka bir ülkede de olabilir?

.....

10. Yukarıdaki olayların hangisi kesinlikle sizin ülkenizde olmaz?

.....

11. Aşağıda Türk insanının bazı olaylara karşı genel tutumunu bildiren açıklamalar vardır.

Yukarıda anlatılan kazalar ile ilgili olan, ölüme sebep olan açıklamaya göre kolonu doldurunuz. “Resim No” kolonu için tablodan sonraki bölüme bakınız.

Türk insanı:	Kaza no	Resim no
düğün, nişan sünnet gibi önemli günlerde hep birlikte olmayı sever.		
için hep birlikte içki içmek, eğlenmek veya oynamak samimiyetin işaretidir.		
başına kaza geleceğine ihtimal vermez. “Bana bir şey olmaz” düşüncesine sahiptir.		
için “uzmanlık” çok önemli değildir. Herkesin her işi yapabileceği düşünülür.		
tehlikeli durumlarda etraftakileri uyarıcı işaretler koymakta ihmalkardır.		
her yerde bulunabilecek şeylere çok para harcamayı sevmez.		
özellikle kaza anlarında ilkyardım bilgisi olmasa da yaralıya hemen müdahale ederek ona yardım etmek ister.		
bütün kuralların gerektiğinde çiğnenebileceğini veya bir istisnasının olabileceğini düşünür.		
ısrar etmeyi sever. Özellikle yemek konusunda ısrar etmek		

misafirperverliğin göstergesidir. Israr edilmeden yemeğe oturulması bazı yörelerde saygısızlık olarak yorumlanır.		
özellikle yazılı uyarı tabela ve işaretlerine pek inanmaz. Gidip gözleriyle görmek ister.		

12. Aşağıdaki resimlere bakınız. Resimlerin numaralarını yukarıdaki düşünce biçimlerinden uygun olanının yanındaki “resim no” sütununa yazınız.

Resim 1

Resim 2

Resim 3

Resim 4

Resim 5

Resim 6

Resim 7

DELİ ORMANLI

Mehmet Deniz

Boya-Badana-Saten- İçi-Kalebodur-Fayans-çini
Temel Kazılır.Kalıp Çakılır.Demir Bağlanır.Badya
Elektirik Tesisatı döşenir-Kaynak işleri Yapılır.
Baca örülürBarbekü yapılır.Her çeşitli hastalıklara
Boyun ağrılarına-Bel ağrılarına-Bacak ağrısına
Burkulmalara tedavi yapılır.Şifalı bitkisel ot temin edilir.
Süper Masaj Yapılır.Otobüs tır kullanılır-Çit-Tuğla-Suva
Kanal-Taş Duvar Çit Çevirme Bahçevanlık Tesisatılık Otak
Çatı-Kiremit-Cam Macun-Plastik Boru tesisatı Eşya
Kurtaranlık Şömine Döşenir. Bay Bayan Saç Mod
Kahve fahri itina ile bakılır.A'dan Z'ye Emek Bizde

GSM : 05 www.komikresim.com

Resim 8 →

BÖLÜM B: “TÜRKLER ve DÜNYA”

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

Dünya üzerinde her ülkenin bir imajı vardır. Örneğin Japonlar çok çalışkan, İtalyanlar mutfak ustasıdır. Bu konu üzerine yazılmış çok sayıda fıkra da vardır. Fıkralara geçmeden önce aşağıdaki soruları cevaplayınız.

13. Sizin gözünüzde bir Amerikan insanının genel özellikleri nasıldır?

.....

14. Fransızların en bilinen özellikleri nelerdir?

.....

15. Çin mutfağı ile ilgili neler biliyorsunuz?

.....

16. Brezilya neyi ile ünlüdür?

.....

17. Almanya dendiğinde aklınıza ne geliyor?

.....

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz ve soruları cevaplayınız

“FİLLER ÜZERİNE

Her milletten öğrencilere ödev vermişler, Filler üzerine yazın diye...

Bakalım kimler ne yazmış?

Fransızlar: Fillerde cinsel yaşam.

Çinliler: Fil pişirmenin bin yolu.

İngilizler: Safaride fil avlama teknikleri.

Almanlar: Filler ve fillerin Alman Dil ve Kültürü'ne etkileri.

İranlılar: Filler çarşafa nasıl sokulur?

Amerikalılar: Daha büyük ve görkemli fil nasıl yetiştirilir?

Japonlar: Daha küçük ve daha ucuz fil nasıl yetiştirilir?

Yahudiler: Filler en pahalı, en kârlı nasıl satılır?

Brezilyalılar: Fillerle karnavalda samba yapma metotları.

Türkler: Ne olacak bu fillerin hali?"

18. Yukarıdaki fıkraya göre, birbirine zıt anlayışlara sahip olan iki ülke hangisidir?

.....

19. Ava düşkün millet hangisidir?.....

20. En tutumlu millet hangisidir?.....

21. En çaresiz ülke hangisidir?

22. Din kuralları ile yönetilen millet hangisidir?

23. Sizin ülkeniz fıkra da yoksa kendi ülkenizi nasıl bir tümce ile bu fıkraya ekleyebilirsiniz?

.....

Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

“ÇORBADA SİNEK

Değişik ülkelerden gelmiş insanlar; masaya oturup birer çorba ısmarlar...

Çorbalar gelince bakarlar ki, kaselerinde bir karasinek var;

İngiliz; yeni kasede yeni çorba ister...

Finlandiyalı; sineği kaseden alır ve çorbayı içer...

Rus; çorbayı sinekle içer...

Çinli; sineği yer fakat çorbayı içmez...

Yahudi; sineği yakalar ve Çinli'ye satar...

Yunanlı; çorbanın 2/3 'ünü içer ve yeni çorba ister...

Norveçli; sineği yakalar ve yem olarak kullanarak balığa çıkar...

İrlandalı; sineği ezerek çorbaya karıştırır ve İngiliz'e satar...

Amerikalı; lokantaya tazminat davası açar ve 65 milyon dolar tazminat talep eder...

TÜRK; başka gören yoksa sesini çıkarmaz, varsa da olayı şiddetle kınar...”

24. Hangi iki miller birbirine düşman görünmektedir?

25. Hangi millet en titiz millettir?

26. Fıkraya göre Norveçliler hakkında ne söylenebilir?

.....

27. Çin yemekleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

.....

28. Fıkraya göre Amerikalılar hakkında ne söylenebilir?

.....

29. Rus ve Yunanlının farkı nedir?

.....

30. Türk ve Finlandiyalı'nın farkı nedir?

.....

Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

“MEDENİYET”⁸⁵

Gümrük kapısından bir İngiliz, bir Fransız, bir Türk geçmek için bekliyorlarmış. Gümrük görevlileri valizlerini kontrol etmeye başlamış. Önce İngiliz'in valizine bakmışlar. İçinden 7 adet fanila çıkmış. "Niye 7 tane?" diye İngiliz'e sormuşlar. O da "Haftanın yedi gün var. Hepsi için bir tane. Pazartesi, Salı, Çarşamba..." demiş. "Vay be! Helal olsun medeniyete, temizliğe bak adamlardaki." Sıra Fransız'ın valizine gelmiş. açmışlar bakmışlar 8 tane fanila. "7'yi anladık da niye 8?" diye sormuşlar. Fransız "Pazartesi, Salı, Çarşamba... Hergün için bir tane, bir tane de ne olur ne olmaz diye yedek aldım" demiş. "Vay be! Adamlardaki temizliğe medeniyete bak!" demiş görevliler. Sıra Temel'e gelince açmışlar bakmışlar tam 12 adet fanila. "Vay be! Ne varsa bizim insanımızda var. Şu medeniyete, şu temizliğe bak!" Sormuşlar "Neden 12 adet?" Bizimki cevap vermiş "Ocak, Şubat, Mart,....."

31. Fıkra göre en temiz millet hangisidir?

32. “Helal olsun” aşağıdaki anlamlarından hangisinde kullanılmıştır?

- a) Bir hizmet veya özverinin istenilerek yapıldığını ve takdir edildiğini göstermek için kullanılır
- b) "hakkımı helâl ediyorum" anlamında kullanılır.
- c) Bir davranış karşısında sitemle söylenir.
- d) Kurallara, geleneklere uygun anlamında kullanılır.

33.DoğruYanlış →“Ne olur ne olmaz” her ihtimale karşı anlamına gelmektedir.

⁸⁵ <http://www.hersey.net.com/fikralar/?id=475>

34. “Ne varsa bizde var” metinde bir ifadesi olarak kullanılmıştır.

- a) aşağılama b) üzülmeye c) şaşırma d) beğenme

35. Metinde “...” üç nokta nerelerde ve neden kullanılmıştır, tartışınız.

Aşağıdaki fıkrayı⁸⁶ okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

“Türk'e sormuşlar:

Yarın dünyaya dev bir meteor çarpacak. Okyanuslar taşacak, dünya nüfusunun yarısı o anda ölecek. Havaya yükselen tozlar dünyayı karanlığa gömecek. Buzul çağı başlayacak. Kalanlar da bu çağda ortadan kalkacaklar. İnsanlığın sonu gelecek. Böyle bir felaketi önceden haber alsan ne yaparsın???

Türk hiç düşünmeden yanıtlamış:

Bütün paramla dolar alırım!!!!”

36. Sizce yukarıdaki fıkra için aşağıdaki başlıklardan hangisi en uygundur? Tartışın.

- a) Dolar b) Türk ve dolar c) Türkün dolar aşkı d) Son gün

37. Siz böyle bir felaketi önceden haber alsaydınız ne yapardınız?

.....

38. Türk lirası ile doları karşılaştırınız. Türk insanın bu tutumunu öğretmeninizle tartışınız.

39. Farklı insan tipleri veya değişik milletler hakkında bildiğiniz 2 fıkra yazınız.

.....

.....

.....

⁸⁶ <http://www.funcity-tr.com/fikra/fikra.asp?id=50>

40. Aşağıdaki karikatürü tartışınız.

41. Aşağıdaki karikatüre farklı bir diyalog yazınız.

Ünite 15

GAZETE HABERLERİ

NOT: BU ÜNİTEDE YER ALAN HABERLER HERHANGİ BİR AMAÇ VEYA ART NİYET GÜDÜLMESİZİN TAMAMEN RASTLANTISAL SEÇİLMİŞTİR. TÜRK İNSANININ AŞAĞILANMASI SÖZ KONUSU DEĞİLDİR. BU ÜNİTEDE HERHANGİ BİR ÜLKEDE DE RASTLANABİLECEK (ÇOĞUNLUKLA) KOMİK HABERLER SEÇİLMİŞTİR.

GÖREV ÖNCESİ ETKİNLİKLER

1. Gazete okur musunuz?

2. Bir gazetede en çok hangi türden haberler ilginizi çeker?

.....

3. Gazete veya dergilerde kullanılan dili nasıl buluyorsunuz?

.....

4. Bugüne kadar gazetelerden okuduğunuz en komik haberi hatırlıyor musunuz?

Hatırlıyorsanız yazınız.

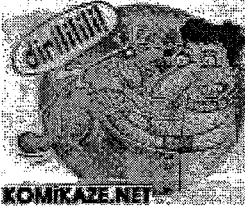
.....

GÖREV ETKİNLİKLERİ

Her haberin altındaki sorular, o haberle ilgili sorulardır. *Haberleri okuyarak soruları cevaplayınız.*

Alman kurdu 'cep'i kemik sanınca...

Kenya'da Kemal Şah adlı tüccar, evde kaybettiği cep telefonunu normal telefondan aradı. Ve kulaklarına inanmadı. Çünkü, zil sesi, biraz önce telefonunu yutan köpeğinin karnından geliyordu. Sahibi tarafından derhal baytara götürülen ve acilen ameliyata alınan köpeğin ve cep telefonunun 'sağlıklarının' son derece iyi olduğu bildirildi.

5. Bir kişi duyduklarının doğruluğundan şüphe ederse "kulaklarına inanamaz."

Gördüklerinin doğruluğundan şüphe ederse "....."

6. Şah, köpeğin telefonu yuttuğunu nasıl anlamış?

.....

7. "Baytar" ne demek?

.....

'Batır Filay' batırdı kaçtı

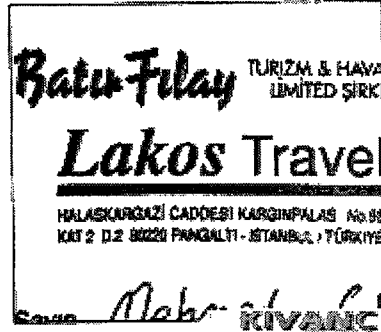
■ Mustafa Durmuş Esmer adlı bir uyanık, kurduğu "Batır Filay" adlı paravan turizm şirketiyle 9 günlük bayram tatili için yurtdışına gitmeyi tasarlayan yüzlerce kişiyi 900 milyar lira dolandırıp kayboldu.

M. Durmuş Esmer

■ Kurbanlardan Aydın Erel, "Mısır'da 5 yıldızlı otelde 6 günlük yarım pansiyon tatil için 2 bin 300 mark yatırmıştım. Çok ucuzdu. Şirketin adı da 'Batır Filay', adam resmen insanlarla dalga geçmiş" diye konuştu. ■ 13'te

■ Serkan AKKOÇ-Ercan SARIKAYA

<http://kivanconline.cjb.net> Online

8. "Uyanık" sözcüğünün metindeki anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

a) Uyanmış, uyumamış.

b) Açık göz, kurnaz.

c) Hırsız.

d) Zengin.

9. “Batır Fılay” sözcüğü size neyi hatırlatıyor? Sözcüğün İngilizce telaffuzu ve Türkçe anlamı üzerine tartışın.

.....

10.DoğruYanlış - “Tasarlamak”, “istemek” anlamına gelmektedir.

11. İnsanları dolandıran kimseye ne ad verilir?

12. İnsanları soyan kimseye ne ad verilir?

13. Sözde tatil hangi ülkede olacaktı?

14. Metne göre 3 kişilik bir ailenin tatil masrafı kaç Euro olacaktı?

15. “Resmen”, “kesinlikle, açıkça, kesin olarak” demektir. “Resmen” sözcüğünü kullanarak iki cümle yazınız.

.....
.....

16. “Çiklet” sözcüğünün metindeki eş anlamlısını yazınız.....

17. “Ateşe vermek” ne demek?

18. Toprak neden evini yaktı?
19. Çikletin ambalajındaki mesaj, çocuklar için uygun mu?
20. Baba Toprak'ın parasına ne oldu?
21. "Tazminat davası" nedir?
22. Olayı Ayla'nın ağzından anlatınız.

Sabah annemden aldığım para ile bakkala gittim

.....

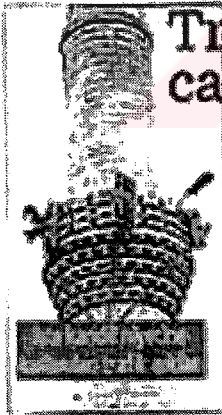
.....

23. Ayla sizin kızınız olsaydı bu olayda nasıl tepki gösterirdiniz? Anlatın.

.....

.....

WWW.KOMIKGAZETE.COM

Trafik ışıklı cami minaresi

Kırıkkale'ye bağlı
Büyük Yağlı
beldesinde bulunan
Yeşil Cami'nin
minaresindeki trafik
ışıkları görenleri
şaşırtıyor. Belediye
elindeki ihtiyaç fazlası
trafik ışıklarını
camiye vermiş.

Kandillerde ve diğer günlerde cami
imamı, sarı, kırmızı, yeşil renkli trafik
ışıklarını yakıp minareyi aydınlatıyor.

24. "İhtiyaç fazlası" ne demek?

.....

25. Daha önce minarelerde ışıklı
göstergeler gördünüz mü?

.....

26. Aşağıdakilerden hangisi camide
yoktur? Yuvarlak içine alınız.

Kubbe Minare Kule Abdesthane

27. Haberin sonuna 2 cümle daha

ekleyin.....

.....

.....

Sahte dişçi ÇENE SÖKTÜ

ZONGULDAK'IN
Çaycuma İlçesi Per-
şembe Beldesi'nde evi-
nin bir odasını muaye-
neye dönüştüren sahte
diş hekimi Cengiz Kes-
kin, diş çektirmeye ge-
len hastası 28 yaşında-
ki Tunay Doğançı'nın
çenesini söktü. Kaçan
Keskin'in aranmasına
başlandı.

28. Aşağıdaki yerleşim birimlerini büyükten küçüğe
sıralayınız.

.....İlİlçeÜlkeBeldeMahalle

29. Bir diş hekimi nasıl sahte olabilir?

.....

30. Hasta – Hastahane ; Pasta – Pastahane. Bu
ipuçlarından yola çıkarak metindeki bir yanlış
düzeltiniz.

31. Keskin'in aranması için polise verilen emir belgesini
olayı kısaca özetleyerek yazınız.

.....

.....

.....

.....

Yürüyen gökdelen

Bu fotoğrafa bakıp da gökdelen gibi
kamyonu "Pes" dememek mümkün değil!

İNSAF

Uygulanacak 10 milyon liralık
cezayı umursamayıp kamyonu
ağızına kadar yüklerle doldurdu

YUKARIDAKİ fotoğraf, Adana'dan
cuval ve plastik top yükleyen bir
kamyonun, Sanlıurfa'ya kadar asırı
yükle gelmesini resmediyor.

Kazaya zemin hazırlıyor

Yürüyen bir gökdelen görünümün-
deki kamyonu hayretler içerisinde
karşılayan vatandaşlar, bu kamyon-
ların elektrik tellerine takılma, viraj
alırken yan yatma gibi kazılara so-
nucul verebileceğini söyleyerek,
"Bu şekilde trafikte nasıl çıkıyorlar?"
diye tepkilerini dile getirdiler.

32. “İnsaf” sözcüğü “acı, düşün” anlamına gelmektedir. Bu habere başka nasıl bir başlık koyulabilir?
33. Bu resimde ilginç olan şey nedir?
34. Hangi durumlarda “pes” denir?
- a) Birinin şaşkınlık veren davranışlarına karşılık c) Yoldaki kamyonlara karşılık
- b) Üzüntülü durumlara karşılık d) Tehlikeli durumlara karşılık
35. “Dile getirmek” ne demek?
36. Kamyonu aşırı yüklemenin cezası ne kadardır?

WWW.KOMIKGAZETE.COM

Günün haberi

**Köprüyü gören Rizeliler şaşırıyor.
Emin Konakçı ise çok memnun.**

Emin Konakçı

Temel köprüsü

Rize’de Emin ve Rıfki Konakçı kardeşler. 6 metre arayla 7’şer katlı iki apartman yaptırdı. Masraf olmasın diye de apartmanlara asansör koydurmadı. İki kardeş de kendi apartmanlarında oturmak için en üst katı seçti. Birbirlerine gidip gelirken 7 kat inip çıkmak zorunda kalan kardeşler sonunda iki apartman arasına köprü yaptı. Şimdi ikisi de “Artık komşuluk çok kolay” diyor. ■ **Muhammet KAÇAR/DHA**

37. Kardeşlerin yaptırdıkları apartmanlardan her biri kaç katlı?.....

38. İki apartmanın arasında ne kadar mesafe vardır?

39. “Masraf” metinde ne anlamda kullanılmıştır?

- a) Zorluk b) Tehlike c) Gider d) Para

40. Kardeşler neden apartmanın tepesine köprü yaptılar?

.....

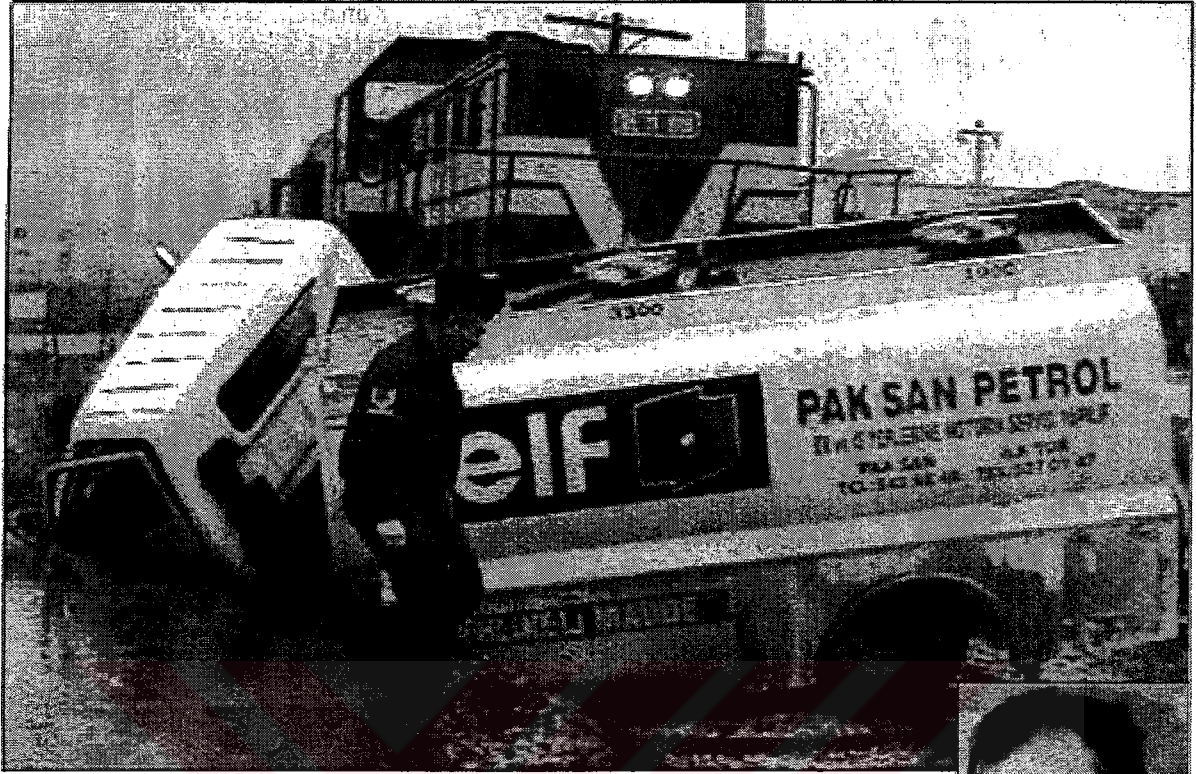
41. Biriniz gazeteci, diğeriniz Emin Konakçı olun. Bu haberi yazmak için yapılan görüşmeyi yazınız.

.....

.....

.....

Trenden klaksonla yol istedim vermedi

SAMSUN'da fuel-oil yüklü tankeriyle hemzemin geçitte trenle çarpışan sürücü Dursun Değirmenci, "Trenle aynı yönde gidiyorduk. Korna çalıp bana yol vermesi için uyardım. Sanırım korna sesini duyuramadım" dedi.

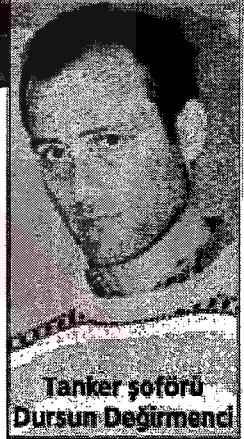
Organize Sanayi bölgesinde 4 ay önce 55 K 5166 plakalı fuel-oil tankerin sürücüsü aynı yönde giden trenin önünden geçmek isteyince kazaya neden oldu. Trenin 50 metre kadar sürüklediği tankerden sağ çıkan 30 yaşındaki

şoför Dursun Değirmenci hafif yaralandı. 'Kazaya sebebiyet'ten 3-30 ay hapis cezası istemiyle Samsun 2'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Dursun Değirmenci, dün yaptığı savunmasında korna çalarak treni uyardığını söyledi. Değirmenci, "15 yıllık kamyon şoförüym. Tren ile aynı yönde ilerliyorduk. Yol ilerle kesişiyormuş. Ben de 'tren gelmeden önünden geçerim' diye düşündüm. Geçerken de korna çalarak treni uyardım. Ancak duymamış olacaklar ki

kaza oldu" dedi.

Samsun- Tügraş seferi yapan trenin makinisti Tacettin Erdem ise, tankerin 300 metre metre kadar trenle yarıştığını anlatırken, "Birden önümüze çıkınca duramadık" dedi. Alman ifadelerin ardından kazaya neden olan Dursun Değirmenci, 2 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı. Değirmenci'nin cezası 1 milyar 157 milyon liraya çevrilerek ertelendi.

■ İsmail AKDUMAN/(DHA)

Tanker şoförü
Dursun Değirmenci

42. Tabloyu metindeki bilgilere göre doldurunuz.

Kazanın olduğu şehir	
Sürücünün adı	
Sürücünün yaşı	
Tankerin plakası	
Tankerin yükü	
Makinistin adı	
Trenin kalkış ve varış yeri	
Sürücünün ifadesindeki yaşıyla ilgili çelişki	

43. Bu haber metninin sizce en komik yanı nedir?

.....

44. Sınıf içerisine bir mahkeme oluşturun. Hem Değirmenci hem de Erdem mahkemede ifade versin. Hakimi söylediklerine inandıran kişi özgürlüğüne kavuşacaktır. Öğretmeninizin denetiminde bu görevi gerçekleştirin.

WWW.KOMIKGAZETE.COM

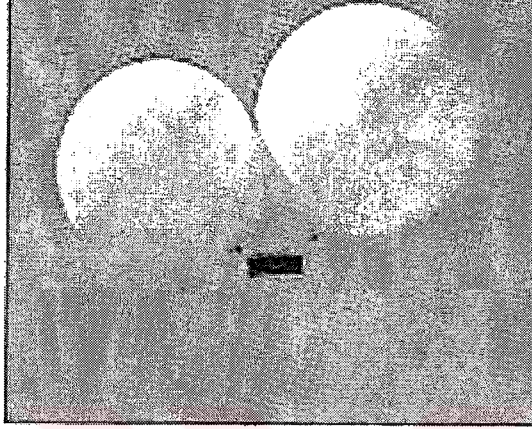
Kayseri'ye ayıp ettiler

KAYSERİ'de Karayolları 6'nı Bölge Müdürlüğü tarafından hazırlanıp yol kenarına dikilen tabelayı ilin adı "Kayesri" olarak yazıldı. Erkillet yönünden Kayseri'ye girilecek tabelayı gören herkes hatayı hemen fark ederken Karayolları yetkililerinin durumu görmemesi vatandaşları şaşırtıyor. ■ Demet ÖZTÜRK

45. Yukarıdaki haberde karşıtlık bildiren yapıyı noktalı yerlere yazınız.

.....
.....

WWW.KOMIKGAZETE.COM

Bilimsel yaklaşım: Taş yok mu taş?

■ TÜBİTAK'ın uzmanları Mersin Kazanlı sahilindeki Çaretta Çaretta kaplumbağalarının yuvalarını güvenceye almak için uzaktan kumandalı balonla sahilleri görüntülemeye çalıştı. Uşak'ta taş atıp 'UFO' kovaladığını ileri süren yurdum insanı, Kazanlı'da da taş atıp araştırma balonunu düşürmeye çalıştı.

■ Bir tarım işçisi ise işi garantiye alarak 'garip cisme' tüfeğiyle ateş etti. Uzmanlar bu saldırılara rağmen bilimsel çalışmayı kazasız belasız atlatmayı başardı. İki balondan oluşan mini mobil sisteme, dijital kamera yüklenerek elde edilen görüntülerden bir haritalandırma yapıldı. ■ Serhat OĞUZ

46. Yandaki haberdeki resim nedir?

.....

47. Metinde daha önce yaşanan benzer bir durumdan bahsediliyor. O satırların altını çiziniz.

48. Vatandaşların balona karşı tepkisi ne oldu?

.....

49. İkinci paragrafta tırnak işareti hangi amaçla kullanılmıştır? Tartışınız.

50. TÜBİTAK nasıl bir kurum olabilir?

.....

51. Uzmanların amacı nedir?

.....

52. Bu habere kullanılan dil ve anlatım özellikler hakkında ne diyebilirsiniz?

.....

.....

.....

Sanki kutupta tatil yapıyor!

Sıcaktan bunaltınca 1 milyon ödeyip buzdolabına giren Ahmet Yılmaz, "Kutupta tatil yapıyor gibiyim" dedi.

Ne iş yaparsın?

Buzdolabında serinletirim abi

İş bilenin, kılıç kuşanının... Siirtli esnaf Erdoğan Özturan, hakikaten işini biliyor. Sıcaklığın gölgede 45 dereceye ulaşmasını fırsat bilen Özturan, eşi görülmemiş serinleme yöntemiyle şaşırtıyor. Uyanık esnaf, meşrubat koyduğu buzdolabını boşaltarak vatandaşların kullanımına açtı.

1 milyon lira

Aşırı sıcaktan bunalanlar Erdoğan Özturan'ın dükkanına gelerek 1 milyon lira ödeyip dolabın içine giriyor. 10 dakikalık serinleme için 1 milyon lira ödeyen vatandaşlara, buzdolabının içinde soğuk içecek de ikram ediyor. Siirtliler, "Allah bu adamdan razı olsun" diyorlar...

53. Aşağıdaki tablodaki bilgileri metne göre doğru, yanlış olarak işaretleyiniz.

	DOĞRU	YANLIŞ
Özturan, para kazanmanın yollarını iyi biliyor.		
Bu tür bir serinleme yöntemine önceden de rastlanmıştı.		
Siirt'te sıcaklık yazları güneşte 45 derecenin üstündedir.		
Siirtliler bu hizmetten çok memnun.		
Vatandaşlar meşrubat dolabına girmenin tehlikeli olduğunu biliyorlar.		
Vatandaşlar 1 milyon lira ile bir meşrubat içebilirler.		
Ahmet Bey dükkan sahibidir.		

54. Çok sıcak bölgelerde bunun gibi daha ne tür ilginç girişimler yapılabilir? Yazınız.

.....

55. Aşağıdaki haber metnindeki⁸⁷ sözcükleri kestirimde bulunarak tamamlayınız.

'Bay Bush, lütfen bizi b.....balamayın'

B.....n Bush'un saldırıyla il....li konuşmasında söylediği "Afganistan" sözc.....nü "Apatzingan" ol...rak algılayan Meksika'nın Apatzingan Belediye Başk....ı Jorge Luis Castaneda, B..... Saray'a bir me.....p yazıp, "Başkan Bush, s....yleyeceklerim üzerine y....in ederim ki Apatzingan, i....z kulel....deki ve Pentagon'daki kanlı eyl....lerde ne aktif ne de manevi olarak rol alm.....ştır. Apatzingan halkı barış.....dır ve Meksika'nın b...ş azizesi Guadalupe Bakiresi'ne inan.....ktadır" d.....di.

56. Aşağıdaki haberdeki olayları gelişim sırasına göre diziniz.

"FİRINA SAKLANAN HAVAI FİŞEKLERLE MUTFAĞI HAVAYA UÇURDU

.....İtfaiye yetkilileri, kısa süre sonra meydana gelen patlamada tüm mutfağın havaya uçtuğunu, fırının ise bahçeye fırladığını belirtti.

.....Sarhoş bir Amerikalı, fırına saklanan havai fişekleri unutup fırında lazanya pişirmeye kalkınca, tüm mutfağın havaya uçmasına neden oldu.

.....Gürültünün geç saatlere kadar devam etmesinden rahatsız olan komşuların polis çağırması üzerine, gruptaki gençlerden biri havai fişeklerin bir bölümünü mutfaktaki fırına sakladı

.....Evinin bahçesinde parti düzenleyen 28 yaşındaki Amerikalı ve arkadaşları, fazla miktarda alkol alarak sarhoş olduktan sonra havai fişek patlatmaya başladı.

.....Olay, Montana eyaletinin Kansas City kentinde 4 Temmuz ABD bağımsızlık bayramı öncesinde cereyan etti.

⁸⁷ <http://www.milliyet.com.tr/content/komiksite/komikhaber/0027.html>

.....Olayda, kırılan camlarla yaralanan ev sahibinin dışında ölen ya da yaralanan olmadığı ifade edildi.

.....Partinin dağılmasından sonra gece saat 03.00'te karnı acıkan ev sahibi, buzdolabından çıkardığı lazanyayı fırına yerleştirdi ve ateşleme düğmesine bastı. “

57. Aşağıdaki haberin sadece başlığına bakınız. Haberin içeriğini tartışınız.

WWW.KOMIKGAZETE.COM

Baba-kız, 19 yıllık bir ayrılıktan sonra hasret giderdiler.

Babasını sorduğu ilk kişi babası çıktı...

BÖYLESİNE ancak filmlerde rastlanır. 5 yaşında, babası tarafından Gümüşhane Yetiştirme Yurdu'na bırakılan Zülfiye Tomurek, 19 yıl sonra babasını bulmak üzere memleketi Elazığ'a gitti.

Başından beşarısız bir evlilik geçen Zülfiye, otogardan iner inmez mısır

satan yaşlıca bir adama, “Babamı arıyorum. İsmi Avni Tomurek. Onu tanıyor musunuz?” diye sordu. Zülfiye, hiç beklemediği bir cevapla karşılaştı. Yaşlı adam, “Aradığın o kişi benim yavrum” deyince, baba-kız birbirlerine sarılarak sevinç gözyaşları döktüler...

58. Haberdeki olayın canlandırmasını yapın.

59. “hasret gidermek” deyimini bir cümle içinde kullanın.

.....

.....

60.DoğruYanlış→ Zülfiye şu anda evlidir.

61. Zülfiye haber yapıldığında kaç yaşındadır?

62. Baba kızını yetiştirme yurduna bırakırken ona bir de mektup verdi. Mektupta neler yazıyor?

.....

.....

.....

.....

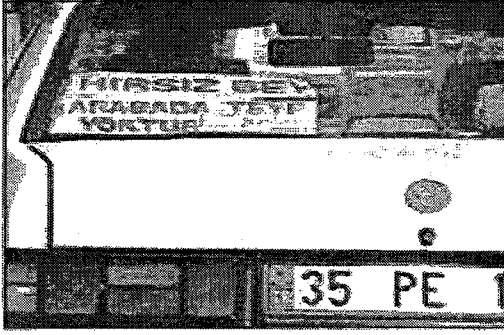
.....

.....

.....

.....

.....

Hırsız aynı zamanda yüzsüz olursa...

HABER bültenlerinde hemen her gün otomobil hırsızlarını kovalayan polisleri, çaldıkları araçları plaka değiştirerek ya da parçalayarak satan şebeke üyelerinin haberlerini izliyoruz. Ama az sonra anlatacağım, oto hırsızlığının eriştiği boyutu gözler önüne sermesi açısından adeta “ibret” niteliğinde.

Adam, arabasına girip, teybini çalan hırsızlardan yılmış olacak ki, arka camına “Hırsız Bey, arabada teyp yoktur” yazan bir tabela asmış. Ertesi sabah arabasını park ettiği yere gelmiş ama aracı ortada yok. Onun yerine hırsız tarafından asfaltta yazılmış bir yazı duruyor: “Merak etme abi, ben taktırırım!..”

63.DoğruYanlış → Bu habere göre Türkiye’de otomobil hırsızlığı yaygındır.

64. Metinde “yüzsüz” sözcüğü yerine hangisi kullanılamaz.

a) Utanmaz b) Utangaç c) Arsız d) Sıkılmaz

65. “İbret” ile ilgili hangi kullanım yanlıştır.

a) İbret vermek b) İbret olmak c) İbret almak

66. “Olacak ki” deyişi hangisinde metindeki anlamında kullanılmıştır?

a) Koşmuş olacak ki terlemiş.

b) Öyle güzel olacak ki herkes onu konuşacak.

67. “Asfalt” nedir?

68. Yukarıdaki haber sizce iyi yazılmış bir gazete haberi mi?

Bu ayakkabıya fren de lazım

Gaziantep'te ilginç buluşlarıyla tanınan bisiklet tamircisi Habeş Gelmez (40), 'motorlu ayakkabı' geliştirdi. Bir ayakkabı mağazasının reklam kampanyası için sipariş ettiği, adım atmadan yürümeyi sağlayacak motorlu ayakkabıyı üreten Gelmez, "Bana destek verilsin 1 ayda uçan bisiklet yapayım. 2 kalem pilin enerjisi ile 3 odayı ısıtayım. Barajlara gerek kalmadan elektrik enerjisi üreteyim.

Şimdiye kadar kendi çabamla traktörün giremediği yerlerde tarlayı süren bir alet, çanta gibi katlanan bir bisiklet, ABD'de yüzyılın icadı denen Ginger'ın benzerini yaptım" dedi. Motorlu ayakkabının 'deneme sürüşünü' izleyen vatandaşlar ise, "Bu haliyle binen kaza yapar. Freni yok. Manevra gücünün de geliştirilmesi lazım" dedi.

■ Nihat DÜZGÜN/DHA

69. Gelmez'in son icadı nedir?

.....

70. Gelmez bundan önce neler yapmıştır?

.....

.....

.....

71. Sizce Gelmez söylediklerini yapabilir mi?

72. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklıdır?

Bisiklet Traktör Ayakkabı Otomobil

73. Vatandaşlar motorlu ayakkabı hakkında ne düşünüyorlar?

.....

74.DoğruYanlış → Gelmez, devlet tarafından destekleniyor.

75. Hangisi "çaba" sözcüğü ile eş anlamlıdır?

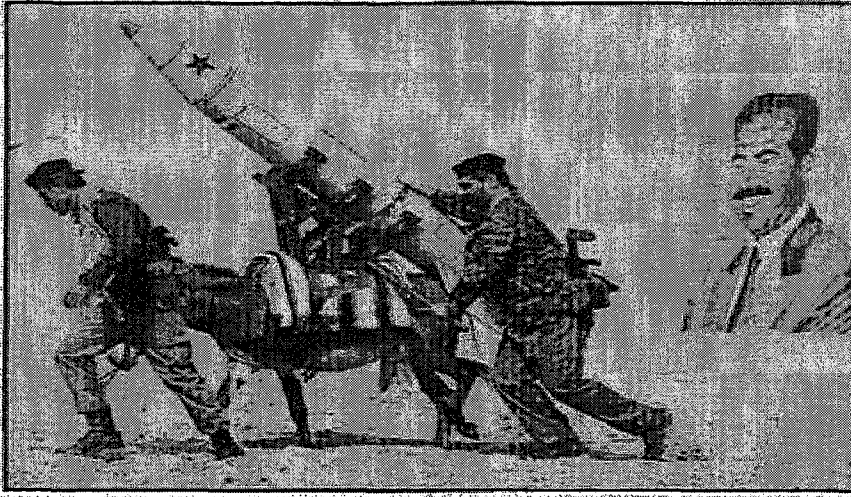
a) Çapa b) Deneme c) Malzeme d) Gayret

76. Sizce şu anda sahip olduğumuz aletler geliştirilerek daha başka neler yapılabilir?

Örneğin: İnternette sipariş veren buzdolabı.

.....

.....

Un "spot" televisivo, que se rueda en Israel, se mofa de las tropas de Saddam.

La ONU anuncia una rápida resolución sobre Irak

Bush reitera que busca derribar a Saddam Husein

NUEVA YORK. El secretario general de Naciones Unidas, Kofi Annan, anunció ayer que el Consejo de Seguridad adoptará una nueva resolución sobre Irak que podría tener lugar hoy. Con este nuevo texto, la ONU exigirá al régimen de Bagdad que cumpla las normativas de desarme y facilite la tarea de los inspectores internacionales que llegaron en busca a Irak.

ESPAÑA APUESTA POR LA VÍA DIPLOMÁTICA

El Gobierno español aseguró ayer que "no ha comprometido apoyo militar" a un eventual ataque de EEUU contra Irak "porque se están tratando de agotar todas las vías diplomáticas".

77. Yukarıdaki resme bakarak "Saddam teknoloji kullanıyor" başlıklı bir haber metni yazınız:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Otomobil lastiği sapığı 16 ay hapse mahkûm oldu

► İngiltere'nin Dorset bölgesinde 2500 otomobilin lastiklerini kesen bisikletçiye 16 ay hapis cezası verildi. Bisikletçilere karşı

saygısız olduğunu düşündüğü sürücüleri cezalandıran Ashley

Carpenter'ın (37) sadece 10 gün içinde bir karavan parkında bulunan 548 aracın lastiklerini kestiği ve 250 bin sterlinlik zarara yol açtığını belirtildi.

78. Siz başarısız bir gazetecisiniz. Kendi haberlerinizi yapmakta çok zorlanıyorsunuz. Bu nedenle başka habercilerin yazdıkları metinleri değiştirerek kendi haberinizmiş gibi patronunuza sunuyorsunuz. Arkadaşınızın yazdığı yukarıdaki haberi alıp hiçbir bilgiyi çıkarmadan kendi cümlelerinizle yeniden yazıyorsunuz. Nasıl yazarsınız?

79. Hapiste Carpenter, bisikletçi bir arkadaşına mektup yazıyor. Mektubu tamamlayınız.

Sevgili Danny,

..... çıktığım zaman bunu herkese göstereceğim.

WWW.KOMIKGAZETE.COM

80. Bu haberin son bölümü çıkarılmıştır. İneğin neden ve nasıl düştüğü hakkında bir metin yazarak haberi tamamlayınız.

Kalecinin gözüne dev ayna tuttular

Karagümrük Kyoto'nun cezası nedeniyle seyircisiz yapılan karşılaşmada, Vefa Stadi'nın hemen yanındaki apartmana dev bir ayna çıkaran taraftarlar maçın ikinci yarısı boyunca bu aynadan güneş ışığını sidespor kalecisi Erdinç'in gözüne tuttular.

Orhan Karadağ - Ankara
AA

8 Aralık 2003— İkinci Lig (B) Kategorisi karşılaşmasında Karagümrük Kyoto ile Sidespor arasında yapılan ve İstanbul ekibinin 2-1 kazandığı karşılaşmada, dünyanın hiçbir yerinde örneği görülemeyecek bir olay yaşandı ve karşılaşmanın sonucunu “dev bir ayna” belirledi.

81. Metne bakarak aşağıdaki tanımların karşılıklarını yazınız

-Bazı oyunlarda kalenin önünde duran, topun kaleye girmesini önlemekle görevli oyuncu:.....

-İki sporcu veya iki takım arasında, karşılıklı olarak kazanmak amacıyla yapılan yarışma, müsabaka:.....

-Uygun görülmeyen tepki ve davranışları önlemek için üzüntü, sıkıntı, acı veren uygulama:.....

-Olağanüstü irilikte olan:.....

-Sürdüğü zaman kadar, süresince:.....

Aşağıda 2003 Yılında Türkiye’de yaşanan inanması zor olayların yer aldığı haber özetleri⁸⁸ vardır. Soruları yönergeye göre cevaplayınız.

⁸⁸ <http://www.mikser.com/sakagibi/030104.php>

82. Aşağıdaki haber özetlerinden hangisinde sebep-sonuç ilişkisi vardır? (Birinci olay ikincinin sebebidir.) Gerekçenizin altını çiziniz.

- Şanlıurfa Viranşehir'de Şürefan ile Sumutarı aşireti arasında 'otomobille kasten çamur sıçratma' kavgası çıktı; 10 kişi ağır yaralandı.
- Adana'da Kümes Hayvanlarını Koruma Derneği'nde horoz dövüşü yaptırıldığı ortaya çıktı.
- 62 yaşındaki Servet Tokcan, 3 çocuğunun kendisiyle ilgilenmediği gerekçesiyle Adapazarı Kerem Ali Dağı'na çıktı, mahsur kaldı, kurtarıldı.
- Bursa'nın İnegöl ilçesine bağlı 3 bin nüfuslu Cerrati beldesine 3 bin kişilik cami yapıldı.
- Bayrampaşa Sebze ve Meyve Hali'ne ihracat yapmak için gelen Koreliler, bir vatandaşın, sandıkların bulunduğu bölgede tuvalet ihtiyacını giderdiğini görünce vazgeçtiler.
- Samsun'da otobüs durağı çalındı.
- Adana'da kuyumcu kuryesinin 1.5 kilo altının zorla alan 3 gaspçıdan Umut Diri (31), protez dişlerini olay yerinde unutunca yakalandı.

83. Haber özetlerinin başını ve sonunu eşleştiriniz.

*Samsun'da Akbank'ın Mecidiye Şubesi'ni soyup 2 milyar 78 milyon lira çalan Mehmet Murat Pas (22),

*Zonguldak'taki 1. Hamsi Festivali'nde kurulan 2 bin 2 metrelik, 7 bin ızgara 'dünyanın en uzun mangalı' olmak için Guinness Rekorlar Kitabı'na başvurmuştu.

*Bursa'da manavda sivribiber kalmadığını öğrenince sinirlenen Sezer Kırbıyıklı (30),

*Kızıltoprak'ta bir büfeye giren Şehmuz Bayar karanlıkta piknik tüpünü devirdi.

*Yeşilköy Havalanı'ndaki mayo reklamı

*Bolu'da battaniye silkeleyen bir kadın balkondan düştü.

*Zonguldak Limanı'na sığınan kuğu,

*Tekirdağ'da elektronik eşya mağazasını soyan Ömer Kılıç,

-Ancak ızgaraların 2 bin 500'ü çalındı.

-iki ay sonra aynı bankaya para yatırmaya kalkınca yakalandı.

- Ne olduğunu anlayıp görmek için çakmağını yakınca patlama oldu.

- alkol masasına meze oldu

- "Bu nasıl manav? Neden biber yok?" diyerek domatesleri kurşunladı!

- hacı adaylarının yoğun tepkisi üzerine 'örtüldü'.

- çaldığı kameranın eksik parçalarını satın almak için soyduğu dükkana gidince yakalandı.

- Battaniye paraşüt görevi yapınca 8 aylık hamile kadın kurtuldu

.

84. Aşağıdaki özetlere bakarak tabloyu doldurunuz.

Örneğin: Kütahya'da bir otomobil köpeğe, fırlayan köpek de sürüsünü otlatan çobana çarptı.

Çobanın bacağı kırıldı; köpek öldü!

YER	KİŞİLER	OLAY	ZAMAN
Kütahya	Otomobil sürücüsü, çoban	Trafik kazası	-
1			
2			
3			
4			

1. Zonguldak'ta Tanju Ergin, "Arabama yaslanma" dediği Vahit Kurt tarafından bıçaklandı.

Kavgayı ayırmaya çalışan babası Fevzi Ergin öldü; 2 kişi de yaralandı. 25 MART

2. Konya'da balıkçı Şükrü İ. (20), manav İzzet K. (38) ile Ahmet B'ye (28) giderek 200 bin liralık domates istedi. "200 bin liralık domates mi olur?" sorusu kavgaya dönüştü. Şükrü İ., iki kişiyi de bıçakladı. 11 NİSAN

3. Erzurum'un Boşçakmak köylüleri, 4 katlı apartman büyüklüğündeki kayayı köylerine düşmesin diye halatla bağladı. 24 NİSAN

4. Konya'da Tuna Akdoğan (22), işten çıkarılınca 8 katlı binanın çatısına çıktı. "Atla atla cenaze masrafın bizden" diye tezahürat yapan ilkokul öğrencilerini ancak polis uzaklaştırabildi.

85. Aşağıdaki haber özetlerinde, dilbilgisel ipuçlarından yararlanarak ana fikri bulun ve altını çiziniz.

1. Bodrum'da balkondaki bozuk şofbenini çakmakla kontrol etmeye çalışan adam patlamaya neden oldu. Her yeri yandı, yangını itfaiye zor söndürdü. 8 MART

2. Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin yurtdışından getirip 'Hıdır' adı verilen timsah, Hıdır Gürcan'ı kızdırdı. Gürcan, "Niye ismim verildi" diyerek savcılığa başvurdu. 4 NİSAN
3. Antalya'da iki kızını alarak evden kaçan oryantal Hatice Topçu, eşi Celal Topçu'nun kendisini takip etmemesi için evdeki tüm pantolonlarını da yanında götürdü. 2 MAYIS
4. Bolu'da ağaç kesen adam kestiği ağacın altında kaldı.
5. Sivas'ta 12 yaşındaki çocuk 'elekrikli işkence aleti' icat etti. Mini sandalye, ya öldürüyor ya da az voltajla süründürüyordu. 11 HAZİRAN
6. İzmir'de bozuk sandviç yiyen iki arkadaş, sandviçleri aldıkları yere gidip durumu söylediler. Adam onlara 2 yeni sandviç verdi. Onları da yiyip zehirlendiler.

86. Haber özetinin altındaki soruları cevaplayınız

- Adapazarı'nda İnsan Hakları Ulusal Komitesi Başkanlığı'nca mahkumlar arasında düzenlenen resim yarışmasında mansiyon kazanan Gültekin Toker'in ödülü tahliye olduğu için evine götürüldü. Polisi gören Toker kaçtı, ödül için geldiklerini öğrenince döndü.
1. "götürüldü" → götürülen ne?
 2. "tahliye olduğu için" → kim tahliye olduğu için?
 3. "geldiklerini" → kimlerin geldiklerini?
 4. Toker neden kaçmış olabilir?
- Sivas'ta Abdurrahman Kırankaya, rüyasında kendisini aldattığını gördüğü eşi Şükriye'yi boğazını keserek, çocuklarının gözleri önünde öldürdü. 4 MART
1. "kendisini" → kimi?
 2. "boğazını" → kimin boğazını?
 3. Cinayetin sebebi nedir?

- Antalya'da bir başkasına aşık olan Nimet Belkıs Karahan, seyyar satıcılık yapan Hazım'ı her gün ekmeğine fare zehiri koyarak hasta etti. Adam hastanedeyken de sürdürdü. Ancak kızlarının şüphelenmesiyle tutuklandı. Adam ise hastaneye para ödememek için kaçtı. 20 NİSAN

1. Başkasına aşık olan kim?
2. Hazım ne iş yapıyor?
3. "ekmeğine"→ kimin ekmeğine?
4. "Adam"→ kim?
5. "sürdüdü"→ neyi sürdürdü?
6. "tutuklandı" → kim?
7. Adam neden kaçtı?
8. Metinde anlatım bozukluğu olan tümcelerın altını çiziniz.

- Hakkari'de Nevruz kutlamalarında terör örgütü lehine slogan atanları tespit için ilginç bir yöntem kullanıldı. Polisin çektiği fotoğraflardan 'ağızları açık görülen' 12 kişi bölücü örgüt lehine slogan atmak suçundan soruşturıldı.

1. Bu haberde ilginç olan ne?
2. Metnin içinde eş anlamlı kullanılan sözcükler: "terör örgütü" ve "....."

- Boşandığı eşi Mustafa Sağlık'ın köprüde intihara kalkıştığını duyan eski eşi Hatice Öztürk koşup vazgeçirmek istedi. Kocasını ise "Nurcan'ım beni terk etti" diyerek sevgilisini istedi. 15 AĞUSTOS

1. Hatice kimi neden vazgeçirmek istedi?
2. Mustafa ile Hatice halen evli mi?
3. Hatice, Mustafa'yı ikna edebildi mi?
4. Neden?

- Aydın Nazilli'de eşinin "gezmeye gittiğini" sanarak 25 yaşındaki sevgilisini evine götürerek ancak görülmemesi için bagaja kapatan Mehmet Gözüml (28) eve çıktı. Karısının evde olduğunu görünce sevgilisini unuttu! Bagajı yumruklayan kızı polis kurtardı

1. Mehmet Gözüml evli mi?
2. Doğru Yanlış → Mehmet gözüml sadık bir eştir.
3. Mehmet gözüml sevgilisini nasıl sakladı?
4. Olay ortaya çıktı mı?

- Sakarya Devlet Hastanesi Acil Servisi'ne görevli sağlık memuru Serkan Atasoy, kendisini ziyarete gelen eski gemi tayfası Cüneyt Veli'den, 2 saatliğine yerine bakmasını istedi. Veli, elini döner bıçağıyla kesen bir adama dikiş attı. Bir doktor yakaladı. 4 EKİM

1. Doğru Yanlış → Cüneyt Veli sağlık memurudur.
2. Doğru Yanlış → Serkan atasoy, Cüneyt Veli'nin arkadaşıdır.
3. "Yerine bakmak" ne demek?
4. Atasoy gittikten sonra acil serviste ne oldu?
5. Doğru Yanlış → Veli'nin yaptığı çok tehlikeli ve yasaktır.
6. Kimi "yakaladı"
7. Metnin son cümlesini daha açık yazınız.

.....

87. Kutudaki sözcükleri haber özetlerine yerleştiriniz.

şirketi	darbukacı	suçladı
732	minaresi	bulutlar
bira	elektrik	çoban
gol ye	kollarına	için

- İzmir'de İzmir Emniyet Gücü ile Nürnberg Emniyet Gücü arasındaki "dostluk" maçı son dakikaya kadar 3 - 0 İzmirlielerin önderliğinde gidiyordu. Ancak Em. Md. Halil Tatas, "dostluk" maçı berabere bitmeli diyerek takıma yenilme emri gönderdi. Bu da olmayınca kaleciye "....." diye bağırdı. Maç berabere bitti. 5 EKİM
- Şanlıurfa'da Sinan Tecere koyun sürüsüne çarpmamak direksiyon kırdı biri 2 kişi öldü. 1 MART
- Çanakkale'de işsiz Muhammet Karakaya ile arkadaşı Hamdi Kaplan, eğlenmek için arabalarına 3 müzisyen alıp içmeye devam ettiler. Kaza oldu, ile kemancı öldü. Arkadaşları da vasiyeti üzerine kemancının mezarında fasıl yaptı.
- Sivas'ta yıllık mermeri, plastik mi yoksa mermer mi olduğunu anlamak için kırdılar! 28 NİSAN
- Konya spor'un fanatik taraftarı, takımının bayrağını Konya'da direğine asmaya çalışırken yüksek gerilim hattına takıldı ve öldü. 4 MAYIS
- Samsun'da 50 metre ileride bir cami yapıldı. 5 MAYIS
- Ordu'da TV kumandası bağlayarak bomba süsü vermeye çalışan ve kurusıkı tabancayla kuyumcu soymaya kalkan Duran Çelik yakalandı. 10 MAYIS
- Denizli'de 18 işsiz bir araya gelerek hamal kurdu. 16 MAYIS
- Uşak'ta imam, yağmur duası edip de yağmur yağdıramayanları:
"Yeterince içten dua etmiyorsunuz, çok da günahınız var. Üzerimizde kara
dolaşıyor ama yağmıyor." 17 MAYIS
-

88. Aşağıdaki haber özetlerindeki her bilgiyi birer cümle haline yazınız:

Örneğin: Zonguldak'ta valilik binasının altındaki umumi tuvaletin fiyatına itiraz eden adam, tuvaletçiyi öldürdü. →Umumi tuvalet Zonguldak'ta, valilik binasının altında. Bir adam tuvalet fiyatına itiraz etti. Adam tuvaletçiyi öldürdü.

- Trabzon'da vatandaşlar, 74 İspanyol askerin öldüğü uçağın enkazı önünde gülerek hatıra fotoğraf çekti. 28 MAYIS

.....
.....

- Ehliyetsiz motosiklet kullandığı için kendisine 305 milyon lira para cezası kesilmesine sinirlenen Ahmet Gül (22), Çorum'daki Sungurlu Adliyesi'ne 'elektrikli testere'yle girdi. Hakim, savcı, zabıt katibi, avukat pencereden atladı. Savcının ayağı kırıldı. 9 HAZİRAN

.....
.....
.....

- Buca Belediyesi'nden bedava elektrik alıp kullanan kuran kursu, dışarıya elektrik satarken yakalandı.

-
-
.....
.....

- Fransa'da oynanan Türkiye - Brezilya maçında, fotoğraf makinesini sahaya fırlatan Türk'ü polis, filmi tab ettirerek buldu! 8 TEMMUZ

.....
.....

.....

.....

89. Aşağıdaki haber özetlerinde sözcük öbeklerinin yerleri karıştırılmış. Öbekleri düzgün sıraya sokup yeniden yazınız.

- düşerek yaralandı; / 150 kişi damdan / 4 kişi öldü. / Urfa'da bir ayda
-

- Mehmet Mısırlı'ya (46) / Trabzon'da bugüne / rapor isteyen deli / girmediğine dair / raporu verildi. / kadar hiç cinsel ilişkiye
-
-

- 'çorbada kıl çıktı' diyen / A.Ç.'yi (17) öldüresiye / Lokantacı A.G / dövdü.
-
-

- değiştirdiği tüpte / Kütahya'da Abdülaziz Koç, / 2 katlı iki ev, bir samanlık ile bir ahır/ gaz kaçağı olup olmadığını / çakmakla kontrol etti. / kül oldu.
-
-
-

- Türkiye'ye gelen / Dünya Felsefe Kongresi / kapkaççı kurbanı oldu./ için / akademisyenler
-
-

90. Tabloya bakıp haber özetlerindeki eksikleri doldurunuz.

Kişi	(Şansız) Malezya Kralı	(Şarkıcı) İbrahim Tatlıses	(Cahil, tedbirsiz) E.D.	(Fakir) Ramazan Genç
Yer	(soygun) İstanbul	(küçük hırsız) Kocaeli	(ölüm) İzmir	(aile içi kavga) Fatih
Olay	(Alışverişte) bıçaklı kavga	(Hastane'de) dayak	(eşini) kovma	

- Kanser hastası olan yeşil kartlı Şişli Etfal Hastanesi'nde, acil çekilmesi gereken tomografi için 4 ay sonraya gün verildi.
- Kayseri'de çay demlemek için ateş yakan çoban 70 meşe ağacını yaktı!
- 'Tek Tek' adlı şarkısında 83 kez, 'tek tek' dediği için Guinness Rekorlar Kitabı'na başvuracağını açıkladı.
-, Türkiye'ye geldi, Kapalıçarşı'dan halı aldı. Çay getiren garsonlar halılara çay döktü.
- 'de 16 yaşındaki hırsız A.A. girdiği evde uyuyakalınca yakalandı. 'de kaza yapıp çekici çağıran Mehmet Tezcan'a başka bir araç çarpıp öldürdü.
- 'te nalbur Veli Asiltürk, kendisine iftar yemeği hazırlamayan karısını bıçakladı.
- 'da hırsızlık için girdiği evden 70 milyon lira çalıp içinde 100 euro ve kimlikleri olan cüzdanını düşüren Kasım K. yakayı ele verdi
- Denizli Devlet Hastanesi'nde görevliler "galoş giyin" diye uyardıkları hasta yakınlarından
- Antalya'da mağazadaki pantolon fiyatlarını çok bulan iki kişi, tezgahtarı

- Çanakkale'de 145 milyon liralık su faturasını gören Süleyman Ç. eşini dövüp sokağa

.....

91. Aşağıdaki haberlerden birini seçip istediğiniz açıklamaları ekleyerek ayrıntılı bir şekilde yazınız.

- * Seferihisar'da çadırda uyuyan adamın başına araba düştü, öldü.
- * Kayseri'de Mehmet Kardeşin (45) kendi kestiği ağacın altında kalarak öldü.
- * Aydın'da bir adam ağacından ayva koparan komşusunu öldürdü.

.....
.....
.....
.....

92. Hangi haberlerde işi yapan kişi belli değildir? Tik işareti koyunuz

..... Yalova'da pazarcılık yapan Mehmet Pakyardım, boşanmasına neden olduğunu öne sürdüğü eski kayınvalidesi Nermin Pınarlı'ya bomba süsü verilmiş paket gönderdi.

..... Umut Sanat, ikinci Lara Croft filminin tanıtımı için "Türk Lara Croftlar arıyoruz" kampanyası başlattı. Kadın kahramanı canlandırmak için siteye 20 kadın, '19 da erkek' başvurdu.

..... Türkiye, 'damdan düşme'den sonra da 'çamaşır suyuyla yemek borusunu yakma' konusuyla da dünya tıp literatürüne yeni bir terim kazandı. Son 6 ayda sadece Bakırköy Devlet Hastanesi Genel Cerrahi Servisi'ne 72 hasta yatırıldı.

..... Hatay'da ölen İskender Koç'un mezarına, vasiyeti üzerine "Ölüyü rahatsız etmeyin altın dişi yoktur" yazıldı.

93. Aşağıda habere göre altı çizili kişiler hakkında ne düşündüğünüzü 1 tümceyle anlatınız.

* Antalya'da 64 yaşındaki çiftçi, 72 yaşındaki eşi Melek Uysal'ı "Niçin mankene benzemiyorsun?" diyerek hastanelik etti.

.....

* Kahvede okey oynayan Harun Çetinkaya'yı (39) arı soktu. Arı sokmasına karşı alerjisi olduğunu bilmesine rağmen okeye döndü; öldü

.....

* Kayseri'de İmam Hasan Hüseyin Çelik (35), tayini çıkınca daha önce cami bahçesine diktiği 4 kavak ağacını da sökerek götürdü.

.....

* İzmit'te girdiği evde çalacak bir şey bulamayan hırsız, 81 yaşındaki Mümine Özenç'i dövüp kaçtı.

.....

Yukarıdaki üniteler içerisinde sorulan sözcük sorularında www.tdk.gov.tr adresindeki elektronik güncel sözlükten yararlanılmıştır.

GÖNDERMELELER

ANDERSON, A. ve T. Lynch (1987), LISTENING, Oxford: Oxford University Press

BOWEN, T. (2004), "Task Based Learning",

<<http://www.onestopenglish.com/News/Magazine/Archive/taskbased.htm>> 13/02/2004

BREEN, M. ve C. N. Candlin (1980), "The Essentials Of A Communicative Curriculum In Language Teaching", APPLIED LINGUISTICS, 1(2) s. 89-112

CANDLIN, C.N. – D. Murphy (Ed.). (1987), LANGUAGE LEARNING TASKS, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

CASTIGLIONI, M., "Working With Classroom Readers",

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/readtry/read_activites.shtml#one> 13/ 12/ 2003

CLARKE, J. & Clarke, M. (1990),. "Stereotyping in TESOL materials", B. Harrison (Ed.). CULTURE AND THE LANGUAGE CLASSROOM. ELT DOCUMENTS 132 içinde, s. 31-44 London: Macmillan. Modern English Publications and the British Council

CROOKES, G. (1986),. TASK CLASSIFICATION: A CROSS-DISCIPLINARY REVIEW, Honolulu: University of Hawaii at Manoa, Social Science Research Institute, Center for Second Language Classroom Research

DUFF, P. (1986), "Another look at interlanguage talk: taking task to 'task'", R.R. Day (Ed.). TALKING TO LEARN: CONVERSATION IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION içinde, s. 237-326 Rowley, MA: Newbury House

DYER, B (1996), "L1 and L2 Composition Theories: Hillocks' Environmental Mode" ve "Task-Based Language Teaching.", ELT JOURNAL 50, 4: s. 312-317

ERÖZDEN, A. (1998), "Okuma Dersinin Değişik Boyutları", İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ YABANCI DİLLER EĞİTİM BÖLÜMÜ DERGİSİ YDEB (II) s. 29-58

ESTAIRE S. – Z. Javier (1994), PLANNING CLASSWORK-A TASK BASED APPROACH, Thomson Litho ltd: Scotland.

FEEZ, S. (1998), TEXT-BASED SYLLABUS DESIGN, Sydney: National Center For English Teaching and Research, J. C. Richards, & T. S. Rodgers, (2001), APPROACHES AND METHODS IN LANGUAGE TEACHING (2nd ed.) içinde, s.17, Cambridge: Cambridge University Press.

FOSTER, P. (1999), "Key Concepts in ELT: Task-Based Learning and Pedegogy", ELT JOURNAL, Cilt: 53/1 s. 69-70.

FREEMAN D. L. (2001), TECHNIQUES AND PRINCIPLES IN LANGUAGE TEACHING, China: Oxford University Press

Grice, H.P. (1975), LOGIC AND CONVERSATION, P. Cole & J. Morgan (Ed.). SYNTAX AND SEMANTICS 3: SPEECH ACTS içinde, New York: Academic Press.

GÜNGÖRMÜŞ, N. (1998), "Yabancı Dil Öğretimi ve Türkçe'de Bağlamlar Üzerine", DİL DERGİSİ, sayı:66 s.34-45.

<http://esl.about.com/library/lessons/nblreadtypes.htm> , 10/ 12/ 2003

<http://rclc.bennington.edu/news/front.php?mode=reading> , 11/ 10/ 2003

http://sites.cite.hku.hk/06Pa_02aE.PDF, 06/ 09/ 2003

<http://www.ataturk.net/makale/detay.php?id=2>, 10/ 09/ 2004

<http://www.ecp.com.cn/in2004/ca2073.htm>, 10/ 10/ 2003

<http://www.finchpark.com/afe/c.htm>, 24/ 10/ 2003

<http://www.iei.uiuc.edu/tesolonline/index.html>, 14/ 06/ 2003

<http://www.phschool.com/science/biosurf/superread/unit4/4strategy1.html>, 16/ 02/ 2004

http://www.readingmatrix.com/reading/what_is_reading.html, 27/ 10/ 2003

<http://www.umanitoba.ca/student/u1/99111/BASS/Uncovering%20Success%20Secrets/Types%20of%20Reading.pdf>, 16/ 02/ 2004

<http://www2.arnes.si/~vvidma5/PBL/What%20is%20PBL.html>, 18/ 07/ 2003

KELLERMANN, E. (1991), "Compensatory Strategies In Second Language Research: A Critique, A Revision, And Some (Non-) Implications For The Classroom", R. Phillipson, E. Kellerman, L. Selinker, M. Sharwood-Smith, & M. Swain (Ed.), FOREIGN SECOND LANGUAGE PEDAGOGY RESEARCH içinde, Clevedon, Avon: Multilingual Matters.

KIYMAZ, A. (2002), "Etkin okuma", <<http://www.karatekin.net/giris.html>> 06/12/2003

KNUTSON, E. K. (1998), "Reading with a Purpose: Communicative Reading Tasks for the Foreign Language Classroom", CENTER FOR APPLIED LINGUISTICS
<http://www.cal.org/ericcll/digest/reading_digest.html> 22/ 09/ 2003

KRASHEN, S. (1982), PRINCIPLES AND PRACTICE IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION, Oxford: Pergamon.

LAUFER, B. ve J. Hulstijn (2001), "Incidental Vocabulary Acquisition in a Second Language: The Construct of Task-Induced Involvement", APPLIED LINGUISTICS Cilt: 22 Sayı:1 s.1-26.

LEIPZIG, D. – Henry (2003), "What is Reading?",
<<http://www.readingrockets.org/article.php?ID=10>> 05/12/2003

LONG, M. H., – G. Crookes (1992), "Three Approaches to Task-Based Syllabus Design", TESOL QUARTERLY, 26, s.27-56

LONG, M.H. – G. Crookes (1993), "Units Of Analysis In Syllabus Design: The Case For The Task", G. Crookes – S.M. Gass (Ed.). TASKS IN A PEDAGOGICAL CONTEXT içinde, s. 9-44 Cleveland, UK: Multilingual Matters

LUCAS, M. A. (1990), "Four Important Factors In Reading" ENGLISH TEACHING FORUM, Temmuz 1990, s.26-30,38

MARKEE, N. P. P. (1997), MANAGING CURRICULAR INNOVATION, New York: Cambridge University Press

NUNAN, D. (1989), DESIGNING TASKS FOR A COMMUNICATIVE CLASSROOM, Cambridge: Cambridge University Pres

——— (1993), “Task-Based Syllabus Design: Selecting, Grading, And Sequencing Tasks”, G. Crookes, – S. Gass, (Ed.), TASKS IN A PEDAGOGICAL CONTEXT: INTEGRATING THEORY AND PRACTICE içinde, s.4, Clevedon: Multilingual Matters.

PARROT, M. (1993), TASKS FOR LANGUAGE TEACHERS: A RESOURCE BOOK FOR TRAINING AND DEVELOPMENT, Cambridge University Press: Cambridge

PICA, T., R ve J. Falodun (1993), “Choosing And Using Communicative Tasks For Second Language Instruction”, G. Crookes ve S. Gass (Ed.), TASKS AND LANGUAGE LEARNING : INTEGRATING THEORY AND PRACTICE içinde, s. 9-34 Clevedon: Multilingual Matters

PRABHU, N.S. (1987), SECOND LANGUAGE PEDAGOGY, Oxford: Oxford University Press.

REES, G. <http://www.teachingenglish.org.uk/think/read/using_news.shtml> 18/02/2004

RICHARDS, J. C., – T. S. Rodgers (2001), APPROACHES AND METHODS IN LANGUAGE TEACHING, (2nd ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

RICHARDS, J.C. – J. Platt, H. Webber (1985), LONGMAN DICTIONARY OF APPLIED LINGUISTICS, Longman: London.

ROBINSON, P. (2001), “Task Complexity, Task Difficulty, and Task Production: Exploring Interactions in a Componential Framework”, APPLIED LINGUISTICS, 22 s.27-57

ROBINSON, P. ve R. Steven (1996), “The Development of Task-Based Assessment in English for Academic Purposes Programs”, APPLIED LINGUISTICS Cilt:17 s.4.

ROONEY, K. (2000), “Redesigning Non-Task-Based Materials to Fit a Task-Based Framework”, THE INTERNET TESL JOURNAL Cilt:VI, No.12, <<http://iteslj.org/Techniques/Rooney-Task-Based.html>> 26/ 01/ 2004

SCHINNERER-ERBEN, J. (1981), “Sequencing redefined”, PRACTICAL PAPERS IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION. NO. 4, Lancaster, England: University of Lancaster. s: 1-29.

SCHRAW, G., – R.S. Dennison (1994), “The Effect Of Reader Purpose On Interest And Recall”, JOURNAL OF READING BEHAVIOR, 26, s.1-17.

SEEDHOUSE, P. (1999), ‘Task-Based Interaction”, ELT JOURNAL, Cilt 53/3 s.149-156.

SHEKAN, P. (1996), “A Framework For The Implementation of Task-Based Instruction”, APPLIED LINGUISTICS, Cilt 17 s.1

SKEHAN, P. (1992), “Strategies In Second Language Acquisition”, THAMES VALLEY UNIVERSITY WORKING PAPERS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING. No. 1.s. 22-30

TANRIVERDİ, C. (2001), “Ağlar ve Ustaları”, BÜTÜN DÜNYA 2000, Sayı 2001/12 s.81-85

Task Based Curricula A Tesol 99’ Preconvention Online Workshop
<<http://www.iei.uiuc.edu/tesolonline/index.html>> 21 /10/ 2003

TOKSÖZ, N. (1998), “Ödev Odaklı Dil Öğretim Yöntemi”, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ YABANCI DİLLER EĞİTİM BÖLÜMÜ DERGİSİ YDEB (II) s. 65-74

W. W. Ki “ICT Usage In Classrooms”, <http://sites.cite.hku.hk/06Pa_02aE.PDF> 06/09/2003

WILKINS, D. A. (1972),THE LINGUISTICS AND SITUATIONAL CONTENT OF THE COMMON CORE IN A UNIT,CREDIT SYSTEM. MS Strasbourg: Council of Europe.

WILLIS, J. (1996), A FRAMEWORK FOR TASK BASED LEARNING, Longman: London.